RADU NOR

MISTER
ÎN ZECE IPOSTAZE

Clubul cărții digitale 2024

EDITURA ALBATROS

Lei 5.50

RADU NOR

Mister
în zece ipostaze

EDITURA ALBATROS

Desenul copertei :
DUMITRU IONESCU

Mamei mele,
care născocea cele mai frumoase basme.

Capcana cerului

„Ancora de aur" era pentru constănțeni un fel de relicvă. Cu mulți, cu foarte mulți ani în urmă fusese o cîrciumă oarecare, cum le întîlneai cu zecile în port. După cîteva decenii de existență agitată fusese transformată în „bufet", fără să i se aducă prea multe modificări și fără să se îndepărteze firma albastră cu însemnul marinarilor. Scăpase, o dată cu casa pe care o adăpostea, de furia tîrnăcoapelor și a buldozerelor, și rămăsese stranie și singuratică printre blocurile moderne, simbol al unor vremuri de demult.

Trecîndu-i pragul ros de tălpile a cîtorva generații de adevărați și pretinși lupi de mare, intrai într-o încăpere cu tencuiala înnegrită de fumul pipelor, cu podeaua din scîndură de stejar, cu cîteva mese șchioape și cu o namilă de tejghea, ocupînd întreg peretele din fund. Ambianța era întregită de cîteva cromolitografii reprezentînd nave greu încercate de furtună, la al căror colorit sumbru contribuiau, vară de vară, miriade de muște. Fala foștilor patroni, dar și a actualului șef de unitate Ghiță „Și maicum" — poreclă dobîndită pe merit, fiindcă nu omitea niciodată să-și întrebe clienții după ce le afla numele de botez, „și mai cum?" — o constituia însă o superbă goeletă agățată de tavan. Era uni-

cul obiect sincer admirat, tratat cu grijă, dacă nu chiar cu veneraţie, şi şters de praf la fiecare început de săptămînă.

Aşa cum „Ancora de aur" se număra printre relicvele oraşului, căpitanul Bazil era, alături de goeletă, relicva „Ancorei de aur". Îl cunoşteau toţi obişnuiţii localului, bătrînii timonieri pensionari, hamalii din port, mateloţii de pe vapoarele străine ce făceau escală la Constanţa şi tinerii atraşi ca de un magnet de romantismul cam desuet al localului.

Căpitanul Bazil — puţini în afara lui Ghiţă „Şimaicum" îi cunoşteau numele de familie — avea trupul îndesat şi surprinzător de viguros pentru cei aproape şaptezeci de ani ai săi. Craniul, lipsit de podoaba părului, lucea ca arama lustruită, iar obrazul îşi păstrase netezimea adolescenţei, în pofida vînturilor îngheţate care îl bătuseră şi a soarelui ecuatorial care îl pîrjolise. Un simulacru de barbă împodobea partea de jos a feţei ca o panglică de catifea îngustă, iar sprîncenele stufoase semănau şi ele cu două fîşii din acelaşi material. Ochii bătrînului n-aveau o culoare a lor proprie, ci şi-o schimbau după vreme, precum marea.

Venea la „Ancora de aur" în primele ore ale serii în acelaşi costum bleumarin, şedea la aceeaşi masă, pe acelaşi scaun, cu o sticlă din acelaşi rom de Jamaica, pînă cînd Ghiţă anunţa, sunînd din chei, închiderea.

Nu-i plăcea să stea singur. Era fericit cînd vreunul dintre clienţi se instala alături de el, dîndu-i prilej să-şi depene amintirile. Văzuse multe, căpitanul Bazil, în călătoriile sale de-a lungul şi de-a latul oceanelor, şi chiar dacă printre istorioarele sale

adevărate se strecurau altele născocite, despre monștri marini, vase fantomă sau comori scufundate, nimeni nu i-o lua în nume de rău, dimpotrivă.

Într-o seară — nici jumătate din mese nu erau încă ocupate, Ghiță, responsabilul, mai ștergea paharele în dosul tejghelei, iar căpitanul băuse abia un sfert din sticla sa de rom Jamaica — sosi un grup de patru tineri, foarte veseli și foarte zgomotoși. Purtau pantaloni strîmți și bluze în culori țipătoare, în afara celui mai vîrstnic, de vreo douăzeci și trei de ani, îmbrăcat într-un costum de tergal bej, cu cămașă albă, descheiată la gît. Cerură bere și, puși pe distracție, se apucară să facă haz de te-miri-ce. Unul, subțirel și oacheș — îl strigau Anton — care mai fusese pe aici și-l știa pe bătrîn, îl prezentă celorlalți, maimuțărîndu-se :

— Iată-l pe vestitul căpitan Bazil, comandantul „Olandezului zburător" ! A cutreierat toate mările și oceanele globului, a vînat urși albi la pol și lei la ecuator, a scufundat șaisprezece corăbii cu pirați și a fost înghițit de o balenă.

Izbucniră hohote de rîs. Pe chipul căpitanului nu tresări un mușchi.

Alt tînăr, rotofei și pistruiat, într-o bluză portocalie cu un imens palmier pe piept, se ambiționă să-și eclipseze amicul :

— A răpit una din fiicele lui Neptun, dar n-a luat-o de nevastă fiindcă ei nu-i plăcea romul. S-a însurat cu o sirenă, ca să-l trezească în zori cu fluieratul ei. Au avut șase copii — un crap, o știucă, un biban, un rechin, o scrumbie și .... o sardea.

Căpitanul duse paharul la gură și bău liniștit, ca și cînd nimic nu s-ar fi întîmplat, ca și cînd nu lui i-ar

fi fost adresate obrăzniciile. Tinerii chicoteau, băteau cu pumnul în masă, se înghionteau, în afara celui în costum de tergal, care îi privea dezaprobator. Anton, considerînd că rămăsese dator cu o replică se sculă. Atunci Ghiță ieși de după tejghea și aruncînd energic șervetul peste umăr, îl admonestă:

— Domnule Anton... Anton și mai cum?

— Carcalete! pufni acesta.

— Domnule Carcalete, vă rog foarte mult să respectați localul și clienții. Nu se admite bătaia de joc și nici tulburarea liniștii publice. Așa că, aveți bunătatea să vă potoliți, ca să nu fiu obligat să iau măsuri de evacuare.

Oacheșul făcu o reverență caraghioasă, prefăcîndu-se spășit. Îndată ce responsabilul îi întoarse spatele se sui pe un scaun și cu alura unui tenor de operă, începu:

„Don Bazilio, du-te-acasă
Și mai lasă romul
Pentru după-masă".

— Încetați!

Palma tînărului în bej, înalt de vreun metru nouăzeci, căzu grea pe tăblia mesei, punînd în pericol sticlele și paharele. Se făcu liniște. Anton îl privi de la înălțime, fără să priceapă. Ceilalți dădură din umeri, nedumeriți.

— E o porcărie ceea ce faceți! Cu ce drept vă legați de om?

— Ia te uită! făcu Anton ţuguindu-și buzele. Ce vrei, Pavele? N-am voie să mă distrez?

Celălalt se ridică. Era blond cu ochi albaștri ca vikingii, și mușchii îi jucau amenințători pe sub stofa subțire a costumului.

— Așa să te distrezi cu tat-tu ! Auzi ? Cu tat-tu ! Și voi ceilalți, la fel ! Acum, plata și... valea ! Altfel iese cu șucăr !

Cîte unul vru să obiecteze, să invoce dreptul său de a sta unde-i place, dar o privire tăioasă îi potoli. Bombănind și suduind pe înfundate, își achitară consumația și părăsiră localul. Pavel se apropie timid de masa căpitanului.

— Vă rog să nu le-o luați în nume de rău ! La vîrsta lor sînt cam zurbagii și uneori întrec măsura. Altminteri, îs băieți de treabă. Nu vă supărați !

Bazil ridică foarte lent fruntea și-l privi cu o curiozitate nedisimulată. Dădu de cîteva ori satisfăcut din cap, ca apoi să-l poftească să se așeze.

— Bei un rom ?

Fără să aștepte răspunsul, îi ceru lui Ghiță un al doilea pahar. Acesta îl aduse. Îl examină la rîndul său pe tînăr, admirîndu-i trupul de atlet, musculatura și părul de culoarea paiului.

— Pavel vă spune ? Pavel... și mai cum ?

— Sterian !

— Bei un rom, Pavele ? întrebă Bazil a doua oară. Ghiță, tu ce treabă mai ai pe-aici ?

Responsabilul se strîmbă și se retrase jignit. Ciocniră paharele.

— În privința chestiunii de adineauri, să nu-ți faci probleme. Sînt obișnuit. Ce meserie ai ?

— Sînt scafandru ! Acum lucrez la dig !

— Aha, scafandru ! Mai bei un rom ?

— Nu, mulțumesc !

— Îmi convine ! Mai mult de un păhărel, nu-mi place să ofer ! Ai tată, mamă, frați, surori ?

— Mamă şi o surioară !

— Hm ! Nu eşti însurat ! Eu am fost. Nevastă-mea s-a prăpădit. Am un băiat inginer. Lucrează undeva prin Africa !

— Şi eu aş călători prin Africa ! Dumneavoastră aţi fost ? Trebuie să fie foarte interesant.

— Africa ? O cunosc ca pe propriul meu buzunar. Am vînat lei în Sahara şi crocodili în valea Nilului. Am călărit pe elefanţi prin junglele Congo-ului şi am înotat în lacul Victoria. Lîngă Ndele, am fost făcut prizonier de canibali şi n-a lipsit mult, mă înţelegi... Ce ? Nu mă crezi ?

— Ba da !

— Serios ? Ai fi primul. În general, oamenii gîndesc că mint, dar se prefac că-mi dau crezare. Am înconjurat Africa pe la Capul Bunei Speranţe de cîteva ori, dar n-am pătruns niciodată în interiorul continentului. Dar-es-Salaam, Durban, Capetown, Luanda, Monrovia, Dakar, astea da, le-am vizitat !... La Dar-es-Salaam am avut o aventură... da' ce aventură. Îi căzusem cu tronc unei fete de şeic. Fahta îi spunea, frumoasă, frate, ca un înger. Tatăl ei, şeicul adică, spumega de furie fiindcă o promisese unui prinţ etiopian. Şi ce crezi că face ? Porunceşte să fiu vîrît într-un sac şi azvîrlit în mare, din vîrful stîncii celei mai înalte. În aceeaşi noapte... în aceeaşi noapte...

Se opri. Uitase pur şi simplu ce se întîmplase în noaptea cu pricina. Pavel aştepta cu sufletul la gură.

— Cum aţi scăpat ?

Bazil surîse măgulit.

— Şi gogoaşa asta ai înghiţit-o ? Tinere, dumneata eşti o comoară pentru un bătrîn flecar ca

Clubul cărții digitale 2024

mine ! Haide, mai bea un rom ! Ţi-l dau cu plăcere.

Pavel acoperi paharul cu palma.

— Nu, mulţumesc ! Trebuie să plec !

— Te-ai supărat ? Ce vrei, snoave de-ale noastre, marinăreşti ! Vînătorii, pescarii şi marinarii sînt oameni cu fantezie. Aşa a fost din totdeauna. Eşti însurat ?

— Nu sînt, v-am spus !

— Eu am fost ! Soţia mi-a murit. Am un băiat inginer. Lucrează undeva în Africa. Azi-mîine trebuie să vină. Mi-a scris că şi-a luat concediu. Ai călătorit vreodată cu avionul ?

— De multe ori !

— Eu n-am zburat încă ! Nici cu trenul n-am prea umblat. Doar pe cărările apelor, de-a lungul paralelelor şi meridianelor. Ecuatorul l-am traversat de 240 ori...

— De 240 de ori ?

— Poate numai de 230 de ori sau de 23 de ori, în orice caz destul de des. Băiatul meu soseşte cu avionul. I-am pregătit bunătăţi de-ale noastre, româneşti, şi un Cotnărel pe cinste. Acolo, în Africa lui, s-o fi săturat de şerpi la tavă şi de şopîrle la frigare.

Pavel căscă gura.

— În Africa se mănîncă...

— Vezi-ţi de treabă, zic şi eu aşa. Bău doi păhărele de rom, unul după altul, apoi întrebă :

— De „capcana cerului" ai auzit ?

— Desigur ! Toată lumea vorbeşte !

Căpitanul se întunecă.

— Vorbeşte, vorbeşte, dar de făcut nu face nimic! Ce meserie ai?

— Scafandru!

— A, da, scafandru! Acolo, pe fundul mării, îţi vine vreodată să cînţi?

— Să cînt? Cum adică să cînt? N-am voie să irosesc oxigenul.

— Epave scufundate ai văzut? Sînt multe?

— Oho! Pe-alocuri, cîte cinci-şase! Depinde de zonă! Mai cu seamă dacă există stînci, recifuri. Aţi început să spuneţi ceva despre „capcana cerului". Ştiţi mai mult decît trăncăneşte lumea?

— Ce trăncăneşte lumea?

— Păi, că de un timp încoace dispar avioane deasupra Mării Negre. A scris şi în ziare.

— Şi care ar fi cauza? îl iscodi bătrînul închizînd un ochi.

— Naiba ştie! Unii spun că ar fi interceptate de nişte avioane-pirat, alţii că sînt răpite de extratereştri, sau că nimeresc în vîrtejul unui ciclon.

— Fleacuri! făcu bătrînul dispreţuitor. Fantasmagorii! Eu am urmărit problema de la primul accident, de-acum un an, la 14 iulie. Atunci, la aeroport s-a recepţionat mesajul unui avion de pasageri, care suna cam aşa: „Nu vedem pămîntul... nu sîntem siguri pe poziţia noastră... nu ştim exact unde ne aflăm. Marea este ciudată... Sîntem la aproximativ 130 de mile de Capul Caliacra. Se pare că ne aflăm deasupra unui..." Aparatul n-a mai fost văzut!

Pavel îşi culcase capul pe braţ şi-l observa pe Bazil dintr-o parte.

— Curios! Înseamnă că pilotul n-a respectat instrucţiunile. Vorbea într-un mod cu totul neregle-

mentar, fără să comunice indicativul, altitudinea, direcția de zbor... Doar de spaimă putea să se comporte așa.

— Bine zici! Spaima! Povestea s-a repetat aidoma, de șase ori! S-au prăpădit șase aparate. De fiecare dată, zeci de vase și de elicoptere au pornit în căutarea avioanelor dispărute. Nu s-a găsit nimic, nici o urmă. Astă-seară vine fiul-meu. Cu avionul. I-am pregătit cîte ceva de-ale gurii și un vinișor pe cinste.

Pavel Sterian crezu că bătrînul avea nevoie de îmbărbătări.

— Nu vă alarmați! N-o să i se întîmple nimic. Au fost cîteva accidente, dar de la un timp încoace...

— Zău? Ultimul aparat — un mărfar aerian — s-a evaporat săptămîna trecută. Gazetele n-au mai scris nimic. Am urmărit chestiunea asta. Consider că sînt singurul care știe cu aproximație unde se produc aceste dispariții stupide.

— Unde?

— Dacă-mi promiți să nu sufli o vorbă, îți spun: 35 grade longitudine nordică, 48 grade latitudine estică. Cît e ceasul, Pavele?

— Unsprezece și un sfert!

Căpitanul își turnă ultimul rest de Jamaica.

— Acuși ne pune Ghiță pe liber. Vii pînă la mine, să mai stăm la o parolă?

Tînărului îi venea greu să-l refuze.

— Mulțumesc, dar acum nu pot. M-așteaptă mama. Așa s-a obișnuit ea, să mă aștepte cu masa. Dar nu trebuie să fiți îngrijorat. Totul o să meargă bine. Fiul dumneavostră o să se întoarcă sănătos și o să petreceți cîteva ceasuri plăcute. Poate a și venit!

— Poate !
— Ce-ar fi să daţi un telefon ?
— N-are rost !
— Vorbesc eu ! se oferi tînărul şi se îndreptă spre aparatul aşezat pe marginea tejghelei. Bazil îşi ascunse faţa între mîini şi scotea sunete ciudate, ca şi cînd ar fi rîs pe înfundate. Cînd Pavel se întoarse, încetă. Băiatul se codi cîtva timp, ca atunci cînd eşti aducătorul unei veşti proaste.
— Avionul n-a sosit încă !

Bătrînul îşi îndreptă spatele. Era mai degrabă aferat decît impresionat.

— A transmis ceva ? Cînd au recepţionat ultimul mesaj ?
— Acum o oră ! Sînt îngrijoraţi !
— Cap...ca...na...ce...ru...lui ! silabisi căpitanul.

Pavel îl crezu emoţionat.

— Eu zic că... fiul dumneavoastră n-a călătorit cu această cursă. O să vină mîine. Am întrebat ! N-au încă lista pasagerilor.

Căpitanul îşi acoperi faţa. Din nou acelaşi gîlgîit, despre care nu se putea şti dacă e rîs sau plîns.

Pavel îl ajută să se ridice.

— Căpitane Bazil, vă conduc acasă.
— Ce să cauţi la mine ? Pavele, tu eşti om de omenie ?
— Aşa cred ! Sper !
— Mda, te văd băiat de ispravă, inimos. Ai vrea să-mi dai o mînă de ajutor ?
— Cu dragă inimă ! Ce trebuie să fac ?
— Hai cu mine în port. Am acolo un cuter cu motor, cam vechi el, dar în stare de funcţionare.

Să ieşim în larg, împreună cu vasele de salvare. Vreau să văd ce se petrece. Am tot dreptul, nu-i aşa ?

— Desigur ! Fiul dumneavoastră... Dar dacă nu ne dau voie ?

— Le vorbesc de băiat, pricepi ? Nu există lege care să interzică unui tată să alerge în ajutorul copilului său. Cu sau fără aprobare, eu tot mă duc. Dacă mă însoţeşti, bine ! Dacă nu, plec singur.

Tînărul nu mai putea sta în cumpănă. Se hotărî :

— Orice s-ar întîmpla, rămîn alături de dumneavoastră.

Părăsiră „Ancora de aur" puţin înainte de miezul nopţii şi se îndreptară în grabă spre rada portului.

Cuterul „Dalia" fusese construit cu vreo patru decenii în urmă pentru proprietarul unei cherhanale. Uşor, cu forma alungită, avea o capacitate de patru tone, un catarg de înălţime potrivită şi un motor destul de puternic. După scoaterea lui din uz, Bazil îl cumpărase la un preţ derizoriu, îl pusese la punct şi-l folosea cînd îl apuca nostalgia vieţii de marinar şi dorul de ducă.

Navele de salvare porniseră în larg pe o vreme calmă. Trei elicoptere zumzăiau ca nişte bondari hipertrofiaţi, apucînd-o fiecare spre alt punct cardinal.

Căpitanul Bazil trecuse pe la autorităţile portuare şi obţinuse aprobarea ca „Dalia" să ia parte la acţiunea de căutare. Primise un aparat de radioemisie pentru a putea păstra legătura cu nava comandant şi Pavel îşi adusese echipamentul de scafandru, cum spunea el, pentru orice eventualitate.

Tocmai şi-l pregătea, verificînd minuţios piesele şi aşezîndu-le într-o ordine riguroasă, cînd privirea îi căzu asupra căpitanului. Şedea ţeapăn la timonă, cu chipiul dat pe ceafă, şi scruta orizontul. Trăsăturile i se înăspriseră, vădind o mare încordare.

Cîţiva pescăruşi, plutind pe crestele valurilor ca nişte bărcuţe albe de hîrtie, se risipiră speriaţi. Noaptea era pe sfîrşite şi o geană de lumină se înfiripa la răsărit.

Bazil manevra cuterul. Fără să se sinchisească de celelalte vase, se îndrepta spre zona despre care îi pomenise lui Sterian. Nu-şi destăinuise secretul nici comandantului portului, nici lui Todea, căpitanul vasului de patrulare „Cora", care răspundea de întreaga acţiune.

După cîteva ore — nici una dintre navele cu care ieşiseră din port nu se mai zărea — ajunseră în preajma punctului marcat de întretăierea paralelei 43 cu cel de-al 35-lea meridian. Cerul avea limpezimea cleştarului şi nici o scamă sau abureală nu-i întina albăstrimea. Valurile molcome, aproape ca ale unui lac, cu coame rotunjite şi văi puţin adînci, se loveau de bordaj stîrnind abia un clipocit. Vreme de alte două-trei ceasuri nu se întîmplă nimic.

Apoi, din senin, apa prinse să clocotească. Era ca şi cînd în străfunduri s-ar fi aprins o gigantică vîlvătaie. Bulboane imense se iscau la suprafaţă şi se spărgeau, transformîndu-se într-o spumă albicioasă, împroşcînd stropii fierbinţi pînă departe. Se înălţară talazuri ca pe timpul celei mai sălbatice furtuni. Bolta pînă atunci albastră deveni cenuşie şi o ceaţă groasă, încinsă, acoperi soarele de-abia răsărit.

În fața primejdiei, bătrînul se comportă cu o admirabilă stăpînire de sine. Smuci cîrma, execută o voltă strînsă și, ambalînd motorul, se îndepărtă de punctul care părea centrul unei erupții vulcanice.

Pavel înghețase și făcea eforturi vizibile, dar zadarnice, să înțeleagă. Era atît de fascinat de confruntarea pe viață sau pe moarte dintre cele două elemente potrivnice, încît se duse la pupă ca să poată admira în voie spectacolul. Cînd vasul ajunse destul de departe se găsea în siguranță se căță în vîrful catargului ca să-i comunice căpitanului evoluția fenomenului. Strigă :

— În mare s-a ivit un gol... o prăpastie ! Iar aburii, aburii care plutesc pe deasupra, sînt absorbiți ca de un aspirator.

La fel de brusc cum se declanșase, fenomenul luă sfîrșit. Suprafața apei se liniști, o pală de vînt risipi aburul și cerul limpede reapăru în întreaga sa splendoare. Pavel Sterian reveni pe punte și se alătură lui Bazil.

— Ce crezi că a fost, căpitane ? O erupție ?

— Pe fundul Mării Negre nu se produc, după cîte știu, erupții vulcanice ! Dac-am fi în Pacific sau în Oceanul Indian...

— Atunci ?

— Era altceva, Pavele, cu totul altceva.

— Ce ?

— Nu știu ! Poate... „capcana cerului" ! Poate că golul care a absorbit aburul era „capcana cerului" !

Scafandrul marcă printr-o coborîre bruscă a mîinii prăbușirea unei nave aeriene.

— Să știi că așa s-a întîmplat ! Avioanele, nimerind într-un asemenea curent de aer descendent, s-au

dus la fund ca bolovanii, cu oameni cu tot ! N-aveau cum să scape !

Căpitanul nu spuse nici da nici nu. Pavel nu-l mai văzuse atît de agitat. Aşteptă să se liniştească, în timp ce mîna sa trecu, ca din întîmplare, peste cea noduroasă a moşneagului. Acesta continua să stea la cîrmă, cu spinarea încovoiată şi, cum crezu tînărul, strivit de grija pentru fiul său. De aceea propuse :

— Să ne înapoiem ! N-are rost să mai zăbovim.

Reacţia căpitanului îl plesni ca o lovitură de bici.

— Să plecăm ? Să lăsăm totul baltă, ca mîine alţi oameni să cadă victimă acestei blestemate guri de iad ? Nu, tinere, eu îs frămîntat din alt aluat ! Trebuie să aflu ce se petrece, cum şi de ce se produce drăcovenia asta !

Pavel se înseninä.

— Aşa ziccam şi eu, numai că... mă gîndeam la dumneata.

— La mine ? Vezi-ţi de treabă ! Am trecut prin atîtea în viaţă, încît m-am făcut tare ca oţelul. Fără sforţare îşi îndreptă spatele şi scoase pieptul în afară.

— Ar trebui să înştiinţăm celelalte vase, propuse scafandrul apropiindu-se de aparatul de emisie-recepţie. Bătrînul nu se opuse.

Între navele de salvare şi piloţii elicopterelor se schimbau mesaje laconice. Pavel se pregătea să vorbească la microfon, dar se opri consternat :

— Ce-i asta ?

Nişte semnale sonore ritmice, cu rezonanţă stranie, se repetau într-un şir neîntrerupt.

— Ce-i asta ? mai întrebă o dată Sterian.
— Nu știu !
— Or fi ale unui avion ?
— Mă îndoiesc !
— Un mesaj cifrat, poate ?
Căpitanul Bazil se înfurie.
— Ce tot îndrugi ? Un șir de sunete de aceeași durată și intensitate...
— Atunci un apel ! Cineva vrea să-și manifeste prezența.
— Își manifestă prezența sau caută pe cineva, așteptînd un răspuns, completă bătrînul în virtutea inerției. După o pauză se ocărî singur : ptiu, drace, cum de mă las antrenat în jocul ăsta idiot ?
Marea arăta acum ca și cînd nimic nu s-ar fi întîmplat și doar pescărușii, încă speriați, desenau pe bolta cerească figuri ciudate. Dar calmul se dovedi înșelător. După cîteva minute apele începură iar să se învolbureze. Valurile se umflară, se ridicară furioase, umplînd văzduhul cu urletele lor. Reapărură bulboanele, și clocotul, și aburii. Prăpastia se ivi și ea, între pereții de apă de un verde negricios. După un timp, stihiile se potoliră. Se făcu liniște.
— Semnalele au amuțit ! observă Pavel. Te pomenești că e vreo legătură...
— Între semnale și fenomenul de adineauri ? Cine știe ! Trebuie să mai reflectăm ! Acum, gata, băiete, stabilește legătura cu „Cora".

Pavel îi prezentă bătrînului o hîrtie.
— Am primit datele meteorologice din zilele în care s-au produs accidentele.
Bazil le parcurse în grabă.

— Aşa cum am bănuit ! Situaţia atmosferică era absolut normală. Presiunea, temperatura, umezeala, toate normale. Cerul senin, vînt slab. Te-ai interesat şi de activitatea solară ? S-au semnalat niscaiva perturbări ? Au fost furtuni magnetice ?

— Dimpotrivă ! Un calm solar aproape ieşit din comun !

— Aha ! Înseamnă că în zilele acelea radiotransmisiunile au funcţionat fără cusur. Undele electromagnetice puteau străbate nealterate atmosfera. Iar astăzi condiţiile sînt aidoma.

Scafandrul îşi trecu degetele prin claia de păr auriu.

— Fenomenul nu are caracter permanent. Se manifestă atunci cînd are loc transmisia semnalelor.

— Iar începi ? Dintr-o singură observaţie doar un prost poate trage concluzii definitive. Să vedem ce se mai întîmplă, să chibzuim...

— Şi zici că nu-i de natură eruptivă ?

— Exclus ! Chiar dacă am admite că în Marea Neagră există o zonă vulcanică, erupţiile n-ar putea da naştere unei călduri care să transforme apa în vapori, pe o întindere de cîteva sute de metri pătraţi.

— Poate că pe fundul apei zace *ceva* ce produce temperaturi de mii de grade. Dar de ce o păţesc numai avioanele, nu şi vapoarele ?

— Băiete, băiete ! Fiindcă zona este situată în afara rutei navelor, dar exact pe direcţia de zbor a curselor aeriene.

— Înseamnă că avioanele, dacă ar ocoli locul cu pricina, n-ar avea de suferit. „Capcana cerului" ar deveni inofensivă !

Căpitanul Bazil îl privi chiorîş.

— Ai şi tu un fel de a judeca! Să închidem dosarul şi să ne declarăm satisfăcuţi!? Asta e împotriva firii, puştiule, împotriva îndemnului minţii şi inimii. Eu, pînă nu găsesc explicaţia, refuz să mă dau bătut! Acum vreo douzeci de ani, cînd navigam pe mările Sudului, umbla zvonul despre un şarpe fioros de zece, dar ce zic de zece, de o sută de metri lungime. Secundul meu, un norvegian... Se opri brusc ca şi cînd şi-ar fi adus aminte de ceva, apoi continuă: scîrboşenia asta perfidă mă enervează. Dacă ai avea curaj...

— Am, căpitane! Zău că nu-s fricos!

— Dacă ai avea curaj, Pavele, ţi-ai pune boarfele de scafandru şi te-ai coborî puţin să arunci o privire.

— Dar dacă reîncepe dansul?

Bătrînul se bătu peste gură.

— Iartă-mă, ai dreptate!

— M-aş duce totuşi, căpitane!

— Taci mă! Nu te lua după mine, că-s bătut în cap.

— Ba mă iau! Cobor! Chiar acum!

— Te cureţi, bre! Nu-ţi dau voie!

— Mă duc!

Ridică de pe punte costumul şi se strecură înăuntru ca într-o armură medievală.

— Ajută-mă, căpitane! Înşurubează-mi casca şi fixează-mi rezervoarele cu oxigen.

Bazil execută operaţiile aparent în silă, în realitate însă cu o enormă mulţumire. Repeta într-una:

— Te cureţi, băiete, te cureţi!

Cuterul „Dalia" revenise din nou pe locul inexplicabilelor învolburări. Pavel îi făcu bătrînului semne

liniştitoare sau poate de adio, şi coborî de-a-ndăratelea în mare.

Trecuse vreo jumătate de oră de cînd Sterian se găsea pe fundul apei. Comunicase prin telefon cîteva amănunte mai pitoreşti, apoi tăcuse.

Pe Bazil, aşteptarea prelungită îl călca pe nervi. Tatonă de cîteva ori cu cîte un „ce-i bă, cu tine?" dar răspunsurile monosilabice ale scafandrului îl făcură să renunţe.

Îşi închipuia că nu-i e uşor acolo jos, în bezna aceea de catran, dar nici chiar aşa, să-l lase să se perpelească. Se mai scurseră cincisprezece minute. Valurile abia încreţite de briză scînteiau în bătaia soarelui ca şi cînd ar fi fost din aur topit. Deodată căpitanul înlemni. Capul său pleşuv se acoperi de broboane de sudoare. Încercă să se convingă că-l înşelase auzul, dar radioreceptorul instalat pe punte transmitea, într-adevăr, pentru a treia-oară, enigmaticele semnale.

— Pavele, înapoi!

— Încă puţin, căpitane! E ceva, care seamănă...

— Costumul tău n-o să reziste. Întoarce-te!

Clocotul porni năvalnic, întovărăşit de un şuierat lugubru. Cuterul se opinti ca un cal nărăvaş scăpat din hăţuri, şi după primele salturi şi piruete fu gata să se răstoarne.

— Pavele, zbieră bătrînul, Pavele, salvează-te! Poate mai e timp!

— Nu merge! Mă trage în jos! Căldura...

Din difuzor, suprapunîndu-se sunetelor ritmice, răsună glasul comandantului „Corei".

— Bazile! Ce-i cu voi? Unde sînteţi?

Căpitanul răcni în microfon ca un bezmetic.

— În iad, bre! Faceți ceva, pentru dumnezeu! Trebuiesc oprite semnalele. Mă auzi, Todea? Semnaleleee!

— Cum să le oprim?

— S-o ia dracu de treabă! O să ne prăpădim!

De data aceasta, enigmatica emisie încetă înainte de formarea prăpastiei dintre pereții de apă. Pe cer, maramele de vapori abia înfiripate, se destrămară.

— Pavele, spune ceva! Vorbește! strigă bătrînul deznădăjduit.

Din adîncuri îi răspunse o șoaptă:

— Am scăpat! Era o stîncă acolo! M-am adăpostit în spatele ei.

— Urcă, băiete! Întoarce-te!

— Îndată!

— Nu îndată, ci imediat. E un ordin!

— Cum, căpitane? Să mă las păgubaș tocmai acuma, cînd am ajuns la un pas de țintă? Dumneata în locul meu așa ai proceda?

— Adîncimea 355 de metri, anunță Pavel Sterian. Mă aflu deasupra unui fund nisipos, presărat cu stînci.

— Asta-i tot?

— Lîngă culmea de piatră după care m-am ascuns e ceva, nedeslușit, prelung, ca un... ca un avion! O fi unul dintre cele șase?... Da, da, sigur că da! Mai încolo, încă unul. Să mă apropii?

— Apropie-te! Ba nu! Mai bine caută să descoperi ce provoacă încingerea apei.

Pavel tăcu. Tăcu vreo douăzeci de minute, răstimp în care pe Bazil îl trecură toate năduşelile. Cînd nu mai putu răbda, reîncepu :

— Hei, Pavele ! Mai trăieşti ? Am avut o dată un nostrom care în cinci ani cît am navigat împreună n-a scos un cuvinţel, o silabă. Pe onoarea mea !... Era mut, săracul !

Sterian rîse, dar se lăsă aşteptat cu răspunsul încă vreo cinci minute. Apoi comunică :

— Văd ceva ! Acum văd ceva ! O namilă negricioasă, de formă ovală sau poate rotundă.

— O namilă zici ? Un monstru marin ? Au ajuns să-mi stea în gît monştrii marini ! Sînt sătul de propriile mele născociri.

— Nu-i un animal ! Ceva metalic, o carcasă. Stă neclintită, în ciuda curentului cu care mă lupt din greu, stă neclintită — spun — fiindcă peste ea zace un pietroi cît o casă.

— Dacă n-ai apă chioară în vine şi nici tîrîţe în cutia craniană, vezi ce-i cu ea.

— Vrei să mă ambiţionezi ?

— Auleu, uitasem că la tine nu-i nevoie. Ce e ? Spune !

Pavel relată :

— Un conteiner metalic, de formă aproximativ sferică ! Are vreo cincisprezece metri în diametru. Stă răsturnat ! Doar o parte e acoperită de stîncă, cealaltă e liberă. Mai văd o trapă... nişte ajutaje ca la un reactor, dar dispuse circular pe suprafaţa orientată în sus. Din ele o fi ţîşnind căldura ? Ce zici ? Îi fac o vizită ?

— Nu, Pavele ! E prea riscant !

— Dumneata cum ai proceda ?

— Eu, băiete... Își mușcă buzele, ca să nu-l ambiționeze.

Convorbirea se întrerupse pentru o bucată de timp, din simplul motiv că scafandrul părea să-l fi uitat pe tovarășul său de la suprafață.

— Pavele, ce faci acolo ?

— Ce să fac ? Mă pregătesc să intru. Voi fi însă obligat să tai firul telefonic.

— Să nu cumva...

În cască se auzi un păcănit după care se așternu o liniște de mormînt.

Pe neașteptate se declanșă o nouă emisie de semnale. Bazil o recepționă pe puntea „Daliei", Todea pe cea a „Corei", iar Pavel Sterian în interiorul misteriosului conteiner de pe fundul mării. Doar el avu prilejul să constate efectele imediate. Niște motoare duduiră prelung. Sfera se cutremură, încercînd să se smulgă de sub povara de piatră care o imobiliza.

Comandantul flotei îl chemă pe căpitanul „Daliei".

— Bazile, pornește ! Bazile, mă auzi ?

— Dar cu băiatul cum rămîne ?

— Cred că am găsit soluția ! Vom bruia semnalele !

Bătrînul nu prea înțelegea ce i se spunea. Se încăpățîna să mențină nava în aceeași poziție, exact deasupra locului unde din clipă în clipă avea să se iște iar calamitatea.

— Ce facem cu băiatul ?

Pe suprafața apei apărură primele semne ale jetului caloric din străfunduri.

— Pleacă, Bazile ! Îndepărtează-te. Dacă mai zăboveşti, dai de dracu ! S-ar putea să nu reuşim cu bruiajul.

Rămase surd. Stătea aplecat peste parapet, cu ochii pironiţi în apă, ca şi cînd l-ar fi putut zări prin ea pe Pavel.

— Te sinucizi ! răsună glasul lui Todea din difuzor.

— Băiatul !

Semnalele se succedau într-un ritm implacabil. Deodată însă, un vuiet persistent, dureros pentru timpane, le acoperi, le înecă, atît pe ele cît şi pe celelalte fluierături şi ţiuituri din eter. Ca prin farmec, şi apele se liniştiră. Fierberea încetă, zgomotul fu înghiţit de cel al vîntului şi dîra de soare reapăru cu strălucirea ei de dinainte.

Bătrînului încă nu-i venea să creadă. Mai întrebă o dată, şoptit, „Şi băiatul ?“ cînd casca scafandrului apăru la cîţiva metri de cuter, ca un mic glob de argint.

Şedeau în jurul mesei din cabina „Daliei“. Căpitanul Bazil şi Todea ascultau, cu sufletul la gură, relatările lui Pavel.

— Aşadar, am intrat. Am dibuit mecanismul de deschidere al trapei, am străbătut un fel de coridor-ecluză şi m-am trezit într-o mică încăpere circulară. E o navă teleghidată, căpitane Bazil, o navă fără echipaj, destinată, după părerea mea, cercetărilor ştiinţifice.

— De unde ştii ?

— Judecînd după aparate. Habar n-am care-i rostul lor, dar unul conţinea probe de sol : pămînt

negru, nisip, rocă granitică, rocă de calcar, loess... Oricum, cei ce ne-au trimis acest cadou dispun de o tehnică cel puţin ca a noastră.

— Te pomeneşti că s-a scufundat de bună voie, pentru a face observaţii, dar a avut ghinionul să încapă sub pietroiul acela ! spuse Todea.

— O fi ! îl aprobă scafandrul. În centrul cabinei era ceva ce semăna vag cu un creier electronic.

Bazil insistă asupra legăturii dintre semnale şi declanşarea jetului de gaze fierbinţi.

— Pentru mine totul e clar ! susţinu Pavel Sterian, străduindu-se să fie cît mai convingător. Semnalele pun în funcţiune motoarele. Cei care au trimis conteinerul şi-au dat seama că a suferit o avarie, că e imobilizat. Ei încearcă mereu să-l scoată din elementul care-l reţine. Din nefericire, stînca acoperă tocmai dispozitivele de manevrare şi energia se iroseşte. Ea nu face decît să dezagrege apa...

— ... şi să formeze nenorocita aia de „capcană a cerului", completă comandantul Corei.

Bătrînul era numai urechi şi-l zorea pe Pavel să-şi continue relatarea.

— Din ajutaje prinseseră să ţîşnească flăcări ! urmă acesta. Apa fierbea... se prefăcea în atomi...

— Hm ! făcu Todea nemulţumit. Priveai cît se poate de calm iadul care se dezlănţuise în exterior. N-ai fi putut opri motoarele ?

— De ce ? Eram ferit ! Nu mă deranja cu nimic ! Doar zgomotul, dar asta...

— Erai ferit ? ! *Dumneata* erai ferit !

— Da ! În cabină, căldura aproape că nu se simţea. Se vedea acolo un fel de tablou cu indicatoare, dar fără comenzi. Motoarele nu pot fi mane-

vrate din interior... Auleu, căpitane Bazil, unde mi-a fost capul ? Sus trebuia să fi fost un adevărat infern. Iar dumneata tăceai ca peştele ! Unde naiba mi-a fost capul !

— Foarte bine că nu te-ai atins de nimic, bombăni bătrînul cu o uitătură piezişă la colegul său de breaslă. Ştiam că pînă la urmă vom născoci ceva care să ne scoată din încurcătură.

Umplu paharele pînă sus şi-i îmbie pe ceilalţi să se servească. Todea îl goli pe al său dintr-o sorbitură, se făcu roşu ca o pătlăgea şi spuse suflînd de zor :

— A naibii treabă !

Nu precizăla ce se referea, la romul de Jamaica sau la „capcana cerului".

— Nu trebuie să le-o luăm în nume de rău, ţinu să-i scuze scafandrul pe cei ce trimiseseră aparatul. Ei încearcă să-şi recupereze sonda ca să studieze rezultatele observaţiilor. Poate că de acestea depinde organizarea unei noi expediţii, a unei expediţii cu fiinţe raţionale la bord.

— Toate bune şi frumoase, replică Todea, e însă de datoria noastră să desfiinţăm pericolul. O staţie de bruiaj plutitoare...

Bazil îl întrerupse, obiectînd că n-ar fi sigură şi nici convenabilă.

— Şi atunci... ?

Pavel Sterian îşi frecă bărbia cu podul palmei.

— Ascultaţi-mă pe mine, care am fost la faţa locului. Nu există decît o soluţie : distrugerea instalaţiei de recepţie ! Ba nu, ba nu, se poate şi ceva mult mai simplu... Cum de nu mi-a trecut prin minte... Înlăturarea antenei, a firului care porneşte

din container și e menținut la suprafața apei de un mic corp plutitor. Fără antenă, semnalele nu pot ajunge la motoare.

Comandantul „Corei" îl bătu pe umăr.

— Bravo, Steriane, felicitări! Fără antenă, întreaga instalație devine într-adevăr inofensivă. Mai tîrziu, organizăm aducerea ei la suprafață.

— Nu! se opuse căpitanul Bazil dînd din capul lui pleșuv. Nu sînt de acord. O degajăm, dar n-o ridicăm. Îndepărtăm stînca sau o tăiem în bucăți. Cînd sonda va fi slobodă și va recepționa următoarele semnale, va ieși singură din mare și-și va lua zborul înspre lumea ei. Din acea clipă „capcana cerului" va înceta literalmente să existe.

Ghiță „Șimaicum", urcat pe un scaun, ștergea de praf macheta goeletei, fără să se sinchisească de cei doi clienți întîrziați.

Căpitanul Bazil umplu paharele cu restul de Jamaica.

— Bea, Pavele, fă-mi plăcerea!

— În sănătatea dumitale, căpitane.

— Și zi, o făcurăm și pe-asta?

— O făcurăm!

— Mai povestește o dată!

— Păi, de cîte ori, nene? Cred că știi toată istoria pe de rost.

— Haide, nu te lăsa rugat.

— Bine, dom'le, dacă ții neapărat! Eram cinci, cinci scafandri aleși pe sprînceană. Luasem fiecare cîte două butelii de oxigen și perforatoarele cu laser. A durat totuși cîteva ceasuri bune pînă am fărămițat bolovanul. Ca să fim în siguranță, s-a ales o zi cu intense furtuni magnetice...

— În care semnalele, emise de undeva destul de aproape de Pămînt, de pe o altă navă teleghidată de bună seamă, nu puteau răzbate prin atmosferă.

— Întocmai ! A trebuit să treacă aproape o săptămînă, pînă cînd activitatea solară a slăbit întratît, încît oceanul aerian să devină iarăşi penetrabil la undele electromagnetice. Şi-atunci, aşa cum prevăzusem, a avut loc o nouă emisie de semnale. De îndată, motoarele...

Din senin, bătrînul îşi aruncă braţele în aer.

— Ascultă, băiete, ce tot îndrugi verzi şi uscate ? Ca şi cînd n-aş fi fost şi eu acolo !

— Păi n-ai vrut chiar dumneata să-ţi povestesc ?

— Eu ? De unde ai scos-o şi pe asta ? Ce nevoie am să-mi povesteşti cînd totul s-a petrecut sub ochii mei ? Sonda a ţîşnit din valuri, a planat cîteva momente deasupra mării ca apoi să se înalţe într-un viraj larg — luîndu-şi parcă rămas bun de la noi. După aceea s-a îndepărtat şi dusă a fost. Asta, dragă Pavele, îmi aminteşte de o întîmplare, de prin anii '50. Mă aflam prin apropierea insulelor Azore, cînd deodată, din ocean apare... ceva !

— O navă teleghidată ?

— De unde ! O sticlă ! O sticlă ca toate sticlele.

— Atunci... conţinea un mesaj ? De la nişte naufragiaţi ?

— O sticlă de rom, Pavele !

— De rom ? Ce-i neobişnuit în asta, şefule ?

— Crezi că se întîmplă în toate zilele să pescuieşti din mare o sticlă de rom pe jumătate plină ? Termină-ţi paharul şi să mergem.

Pavel Sterian se lupta vizibil cu timiditatea. Ar fi vrut să-i pună o întrebare, dar nu îndrăznea.

— Ce-i mă, Pavele ? Ai ceva pe suflet ?
— Căpitane, eu...
— Zi !
— Căpitane, eu...
Bazil se răţoi :
— Ascultă, piciule ! Am avut o dată, pe cînd traversam Baltica în drum spre Norrköpping, un mus care tot mă stîrnea şi nu-mi spunea ce avea de spus. Într-o zi am pus să-l lege de pupă şi l-am tîrît după noi cale de vreo zece mile.
— Nu te supăra, căpitane. Dar.. înainte de a ajunge la „capcana cerului" vorbeai de băiatul dumitale... După aceea n-ai mai pomenit despre el.
— Care băiat ?
— Fiul ! Inginerul ! Cel care lucra în Africa !
— Care inginer ? Care Africa ?
Pavel simţea că înnebuneşte.
— În seara aceea, aici, la „Ancora de aur", la masa asta, nu mi-ai povestit că-l aştepţi, că ai pregătit delicatese şi vin... Urma să sosească cu avionul, care...
Bazil rîse pînă-i dădură lacrimile şi se lovi peste genunchi.
— Pavele, una din două : ori te-ai pilit, ori te-ai scrîntit de-a binelea. N-am fost însurat de cînd mă ştiu şi n-am avut copii nici aici, nici în Africa. La urma urmei, chiar dacă ţi-am împuiat capul cu scorneli de-ale mele, ce importanţă are ? Esenţialul e — recunoaşte-o şi tu — că am pus pîrdalnica aia de capcană a cerului cu botul pe labe. Şi nu numai atît. I-am dat drumul să se ducă, învîrtindu-se, de unde a venit. Acum pricepi, Pavele? Pricepi?

Cele trei chipuri ale lui Bonifaciu Rău

Şedeau în spaţioasa cameră de zi a profesorului Dumitriu, sorbindu-şi ceaiul aromat din ceşti de porţelan fin.

— Iată că ne-a trebuit aproape un an ca să dăm unul de altul! spuse savantul. De parcă am trăi pe alte planete.

Jugăreanu ridică mîinile a regret.

— Ce vrei? Profesiunile noastre ne situează la antipozi! Şi pe urmă, nu ştiu cum o fi la voi, psihotehnicienii, dar eu nu-mi văd capul de treburi. Din zori şi pînă seara — uneori şi noaptea — la studio, săptămîni întregi filmări pe teren... Asta te obligă să renunţi la viaţa ta personală, să te lipseşti pînă şi de plăcerea de a-ţi vedea prietenii.

Dumitriu replică obosit:

— Să nu-ţi închipui, Mihai, că din acest punct de vedere, pe mine viaţa mă răsfaţă. Am enorm de multă treabă. Mai toarnă-ţi ceai! La ce lucrezi acum? Vreun film interesant?

— De aventuri! E pe terminate. Ştii, m-am specializat în filme de aventuri. Se potrivesc, cred, firii mele. Din păcate...

— Din păcate, ce?

— ... din păcate, scenariile bune sînt mai rare ca diamantele. Te sîcîie, în schimb, tot felul de nechemaţi, propunîndu-ţi nişte inepţii de ţi se face părul măciucă. Eroii parcă n-ar fi oameni, ci năluci. Ori sînt răi ca diavolul în persoană, ori plutesc prin lume aidoma unor îngeraşi.

Dumitriu zîmbi şi spuse mai mult pentru sine:

— Separarea psihocomplexului în elementele componente.

Jugăreanu, care nu înţelesese, întrebă surprins:

— De ce rîzi? Te asigur că aşa stau lucrurile. Uite, de pildă, unul, Bonifaciu Rău îl cheamă, redactor la publicaţia *Produse lactate* dacă nu mă înşel, comite în exclusivitate asemenea „opere". Sînt îngrozitoare, Octave, cumplite! Citindu-le, simţi un fior de gheaţă trecîndu-ţi prin şira spinării. În fond, nu-i băiat rău, acest Bonifaciu Rău, dar are boala scenariilor cinematografice şi, pe deasupra, mai e şi pisălog. Dar ce pisălog! Nu izbuteşti să scapi de el! Aş da orice ca să-l vindec de această manie.

Dintr-un colţ al odăii se auzi zbîrnîitul telefonului. Dumitriu îi făcu regizorului semn să-l scuze şi se duse la aparat.

— Alo... da, aici casa profesorului Dumitriu. Pe regizorul Jugăreanu îl căutaţi? E la mine! Vi-l dau imediat. E pentru tine, Mihai.

Jugăreanu luă receptorul.

— Eu sînt! Cine? ? ? ... Octav, el e, spuse, întorcîndu-se spre profesor, Bonifaciu Rău, omul de care ţi-am povestit. Nemaipomenit... Ce doreşti, domnule Rău? Cuuuum? ...Auzi, m-a căutat la tine... O chestiune foarte urgentă, spuneţi? Nu, nu mă supăr. Despre ce-i vorba? Cu neputinţă! Ce

aveţi ? O idee ? O idee pentru un scenariu ? O idee formidabilă, cu un ritm care îţi taie răsuflarea ? ... Octav, mie mi se taie răsuflarea ! ... Să mi-o povestiţi ? Acum, la telefon ? Ascultă, domnule Rău... Ce ai spus ? Un titlu senzaţional ? „Omul cu..." cu ce ? Aha, „Omul cu platfus" !... Doamne, dă-mi putere să rezist... Dumitriule, a început să-mi povestească. Îl... îl omor !

Profesorul îl îndemnă să se calmeze.

— Stai Mihai, nu-l repezi ! Poftește-l încoace !

— Ce-ai spus ? Să-l...

— Da, da, invită-l la mine, să-ţi istorisească aici subiectul scenariului.

Regizorul era cît p-aci să scape receptorul din mînă.

— Ai înebunit ? Ăsta o să ne...

— Dă mi-l mie ! Alo, domnule Rău, prietenul meu Jugăreanu vă roagă să veniţi pînă la mine ca să-i expuneţi proiectul dumneavoastră. Mi-ar face şi mie plăcere. Auzi, Mihai, zice că e onorat şi că soseşte imediat. Alo... adresa o cunoaşteţi ? Da ? Foarte bine, vă aşteptăm !

Dumitriu închise telefonul.

— Ştii ce mi-a spus? Că vorbeşte chiar din faţa casei şi că în cîteva secunde va fi aici.

Bonifaciu Rău se purta cu acea dezinvoltură sublimă pe care o au doar oamenii foarte convinşi de propria lor valoare. Strînse mîna profesorului şi a lui Jugăreanu, zîmbindu-le cordial, apoi intră direct în subiect, adică în subiectul noului său scenariu de film.

— Vedeţi dumneavoastră, scenariul are trei personaje principale. Primul şi cel mai important este

„omul cu platfus". Își începe șirul de fărădelegi prin a-și otrăvi nevasta, apoi sileşte o sărmană orfană să cerşească pentru el. Cu timpul, cum e și firesc, evoluează. Cîteva șantaje bine ticluite îl îmbogățesc, dar nu se declară mulțumit. Îl jefuieşte pe propriul său părinte, un cinstit casier de bancă, care este arestat și osîndit la ani grei de temniță. Spre sfîrșit, urmărit fiind, ucide trei pietoni nevinovați. Al doilea erou este un comisar de poliție, poreclit Sonyboy. Extraordinar de leneș și de indolent, el nu numai că nu-l împiedică pe „omul cu platfus" să-și săvîrșească mîrșăviile dar îl și stimulează.

— Eu îl văd pe acest Sonyboy veșnic adormit și trezindu-se doar ca să mănînce ! reflectă Dumitriu.

Bonifaciu Rău îl aprobă încîntat.

— Felicitări, profesore ! I-ați intuit perfect profilul moral. Cel de al treilea se numeşte Ciocîrlie, de profesiune gazetar și detectiv amator. De o inteligență sclipitoare, de un curaj neasemuit, el îl urmăreşte pe răufăcător pînă în pînzele albe, ceas de ceas, nelăsîndu-i răgaz să răsufle. În cele din urmă îl sileşte să-și pună capăt zilelor, Sonyboy își înaintează demisia și...

— ... și Ciocîrlie se însoară cu sărmana orfană ! încercă Dumitriu să ghicească.

— La asta nu m-am gîndit, mărturisi Rău, dar am să țin seama de sugestia dumneavoastră. Acum, ard de nerăbdare să vă aud părerea.

Jugăreanu se făcuse vînăt și depunea eforturi vizibile să se țină în frîu.

— Stimate domnule Rău, scenariul acesta este... este... de o...

Psihotehnicianul îl întrerupse brusc :

— ... este, după părerea mea, interesant și plin de originalitate. Apreciez mai ales complexitatea personajelor...

Regizorul îl prinse de braț, încercînd să-l oprească, dar Dumitriu continuă netulburat:

— ... niște personaje vii, cu trăsături pregnante! Uite ce, domnule Rău, treci te rog în camera de alături și pune povestea pe hîrtie.

— Cu dragă inimă, domnule profesor! Sînteți foarte amabil. Cîteva minute vor fi suficiente!

Abia se închise ușa în urma lui, cînd Jugăreanu, nemaiputîndu-se stăpîni, răcni:

— Ce-ai făcut, Dumitriule? Ai înnebunit! În loc să-l dai afară...

— Liniștește-te, Mihai! Profesorul îl luă de braț și îi șopti la ureche:

— Ți-l vindec eu pe amicul ăsta al tău!

— Îl vindeci? Cum?

— Ai să vezi!

Intră în laborator și reveni cu un aparat minuscul, pe care-l fixă pe speteaza fotoliului.

— Acum îl așteptăm pe domnul Bonifaciu! Cînd se va reîntoarce...

Nu-și isprăvi fraza și Rău sosi, fluturînd triumfător o coală de hîrtie.

— Gata! Am terminat! Iată tot subiectul pe o singură filă.

Dumitriu i-o luă din mînă și o trecu lui Jugăreanu.

— Ține, Mihai! Iar dumneata, domnule Rău, ia loc, să mai stăm nițel de vorbă. Nu, nu... Aici! Fotoliul acesta e mai confortabil.

Bonifaciu acceptă. Se așează, luă o țigară din caseta de pe masă și se aplecă spre Dumitriu, cerîndu-i foc. Profesorul îi întinse bricheta.

Scoțînd rotocoale de fum, Rău se adresă regizorului pe un ton familiar :

— Dacă scenariul va fi realizat, îți promit să scriu alte două. Căci de idei, slavă domnului, nu duc lipsă. O să te convingi, dragă Jugărene !

Acesta se simțea în preajma unui atac de apoplexie. Se sufoca. În fața ochilor i se așezase o pînză deasă, purpurie. Îl imploră pe Dumitriu din priviri să treacă la acțiune. În timp ce Rău continua să peroreze, savantul se furișă în spatele lui și apăsă pe unul dintre butoanele aparatului.

Sper să fie o colaborare rodnică, urmă Bonifaciu dezinvolt. Matale ești regizor cu experiență, iar eu... ce-o fi cu mine ?... Iar eu, cu talentul meu... Ce amețeală curioasă m-a cuprins... Eu cu talentul meu... cu talen...

Capul îi căzu pe piept.

Profesorul Dumitriu se apropie de el, îi pipăi pulsul și îi ridică, cu degetul arătător, pleoapele.

— E-n regulă ! Mîine dimineață cînd se va trezi, va începe să se comporte pentru cîteva ceasuri ca modelele sale literare. Iar noi îl vom urmări.

— Nu pricep nimic ! Cum se va comporta ca eroii săi ? Cum îl vom urmări ?

— Ai să vezi ! Ai să vezi ! Totul la timpul potrivit. Acum vino să punem la punct ultimele amănunte ale experienței și apoi să ne culcăm și noi pentru două-trei ceasuri.

Pe Jugăreanu îl trezi o rază de soare care se furișase printre jaluzele și i se plimba pe obraz.

Deoarece nu se lăsa alungată ca o muscă, regizorul se întoarse cu spatele, miji ochii și privi în dușmănie cadranul ceasului. Era opt și un sfert. Încetîncet îi veniră în minte evenimentele din ajun, vizita la Dumitriu... sosirea lui Rău... experiența... Experiența! Sări din pat și încurcîndu-se în pijamaua prea lungă a profesorului, dădu buzna în dormitorul acestuia. Îl găsi îmbrăcat, răsfoind o revistă ilustrată.

— Zi, Octav, chiar o să devină pe rînd omul cu platfus, comisarul Sonyboy și detectivul amator Ciocîrlie? Ideea mi se pare fantastică.

— Mai puțin decît ai crede! Firea omului e alcătuită dintr-o sumedenie de trăsături care se îmbină, se intrepătrund sau diverg. Dacă selecționezi, dacă scoți în evidență din acest amalgam o anumită latură de caracter, estompîndu-le pe toate celelalte...

— Iartă-mă, dar e o aberație!

— A fost pînă deunăzi, pînă am reușit să inventez psihoseparatorul. Cu ajutorul lui, te vei convinge în curînd, se poate realiza operația. Pentru cîteva ceasuri, fiecare dintre noi poate deveni ori foarte, foarte rău, ori foarte, foarte indolent, ori foarte...

— Nu e periculos?

— De fel! Vei vedea!

— Apropo, ce face „pacientul"?

Dumitriu își trecu palma peste fața proaspăt rasă și spuse indiferent:

— A dispărut! Și o dată cu el, cele două sfeșnice de argint pe care le aveam de la mama.

Jugăreanu își exprimă îngrijorarea:

— O să avem necazuri! O să dăm de dracu!

— Fii liniştit, Mihai. Îl ţinem tot timpul sub observaţie ! Cu ajutorul microemiţătorului, pe care i l-am montat în inelul cu sigiliu. Dacă se întîmplă ceva, intervenim pe loc. Acum du-te şi îmbracă-te Te aştept la laborator.

Cinci minute mai tîrziu, Dimitriu şi Jugăreanu şedeau în faţa receptorului de unde omicron. Pe un ecran de televiziune apăruse o cameră dintr-un bloc de locuinţe obişnuit. O femeie de vreo şaizeci de ani ştergea mobila de praf şi fredona un vechi tango de Vasilache. Deodată apăru, în prim plan, chipul lui Bonifaciu Rău. Văzîndu-l, Jugăreanu avu o tresărire.

— Uită-te, Octav, ce mutră fioroasă are. E aproape de nerecunoscut !

Bonifaciu se schimbase într-adevăr. Ţinea ochii pe jumătate închişi şi capul culcat pe umărul drept. Două cute îi brăzdau faţa dinspre nas spre bărbie, aidoma unor cicatrice, iar buzele, buzele semănau cu nişte lame de cuţit, paralele.

— Ssst ! Să ascultăm ce vorbesc, şopti profesorul, deşi nu-l putea auzi decît prietenul de lîngă el.

Femeia dădu nemulţumită din cap.

— Frumos îţi şade, Bonifaciule, să umbli haimana toată noaptea ! Ia spune, unde ai fost ?

Bonifaciu mîrîi şi răspunse cu o voce cavernoasă :

— La cimitir, tuşă Matilda, la cimitir, printre cadavre.

— Dumnezeule, ce tot îndrugi ? Mă sperii, Bonifaciule !

— Are şi de ce să-ţi fie teamă de mine, bătrînico ! Fă-mi rost de stricnină !

— De ce să-ţi fac rost, păcatele mele ?

— Am zis stricnină ! Sau orice altă otravă ! Am nevoie de o cantitate mai mare. Trebuie să curăț pe vreo cîțiva.

Bătrîna se făcu pămîntie și începu să tremure.

— Ce-i cu tine, băiatule ? Nu ți-e bine ? Ți-ai stricat cumva stomacul ? A, acum înțeleg ! De la cărțile alea ale tale cu pumnale, pistoale și cu ucigași ți se trage ! Ele ți-au tulburat mințile !

Rău trînti un pumn în masă și se răsti la ea :

— Taci, femeie smintită, și mulțumește soartei că te cruț ! Acum dă-mi să mănînc !

— Ceaiul e pe masă, bolborosi bătrîna.

— Nu-mi trebuie apă chioară ! Am spus că vreau să *mănînc* !

Se repezi la ușa bucătăriei. Jugăreanu și profesorul îl văzură ridicînd rînd pe rînd capacele cratițelor.

— Aici ce e ?

Tușa Matilda răspunse din odaie :

— Tocăniță cu cartofi ! E prînzul ! Ce vrei să...

— Nu-mi pasă ! Mi-e foame !

Începu să înfulece cu o lăcomie animalică, fără să-i pese de sosul care i se scurgea peste bărbie și peste reverele costumului bleumarin.

— Mi-e foame, repetă el cu gura plină, și cînd mi-e foame, sînt furios !

După ce goli aproape toată oala și-și șterse buzele cu podul palmei, îi spuse mătușii :

— Acum plec ! Dacă mă caută cineva, să-i spui că sînt la Tecuci, la Sighișoara sau la Tulcea, unde vrei matale ! Despre altceva, să nu sufli o vorbă ! Ai înțeles ? Nici o vorbă ! Altminteri...

Ieşi, trîntind uşa şi porni să coboare scările. De după o cotitură a palierului etajului de dedesubt, ţîşni o pisică. Era o pisică obişnuită, cenuşie cu cîteva pete roşcate. Se luă după Bonifaciu, manifestînd o vie dorinţă de a se freca de pantalonii lui. El îi administră o lovitură de picior, făcînd-o să se dea de-a rostogolul şi să scoată un mieunat sfîşietor. Tocmai atunci din apartamentul numărul 5 apăru domnişoara Neli. Domnişoara Neli se bucura, în general, de simpatia domnului Rău, căci lucra ca dactilografă la redacţia de scenarii cinematografice. Era o blondă plinuţă, cu obrajii presăraţi cu coşuri, dar cu o inimă de zahăr. Observînd scena, rămase stupefiată.

— Vai, domnule Bonifaciu, se poate ? De ce daţi în bietul animal ? Ce v-a făcut ?

— Blestemata, mi-a aţinut calea !... A, domnişoară Neli, dumneavoastră eraţi ? N-am vrut, credeţi-mă. Cînd mi-a ieşit înainte, eram cu gîndul aiurea, şi fără să vreau... Doar n-o să credeţi despre mine că sînt capabil să lovesc o sărmană făptură fără apărare !

— Tocmai ! Vă cunosc doar, domnule Rău, cît sînteţi de bun !

Şi domnişoara Neli îi dărui unul dintre zîmbetele ei cele mai cuceritoare.

În ochii lui Bonifaciu se aprinseră sclipirile verzui ale viperei care-şi hipnotizează prada. O întrebă dulceag, ademenitor :

— Ce mai e nou la redacţie ? Aveţi mult de lucru ?

— Enorm ! Zeci şi zeci de pagini pe zi ! Parcă s-a înţeles tot Bucureştiul să scrie scenarii. Chiar

ieri am terminat unul al lui Petre Toboşaru. Foarte frumos! Cu aventuri şi cu multă, multă dragoste. Fata îşi sublinie impresiile cu un suspin adînc, nostalgic.

— Al lui Toboşaru? Al nepricopsitului de Toboşaru? Iar a „comis" unul? Domnişoară Neli — glasul lui uşor tremurat se străduia să i se strecoare în suflet — domnişoară Neli... cum să vă spun... aş vrea să vă rog ceva!

— O... ce anume?

— Mi-ar face plăcere să am acest scenariu. N-aţi putea, eventual...

— Să vă procur o copie?

— Nu, nu o copie, ci originalul! Originalul, toate copiile şi manuscrisul! Să nu rămînă nimic! Atîtea lucruri se pierd pe lumea asta... de ce nu s-ar pierde şi un scenariu. V-aş oferi în schimb... două superbe şfeşnice de argint!

Fata deschise gura şi nu mai fu capabilă s-o închidă.

— Domnule Rău, cum vă poate trece prin minte una ca asta? Să vă fie ruşine... ruşine obrazului!

Se răsuci brusc pe călcîie şi ieşi pe poarta blocului cu alura unei regine detronate. Bonifaciu privea scîrbit în urma ei şi scrîşni:

— A plecat! Pagubă-n ciuperci! Am să-i trîntesc o anonimă, să nu-i ajungă şapte ape să se spele.

Apoi o luă spre staţia de autobuz de la capătul străzii.

Jugăreanu şi Dumitriu stăteau în faţa ecranului şi se amuzau.

— Pînă acum a fost nostim, recunoscu regizorul. Să sperăm că nu va comite „crime" mai grave.

Dumitriu îl liniști.

— Avem oricînd posibilitatea să intervenim ! Ce părere ai ? Încotro se duce ?

— Vedem noi îndată ! Iată-l ! Coboară din autobuz. Traversează bulevardul și o ia către Piața Amzei.

— Spre redacție se îndreaptă ! Spre redacția de scenarii !

Bonifaciu Rău pătrunse țanțoș în clădirea veche, cu un singur etaj, în fața căreia își răsucea crengile un tei înflorit. Străbătu holul și pătrunse într-una din camere, fără să bată la ușă.

— La Cosma a intrat, constată Jugăreanu. Cosma e redactorul pe care-l inundă cu inepțiile sale.

— Nu e nimeni în birou ! observă savantul. Ia te uită ce face : a tras un sertar... pe al doilea... scotocește printre hîrtii... Acum a scos un dosar... privește împrejur de parcă ar căuta un loc... o ascunzătoare... și... și vîră dosarul între dulap și perete. Ce o fi urmărind ? Nu prea înțeleg.

— Ba eu înțeleg ! Ei, dar iată că vine cineva.

Pe ecran, Cosma și Rău se salutară cu răceală. Apoi Bonifaciu se instală pe scaunul din fața biroului deși nu fusese invitat.

— Tovarășe Cosma, te aștept cam de mult !

— Da ? Ce pot face pentru dumneavoastră ?

— Auzi vorbă ? Vreau să știu ce s-a hotărît în legătură cu ultimul meu scenariu „Crocodilul știrb" ?

Redactorul păru surprins.

— Dar v-am spus-o limpede la telefon : a fost respins ca necorespunzător.

— Şi cine, mă rog, a decis asta ? Nu cumva dumneata ?

— Consiliul artistic, tovarăşe Rău, în unanimitate. Consiliul s-a raliat, de altminteri, punctului meu de vedere.

Bonifaciu deveni numai zîmbet.

— Nu s-ar putea ca prin nişte intervenţii pe text să-l facem pe gustul consiliului ? Eu nu m-aş da înlături de la anumite... eforturi ! Mă înţelegi ?

Cosma i-o reteză indignat :

— Nu ! Deficienţele sînt de ordin structural, iar personajele de un schematism iremediabil.

Bonifaciu îşi schimbă tactica.

— Aşaaa ? Atunci înapoiază-mi, te rog, manuscrisul !

— Pricepi acum ? întrebă regizorul.

— Încep să mă dumiresc ! A ascuns propriul său manuscris. Ce vrei, model „omul cu platfus".

Redactorul căuta prin sertare.

— Un moment ! Vi-l dau imediat. Curios, l-am pus aici, cu mîna mea. Aşteptaţi niţel ! Nu... nu e ! Nu-l găsesc !

În timp ce Cosma scotea nervos hîrtie după hîrtie, risipindu-le pe birou, Rău se prefăcea din ce în ce mai impacientat :

— Mă mai ţii mult ? Îmi dai sau nu îmi dai lucrarea mea ?

— Trebuie să fie ! O găsesc îndată ! Nu... nu dau de ea ! Nici aici nu e ! Tovarăşe Rău, v-aş ruga să reveniţi mîine. Pînă atunci...

Bonifaciu, care se ridicase şi urmărise în picioare eforturile zadarnice ale redactorului, se prăbuşi distrus pe scaun.

— Aşadar, manuscrisul meu a dispărut! Unicul exemplar! Truda mea de trei ani şi mai bine s-a dus pe apa Sîmbetei. Tovarăşe Cosma, dumneata îţi dai seama ce ai făcut? Chestiunea asta nu poate rămîne aşa! Voi cere o anchetă, o anchetă severă!

Ţipetele sale atraseră pe cei din camera vecină. Apărură doi redactori însoţiţi de domnişoara Neli, dactilografa, care, văzîndu-l pe Rău, avu o tresărire.

— Ce se întîmplă aici? întrebă unul dintre colegii lui Cosma.

— A fost sustras manuscrisul meu, se lamentă Bonifaciu. Trebuie să ştiu cine a avut interes ca opera mea să dispară şi cine s-a pretat la o asemenea faptă murdară. Tovarăşul Cosma sau altcineva, nu mă priveşte cine, va răspunde. Mă duc la redactorul-şef!

Jugăreanu îşi ieşi din pepeni. Strînse pumnul, gata să izbească în ecranul receptorului.

— Nemernicul! Ce zici, Octav, la ce se pretează? Îl ştiam lipsit de talent şi pisălog, dar asta... asta...

— Uiţi că în cazul lui, funcţia de frînare, de inhibiţie, a fost, într-un anume fel, suspendată. În stare normală, orice activitate reflexă a omului este stimulată sau frînată prin intervenţia zonelor superioare ale creierului. Cu cît o fiinţă este mai evoluată, cu atît îşi poate stăpîni mai lesne reacţiile, pornirile. Sistînd temporar, cu ajutorul aparatului meu, activitatea acestor frîne, subiectul nu mai este capabil să domine, cu raţiunea, anumite porniri, dîndu-le frîu liber.

— Din punct de vedere ştiinţific, spuse Jugăreanu cam supărat, experienţa ta o fi pasionantă, nu zic. Dar gîndeşte-te la bietul Cosma. Te rog, opreşte-l pe Rău să meargă la şef.

— Stai niţel ! Să vedem ce se mai întîmplă.

Ca să-l ajute pe colegul lor, cei doi redactori şi domnişoara Neli se risipiră prin cameră, scotocind prin coşurile de hîrtie, prin rafturi, printre revistele aşezate stivă.

Deodată, perspicacea domnişoară Neli observă ieşind de după dulap un colţ de dosar. Trase de el şi cînd îl avu în mînă, citi cu glas tare :

— *Bonifaciu Rău — Crocodilul stirb — scenariu cinematografic.* Ăsta e, domnule Rău ?

Tăcea, privindu-şi vîrfurile pantofilor.

Cosma se dezmetici.

— N-avea cum să ajungă acolo, în afară de cazul că l-aţi ascuns chiar dumneavoastră ! Aţi fost un timp singur în birou şi... Să vă fie ruşine !

Bonifaciu îl înfruntă cu tupeu :

— Ba dumitale să-ţi fie ruşine ! Pentru afirmaţia asta ai să fii azvîrlit în stradă! Chiar acum mă duc la redactorul-şef.

— Foarte bine ! strigă dactilografa cu un glas ascuţit. Foarte bine ! Vin şi eu ca să-i povestesc tovarăşului redactor-şef despre propunerea dumitale în legătură cu scenariul lui Toboşaru. Ştiţi ce mi-a cerut azi-dimineaţă ? Să sustrag manuscrisul, originalul şi copiile, şi să i le dau în schimbul a două şfeşnice de argint. A avut această impertinenţă ! Mergem la redactorul-şef, domnule Rău ?

Acesta dădea din colţ în colţ.

— Să vedeţi ! Eu...

— A sosit momentul să fac să predomine altă trăsătură de caracter, spuse Dumitriu. De acord, Jugărene ?

— Da, dar mai repede dacă se poate ! Crezi că în noua ipostază va fi mai puțin primejdios pentru alții și pentru sine ?

— Nu știu ! Să sperăm ! Învîrti precaut o rotiță a psihoseparatorului.

Cu Bonifaciu Rău se produse o schimbare spectaculoasă. Deveni parcă mai mic, mișcările sale încetiniră, iar glasul sună blînd și molcom. Se întoarse spre Cosma și îi spuse :

— Te rog, tovarășe, uită tot ce s-a întîmplat. Era un scenariu prost. Ia-l și aruncă-l la coș !

Cosma se scutură ca să se dezmeticească și ca să se convingă că nu visează.

Se apropie de Rău și bîigui :

— Credeți că pot trece cu buretele peste jignirea pe care mi-ați adus-o ?

— Nu știu ce-a fost cu mine ! Îmi ieșisem din minți. Te implor, aruncă-l ! Vin eu altă dată, cu alt scenariu. Dar mai tîrziu... peste un an, peste doi. Acum trebuie să mă duc la serviciu. E aproape unsprezece, și la noi condica se ridică la opt și cinci. Cu bine, tovarășe Cosma, sănătate !

Bonifaciu părăsi biroul.

— Bravo, Octave, așa da ! exclamă regizorul fericit. Așa îmi place ! Leneș, indolent, dar nepericulos ! Următorul scenariu peste un an, doi ! Excelent ! După mine, îl poți lăsa pentru totdeauna în postura asta, de... Sonyboy.

Profesorul îi stăvili entuziasmul.

— Stai niţel, nu te pripi! Să-l observăm! Iată-l acum în biroul revistei *Produse lactate.*

Stînd pe scaunul său, a cărui tărie era îndulcită de o perniţă înflorată, Bonifaciu moţăia. Purta mînecuţe negre de saten, ochelari cu ramă subţire, de metal, şi-şi vîrîse în urechi ghemotoace de vată. Cineva bătu în uşă, o dată, de două ori, de trei ori.

Neprimind răspuns, vizitatorul pătrunse în încăpere...

— Bună ziua! Am trimis prin poştă un articol despre...

Bonifaciu păru să-şi amintească:

— Cafeluţa!

— Nu, ci despre...

— Unde e cafeaua? strigă ca să fie auzit pe coridor. Tovarăşa Frusina, ce se aude cu cafeaua aceea?

— Cum vă spuneam, un articol despre...

— Ţigări! Frusinuţo, să nu uiţi să-mi aduci şi un pachet de Carpaţi cu filtru.

— Îmi pare rău! V-aş oferi eu o ţigară, dar nu sînt fumător. Sînt de la Vatra Dornei. V-am trimis articolul despre un nou procedeu de fabricare a şvaiţerului.

Rău îl măsură bănuitor, se scărpină în creştetul capului şi spuse încet, lungind vorbele:

— Îmi pare rău, tovarăşe, dar nu e de resortul meu. De problema şvaiţerului se ocupă tovarăşul Istrate. A doua uşă pe dreapta.

Colaboratorul rămase descumpănit şi se pregăti să iasă, cînd în cameră pătrunse valvîrtej un băieţandru care agita nişte fîşii lungi de hîrtie.

— Tovarăşe Rău, v-au venit şpalturile. Citiţi-le repede, aşteaptă tipografia.

— Las' să aştepte ea, tipografia ! Frusino, ce face cafeaua ?

Femeia de serviciu intră cu o ceaşcă mare, aburindă, şi o puse pe masă. Apoi scoase din buzunarul halatului un pachet de ţigări.

Bonifaciu îi mulţumi dintr-o clipire a pleoapei stîngi şi se răsti la puşti.

— Tu ce mai vrei ?

— Şpalturile ! A zis tovarăşul Gusti să aştept pîn' le citiţi.

Colaboratorul părea să-şi fi amintit de ceva şi se întoarse de la uşă.

— Tovarăşe Rău, la tovarăşul Istrate am fost înainte de a veni aici. Dumnealui mi-a spus că dumneavoastră vă ocupaţi de şvaiţer.

Bonifaciu capitulă.

— Dacă spune el, aşa o fi ! Dă-l încoace !

— Ce să vă dau ?

— Şvaiţerul ! Adică materialul despre şvaiţer !

— V-am spus doar, l-am trimis prin poştă. De la Vatra Dornei. Vreau să ştiu... ?

— Şi dumneata vrei ceva ? Toată lumea vrea cîte ceva de la mine. De ce-mi tot vorbeşti de şvaiţer ? Acum mi s-a făcut foame... Frusino...

Băieţandrul îşi pierdu răbdarea.

— Tovarăşe Bonifaciu, şpalturile !

În clipa aceea, apăru, colac peste pupăză, redactorul-şef. Se vedea cît colo că e supărat.

— Tovarăşe Rău...

— Da, tovarăşe redactor-şef ?

— Tovarăşe Rău, să ştii că aşa nu se mai poate! Azi ai venit la unsprezece şi apoi... unde e materialul cu reducerea cantităţii de sare din brînza de burduf?

— Să vedeţi... eu...

Puştiul interveni, cerînd şpalturile. Colaboratorul, sesizînd conjunctura favorabilă, o luă de la început:

— Eu sînt de la Vatra Dornei. Am trimis un articol despre şvaiţer şi vreau...

— Şpalturile!

— Tovarăşe Rău, dacă nu înţelegi să...

Se iscă un vacarm cumplit. Toată lumea se lamenta, ţipa şi dădea din mîini. În cele din urmă, cineva răsturnă cafeaua care se scurse peste manuscrise şi şpalturi.

Lui Jugăreanu i se făcu milă. Îl rugă pe profesor:

— Octav, scapă-l! O să-l dea afară din slujbă! Isprăveşte!

— Ai văzut că şi tipul „Sonyboy" prezintă o seamă de dezavantaje? Şi profesorul roti tacticos butonul aparatului.

Scandalul de la redacţie se aplanase. Se găsise articolul cu şvaiţerul şi chiar cel cu brînza de burduf. Pe la patru, Bonifaciu îşi strînse lucrurile şi plecă în oraş. Dumitriu şi Jugăreanu îl văzură intrînd într-un magazin de produse alimentare. Era o oră de mare aglomeraţie, şi, aşa cum se întîmplă uneori, se iscară discuţii în contradictoriu. O femeie ceru o sticlă de ulei, iar alta, de alături, se răsti la ea:

— Stai, cucoană, binişor. De ce mi-o iei înainte?

Răspunsul celeilalte veni cu promptitudine.

— Eu o iau înainte? Cînd eram aici, dumneata...

— Ba să-mi fie cu iertare, e rîndul meu!

— Nu mai spune! Rîndul dumitale? A văzut toată lumea cum te-ai băgat în față.

— Auzi? Auziți, oameni buni? M-am „băgat"? Ce expresie! Se vede treaba că ești de la mahala și că n-ai pic de educație!

— Mă faci mahalagioaică? Pe mine care stau pe Magistrală? Apoi să știi, cucoană, că am gura cam slobodă, și dacă ți-oi zice vreo cîteva...

Bonifaciu își făcu loc cu coatele și ajunse la cele două combatante.

— O clipă, vă rog! Dați-mi voie să intervin, doamnelor, și să fac dreptate. Dreptatea trebuie să triumfe! Arătați-mi vă rog bonurile dumneavoastră. După număr, vom stabili îndată cine are prioritate.

Femeile îl priviră ostil și, uitînd de sfada lor, își revărsară năduful asupra lui. Una șuieră:

— Ia te uită! Da' cine ești dumneata? Vrun controlor? De ce te vîri, domnule? Vezi-ți de treaba dumitale!

A doua o susținu:

— Chiar așa! Cu ce drept vrei să te uiți la bonul meu? Ai dat dumneata bani pe el? A, acum pricep: vrei să ne-o iei înainte!

— Asta e! Șmecherul! Nerușinatul!

Bonifaciu încercă să se apere.

— Doamnelor, eu... vă rog... eu n-am...

Îi fu destul de greu să ajungă la ușă și să părăsească magazinul. Pe trotuar se opri și răsuflă ușurat, aranjîndu-și hainele mototolite. În fața vitrinei, un copilaș de vreo cinci anișori plîngea cu lacrimi mari care i se prelungeau peste obrăjori.

Bonifaciu se apropie de el și-l mîngîie pe păr.

— Ce-i cu tine, băieţaș? De ce plîngi?

— Fiindcă mi-a luat banii de bomboane.

— Cine ţi i-a luat?

— Domnul acela cu barbă.

— Care domn cu barbă?

— Acela... acela care a ieșit acum.

De indignare, lui Bonifaciu i se urcă sîngele la cap.

— Ce mîrșăvie! Să furi bănuţii unui copil! Haide, puștiule, cu mine! O să prindem hoţul și o să facem dreptate.

Îl luă pe băiat de mînă și, trăgîndu-l după el, porni grăbit în urmărirea răufăcătorului. Opri un trecător și-l întrebă:

— N-aţi văzut cumva un om cu barbă?

— Ba da, vara trecută la Mamaia! Erau mai mulţi!

A doua persoană solicitată era o femeie grasă, cu un neg pe vîrful nasului.

— Ce-s glumele astea? ţipă ea cu o voce ascuţită și răsunătoare, om în toată firea, tată de copii, să te ţii de șotii! Acuși chem miliţianul!

Băieţașul îl trase de poalele jachetei.

— Nene, l-am văzut!

— Pe omul cu barbă? Unde e?

— Acolo, nene! Cel care duce o valiză mare.

Bonifaciu ridică sprîncenele în semn că se află în posesia tuturor amănuntelor cazului.

— E limpede! O valiză cu lucruri furate! După el, puștiule!

O luară la fugă, ceea ce-l distra copios pe micuț, făcîndu-l să rîdă în hohote. În cîteva clipe ajunseră din urmă pe prezumtivul răufăcător.

— Hei, dumneata, urlă Bonifaciu-Ciocîrlie.

Omul cu barbă, care era surd, făcu doar: „ai" ?

— Nu ți-ar fi rușine să iei banii unui copil ?

— Ai ?

— Ia să vedem ce ai în valiză ! Dă-o încoace !

Omul cu barbă se opuse cu îndîrjire.

— Ce vrei, domnule ? Lasă-mă ! Lasă-mă ! Ajutoor ! Ajutoor ! Hoții !

Cît ai clipi se adună un grup de gură-cască, avizi de senzații tari.

— Dumneata ești hoțul ! strigă Bonifaciu. Dumneata l-ai jefuit pe bietul copil ! Deschide geamantanul ! Oameni buni, individul a furat banii acestui băiețaș și sînt sigur că și valiza conține lucruri însușite pe cale necinstită.

Omul cu barbă își rotea brațele ca aripile unei mori de vînt și întreba în dreapta și în stînga :

— Ce spune ? Ce zice ? Eu nu aud chiar așa de bine !

— Dă-mi valiza ! Bonifaciu i-o smulse și capacul se desfăcu singur. Dinăuntru țîșni, ca o săgeată slobozită din arc... o pisică neagră.

Glasul omului cu barbă acoperi rîsetele mulțimii.

— O duceam la cumnată-mea Vasilica, ca să-i stîrpească șoarecii !

Din nou hohote de veselie, apoi un spectator oarecare îl întrebă pe băiat :

— Ia zii, puștiule, e adevărat că domnul acesta cu barbă ți-a furat niște bani ?

Copilul îl privi cu ochi rotunzi, nevinovați, și răspunse clătinînd din cap :

— Nu-i adevărat, nene ! Banii pentru bomboane mi i-a luat nenea ăsta, fără barbă.

Și degețelul lui îl țintui pe Bonifaciu. Acesta făcu un pas înapoi.

— Eu? Dar ce-ți trecu prin cap? Mincinosule!

Copilul începu iar să zbiere.

— El i-a furat ! Nenea e un hoț ! Nenea e un hoț !

O femeie se apropie, făcîndu-și loc, disperată, printre curioși și tînguindu-se :

— Copilul meu ! N-ați văzut un băiat de șase anișori? Copilul meu! A dispărut copilul meu! Neluțu îl chema. A fost răpit!

Lumea se dădu la o parte și cineva o liniști :

— Băiețașul e aici, împreună cu un bărbat.

— Să văd! Dați-mi voie... dați-mi voie... Neluțu mamii ! Trăiești ? Ești sănătos ? Ce ți-a făcut ? De ce mi te-a luat ?

Bonifaciu încercă să explice :

— Doamnă, eu...

Femeia țipă ca din gură de șarpe :

— El mi l-a răpit ! E un bandit !

Neluțu cu glăsciorul lui subțirel, turnă gaz pe foc :

— Nenea mi-a furat banii de bomboane.

Mulțimea indignată făcu cerc în jurul acuzatului. Căzură cuvinte grele, înjurături :

— Nemernicul ! Puneți mîna pe el ! Nu-l lăsați să scape ! Miliția ! Chemați miliția...

Bonifaciu recepționă cîțiva pumni și o lovitură cu umbrela.

Profesorul Dumitriu închise receptorul de unde omicron.

— Se îngroaşă gluma, Jugărene ! Trebuie să intervenim ! Noroc că nu-i departe de-aici.

Regizorul aprobă.

— De data asta, chiar că-l nenorocim pe bietul om ! Să luăm maşina mea. Repede !

Coborîră în grabă şi Renault-ul lui Jugăreanu îi duse în cîteva clipe la locul incidentului. Coborîră şi-şi croiră drum prin mulţime. Mama copilului domina corul opiniei publice.

— La miliţie cu el ! Să i se facă proces ! Să înfunde puşcăria. Neluţu, băiatul mamei...

Profesorul izbuti să se apropie de Bonifaciu Rău.

— Daţi-mi voie... daţi-mi voie... sînt medic.

Cineva fu de părere că nu de un medic era nevoie, ci de un reprezentant al ordinei.

— Domnilor, strigă Dumitriu ca să acopere vacarmul. Dînsul e pacientul meu ! Daţi-mi voie !

Se amestecă şi Jugăreanu.

— Oameni buni, dumnealui e... cam... ştiţi dumneavoastră.

Îşi sublinie cuvintele cu gestul semnificativ al degetului învîrtit în dreptul frunţii.

Un spectator mai dezgheţat trase concluzia :

— Aha ! Ţicnit ! Aşa da ! Aşa se explică !

Mulţimea se îmblînzi subit.

— Bietul om ! Atît de tînăr ! Săracu' de el ! Luaţi-l, luaţi-l, domnule doctor !

Regizorul ajunse la Rău şi îi şopti la ureche :

— Bonifaciule, mişcă-te ! Să ştergem putina !

Dar acesta nici nu voia să audă.

— Nu se poate, domnilor! Eu nu plec de-aici! A fost o mașinațiune împotriva mea! Au încercat să mă compromită! Nu plec pînă nu se face lumină! Și mai ales dreptate! Dreptatea trebuie să triumfe!

Dar profesorul îl apucase de braț și-l trase energic după el.

— Vino o dată, domnule Rău! Faceți loc, vă rog, faceți loc.

În camera de zi a profesorului Dumitriu, Bonifaciu stătea întins pe un șezlong cu ochii închiși și cu un zîmbet larg pe buze. Experiența se terminase.

— Ce face pacientul nostru? întrebă regizorul.

— Acuși o să se trezească!

— Crezi că s-a vindecat de boala scenariilor?

— Nu-ți pot da nici o garanție, dragă Mihai. E o chestiune strict individuală, ca și efectul oricărei experiențe de viață. Deocamdată sîntem la început și eficacitatea psihoseparatorului e destul de limitată ca durată. Poate mai tîrziu... Un lucru însă e cert: talentul nu se învață!

Rău căscă și își întinse brațele ca după un somn lung și odihnitor. Nu mai semăna cu nici unul dintre cele trei personaje pe care le interpretase fără voia lui.

Jugăreanu veni lîngă el.

— Cum te simți?

— A, tovarășul regizor Jugăreanu! Ce bine-mi pare că vă văd. Chiar la dumneavoastră mă gîndeam.

— La mine? De ce tocmai la mine?

— Fiindcă mi-a venit o idee, o idee strașnică pentru... un scenariu de film.

Lui Jugăreanu i se muiară picioarele,

— Un... sce... na... riu ? Iar... un scenariu ?

Profesorul Dumitriu oftă :

— M-am lămurit ! Totul a fost în zadar !

— Da, tovarășe regizor, urmă Bonifaciu, un scenariu cum nu s-a mai făcut ! Despre... despre „Importanța produselor lactate în alimentația copiilor“...

Insula ceasului oprit

Îl cunosc, deşi nu ştiu cum îl cheamă, cine este, de unde vine. Nu ştiu nici cu ce se ocupă sau dacă măcar se ocupă cu ceva. Ştiu doar cum arată : ca o cracă noduroasă, răsucită, dezgolită de frunze Îl zăresc uneori stînd pe o bancă în Cişmigiu, sau strecurîndu-se absent prin mulţimea bulevardelor. Îl văd adesea prin librării, frunzărind cărţi şi notîndu-şi preocupat cîte ceva într-un carnet. Îl surprind în faţa unei florării, sorbind din priviri trandafirii, garoafele...

Nu mi-ar fi trecut niciodată prin minte să-l urmăresc, darămite să-l acostez. Cînd îl întîlneam, îl priveam ca pe o ciudăţenie a oraşului, ca pe copacii cu vrăbiile de lîngă Universitate, să zicem. Primăvara asta însă, într-o după-amiază din acelea cu lumină molcomă, arămie, nitel coclită, ne-am găsit, mulţumită întîmplării, pe malul lacului. Eu şedeam pe o bancă răsfoind o revistă, cînd m-am trezit cu el alături. Nu rostise nici un cuvînt, nici bună ziua nu-mi dăduse şi nici nu-mi ceruse permisiunea. Se aşezase pur şi simplu la un capăt al băncii, potrivindu-şi pe genunchi mapa albastră, burdușită. Avea privirile ațintite spre oglinda aproape inertă a apei

sau poate spre malul celălalt. Mă prefăceam că nu-l observ — mă cam indispuse lipsa lui de tact — şi continuam să citesc aceeaşi frază de cîteva ori, fără a-i desluşi înţelesul. Asta a durat vreo zece minute, timp în care-l urmăream cu coada ochiului. Jocul acesta neghiob începuse să mă obosească şi eram aproape decis să mă ridic şi să plec.

Deodată însă, omul a sărit în picioare. Am avut impresia că intenţionează să-mi spună ceva, dar, scoţîndu-mi capul de după revistă, mi-am dat seama că nu eu provocasem această comportare, ci un... căţel.

Dintr-o alee apăruse o jigodie cu blana, probabil, albă dacă n-ar fi fost tăvălită prin toate băltoacele parcului. Avea picioarele strîmbe, urechile clăpăuge şi un bot ascuţit şi impertinent, iar ochii negri, rotunzi, priveau înduioşător de încrezători.

Atunci cînd s-a apropiat de el, n-a dat să fugă, după obiceiul cîinilor fără stăpîn, posesori ai unei bogate experienţe în relaţiile cu animalele bipede, ci a rămas pe loc, cu picioarele înfipte solid în nisip, cu coada scurtă pendulînd optimist, tremurînd de emoţie, de frică, de nerăbdare sau de toate laolaltă.

Apoi omul meu a vorbit. Îi auzeam pentru prima dată glasul care nu era, cum mă aşteptam, hodorogit, aspru şi răguşit, ci dulce, melodios. Mă aşteptasem să-l aud rostind acele cuvinte pe care le adresezi în asemenea împrejurări unui căţel, dar el m-a uluit şi de data aceasta. A zis :

— Îţi mulţumesc că ai încredere în mine, drăguţule ! Şi, aplecîndu-se, l-a mîngîiat pe cap cu amîndouă mîinile.

Cîinele a reacţionat prompt, alungîndu-şi teama, gudurîndu-se, frecîndu-se de pantalonii lui şi mîrîind de plăcere.

Dar omul, amintindu-şi parcă de ceva, de o îndatorire ce nu suportă amînarea, şi-a îndreptat spinarea şi şi-a înălţat ochii spre cer. De pe buzele sale subţiri au răsunat cuvinte pe cît de neaşteptate, pe atît de stranii în împrejurările date, mai cu seamă că erau rostite pe un ton sobru, profesional:

— Cîine, *Canis familiaris,* mamifer domestic carnivor din familia canidelor, avînd forme, dimensiuni corporale şi culoarea părului foarte variate. Pentru prinderea prăzii se ajută mai mult de dinţii canini, bine dezvoltaţi. Pupila ochilor este circulară. Animal cu simţul auzului, al văzului şi al mirosului extrem de dezvoltate şi cu o foarte mare mobilitate. Femela naşte pînă la 12 căţei deodată. Este primul animal domesticit de om, încă din epoca mezolitică. Există azi mai mult de 300 de rase de cîini domestici. Sînt de mare ajutor în ştiinţă, ca obiect de cercetare şi, recent, pentru stabilirea, pe cale experimentală, a influenţei zborurilor cosmice asupra organismelor vii.

După această neobişnuită lecţie de zoologie, mai mîngîie o dată căţelul, îşi luă de pe bancă servieta şi porni în josul aleii, fără să mă învrednicească măcare cu o privire. Cîinele se luă după el, iar eu, îndemnat de o inexplicabilă atracţie, nu m-am putut abţine să nu-l imit.

La vreo sută de metri, în dreptul unei pajişti de lîngă malul apei, omul meu s-a oprit din nou. De data asta îşi dăruia atenţia, aşa cel puţin mi se părea, coloritului, verdelui proaspăt al ierbii, gal-

benului, albastrului și violetului florilor. Nici o trăsătură a feței sale stafidite nu se clinti, privirea de după sticlele ochelarilor rămase la fel de inexpresivă cînd se lăsă în genunchi, cuprinzînd cu palmele, dar fără să-l atingă, un fir de nu-mă-uita. Era atîta gingășie în gestul său, atîta delicatețe, atîta grijă de a nu pricinui florii vreun neajuns, încît am rămas înmărmurit.

Din nou a răsunat vocea, de o blîndețe serafică :

— Mititica de ea! Cît e de plăpîndă! Nici nu știe ce frumoasă e, nici nu bănuiește că-i făcută dintr-un strop de cer.

Apoi, ca și mai înainte, își schimbă brusc atitudinea. Dădu capul pe spate și începu :

— Nu-mă-uita ! *Myosotis silvatica.* Specie de plantă ierbacee din familia boraginaceelor. Tulpina înaltă de 20—40 centimetri. Flori mici, albastre... ca și cerul nostru. Crește prin locuri umede și umbroase, la marginea pădurilor și prin fînețe.

Îl văzui răsuflînd satisfăcut, ca după o treabă făcută cu folos, strîngîndu-și servieta la subsuoară și plecînd mai departe. Din nou m-am luat după el. Trezise în mine o foarte firească curiozitate, dar mă și fascina, fără să-mi pot explica pricina. Eram aproape hotărît să-l opresc. Pînă una-alta m-am ținut mai departe după el, deși cîinele renunțase de mult.

Se lăsase seara. Văzduhul, invadat de pîclă, își pierduse limpezimea ; în bogata paletă a naturii începuse să predomine violetul cu rare încrustații rubinii, și o adiere vioaie legăna ramurile cu frunze în devenire. Enigmaticul personaj, umblînd acum mai repede, se îndrepta spre poarta principală a

parcului. Încercam să mă conving că nu se va mai întîmpla nimic, că va lua autobuzul spre centru, că va intra într-o librărie sau se va opri în fața vitrinei unei florării, cînd îl văzui lăsîndu-se pe vine și ridicînd un ghemotoc cenușiu. M-am apropiat fără sfială și fără să-mi pese de ceea ce va gîndi despre mine.

— Am să te iau acasă să te oblojesc, îl auzii murmurînd. Ai să te faci sănătoasă, ca să te bucuri și tu de primăvară. Se pregăti să vîre puiul de vrabie într-unul din buzunarele paltonului. Dar gestul se frînse la mijloc. Brațul se întinse, rămase suspendat deasupra capului și degetele se răsfirară. Pasărea se ghemui în palmă ca într-un cuib. Glasul, acel glas catifelat, porni să rostească alb, ca pe o lecție tocită, cuvintele :

— Vrabie! *Passer!* Gen de pasăre sedentară din ordinul paseri formelor. Ciocul conic, scurt, coada destul de lungă și trunchiată, spatele de culoare brună cu dungi negre, pîntecul cenușiu. Aici, la noi, trăiește vrabia de casă, *Passer domesticus,* și vrabia de cîmp. *Passer montanus.*

Ușurat, puse vrabia la adăpost și ieși pe poartă.

Îl urmăream acum mașinal, în virtutea atracției de neînțeles pe care o exercita el sau ritualul ce-l îndeplinea, asupra mea. Un ritual de adorare a naturii ? Redeșteptarea unor porniri caracteristice primelor începuturi ale omenirii ?

Fără să-mi dau seama, am iuțit pasul și, după cîteva clipe, mă aflam chiar în spatele lui. Ca și pînă atunci, el nu luă act de prezența mea, nu mă vedea sau, pur și simplu, nu existam pentru el.

Pe o stradă. liniștită a cartierului cu grădinițe în fața caselor, unde trecătorul se ferește să calce mai

apăsat, se afla un mic bufet cu o vitrină cît o fereastră obișnuită. Cele cîteva borcane cu lapte bătut, farfuria cu ouă fierte și calupul de brînză nu te îmbiau decît la un popas scurt, atît cît este necesar ca să-ți potolești foamea.

Omul meu a intrat grăbit și s-a așezat la o masă. N-am ezitat și m-am instalat alături de el. A privit prin mine ca prin sticlă și a cerut un iaurt. Am comandat și eu unul.

Ședeam foarte aproape unul de altul, atingîndu-ne din cînd în cînd cu coatele și tăind cu linguriță bucăți din laptele gros și acrișor.

Căutam, obsedat, un pretext de conversație, dar nu-mi venea nici cea mai firavă idee. Și totuși trebuia să născocesc ceva.

O inspirație de moment m-a făcut să șoptesc, în aparență pentru mine, dar destul de tare ca să fiu înțeles :

— Iaurt ! Produs din lapte de vacă sau de oaie...

A tresărit.

Negăsind o definiție a iaurtului, am întors-o, dedicîndu-mi peroratia laptelui :

— Lapte ! Produs al glandelor mamare, cu care femelele mamiferelor își hrănesc puii. Are mare valoare nutritivă prin conținutul de proteine, grăsimi, lactoză, săruri minerale și vitamine. Laptele este alimentul cel mai complet ; în special cel de vacă și de oaie prezintă o deosebită importanță în alimentația oamenilor.

Am tăcut și am ridicat brusc capul. Pentru prima oară privirile noastre s-au încrucișat. Se uita la mine prin ochelarii săi, nu din cale afară de uimit, ci

mai degrabă cu bucuria regăsirii unei vechi cunoştinţe. Avea ochi albaştri, puţin tulburi.

M-a întrebat pe un ton care nu admitea decît un singur răspuns :

— Şi dumneata?!

N-am ştiut ce trebuie să fac, dar am dat din cap afirmativ.

— În materie de alimentaţie ?

De data asta am ridicat din umeri. Mi-era peste putinţă... Ar fi fost necinstit din partea mea. M-am hotărît să dau cărţile pe faţă.

— Nu ştiu la ce te referi ! Ca să fiu sincer, n-am făcut decît să te imit.

A schiţat un surîs.

— Înţeleg ! Discreţia este o condiţie esenţială în îndeletnicirea noastră.

— Nu ştiu... Eu sînt scriitor.

— Nu e vorba de profesiunea de toate zilele, ci de... „cealaltă". Cînd ai fost „dincolo" ?

— Unde ?

S-a încruntat şi mi-a spus, mustrîndu-mă :

— N-are rost să te prefaci. Ştiam că nu sînt, că nu pot fi singurul. Dar pînă acum n-am mai întîlnit nici un „confrate". Eşti primul, şi de aceea lipsa dumitale de încredere mă întristează. Totuşi îmi dau seama că e firesc.

Mirarea mea creştea şi o dată cu ea dorinţa de a nu-l lăsa să mi se destăinuiască în temeiul unei confuzii. I-am spus, străduindu-mă să fiu cît mai convingător :

— Crede-mă, este o neînţelegere. Eu te-am urmărit fiindcă mi-ai trezit curiozitatea. Te-ai comportat atît de... straniu în comparaţie cu alţi oameni. Mă

refer îndeosebi la reacţia dumitale în faţa animalelor, a florilor. Recunosc, m-am purtat copilăreşte, imitîndu-te. Te rog să primeşti scuzele mele.

Tristeţea omului de lîngă mine se prefăcu în disperare. Îmi prinse mîna şi-şi apropie faţa de a mea.

— Te implor, nu te mai ascunde. Nu mai suport să fiu singurul... singurul printre cele trei miliarde şi jumătate de locuitori ai Pămîntului!

— Singurul „ce" ?

— Singurul lor... informator!

N-am ştiut ce să mai zic. Îmi ardea buza să-l întreb : „al cui, al lor ?", dar m-am abţinut. Îşi pierduse complet busola şi vorbea repede, înfrigurat :

— De cînd m-am înapoiat, n-am mai vorbit cu nimeni. De teamă să nu mă trădez, să nu fiu luat la întrebări. Şi în tot acest timp îmi doream fierbinte ca, în afară de mine, să mai existe cineva, măcar unul ca mine, cu care să pot discuta în voie. Ai apărut dumneata ! Şi acum eu, care mă socoteam discret şi prevăzător, îmi dau seama că, în comparaţie cu dumneata, sînt o gură spartă. Nu mai am încotro. Uite, domnule, ce-ţi propun : am să-ţi povestesc totul de la început pînă la sfîrşit. Vreau să te conving că poţi avea încredere în mine. Căci nu mă îndoiesc că, în fundul sufletului, şi dumneata simţi nevoia să te destăinuieşti. N-am dreptate ?

Cu toate că-mi era ruşine de jocul meu necinstit, am dat din cap, afirmativ. Cred că nici n-a observat, deoarece a continuat fără să se oprească :

— Înainte de toate vreau să te informez cum am ajuns la „ei". Mă aflam în concediu undeva la

munte, cînd s-a produs, ca să zic aşa, răpirea mea. Da, da, a fost o răpire, căci nu m-au întrebat dacă accept să mă duc. Habar n-am ce mijloace au folosit. Mă învăluise dintr-o dată o ceaţă gălbuie şi o moleşeală mă făcuse incapabil să reacţionez, darămite să mă împotrivesc. Mi-am pierdut cunoştinţa şi tot ce percepeam erau nişte dîre luminoase care se apropiau vertiginos şi apoi rămîneau în urmă. Călătoream prin întunecime către o ţintă necunoscută. Cît a durat drumul, nici asta n-aş putea să spun: secunde, ore, luni...? Poate că greşesc încercînd să definesc acest interval cu unităţile noastre de timp. Să fi fost bezna aceea spaţiul sideral? Şi dîrele de lumină, stele? E poate o explicaţie, dar nu neapărat unica! Se spune „bezna spaţiului", dar se spune şi „bezna timpului". Poate că am călătorit în timp, pur şi simplu în timp! Atunci luminile? Poate urme de paşi ale altor călători! Poate chiar urmele paşilor dumitale... Lucru cert: călătoream. Călătoream către necunoscut, dacă nu chiar către veşnicie.

M-au trezit razele soarelui, strecurate printre crengi, care desenau rotocoale albastre pe fundalul sîngeriu dindărătul pleoapelor. Am deschis ochii, surîzînd. Adormisem pe pajiştea din pădure. Visasem. Ca să mă conving, am înfipt degetele printre firele de iarbă, în ţărînă. Dar... nu simţeam asprimea, răcoarea pămîntului, ci ceva moale, lipsit de consistenţă, artificial. Mi-am cufundat faţa în covorul de un verde crud, trăgînd adînc aerul în piept. Dar n-am simţit mireasma ierbii, a cîmpului, a pămîntului reavăn, ci ceva dulceag, greţos. Am înţeles dintr-o dată că florile de pe pajişte nu sînt flori adevărate,

că brazii nu sînt brazi adevăraţi. Mă aflam într-o lume alcătuită din foarte abile contrafaceri. Semăna perfect cu luminişul din pădure în care poposisem cîndva, dar era cu totul altceva.

Am încercat să dibuiesc vreo vieţuitoare în această ambianţă teatrală. Zadarnică trudă! Nici o pasăre pe crengile copacilor, nici o furnică pe scoarţa de o netezime nefirească, nici o gînganie din cele care mişună pe sub frunzişul veşted. Am ridicat privirile spre cer. Era la fel de albastru ca şi cel de pe Pămînt, la fel de presărat cu pînzele albe ale norilor. Doar că aceşti nori nu cutreierau zările, ci stăteau neclintiţi, ca într-un tablou, unde îi fixase penelul pictorului. Ei, dar dumneata ştii prea bine toate astea!

L-am invitat, printr-un gest voit indiferent, să continue.

— Am străbătut în goană pajiştea, mărginită de trunchiuri înalte, cu speranţa că voi putea părăsi această lume ireală, halucinantă. Dar după ce trecusem de primii arbori am înţeles că nu e posibil, că mă aflu într-o temniţă.

Captivat de ineditul senzaţional al relatărilor, l-am întrerupt:

— Era un zid! Te-ai izbit de un zid!

Mi-a zîmbit cu indulgenţa celui ce, cu bună-ştiinţă, se lasă tras pe sfoară.

— Da, desigur, un zid, dacă admitem sensul simbolic al cuvîntului. Era ceva care te oprea să treci mai departe. Dacă m-aş fi bizuit numai pe simţurile mele, aş fi zis că era un zid... imaterial. Fapt este că dincolo de pajişte şi de cele cîteva rînduri

de brazi nu se afla nimic. Nimic, adică o întunecime absolută, un gol fără sfîrşit. După ce m-am convins de toate acestea, făcînd înconjurul „insulei", m-a cuprins disperarea. Am lovit ca un bezmetic în trunchiurile brazilor artificiali, am smuls smocuri de iarbă artificială, m-am trîntit pe pămîntul artificial, urlînd ca din gură de şarpe. Ceea ce m-a readus la realitate a fost o senzaţie foarte firească de... foame. Nu mai mîncasem de cine ştie cînd!

La rădăcina unui brad am găsit cîteva conuri uscate şi m-am apucat să le ronţăi. Aveau consistenţă de mucava şi gust de clei de tîmplărie. Le-am scuipat scîrbit. Măcar de aş fi avut cu ce să-mi potolesc setea. Din nou am pornit să explorez pajiştea.

Am avut noroc. Între două pietroaie sintetice izvora un fir de apă cristalină. N-am mai stat pe gînduri şi, căzînd în genunchi, mi-am umplut căuşul palmelor.

Fusese oare apă ceea ce băusem? Lunecase pe gîtlej, mă răcorise şi totuşi... avusese o altă consistenţă, mai densă, mai uleioasă, aş zice, mai săţioasă.

Fapt este că-mi potolisem setea, dar în acelaşi timp şi foamea. Mi se făcuse somn. Am adormit la umbra unui brad, ale cărui ramuri sintetice străluceau într-o splendidă culoare verde-albăstrie.

— Cei ce te-au dus acolo nu s-au arătat?

S-a uitat la mine cu nişte ochi...

— Dar ce, dumneata i-ai văzut? I-a văzut cineva vreodată? Mă întreb dacă alcătuirea lor îngăduie ceea ce numim noi „a vedea"?

Am recunoscut că materia se poate manifesta în

fel și chip, că există tot soiul de fenomene ale naturii, neelucidate încă de om, că... în sfîrșit, la ce bun să le mai înșir pe toate.

Golise borcanul și desprindea cu vîrful linguriței iaurtul rămas pe fund. Își continuă povestea :

— Nu mă întreba cît am stat pe „insula" mea. N-aș putea să-ți spun. Viața se scurgea lent, mai bine zis nu se scurgea de fel. Timpul se oprise pur și simplu. Succesiunea firească a zilelor și a nopților nu avea loc. Lumina soarelui artificial rămînea neschimbată, la fel ca adierea sau căldura primăvăratică.

Dormeam, beam apă din izvor, cutreieram pajiștea și iar mă culcam. Nu se arăta nimeni, nimeni nu mi se adresa, nimeni nu părea să-mi acorde vreo atenție. La început eram curios să știu unde mă aflu ? De cît timp ? Cine a reconstituit luminișul din pădure ? În ce scop ? Pe urmă mi-a trecut. Mă lăsasem în voia soartei.

Simțeam că-mi pierd toate atributele unei ființe omenești, că mă îndobitocesc. Începuseră să mă urmărească idei sumbre despre inutilitatea mea, despre lipsa de sens a unei astfel de vieți, despre o soluție radicală.

Nu știu cum s-ar fi sfîrșit toate acestea dacă nu apărea... ea.

— O ființă umană ? am întrebat eu cu sufletul la gură. Din carne și din oase ?

A clătinat din cap, nemulțumit.

— De unde ? Ea nu era decît o picătură de rouă, o mărgea albastră cît un bob de mazăre, un gîndăcel... dar un gîndăcel cu personalitate.

— Deci o insectă ?

— Nu, nu era insectă şi nici plantă. Am zărit-o prima dată în apropierea izvorului, scăldîndu-se într-o băltoacă. Se mişca rostogolindu-se. N-avea picioare, tentacule sau trompă, dar nici petale, sepale sau stamine. Era, aşa cum ţi-am spus, un simplu rotocol albastru. Am luat-o binişor şi am ţinut-o în palmă. Înainta ba spre vîrful degetelor, ba spre încheietura mîinii, fără să se agite, fără să se zbată, fără să încerce să fugă, într-o joacă zglobie, stimulată, evident, de căldura cărnii mele.

Timpul care a urmat ea mi l-a umplut. Îi făcusem din crenguţe şi din fire de iarbă o cuşcă. Îi aduceam, pe o frunză, picături de apă de izvor. Îi urmăream într-o încîntare fascinată mişcările, uneori lente, cumpătate, alteori exuberante. Mă împrietenisem cu ea.

— Nu te supăra, dar de ce îi spui „ea" ?

— Cum, nu pricepi ? Fiindcă era „viaţă", viaţă adevărată, materie în mişcare, unicul lucru viu în această lume încremenită şi falsă. Nu-mi puneam problema ce reprezenta şi cum de străbătuse zidul imaterial. Nu mă interesa nimic în afara faptului că era cu mine, că-mi umplea minutele, ceasurile, zilele. Devenise singura raţiune a existenţei mele.

În acea perioadă „fericită" — o, cît de subiective pot fi asemenea noţiuni ! — ei şi-au manifestat, în sfîrşit, prezenţa. Nu, nu s-au arătat. Ţi-am spus doar, nu cred că pot apărea într-o formă vizibilă. Dar au comunicat cu mine.

— Ţi-au vorbit ?

— Nu! Ca să-i pot înțelege, am fost nevoit să mă debarasez de toate tiparele terestre privind forme, culori sau moduri de manifestare. Facem greșeala că referim totul la noi, la lumea noastră. Ce nu e ca noi e urît! Ce contravine principiilor noastre etice e rău! Ce nu se vede și nu se aude, pur și simplu, nu există! Gîndește-te cîte milioane de ani i-au trebuit omenirii să descopere doar o fărîmă din micro și macrocosmos și ce lupte a trebuit să dea știința ca să dovedească existența, de pildă, a microbilor sau a unor lumi populate.

Nu i-am văzut, prietene, nu i-am văzut și nu i-am auzit, dar între noi s-a stabilit o legătură. La început înțelegeam fără a putea răspunde. După o perioadă de acomodare însă, s-a putut înjgheba un dialog. Am să ți-l redau întocmai. M-au întrebat:

— Cum te simți?

— Îngrozitor! Ca o lighioană într-o cușcă. Ce vreți de la mine?

— Să ne cunoaștem! Să vă cunoaștem! Să știm cum trăiți voi pe planeta voastră.

— Dar eu aici nu trăiesc! Aici nu e ca la noi. E o copie la scară redusă, prost executată.

— Înseamnă că am greșit. Atît în privința mediului cît și în privința ta.

— Dar ce v-ați imaginat că sînt?

— La început am crezut că ești... ceva ce se mișcă.

— Doar atît? Mai sînt atîtea lucruri care se mișcă.

— Văzut de la distanță, erai singurul obiect mobil. De aceea te-am adus aici. Toate celelalte erau fixe. Pe ele le-am reprodus.

— Aşadar m-aţi ales fiindcă mă mişcam, nu fiindcă gîndeam ?

— Nu ştiam că gîndeşti.

— Cum asta ? Am cercetat pajiştea, am umblat după hrană, după apă de băut. M-am înfuriat, mi-am ieşit din minţi, m-am liniştit, m-am lăsat în voia soartei... Nu erau astea destule dovezi că „gîndeam" ?

— Nu, nu erau ! Asta o fac şi animalele !

— Atunci cum aţi ajuns, în cele din urmă, la concluzia că posed raţiune ?

— Fiindcă i-ai răpit unui ploki libertatea.

— Unui... ce ?

— Unui ploki, unica formă de viaţă de pe planeta Plokigar, care dintr-o neatenţie a noastră a nimerit din mediul lui în mediul tău.

— Mai aveţi deci şi alţi „oaspeţi" ? Dar dacă acest... ploki mă băga pe mine într-o cuşcă, aţi fi zis că el este o făptură raţională, iar eu o gîză oarecare. De bună seamă că vă pretindeţi „superiori" numai fiindcă mă ţineţi pe mine închis ?

— Numai fiinţe gînditoare ţin închise alte fiinţe.

— Dar e absurd ! Natura oferă atîtea exemple. Furnicile au „vaci" pe care le mulg, păianjenul prinde musculiţe vii, plantele carnivore...

— Nu ştim ce este furnica sau păianjenul. Probabil că ţin închise alte vieţuitoare ca să-şi asigure hrana. Acestea nu sînt fiinţe raţionale.

— Eu n-am avut de gînd să-l devorez pe sărmanul ploki, şi cred că nici voi nu aveţi asemenea

intenții cu mine. Sîntem deci și unii și alții ființe raționale. În aceste condiții ce vreți de la mine ?

— Să te cunoaștem. Să vă cunoaștem pe voi, cei de pe planeta a treia a Stelei Galbene !

— Aici vreți să mă cunoașteți ? În această lume de operetă ? În această temniță ? Aflați că noi, oamenii, nu putem trăi în cuști. În captivitate ne schimbăm ! Ne înăbușim ! Ne îndobitocim ! Pierdem toate atributele noastre umane. Devenim, în cel mai bun caz, niște ploki. Iar voi, voi vreți să ne cunoașteți *oameni* ? !

— Da, vrem să-i cunoaștem pe ei și tot ce-i înconjură. Te vom duce înapoi în lumea ta. Dar cu o...

— ...o condiție ?

— Nu, cu o rugăminte ! Să păstrezi legătura cu noi. Să ne furnizezi cît mai multe informații despre lumea ta!

Am acceptat și astfel am devenit informatorul lor în domeniul științelor naturii. Dar, înainte de a ne despărți, le-am mai spus ceva.

— Ce anume ?

— Că greșesc ! Că nu cei ce răpesc unor făpturi libertatea sînt ființe raționale, ci cei ce sînt suficient de mărinimoși ca să le-o redea !

Omul meu scoase o batistă și-și șterse meticulos lentilele ochelarilor.

— M-am trezit în aceeași pajiște, dar acum iarba avea parfumul ei natural, brazii miroseau a rășină, norii cutreierau bolta, iar din rămurиș răsuna cîntecul cucului. De atunci m-am ținut de cuvînt. Ori de

cîte ori văd ceva ce-mi place, ce mă impresionează, le spun şi lor ca să ştie, ca să-şi poată făuri o imagine reală despre Terra. Acum, cînd ai aflat totul, te rog din inimă, nu te mai preface. Spune-mi că nu sînt singurul... că şi dumneata eşti ca mine, că şi dumneata îi informezi.

L-am privit lung înainte de a răspunde :

— Da, în probleme de alimentaţie !

Zidul invizibil

Zilele trecute, în cadrul unei mici festivități, sublocotenentul de miliție Gheorghe Vasilescu, zis Gogu, a fost înaintat în grad. Evenimentul a stîrnit nedumerire în rîndurile camarazilor susnumitului și chiar a familiei, deoarece sublocotenentul abia ieșise de pe băncile școlii și purtase epoleții cu o singură steluță doar cîteva luni. Iată motivul pentru care faptele ce au determinat această avansare se cer consemnate și aduse la cunoștința opiniei publice.

Gogu Vasilescu, un tînăr oacheș cu nasul cîrn și cu părul cîrlionțat, n-avea, ca înfățișare, nimic din marile celebrități ale criminalisticii, imaginate de un Conan Doyle, Edgar Wallace sau Agatha Christie. Era blîndețea personificată, citea poezii și romane sentimentale, asculta cu predilecție romanțe și prefera vîltorii urbane calmul romanțios al naturii. Dacă își alesese o profesiune mai potrivită oamenilor de acțiune decît visătorilor, o făcuse datorită unei trăsături de caracter, care le domina pe toate celelalte: curiozitatea! Nu era acea curiozitate pasivă care te îndeamnă să te oprești în fața vitrinelor sau să te alături grupului de gură-cască de pe trotuar, și nici cea agresivă a celor ce se vîră în sufletul prietenilor, vecinilor și colegilor de serviciu. Curiozitatea

lui Gogu semăna cu cea a savantului, deşi n-avea nici un fel de veleităţi ştiinţifice. Îl pasionau pur şi simplu enigmele şi dezlegarea lor se confunda cu însăşi raţiunea existenţei sale. Tot ce era inexplicabil, ciudat, nebulos, straniu, misterios, îl atrăgea cu o forţă irezistibilă. Acasă, la părinţi, descoperea cu un fler infailibil, prin investigaţii sistematice, orice obiect rătăcit ; deşi elev mediocru, îşi făcea praf profesorii prin analize migăloase de o logică imbatabilă, iar descoperirea, cu ajutorul raţionamentului, a autorului unui furt îi adusese faima de detectiv şi porecla de „Maigret".

Iată deci cauzele care-l îndemnaseră pe Gheorghe, zis Gogu Vasilescu, să opteze, după terminarea liceului şi a facultăţii de ştiinţe juridice, pentru profesiunea de apărător al legii. Că fusese numit la circulaţie şi nu la „judiciară" cum nădăjduise, e o chestiune care ţine strict de imperativele repartizării cadrelor, depăşind sfera noastră de competenţă, dar care, trebuie s-o recunoaştem, a constituit factorul determinant în obţinerea atît de grabnică a gradului de locotenent.

Sublocotenentul Vasilescu de la circulaţie şedea în maşinuţa albastră cu semnalizatorul rotitor, sirenă şi radiotelefon şi-şi tampona fruntea cu o batistă mototolită. Era o zi toridă de iulie cu un soare atît de puternic, încît tabla frigea ca o plită încinsă, iar învelişul de plastic al tapiţeriei se încălzise ca pernele electrice pentru reumatici. Plutonierul Sebastian Mardare îşi dăduse chipiul pe ceafă şi-şi desfăcuse nasturii de sus ai bluzei. Din cînd în cînd sufla în deschizătura gulerului, îşi şter-

gea palmele de pantalonul de doc şi blestema arşiţa tropicală. Om la cincizeci de ani, încărunţit la volanul maşinilor miliţiei, Mardare cunoştea ca nimeni altul şoselele ţării şi-i dibuia pe contravenienţi după nişte semne numai de el ştiute. Plăcerea lui era însă să-i impresioneze — prin poveşti năstrušnice despre cazuri extraordinare cu împuşcături, figuri de judo şi urmăriri palpitante — pe tinerii ofiţeri cu care lucra. Aşa şi acum, în ciuda temperaturii de peste treizeci de grade la umbră.

— ... şi cum vă spuneam, era o zăpuşeală mai ceva ca azi. Patrulam cu maiorul Tătaru tot pe şoseaua asta şi tot ca acum, ieşisem din Cîmpina şi ne apropiam de Sinaia. Deodată, în faţa noastră, un Ford vechi şi hodorogit. Mergea reglementar pe dreapta, cu 70 pe oră. Şoferul cum ne zăreşte prin oglinda retrovizoare, apasă pentru o clipă, dar numai pentru o singură clipă, pe accelerator, apoi revine. Îi zic maiorului : „ăsta n-are cugetul curat ! Permiteţi să-l urmăresc". Tovarăşul Tătaru e de acord. Individul, cum observă că mă ţin după el, îşi pierde capul : 80... 90... 100.... 110 ! Nu mi-aş fi închipuit că rabla lui e în stare de aşa ceva. Măresc şi eu la 110... la 120, ajung în dreptul lui, îi fac semn să oprească. Nu se execută ! Atunci, vă spun drept, m-am supărat. Îl depăşesc, mai merg vreo sută de metri şi hîrş, aşez maşina de-a curmezişul drumului. În sfîrşit, frînează. Tovarăşul maior, înainte de a se da jos, mă bate pe umăr şi-mi spune rîzînd : „Ăsta a plecat cu graba şi s-a întîlnit cu zăbava. Felicitări, plutonier Mardare". Îl recunoscuse pe omul nostru, un infractor periculos cu cîteva

condamnări la activ. Portbagajul era plin cu lucruri furate.

Înaintea lor apăruse un Fiat vişiniu, cu număr de Braşov. Vasilescu întrebă :

— Dumnealui nu cred să-ţi trezească bănuieli ?

— Fiat-ul ? Mardare trimise o privire scurtă prin parbriz. Merge încet, tacticos, nu accelerează, nu încetineşte. Pun rămăşag că-l conduce un tip mai în vîrstă.

— Aşa e, confirmă sublocotenentul. Un savant ! Vine de la o conferinţă internaţională şi are doi nepoţi, un băieţel şi o fetiţă.

Mardare deschise gura şi uită s-o mai închidă.

— Asta de unde-o mai ştiţi ?

— Prin geamul din spate văd o mapă din acelea care se împart la manifestările ştiinţifice importante, apoi o cutie de carton lunguiaţă cu o puşcă-jucărie şi, în sfîrşit, o păpuşă în pungă de celofan. Simplu, nu-i aşa ?

Zîmbetul aprobator al plutonierului îl măguli. Se apropiară de automobilul din faţă şi se pregăteau să-l depăşească. La volan şedea un bărbat cu părul cărunt şi cu ochelari. Mai aveau de parcurs vreo treizeci de metri, cînd maşina vişinie se izbi de ceva, ricoşă, se mai lovi o dată şi se dădu peste cap.

Mardare opri atît de brusc, încît patinară şi se răsuciră pe loc ca la cursele de viteză, iar sublocotenentul se alese cu o vînătaie. Coborîră şi alergară spre locul accidentului. Conducătorul îşi pierduse cunoştinţa şi sîngera dintr-o rană la tîmplă. Automobilul suportase neaşteptat de bine şocul. N-avea decît bara îndoită, un far şi două geamuri sparte.

Îl scoaseră pe accidentat şi-l culcară pe iarbă, la marginea şoselei. Vasilescu îi vîrî sub cap vestonul său făcut sul.

— E grav ? întrebă plutonicrul.

— În afara contuziei de la frunte, nu se vede nimic. Adu trusa de prim-ajutor şi nişte apă. Cred că nu va fi nevoie de salvare.

La atingerea cu tamponul de vată muiat în spirt, omul se trezi :

— Ce-i cu mine ?

Cele două chipiuri albastre aplecate asupra lui îl făcură să se dumirească.

— Vă simţiţi mai bine ? întrebă sublocotenentul. Puteţi răspunde la întrebări ?

— Cred că da ! Îşi mişcă pe rînd braţele şi picioarele şi constatînd că sînt nevătămate, confirmă : sigur că da !

— Cum vă numiţi ?

— Petrovici ! Doctorul Ioan Petrovici din Braşov. Veneam din Bucureşti, de la un colocviu de cardiologie. Tovarăşe sublocotenent, mergeam reglementar, cu viteza legală...

Vasilescu îl linişti :

— Ştiu ! am fost în urma dumneavoastră. Totuşi, ce s-a întîmplat ? Aţi avut vreo defecţiune tehnică ?

Doctorul încercă să se ridice, dar renunţă. Îl dureau toate mădularele.

— N-am avut nimic. Frînele le-am verificat abia ieri. Mergeam încet, cu 60 pe oră. De altminteri, la vîrsta mea nu mai eşti tentat să faci exhibiţii. Mergeam, zic, liniştit, cînd, deodată, m-am izbit de ceva. În primul moment m-am gîndit la vreun buştean

căzut dintr-un camion, dar nu era nici un buștean. După prima ricoșare, am mai avut timp să privesc șoseaua dinaintea mea. Pe cuvînt de onoare, tovarășe sublocotenent, că pe asfalt nu era nimic! Pînă să apuc să trag frîna de mînă, am dat din nou buzna în obstacol — ceva moale, elastic — și din nou am ricoșat și m-am răsturnat. Pe urmă... nu mai știu!

După ce investigă locul accidentului, urmele lăsate de cauciucuri și cioburile de sticlă, plutonierul reveni lîngă omul culcat pe iarbă. Auzind ultimele sale cuvinte, întrebă:

— Un obstacol moale, elastic și... invizibil? N-ați consumat cumva băuturi alcoolice?

— Nu obișnuiesc! Sufăr de ficat! răspunse Petrovici jignit.

— Nici măcar o sticlă-două de bere?

— Vă asigur! Și chiar vă rog să vă convingeți.

— Nu-i nevoie! hotărî Vasilescu. Am văzut totul.

Mardare își scoase chipiul și se scărpină în creștetul capului.

— Ce am văzut, tovarășe sublocotenent? Mașina s-a dat de-a berbeleacul, așa, din senin? M-am uitat la ea: nu i-a sărit o roată, nu s-a rupt bara de direcție... Sînt de treizeci de ani în serviciu, dar nu mi-a fost dat să anchetez un astfel de accident. Spuneți, tovarășe doctor, n-ați observat nimic neobișnuit care să vă fi atras atenția?

Acesta reflectă.

— Nu! V-am spus: șoseaua era liberă, curată, uscată...

Reuşi să se ridice în picioare şi-şi curăţa de praf costumul de culoare închisă. Vasilescu îl urmărea foarte atent, chibzuind însă la cu totul altceva.

— Şoseaua ca şoseaua ! Dar aşa, în general, n-a apărut ceva care să vă dea, măcar pentru o clipă, de gîndit ?

Petrovici descoperise o ruptură mare la pieptul sacoului şi renunţă să se mai ocupe de ţinută.

— Nimic ! Sau... ştiu eu... poate pata.

— Ce fel de pată ?

Doctorul îşi ridică ochii spre cerul limpede ca lacrima. Mardare şi sublocotenentul îl imitară. Nu se zărea nimic pînă departe, la coamele împădurite ale munţilor.

— Ce fel de pată ? insistă Vasilescu.

— O pată de culoare portocalie, nu prea mare. Se afla sus, deasupra şoselei, şi se mişca în direcţia din care veneam. Ştiu eu, s-ar putea să fi fost o simplă lumină reflectată...

Nici Vasilescu, nici plutonierul n-o observară.

— Altceva n-aţi mai remarcat ? întrebă Mardare mai mult de complezenţă.

— Sub pată sclipea parcă ceva ! Dar nu sînt sigur ! Nu sînt de loc sigur.

Mardare găsi subit explicaţia.

— Sclipirea v-a orbit şi aţi pierdut controlul asupra volanului. Să consemnăm asta, tovarăşe sublocotenent ?

Fila din carnetul de procese-verbale rămase albă şi creionul cu pastă continua să penduleze deasupra ei.

— Nu consemnăm nimic... deocamdată. Tovarăşe doctor, vă ducem pînă la Predeal, la spitalul de urgenţă, ca să vă pansaţi ca lumea. De asemenea o să aranjăm ca Fiat-ul să fie remorcat. Daţi-mi adresa dumneavoastră.

Şi-o notă şi-l ajută pe Petrovici să se instaleze în maşina miliţiei.

Îl lăsară pe accidentat în grija medicului de serviciu de la dispensarul din Predeal şi se opriră la o gheretă cu răcoritoare.

Mardare, încrezător în afişul care promitea consumatorilor „avînt şi energie", goli două sticle aburite de Pepsi-Cola. Spuse din senin :

— O pată portocalie ! E de-a dreptul caraghios.

Vasilescu preferase apă minerală, care, fără să aibă efecte reconfortante, potolea setea.

— De acord ! O pată pe cer — chiar dacă n-ar proveni doar din imaginaţia lui Petrovici — nu reprezintă un obstacol în calea unui automobil. Totuşi, e de datoria noastră să cercetăm sistematic şi să nu omitem nici un element care ar putea duce la elucidarea cazului.

Vorbise ca din carte şi Sebastian Mardare nu-şi putu reţine zîmbetul ironic. „Ce ţi-e şi cu tineretul ăsta ! În loc să-şi pună mintea la contribuţie, mestecă teoriile învăţate pe de rost, la şcoală". Întrebă scurt şi concis :

— Ce ordonaţi ?

Vasilescu îşi lăsă timp cu răspunsul. Se uita spre vîrful unui brad maiestuos, de crengile căruia se agăţase un zmeu de hîrtie şi-şi aminti, cu regret, că în copilărie nu se jucase niciodată cu zmeie.

— Mergem la stația meteorologică de pe Cioplea ! decise în cele din urmă.

Traversară calea ferată și urcară serpentinele dealului. Stația era instalată într-o vilă fără etaj, cu pereții dați cu var, avînd incastrate bîrne vopsite în negru. Dacă n-ar fi fost tăblița din dreptul porții și platforma cu instrumente de peste drum, nu s-ar fi deosebit de celelalte clădiri înșirate de-a lungul benzii de asfalt ce urca în pantă abruptă spre cabană.

Tiberiu Ciopragă, care văzuse mașina miliției oprindu-se la bordura trotuarului, ieși să-și întîmpine musafirii. Purta pantaloni scurți și o bluză de bumbac descheiată la gît. Chipul său ars de soare și tăbăcit de vînt te atrăgea printr-o sinceritate fără echivoc a trăsăturilor.

— Cu șeful stației ! ceru Vasilescu, ștergînd cu batista banda de mușama din interiorul chipiului.

— Eu sînt !

Deși în exercițiul funcțiunii, sublocotenentul se recomandă :

— Vasilescu !

— Ciopragă !

— Tovarășe Ciopragă, aș dori să-mi dați cîteva informații.

Meteorologul ridică din umeri.

— În privința timpului ? Îmi pare rău, dar noi nu facem aici prognoze. Numai institutul de la București...

— A, nu, despre altceva e vorba. Despre baloane meteorologice. Dumneavoastră executați aerosondaje cu baloane portocalii ?

— Noi facem sondaje cu baloane-pilot, nu radiosondaje, dacă la asta vă referiți. Le lansăm și apoi le urmărim cu teodolitul, ca să determinăm direcția și viteza vîntului. Dar baloanele noastre nu-s portocalii, ci albe. Dacă nu sînt indiscret, s-a văzut cumva un balon portocaliu ?

Plutonierul se amestecă, întrebînd bănuitor :

— Ce-ar fi dacă s-ar fi văzut ?

— Da, confirmă Vasilescu, adineauri s-a observat deasupra șoselei naționale o pată portocalie și m-am gîndit că ar putea fi un balon meteorologic.

Șeful stației se uită, fără să vrea, în vale.

— Un balon portocaliu nu-i un lucru obișnuit. Totuși...

— Totuși, ce ? La ce vă referiți ?

— La un balon de radiosondaj străin. Nu sînt sigur, dar e posibil ca în alte țări să se utilizeze baloane portocalii. Să știți că baloanele meteorologice străbat uneori distanțe enorme, de sute și chiar de mii de kilometri. Depinde de direcția și de viteza vîntului, ca și de cîteva alte elemente.

— Și ce se întîmplă cu ele ?

— La un moment dat se sparg și cad la pămînt. Cei ce găsesc caseta cu aparatura pe care o poartă balonul, o expediază, de obicei, la adresa indicată pe cartonul care o însoțește.

— Mda, făcu sublocotenentul, înțeleg. Acum, în altă ordine de idei : n-ați remarcat astăzi perturbații în funcționarea aparatelor dumneavoastră ?

Meteorologul își manifestă fără rezervă admirația pentru perspicacitatea ofițerului de miliție.

— Formidabil ! Noi, tovarăşe sublocotenent, sîntem în legătură cu observatorul de pe Vîrful Omul, prin radiotelefon. Adineauri, cînd trebuia să recepţionăm datele, s-a petrecut ceva ciudat. Staţi niţel, am înregistrat convorbirea pe bandă, aşa cum procedăm de obicei. O s-o ascultaţi. Îi pofti în casă şi după ce se aşezară pe marginea unui pat de campanie, deschise magnetofonul.

Se auziră cuvinte răzleţe, frînturi de fraze, care însă, în mod inexplicabil, se repetau în chip de ecou, suprapunîndu-se celor anterioare.

„Aici YR 17... YR 17 ! YR 17 cheamă YR 18 ! Alo, Vîrful Omul, alo Pătraşcule, sînt eu, Ciopragă. Dă-mi meteorul ! Ce-i cu tine ? De ce nu răspunzi ? Dă-mi meteorul! Alo, Omule, alo Omule..."

Şeful staţiei opri magnetofonul.

— Vedeţi ? Emisia noastră se lovea parcă de un obstacol şi revenea în receptor Colegului de pe Vîrful Omul, după cum am fost informat ulterior, i s-a întîmplat acelaşi lucru. Eu nu-l auzeam pe el, iar el nu mă auzea pe mine. Ca şi cînd între undele electromagnetice s-ar fi interpus o barieră. Muncesc aici de peste zece ani, dar una ca asta nu mi s-a mai întîmplat.

— A ţinut mult fenomenul ? întrebă agitat Vasilescu.

— Vreun minut ! Apoi totul a revenit la normal. Atunci Pătraşcu mi-a confirmat defecţiunea, aşa cum vă spuneam. Poate că aveţi dumneavoastră vreo explicaţie ? Eu unul, vă mărturisesc, habar n-am cum de s-au reîntors undele radio, emise de noi, în propriile noastre aparate de recepţie. Ce fel de obstacol o fi fost acela de care s-au izbit ?

Plutonierul își aprinse o țigară Mărășești fără filtru și încercă să facă rotocoale.

— Un obstacol, ați spus? Și doctorul Petrovici... Se adresase de fapt sublocotenentului, dar Ciopragă n-avea de unde să știe.

— Doctorul Petrovici? Cine este doctorul Petrovici?

— Iertați-ne, dar nu vă putem da amănunte acum, se scuză Vasilescu. Sîntem grăbiți!

Ajuns la ușă se întoarse și reveni în odaie.

— Aș mai avea o rugăminte, tovarășe Ciopragă. Indicați-mi în ce direcție și cu ce viteză a suflat vîntul acum... două ore. După ce primi datele, îi strînse mîna șefului stației și coborî la mașină.

La ieșirea din Predeal, în drum spre Pîrîul Rece, Gogu Vasilescu vru să raporteze despre accident și despre cele aflate la stația meteorologică. Dar Ioana Radu cînta tocmai „Îmbătrînesc și-mi pare rău" ceea ce-l determină să-și amîne intenția pentru mai tîrziu. Ședea răstignit pe spate, cu ochii pe jumătate închiși, și se delecta. Cu toate că avea chef de vorbă, plutonierul, respectîndu-i clipele de destindere, se stăpînea și tăcea mîlc. Cînd ultimele acorduri ale romanței se stinseră, sublocotenentul închise tranzistorul și ridică receptorul radiotelefonului.

Abia apucă să strige „alo" și să-și comunice indicativul, cînd pe-aproape răsunară focuri de armă. Mardare puse o frînă care fu cît p-aci să-i proiecteze prin parbriz.

Sublocotenentul sări sprinten din mașină și se îndreptă în pas alergător spre livada din dreapta

şoselei. În timp ce fugea scoase revolverul de serviciu. Mardare îl urmă gîfîind, căznindu-se să închidă catarama centurii.

Din nou detunături răzlețe, ca niște șfichiuiri de bici! Trecură pe lîngă un pîlc de brazi tineri și se treziră în fața unui grup de băieți și de fete în ținută de vacanță.

— Ce se petrece aici? se răsti la ei plutonierul. Alura sa autoritară, privirile întunecate, îi amuzară. Un tînăr în trening cu inscripția „VOINȚA" pe piept răspunse mucalit:

— Iacă, ne distrăm și noi!

O roșcovană zveltă, cu dinții ca două șiraguri de perle, se dădu pe lîngă sublocotenentul pe care-l găsea destul de chipeș, și fixîndu-l stăruitor, îl lămuri:

— S-a organizat un concurs de tir pentru oamenii muncii veniți la odihnă. Aveți ceva de obiectat?

— Vai de mine! făcu Vasilescu. Trageți sănătoși!

— Mi se pare, sau doriți să participați și dumneavoastră? îl întrebă fetișcana, cu ochii la arma din mîna lui. Gogu se fîstîci și, jenat, o vîrî înapoi în tocul de piele.

Dispre țintele instalate lîngă liziera unei pădurici veneau în grabă doi bărbați mai în vîrstă, cărora prezența milițienilor le era evident bine-venită.

Unul dintre ei se adresă ofițerului:

— Tovarășe sublocotenent, ați picat la țanc!

— Dacă nu veneați, vă chemam noi! completă celălalt.

Mardare își potrivi chipiul și luă o poziție marțială.

— Aţi făcut vreo boroboaţă ? E cineva rănit ?

Cei doi nu-l băgară în seamă.

— Tovarăşe sublocotenent, se petrec lucruri inexplicabile ! Concursul mergea bine, pînă cînd, la un moment dat, gloanţele nu mai nimereau.

Vasilescu rîse.

— Se mai întîmplă ! Nu poţi fi, de la început, un trăgător de elită. E nevoie de multe exerciţii, de antrenamente. Dar, după cîte ştiu, pentru asta nu se cheamă miliţia.

— E altceva ! Nu că n-au *atins* ţintele... n-au *ajuns* pînă la ele ! Concurenţii îşi descărcau puştile, gloanţele porneau, dar la vreo doi-trei metri de panouri, se izbeau ca de un obstacol, ricoşau şi cădeau la pămînt.

Cîteva voci confirmară.

— Da ! Aşa a fost ! Aşa s-a întîmplat !

Plutonierul se îndreptă fără să rostească un cuvînt, spre rastelul cu arme. Luă una, o verifică minuţios uitîndu-se prin ţeavă, făcu să-i joace mecanismul, o încărcă. Ţinti îndelung şi apăsă pe trăgaci. Pocnetului îi urmă de îndată anunţul arbitrului aflat lîngă ţintele cu cercuri negre, concentrice.

— Nimerit ! Muscă !

— Mai aveţi ceva de zis ? Mardare îşi bombă pieptul. Cum rămîne cu obstacolul vostru ?

Vizibil dezamăgit, băiatul în trening presupuse :

— O fi dispărut între timp !

Vasilescu îşi roti ochii prin văzduh şi întrebă subit :

— A văzut cineva un balon portocaliu?

Glasurile celor de faţă se învălmăşiră. Unele, declarînd, asigurînd şi jurînd că în timpul concursu-

lui pe cer plutise un balon portocaliu, altele că nici nu putea fi vorba de așa ceva.

— Tovarășe sublocotenent, nu vă supărați, dar ce legătură poate fi... Bărbatul mai în vîrstă ezită să termine fraza.

Nu-i răspunse. Stătea țeapăn și controla, cu mîna ridicată deasupra capului, direcția vîntului.

Fata cu părul de aramă se așezase astfel ca sublocotenentul cel chipeș să-i poată admira profilul.

— Eu m-am uitat după balon, îi povesti, deoarece ducea ceva ce strălucea ca argintul. Mie-mi plac obiectele de argint, mai mult chiar ca cele de aur. Îi arătă brățara ei groasă, frumos cizelată.

— În ce direcție zbura? Înspre cabana „Trei Brazi"?

— Da! Încolo s-a dus!

Vasilescu dădu mulțumit din cap, deoarece informația fetei confirma propriile sale observații. Îi făcu semn plutonierului.

— Plecăm!

— Încotro, tovarășe sublocotenent?

— N-ai auzit ce a spus domnișoara? Spre cabana „Trei Brazi".

Mașina se opintea din greu, biruind totuși porțiunile abrupte ale drumului forestier.

Plutonierul continua să aibă părerile sale în privința enigmaticului obiect zburător.

— Ați stabilit că pata portocalie văzută de Petrovici era un balon meteorologic. Perfect! Dar ce legătură poate fi între un asemenea mijloc de cercetare și obstacolele care...

— Stai niţel! Am stabilit doar că avem de-a face cu un balon, nu şi că acesta transportă instrumente pentru radiosondaj meteorologic.

— Bine, dar sclipirea argintie? Şi doctorul, şi fata...

— Un conteiner, Mardare, un simplu conteiner. Important e, ce conţinea!

— Vorba dumneavoastră! Ce aparatură diabolică o fi aceea care se perindă deasupra capetelor noastre?

Gogu Vasilescu făcu o mutră misterioasă, închizînd un ochi şi arcuind sprînceana celuilalt.

— Dacă ne-am lua după romanele ştiinţifico-fantastice sau de aventuri...

— Noroc că nu vă plac! îl întrerupse plutonierul. Altminteri, aţi emite pe loc teoria că o bandă de criminali a găsit cu cale să răstoarne autoturisme, să împiedice transmisiunile radiofonice şi concursurile de tir? Aşa, fără nici un scop!

— De ce fără scop? Poate ca să ne facă o demonstraţie de forţă! Ca să înţelegem că dispun de mijloace de a împiedica circulaţia, de a întrerupe comunicaţiile pe calea undelor şi chiar de a zădărnici folosirea armelor de foc. Trei elemente menite să anihileze orice rezistenţă.

Mardare îl luă în serios.

— Te pomeneşti că aşa e! În cazul acesta ar trebui să luăm măsuri, să cerem întăriri...

Sublocotenentul, care se angrenase cu plăcere în acest joc al fanteziei, hotărî să-i pună capăt.

— Să lăsăm literatura, Mardare, şi să ne vedem de treburile noastre. Avem, deocamdată, un sin-

gur obiectiv : să găsim balonul şi să vedem ce-i cu el.

Plutonierul strivi ţigara abia aprinsă.

— Oricum, de-aci încolo să fim cu băgare de seamă.

Ajunseră la vreo sută de metri de cabana „Trei Brazi" care lucea albă printre crengile copacilor. Parcară maşina şi-şi continuară drumul pe jos.

— Încotro o luăm? întrebă plutonierul. Chiar spre cabană ?

— Nu ! Spre culmea aceea, spuse Vasilescu, care observase mai demult coborînd deasupra ei o sferă portocalie.

Umbrele liliachii ale după amiezii învăluiseră pădurea, poienile, cărarea de-a lungul căreia suiau. O linişte plină de taine se aşternuse peste acest încîntător colţ de natură şi numai rareori cetina se cutremura atinsă de aripa vreunei păsări sperioase.

— Să nu ne apuce noaptea ! avertiză plutonierul. Căldura zilei de vară cedase unei răcori plăcute, care făcea urcuşul mai uşor.

— Şi dacă ?

— Ei, şi dumneavoastră ! Cum o să găsim balonul pe întuneric ? Tăcu şi după un timp, amintindu-şi de ceva, îl informă pe Vasilescu :

— Pe-aici, pe-aproape, e o stînă părăsită. O dărăpănătură plină cu pînze de păianjen şi cu lilieci, despre care localnicii ştiu tot felul de poveşti sinistre.

— Un adăpost ideal pentru răufăcători !

De undeva din desiş, îi întîmpină ţipătul lugubru al unei cucuvele.

— Nu lipsesc decît stafiile ! se înveseli Vasilescu oarecum forțat.

Deodată auziră zgomote nedesluşite, un fel de bocănituri presărate cu chiote.

— Asta ce-o mai fi ? De acolo de lîngă stînă vin !

Se furişară prin iarbă, preocupaţi să nu calce pe vreo uscătură. Din spatele bordeiului răzbăteau, din ce în ce mai limpede, strigăte şi exclamaţii pline de vioiciune.

— Parcă ar juca cineva tontoroiul ! Veniţi după mine, tovarăşe sublocotenent, pe-aici pe lîngă perete.

Înainte de a ieşi în spatele stînei, plutonierul scoase capul de după colţ.

— Ale naibii puşlamale !

— Ce-ai spus ?

— Nişte copii, tovarăşe sublocotenent ! Nişte ştrengari !

Vasilescu îl dădu la o parte şi ocoli dărăpănătura. Doi băieţi de vreo 11—12 ani executau un dans frenetic, săltînd pînă la înălţimea incredibilă de patru—cinci metri, însoţindu-şi exerciţiile cu hohote de rîs şi chiuituri.

— Ce-or fi făcînd de ajung atît de sus ? se minună Mardare.

— Nu cunoşti figura ? E un apreciat număr de circ, care se execută cu ajutorul unei plase extrem de elastice. Plasa e bine întinsă de-a curmezişul manejului şi artiştii, suindu-se pe ea, fac tot felul de sărituri înalte, care uneori îţi lasă impresia stării de imponderabilitate.

— Toate bune şi frumoase, tovarăşe sublocotenent. Dar unde vedeţi dumneavoastră plasa ?

— Adevărat ! Nu-i nici o plasă ! Atunci cum dracu... Stai niţel ! Aminteşte-ţi de Fiat-ul lui Petrovici ! Zidul elastic ! Te pomeneşti că zidul elastic, vertical, de pe şosea, s-a transformat aici într-o plasă elastică, orizontală.

Băieţii nu-i descoperiseră încă şi-şi continuau jocul cu un entuziasm contagios.

Vasilescu, căruia îi venea să-i imite, văzu în iarbă balonul portocaliu dezumflat şi alături o cutie argintie de dimensiunile unui aparat de radio portativ. Asta îl determină să intervină. Făcu cîţiva paşi în direcţia copiilor.

— Băieţi, voi ce faceţi acolo ?

Se speriară. Unul vru s-o ia la fugă ; celălalt se fîstîci, se învîrti ca un şoricel în capcană şi apucînd cu ambele mîini aparatul, îl ridică la înălţimea pieptului în chip de pavăză.

— Staţi ! răcni plutonierul care devenise roşuvînăt, şi se aruncă înainte. Staţi, că de nu...

În clipa aceea căzu la pămînt. Se lovise de ceva cu consistenţa unei mingi de cauciuc. Se ridică şi mai încercă o dată. Fu proiectat la cîţiva metri distanţă şi se dădu de-a berbeleacul.

Băieţii rîdeau şi Gogu Vasilescu le ţinu, fără să vrea, isonul. Plutonierul clocotea.

— Imposibil ! Nu se poate trece ! Pur şi simplu nu se poate trece.

Strengarii prinseră curaj şi îi dădeau cu tifla. Unul chiţcăi :

— Nu ne prindeţi ! Nu ne prindeţi !

— O să vă rup urechile ! zbieră Mardare şi se ciocni pentru a treia oară de zidul invizibil.

Sublocotenentul îi întinse mîna, ajutîndu-l să se ridice și îi șopti :

— N-are rost ! Așa nu realizăm nimic. Trebuie să-i luăm cu binișorul. Întorcîndu-i spatele, se adresă puștilor :

— Ascultați-mă, băieți. Aparatul acesta nu-i o jucărie. A produs un accident de circulație. Ca să nu mai facă vreun rău, eu vă rog să-l puneți pe iarbă, în așa fel, încît să ne putem apropia. Ei, ce ziceți ? De acord ?

Șușoteau de zor. Unul întrebă :

— Da' n-o să pățim nimic, nene?

— Pe cuvîntul meu ! Haide, mînzule, fii înțelegător !

Băiatul, al cărui nas pistruiat era la fel de cîrn ca al sublocotenentului, ezită, dar se supuse. Celălalt își freca încurcat palmele. Avea ochii rotunzi ca două bile și o pată de noroi pe obraz. Neîncrezător în promisiunea lui Vasilescu, încercă din nou s-o ia la sănătoasa.

— Stai ! Vreau să-mi povestești mai întîi cum ați găsit aparatul.

Pistruiatul și cel cu pata de noroi se supuseră. Călcau pe loc, lăsîndu-și greutatea trupului ba pe un picior, ba pe celălalt, ca fotbaliștii înaintea fluierului arbitrului. Vasilescu se apropie fără grabă, ridică aparatul și încercă pe rînd butoanele pînă-l dibui pe cel de oprire.

— Așa ! Acum să stăm de vorbă.

Cîrnul începu :

— Sandu și cu mine — pe mine mă cheamă Dorel — sîntem cu părinții la „Trei Brazi", la cabană. Azi după-masă ne-am dus să ne plimbăm și am

nimerit la... la „castelul" ăsta părăsit. Ne-am jucat de-a haiducii...

Sandu completă :

— ... şi pe urmă de-a indienii. Eu eram Pană de Corb iar Dorel, Ursul Şchiop. Ne-am făcut arcuri şi săgeţi şi arcul meu a ieşit ceva grozav. Trăgea la cincizeci de metri...

— Dar al meu cc avea ? Cine a nimerit... ?

Dorel îşi muşcă buzele, de teamă să nu destăinuiască prea mult. Sublocotenentul spuse, prefăcîndu-se că n-a observat nimic :

— Foarte bine ! Aveţi amîndoi arcuri formidabile. Acum lămuriţi-mă şi pe mine ce a fost cu balonul.

— Cu balonul ? Pistruiatul era nevinovăţia personificată. Ce să fie cu balonul ? Zbura deasupra copacilor, destul de jos. Şi pe urmă, aşa deodată, s-a lăsat în jos.

— Aşa... singur ?

— Da, da ! Singur de tot ! Era... dezumflat, ştiţi ?

Sandu îşi susţinu prietenul cu o elocinţă înversunată, pînă ce Vasilescu le ceru să tacă.

— Păcat ! Dacă l-aţi fi doborît voi, cu arcurile, eraţi nişte băieţi de ispravă. V-am spus doar că a produs multe necazuri şi cine ştie dacă nu ne rezerva şi altele.

Nimerise în plin. Dorel şi Sandu zbierară de-a valma :

— *Noi* l-am doborît, nene ! *Noi,* cu săgeţile ! Am tras cîteva, şi una...

— Săgeata lui Sandu, recunoscu cinstit puştiul cel cîrn, ea a străpuns balonul.

— Mai departe ce s-a întîmplat ?

— A căzut ca un pietroi şi s-a agăţat de o cracă. Uitaţi-vă, chiar în bradul acela. De balon era legată cutia care bîzîia într-una. Cînd am vrut să mă sui în copac, ca s-o dau jos, n-am putut, căci se ridicase ceva ca un perete. Aşa un perete care nu se vedea, dar prin care nu puteai trece.

— Atunci, continuă Sandu, ne-a venit ideea să ocolim copacul. Am luat-o prin spatele lui şi Dorel s-a urcat şi a dat-o jos. Cum stătea culcată în iarbă, în dreptul ei s-a format un fel de saltea, tot invizibilă, pe care puteai umbla şi chiar sări.

— Ca la circ, explică băiatul cel cîrn. Săltai pe ea ca pe plasele acelea de la circ. Eu am sărit vreo zece metri în înălţime.

— Da' ce, eu m-am ridicat mai puţin ? Recunoaşte, Dorele, că... Ce mai, ne-am luat la întrecere, care saltă mai sus. Prima dată...

Ar fi relatat cu lux de amănunte desfăşurarea competiţiei dacă sublocotenentul nu i-ar fi întrerupt.

— Bine băieţi ! Vă felicit pe amîndoi. Aparatul îl luăm cu noi, dar o să primiţi în schimb două lanterne electrice. Vi le aduce mîine tovarăşul plutonier.

Mardare strîmbă din nas şi bolborosi ceva despre „dădacă" şi „grozavă plăcere".

— Ce fel de lanterne ? întrebă Sandu. Din acelea lungi, cu dispozitiv de semnalizare colorat ?

— Cele mai mari şi cele mai colorate care există !

Plutonierul, căruia gestul lui Vasilescu îi impunea şi care nu voia să rămînă mai prejos, declară pe neaşteptate :

— Iar din partea mea, o să aveţi cîte un briceag cu trei lame, tirbuşon şi şurubelniţă.

Se topeau de recunoştinţă şi mulţumiră copleşiţi.

— Da' n-o să uitaţi ? întrebă Dorel privindu-i neîncrezător.

— Pe cuvînt de onoare ! îl asigură sublocotenentul cu toată seriozitatea. Acum, să mergem. Vă conduceam pînă la cabană.

La Braşov, lui Vasilescu i se comunică să se prezinte de urgenţă la colonelul Săveanu. În maşină aţipise şi mai avea ochii cîrpiţi de somn şi gura năclăită.

Colonelul îl aştepta, plimbîndu-se nervos de-a lungul şi de-a latul biroului. Arăta obosit, avea cearcăne şi obrajii năpădiţi de ţepii bărbii.

— E aproape nouă ! spuse pe un ton mustrător. Speram că vei sosi mai devreme.

— Permiteţi să raportez, tovarăşe colonel.

— Altă dată ! Avem de rezolvat o chestiune urgentă.

— Vă ascult !

— Cazul nu e de fapt de competenţa serviciului de circulaţie, dar e atît de grav, încît am hotărît să mobilizez toate forţele disponibile. Înţelegi ?

— Fără să aştepte vreo replică, urmă :

— Să te pun în temă. Prin împrejurimile oraşului o echipă de cercetători experimenta un aparat nou, un aşa-numit „supercomprimator de aer".

Vasilescu tresări.

— Un aparat ? Un supercomprimator ? Tovarăşe colonel, eu...

Nu-l lăsă să continue.

— Da, da ! Denumirea n-are de altfel nici o importanţă. Este vorba despre un dispozitiv care acţionează cu ajutorul unor radiaţii recent descoperite, avînd capacitatea să ordoneze mişcările neregulate ale moleculelor de aer şi totodată să mărească forţa de atracţie dintre acestea. Se realizează, ca atare, pe un spaţiu limitat, o masă de aer ultradensă, aproape solidă, cu însuşiri deosebite faţă de cele ale aerului gazos.

— Ceva elastic, aidoma cauciucului ?

— Văd că te pricepi la fizică. Azi dimineaţă...

— Nu mă pricep, tovarăşe colonel. Dar azi la prînz...

— Azi dimineaţă, spuneam, continuă Săveanu netulburat, aparatul a fost ridicat cu un balon captiv, în vederea determinării razei sale de acţiune. Pe la douăsprezece, o rafală puternică l-a smuls din cablu şi balonul împreună cu supercomprimatorul au luat-o razna. Savanţii sînt extrem de îngrijoraţi şi ne-au solicitat sprijinul. Acum pricepi ?

Gogu Vasilescu pricepuse demult.

— Tovarăşe colonel, daţi-mi voie să raportez.

Colonelul se enervă de-a binelea.

— De cîte ori să-ţi repet că *acest* caz primează. Masa de aer ultradensă ar putea pricinui, de pildă, accidente de circulaţie. Recunosc, pe întuneric balonul e aproape imposibil de reperat. Dar mîine în zori, să fii şi dumneata la faţa locului. I-am consultat pe cei de la staţia meteorologică. Sînt de părere, ţinînd seama de viteza şi de direcţia de deplasare

a vîntului, că balonul nu putea ajunge prea departe. Cel mult pînă la Predeal sau pînă la Sinaia.

Vasilescu nu mai putu rezista.

— Vă rog, tovarăşe colonel, vă implor, lăsaţi-mă să raportez.

— Eşti de o încăpăţînare, sublocotenent, care întrece orice limită. Te sui în maşină şi pleci *imediat* în căutarea supercomprimatorului. Executarea!

— Să trăiţi! Vasilescu îşi lovi călcîiele mai puternic decît ar fi fost firesc şi ieşi. Peste cîteva minute, bătu din nou în uşă.

— Intră!

Deschise şi rămase în poziţie de drepţi.

— Iar dumneata! Sublocotenent Vasilescu, te anunţ că vei fi pedepsit.

— Permiteţi, tovarăşe colonel, să vă...

— Nu permit nimic! Săveanu se ridicase şi-l săgeta cu privirea.

— ... să vă predau supercomprimatorul de aer! Îi înmînă, radiind, cutia argintie.

Colonelul Săveanu se prăbuşi pe un scaun şi rămase cu ochii holbaţi la aparat şi la sublocotenentul Gheorghe Vasilescu.

Iată pe scurt motivele care au condus la avansarea lui Gogu Vasilescu şi, în acelaşi timp, la premierea plutonierului de miliţie Sebastian Mardare. N-am avea decît de adăugat ca la festivitatea, care a decurs într-o atmosferă agreabilă, au luat parte, ca invitaţi, doctorul Petrovici, şeful staţiei meteorologice de la Predeal şi doi băieţi de 11—12 ani, unul cîrn şi pistruiat, celălalt cu un ciuf blond, dar fără pată de noroi pe obraz.

Ochiul lui Argus

Teodor Gherman se număra printre personalităţile binecunoscute ale Braşovului. Fost inginer-şef al unei fabrici de aparate electronice, autor a numeroase invenţii, deputat, laureat al unor premii internaţionale, îşi continua activitatea — cei drept într-un cadru mai restrîns — şi după pensionare. În vila de pe şoseaua spre Codlea îşi înjghebase un mic atelier în care meşterea mai toată ziua, în ciuda protestelor fiicei sale Ioana şi mai ales ale bătrînei menajere Aspasia, care, după treizeci de ani petrecuţi în casă, se bucura de toate privilegiile unui membru de familie.

Inventatorul îşi pierduse soţia la naşterea singurului copil, şi fetiţa fusese crescută de Aspasia cu dragoste maternă, dar şi cu un plus de severitate ; după absolvirea facultăţii de chimie industrială, Ioana intrase la unul dintre marile combinate ale oraşului ei natal. Se căsătorise recent cu locotenentul de miliţie Gheorghe Vasilescu, şi acesta întregise mica familie a Ghermanilor.

În clădirea cu terasa orientată spre peluzele de iarbă ale grădinii, cu o cameră de zi spaţioasă şi luminoasă, mobilată simplu şi solid, oaspeţii erau

rari. Gherman avea cîţiva prieteni şi numeroşi cunoscuţi, dar aceştia îi ştiau prea bine metehnele ca să-l inoportuneze, şi-l vizitau doar cînd erau chemaţi cu insistenţă.

Aşa şi acum. Sunase dis-de-dimineaţă pe la şase pe geologii Crin Constantinescu şi Sever Cipu şi pe arheologul Adrian Voicu, solicitîndu-i pentru după-amiază, pe un ton care excludea orice refuz.

Sosiră unul cîte unul. Gherman, într-un costum negru, pe care-l îmbrăca doar la ocazii festive, tras la faţă dar proaspăt ras şi mirosind a spirt medicinal, îi întîmpină cu nerăbdarea copilului care-şi serbează ziua de naştere. Îi pofti deîndată pe terasă, unde, pe un trepied, era instalat un aparat de mărimea şi de forma unei camere de televiziune cu obiectiv telescopic.

Adrian Voicu, un bonom cu obrajii bucălaţi şi început de chelie, îl cercetă cu ochii săi mici şi negri, ca doi năsturaşi.

— Aşadar, asta-i noua invenţie!

Era, ca si ceilalţi invitaţi, în cunoştinţă de cauză, deoarece Gherman îi consultase în cîteva rînduri.

Acesta spuse, mîngîindu-şi mîndru mustaţa colilie:

— M-a costat o avere! Vreo cinci ani de muncă.

Crin Constantinescu, tipul „dandy"-ului tomnatic, spilcuit, cu o garoafă albă la butonieră, afişa ca de obicei un calm insular şi pronunţa cuvintele rar şi fără intonaţie:

— Încerc să înţeleg de ce aparatul a fost montat aici, pe terasă, şi nu în mediul natural pentru a cărui investigare a fost creat?

Fără să vrea, Gherman îi imită felul de a vorbi:

— Aparatul se află aici, în mod provizoriu, urmînd a fi dus ulterior în mediul natural, pentru a cărui investigare a fost creat.

Constantinescu spuse doar „aha" şi-şi aprinse meticulos pipa.

Ioanei îi venea să rîdă. Obiceiul tatălui ei de a copia uneori, involuntar, felul de exprimare al interlocutorilor, o distra. Ca să nu se dea de gol, întrebă :

— N-ai de gînd să-ţi începi demonstraţia, tată ? Mi se pare că musafirii ard de nerăbdare. Sau poate că vrei să creezi . . . tensiune ?

Convins că se distrează pe seama lui Crin, Gherman îi zîmbi complice, aruncîndu-i şi lui Cipu o privire încurajatoare.

Binecunoscutei ironii a lui Sever Cipu i se oferea aci un larg cîmp de desfăşurare. Riduleţele şi cutişoarele feţei sale arse de soare şi tăbăcite de vînt se înmulţiră, transformînd-o într-o hartă în relief a unei regiuni carstice. Dar, spre dezamăgirea gazdei, nu asupra lui Crin îşi îndreptă săgeţile.

— Chiar ai de gînd să ne faci demonstraţii ştiinţifice, dragă Teodor ? întrebă cu o sfîntă candoare. Speram că am fost chemaţi la o masă, la un pahar de vin...

— Pe urmă ! Dă-i voie unui tată să se fălească mai întîi cu talentele „progeniturii" sale.

— Despre Ioana vorbeşti ? făcu Cipu pe naivul. Perfect ! Să ne cînte ceva sau să ne recite o poezie.

Ioana mîngîie pletele albe ale geologului, pe care-l cunoştea din copilărie.

— Ştii bine că s-a lăudat şi cu mine, cîndva. Acum lasă-l să se mîndrească şi cu noul-născut. Haide, tată, începe !

Cu toate că i-ar fi plăcut ca oaspeții să insiste, ba chiar să-l roage, se mulțumi cu invitația fiicei sale. Aranjă întreaga asistență în spatele aparatului prevăzut în partea posterioară cu un ecran și cîteva indicatoare.

— Stați așa ! Nu vă mișcați și nu-mi acoperiți spațiul din dreptul obiectivului. Acum fiți atenți !

Manevră iscusit butoanele. Declicurile, dar mai ales poziția lui Gherman îl făcură pe Cipu să observe malițios :

— Parcă ai fi fotograf de bîlci ! De ce nu spui „cucurigu-păsărica" ?

Crin se uita blazat în altă parte și doar Voicu se vădi pasionat de ceea ce avea să urmeze. Îl mustră pe Cipu :

— Nu poți renunța, măcar acum, la glumele tale nesărate ? Se adresă apoi lui Gherman. N-ar fi fost totuși mai normal ca instalația să stea în grădină ?

— Pentru o simplă experiență nu era nevoie să vă deranjez. Și de-aici, de pe terasă, raza de acțiune este de cîteva sute de metri. În viitor, ea va putea fi considerabil mărită.

Constantinescu se decise să manifeste un oarecare interes, dar nu înainte de a trage cîteva fumuri din pipa sa Bruyère.

— Sute de metri ! Atunci mașinăria, presupunînd că funcționează, ar aduce anumite avantaje și geologilor, nu numai arheologilor, cum afirmai dumneata, domnule Voicu, zilele trecute.

— Așa sîntem noi, geologii, sări Cipu. Tragem spuza pe turta noastră.

Absorbit de reglarea aparatului, Gherman ignoră

conversația musafirilor și-și dezvoltă, în continuare, propriile sale idei.

— Dacă în pămînt, pe o suprafață de vreo 15 metri pătrați există un obiect metalic, conturul lui va apare pe ecran ca la o instalație radar. Iar în ferăstruica asta se va putea citi compoziția chimică. Adîncimea la care pătrunde fascicolul de radiații se reglează cu această rotiță. Vedeți ? Cincizeci de centimetri !

— Nimic ! Absolut nimic ! regretă Voicu.

Cînd razele atinseră nivelul de un metru, pe dreptunghiul alb-lăptos se ivi ceva prelung și subțire. Indicatorul compoziției chimice arătă formula unui aliaj de fier.

— Un cui ! exclamă inventatorul, ca și cînd ar fi anunțat o strălucită victorie. La un metru adîncime se află un cui !

Împinse bărbia înainte, așteptînd parcă să fie contrazis. Fără să-i conteste descoperirea, Sever Cipu o luă în zeflemea :

— Ei da, un cui ! Un cui ca toate cuiele. Mă bucur, Teodore, că invenția ta va putea fi utilizată la recuperarea fierului vechi.

Gherman se încruntă și-și morfolea vîrfurile mustății, cum făcea cînd voia să-și stăpînească nervii. Ioana îi luă apărarea :

— Pe cîte știu nici cuiele de fier nu-s de lepădat, în unele cazuri. Depinde de vechimea lor ! Nu-i așa, domnule Voicu ?

Acesta se apropiase de inventator ca să-i strîngă mîna.

— Felicitările mele ! M-ați convins de valoarea practică a aparatului, în ceea ce privește cercetările arheologice. În rest, nu-i treaba mea.

Rîsul subțire și batjocoritor al lui Sever Cipu impresionă neplăcut. Devenea din ce în ce mai insuportabil.

— Se putea ca domnul Voicu să vorbească altminteri ? Pe el nu-l interesează decît cioburile de oală și fierăria ruginită ! Ce-i pasă lui că pămîntul mai conține și cărbune, și petrol, și sare, și elemente radioactive... Mă miră de tine, Ioano ! De vreme ce ți-ai ales profesiunea de chimist, ar trebui să fii mai legată de geologie.

Discuția amenința să degenereze și Ioana interveni prompt cu o întrebare retorică :

— Unde o fi Gogu ? A promis că vine la șase.

— Cine e Gogu ? vru să știe Constantinescu.

Cipu prinse din zbor ocazia de a se ciondăni din nou cu cineva.

— Auzi, Teodor ? Crin se consideră prietenul tău și habar n-are că fiica ta e proaspăt căsătorită ! Gogu ... pardon locotenentul de miliție Gheorghe Vasilescu e soțul Ioanei.

Constantinescu rămase impasibil, în schimb arheologul, care nici el nu aflase evenimentul, o felicită jenat. Inventatorul își pofti oaspeții în odaie. Spuse acru :

— Nu păreți prea entuziasmați de mica mea demonstrație. Dacă în locul cuiului ar fi fost un lingou de metal prețios...

Trăgînd de sub mînecile hainei manșetele scrobite pentru a-și pune în valoare butonii de aur, Crin Constantinescu observă tărăgănat :

— Pe mine personal, acest lucru, nu m-ar fi impresionat. Dacă aparatul indica un minereu, orice minereu, ar fi fost altceva.

— Dumnealui disprețuiește darurile pămîntului care fac viața mai plăcută, comentă Cipu răutăcios. Se și vede pe el!

— Unde-i solidaritatea voastră de geologi? rîse Gherman forțat. Apoi, redevenind subit serios: nu pricep zău, sensul întregii discuții. Să fie lămurit, odată pentru totdeauna, că aparatul identifică atît zăcăminte metalifere cît și obiectele de metal, indiferent dacă sînt piese arheologice de valoare sau cuie de fier obișnuite. Arheologie sau geologie, e o simplă chestiune de profunzime! Dacă pentru cercetările arheologice dirijăm radiația la cîțiva metri, pentru cele geologice mărim adîncimea la cîteva sute de metri. Mai tîrziu s-ar putea să atingem două-trei mii de metri. Asta-i tot! Ce, Voicule, nu ești de acord?

— Eu? Cum să nu fiu? Reflectam la ceea ce s-a spus adineauri. Geologii dispun de atîtea și atîtea mijloace pentru prospecțiuni magnetice, acustice, radioactive, și cîte și mai cîte. Pe cînd noi? Lopata, tîrnăcopul, și... flerul! Aparatul dumneavoastră e o adevărată mană cerească pentru cercetătorii civilizațiilor străvechi. M-aș socoti fericit să-l pot utiliza.

Inventatorul radia:

— Îl vei avea, Voicule! N-o să dureze mult, o lună-două, pînă pun la punct ultimele detalii.

Cipu chițcăi ca fetișcanele cînd își spun secrete:

— Să te ferești de geologi, dom'le Voicu! Așa cum îi cunosc, pasionați nevoie mare, ar fi în stare să fure invenția numai și numai să nu încapă pe mîna arheologilor. N-am dreptate, Crin?

— Prefer metodele clasice de prospecțiune. Așa că din partea mea nici un pericol.

Gherman își chinuia dezamăgit mustața. Iluziile pe care și le făcuse cu privire la această întîlnire se năruiseră aidoma castelelor din cărți de joc. Avea chef să-i poftească să se care, dar Ioana salvă din nou onoarea casei.

— O să luăm o gustare ! Cred că Aspasia tocmai pune masa. Pînă termină, soseşte şi Gogu.

Dădu drumul picup-ului şi simfonia de Haydn, simplă, sinceră, cu limpezimea ei de cristal, schimbă întrucîtva atmosfera. Constantinescu, răstignit într-un fotoliu, trăgea din pipa stinsă, iar Sever Cipu dirija.

Voicu spuse împăciuitor :

— Sînt convins că şi geologilor invenţia le va fi de folos !

Gherman, căruia de fapt îi fuseseră adresate cuvintele nu-l auzi, deoarece se plimba nervos prin cameră. La uşa terasei se opri şi privi îngrijorat norii cenuşii.

— Vine ploaia ! Trebuie să acopăr aparatul !

Crin Constantinescu se ridică, scutură fire imaginare de praf de pe haină şi se duse după el. Inventatorul se întoarse singur.

— Vine ploaia ! repetă el, scuzîndu-se parcă.

— Să nu-şi strice Crin bunătatea de costum ! se alarmă Cipu caraghios. Ce-o fi făcînd afară ? Te pomeneşti că are de gînd să şterpelească aparatul. Iată-l ! Unde-mi umbli, stimabile ?

— Am simţit nevoia să iau puţin aer !

— Nefiind aerofag, aş prefera ceva mai consistent. Ghermane, ce-o fi cu masa ? Ei, dar uitasem să te întreb : cum ţi-ai botezat „progenitura“ ? Ghermanoscop ?

— Da' de unde ! De fapt nici nu m-am gîndit la un nume. Ioana propune „Ochiul lui Argus".

— „Ochiul lui Argus" ? Splendid !

Constantinescu obiectă :

— Cam nepotrivit, cam neserios, pentru o importantă realizare tehnică.

— Nu găsesc ! se opuse Cipu. Mie-mi place. Argus, monstrul cu o sută de ochi, care putea să doarmă şi să rămînă totodată treaz. Ei dar ai întrebuinţat cuvintele „importantă realizare tehnică", sau m-am înşelat ?

Gherman schimbase discul, făcînd ca simfonia lui Haydn să-i urmeze unul din preludiile lui Debussy.

— Ascultaţi, cîntă Gieseking !

Pentru a preîntîmpina noi izbucniri pătimaşe din partea musafirilor, puse picup-ul la intensitatea maximă. Voicu vru să-şi astupe urechile, apoi, ruşinat de gestul său nepoliticos, se refugie pe terasă.

Ieşind din cameră ca să vadă dacă Aspasia isprăvise cu preparativele, Ioana se pomeni în vestibul cu şoţul ei. Gogu nu purta uniforma, ci o scurtă de piele cafenie. Se sărutară.

— Cînd ai venit ? N-am auzit maşina.

— Adineauri, cu plutonierul Mardare. Nici n-ai fi putut s-o auzi, pe vacarmul ăsta. Taică-tău se străduieşte să creeze musafirilor impresia că asistă la un concert la Ateneu. Cum a ieşit demonstraţia ? Bănuiesc că n-a avut răbdare să mă aştepte.

— Aşa şi aşa ! Îmi pare rău de tata. Spera la mai mult.

— Ce să-i faci ! El a avut ideea acestei „repetiţii cu public". Dă-mi repede o bucată de pîine. Mor de foame.

Ioana își trecu degetele prin părul lui cîrlionțat și-l împinse spre baie.

— Pînă te aranjezi, Aspasia va servi gustările. Mîncăm cu toții. Unde-i Mardare?

— Vine îndată! Bagă mașina în garaj.

Intrară în camera de zi. Cipu venind de pe terasă se duse glonț la locotenent și-l bătu pe umăr.

— Ce mai faci, Gogule? Bine, sănătos? Să ți-l prezint pe Adrian Voicu, de profesiune arheolog! Ia spune-ne, cîți criminali ai prins pe ziua de azi? Povestește, celebrul detectiv Gheorghe Vasilescu, zis „Maigret", spaima criminalilor și a...

Deoarece nu găsi cuvîntul potrivit, Vasilescu îl ajută:

— ... numai a contravenienților la legea circulației! Așa că, nu vă alarmați!

— Dar pe atentatorii la liniștea publică îi lași să-și facă de cap? Ia mai închide drăcia aia, că mă asurzește.

Gherman opri picup-ul.

— Așa da, așa mai merge! Muzica își are și ea rostul ei. Un tango, o romanță... Astea-ți plac și ție, Gogule, nu-i așa?

— Bine dispus ca întotdeauna, tovarășe Cipu? încercă locotenentul un simulacru de conversație.

— Cum altfel? Ca amicul meu Constantinescu care are o mutră de parcă ar fi înghițit kilograme de oțet. Hei, Crin, ți-l recomand pe... Nu-i aici! Adineauri Voicu, și acum el, a doua oară. Mereu dispare cîte unul și-și face de lucru pe terasă.

— Mă duc să-l chem, se oferi Ioana.

— Vin și eu! Cipu o luă de braț

Gherman se adresă în şoaptă ginerelui său :

— Totul a ieşit pe dos. Am fost un prost că i-am chemat.

— Nu te mai necăji ! Aşa-s oamenii, pe stomacul gol. După ce vor lua masa...

Deşi cufundat în admirarea unei acvarele reprezentînd vechea primărie a Braşovului, lui Voicu nu-i scăpară replicile. Se întoarse spre Vasilescu şi declară grandilocvent :

— Admirabilă, invenţia socrului dumneavoastră ! A întrecut toate aşteptările mele.

Ioana şi Cipu reveniră însoţiţi de Constantinescu. Cînd i se făcu cunoştinţă cu locotenentul, Crin părea să nu observe mîna întinsă a acestuia ; îşi rosti laconic numele şi continuă să-şi umple pipa, folosindu-se de un mic instrument nichelat.

În sfîrşit ăpăru Aspasia. Purta un şorţ şi o bonetă cu danteluţe, de o albeaţă strălucitoare, într-un plăcut contrast cu obrajii ei ca nişte mere Ionatan.

— Bună seara la toată lumea, şi vă rog să mă scuzaţi că a durat aşa de mult. V-am pregătit, în schimb, ceva de zile mari. Pentru dumneavoastră, domnule inginer, tarte cu ciuperci, că ştiu că vă plac foarte mult, iar pentru duduia Ioana plăcinţele cu brînză, puf nu alta. Poftiţi în sufragerie !

Cipu se răsti la ea :

— Se poate, Aspasio ? Pentru noi, ceilalţi, nimic ? Doar se aude cum îmi chiorăie maţele. Mai tare ca adineauri instrumentul acela de tortură cu discuri.

Menajera se fîstîci.

— E destul pentru toată lumea ! Şi tarte, şi plăcinţele... Mai avem friptură rece, şi caşcaval, şi şuncă, şi măsline...

— Cu vinul ce se aude? întrebă Gherman.

— S-a oferit domnul Mardare să-l aducă din pivniţă.

Dinspre antreu bocănire paşi şi trupul masiv al plutonierului umplu dreptunghiul uşii. Era şi el în civil. După ce salută pe toată lumea cu un „bună seara" răsunător iar pe Ioana cu „sărut mîna, tovarăşă Vasilescu", o anunţă pe Aspasia că lăsase sticlele la uşa sufrageriei.

Ea îi mulţumi graţios şi repetă invitaţia:

— Vă rog să veniţi la masă!

Ieşiră din camera de zi, mai întîi musafirii şi Gherman, apoi locotenentul cu tînăra lui soţie. Aspasia mai zăbovi puţin ca să golească scrumiera şi să îndrepte fotoliile. Plutonierul vru s-o ajute.

— Lasă, domnule Mardare, mă descurc şi singură. Du-te în sufragerie că ţi-o fi şi dumitale foame.

— Nu zic ba, dar un minut—două, ce mai contează?

— Urît miroase fumul de pipă! Fii bun, domnule Mardare...

Plutonierul deschise uşa şi făcu cîţiva paşi pe terasă. Deodată un trosnet cu ecouri prelungi! Menajera i se alătură de îndată.

— Ce a fost asta, o împuşcătură?

— Vreun vînător! Sîntem în plin sezon! Totuşi, pe o ploaie ca asta, eu unul m-aş lipsi.

Aspasia privi îngrijorată spre aparatul protejat de husă.

— E bine acoperit, totuşi n-ar strica să-l tragem mai la adăpost.

Apucară binişor trepiedul şi-l mutară lîngă perete. În timpul transportului, husa alunecă şi căzu pe

ciment. Mardare se apleca s-o ridice, cînd o auzi pe Aspasia :

— Aparatul !

— Ce-i cu el ?

O privire scurtă şi răspunsul deveni de prisos. Partea de sus a trepiedului era goală. Invenţia lui Gherman dispăruse !

— Nu mai e ! spuse femeia din vîrful buzelor.

— L-o fi luat cineva !

— Cine naiba ?

— Poate tovarăşul Gherman ?

— Dacă-l lua el, era alăturea, în camera de zi. Domnul inginer nu s-a mişcat de lîngă musafiri.

— Să ne uităm !

Supuseră încăperea unui control amănunţit, fără să descopere „Ochiul lui Argus". Menajera îşi puse mîinile în cap.

— Ce mă fac ? Cum să i-o spun ? E bolnav de inimă şi numai eu ştiu cît ţine la invenţia asta a lui.

Mardare se trase de lobul urechii.

— Atunci nu-i spune nimic ! Întoarce-te în sufragerie şi fă-i semn tovarăşului locotenent să vină pînă aici. Dar să nu observe ceilalţi, pricepi ?

Oaspeţii şi gazdele şedeau în jurul mesei dreptunghiulare, aranjată cu mult bun-gust. Cipu lăuda tartele şi-şi turna al doilea pahar de vin. Voicu înfuleca pe rupte, ba din friptură, ba din caşcaval şi doar Constantinescu părea să n-aibă poftă de mîncare. Ciugulea graţios dintr-un sandviş cu şuncă, iar de băutură nici nu se atingea.

La a treia tartă cu ciuperci, locotenentul o zări pe tuşa Aspasia străduindu-se să-i atragă atenţia.

Ioana o observă și ea. Părăsiră cît mai discret sufrageria.

— Ce s-a întîmplat ?

Nu le răspunse și îi solicită din priviri s-o urmeze. Pe terasă, în fața trepiedului gol, își propti pumnii în șolduri.

— Asta s-a întîmplat !

Soții Vasilescu se uitară unul la celălalt și apoi la Mardare, cerîndu-i parcă o confirmare. Plutonierul ridică din umeri.

— Nu mai e ! Nici aici, nici dincolo, în odaie !

Ioana se făcu galbenă.

— Ferească sfîntul să afle tata !

— Nimeni nu trebuie să afle ! hotărî Gogu. Întoarce-te în sufragerie, Aspasia, și continuă să servești !

După plecarea femeii, o întrebă pe Ioana :

— Cine a fost pe terasă după demonstrație ? Îți amintești ?

— Cred că da ! Mai întîi tata, ca să pună husa pe aparat. Apoi... Crin, după el Voicu și... din nou Crin. Doar Cipu...

— Ba și Cipu a fost ! Cînd am sosit, tocmai intra în cameră.

— Ai dreptate ! Fiecare a stat cîteva minute singur pe terasă. Totuși, doar ultimul...

— Te înșeli ! Oricare putea lua aparatul, deoarece trepiedul fusese în prealabil acoperit. Următorii n-aveau cum să știe dacă se mai află sau nu sub husă.

Trebui să-i recunoască și de data aceasta justețea raționamentului.

— Poate că hoţul a venit de-afară, sugeră Mardare, aplecîndu-se peste balustradă.

Terasa se afla însă la o înălţime de vreo zece metri şi pe ea se poate ajunge doar din camera de zi. Peretele exterior era neted, fără ornamente care să permită cuiva să se cţtere. Plutonierul căuta acum, pe partea superioară a parapetului, urme lăsate de vreun cîrlig.

— Mă întreb dacă nu s-a aruncat de jos o scară de frînghie, prevăzută cu o agăţătoare. Nu, nu, ar fi rămas zgîrieturi, iar tencuiala e neatinsă.

— Înseamnă că tot cineva de-al casei !

Mînată de curiozitate, Aspasia se reîntoarse şi prinse din zbor ultimele cuvinte ale Ioanei.

— De-al casei ? se burzului ea. Ce înţelegeţi prin „de-al casei" ?

Gogu răspunse în locul soţiei :

— Păi... musafirii, Cipu, Voicu şi Constantinescu, apoi matale, tuşă Aspasia.

Acesteia îi sări mustarul.

— Eu ? Vai de mine ! Ce să fi făcut eu cu blăstămăţia aia ?

— Glumeam ! Suspecţi nu sînt decît cei trei invitaţi.

— Care trei ? se răsti Ioana. Pentru nenea Cipu pun mîna'n foc. E prieten cu tata de cînd mă ştiu. Iar Voicu... Voicu n-avea interes, căci tata i-a promis aparatul.

Aspasia făcu nişte ochi cît roata carului.

— Înseamnă că cel ce l-a furat e înţepatul acela de Constantinescu, cu pipa lui puturoasă. Ştiam eu ! Oameni cumsecade nu strică aerul, într-o casă străină.

— Crin a fost ultimul pe terasă ? întrebă locotenentul.

— El ! Totuşi nu se arăta prea entuziasmat de invenţie.

— Tocmai ! explodă menajera. Se prefăcea fiindcă avea tot interesul să se prefacă ! După ce-şi suflă nasul cu sunet de trompetă, adăugă : nimeni n-a plecat încă, aşa că maşinăria tot în casă trebuie să fie.

Ioana se arătă sceptică.

— N-a părăsit nimeni camera de zi. Zici că ai căutat bine ?

— Apoi să spună şi domnul Mardare.

— Hoţul putea să-l arunce unui complice ! emise plutonierul o nouă teorie, pe care Ioana o îmbrăţişă pe loc.

— Da, da, aşa e ! Haideţi în grădină, să controlăm !

Gogu îi tăie brusc elanul.

— Lăsaţi asta pe seama mea şi a lui Mardare şi întorceţi-vă în sufragerie. Absenţa voastră ar putea să-i intrige.

Ploaia se oprise, dar pe cerul ca smoala încă nu licărea nici o stea. Luna stătea ascunsă şi ea undeva sub pătura compactă a norilor. La orizont, linii frînte, roşietice, despicau întunecimea, luminînd efemer coamele împădurite.

Locotenentul admira fascinat priveliştea şi trăgea în piept, lacom, aerul saturat de ozon. Părea să fi uitat de toate grijile mari şi mici ale vieţii, şi chiar de enigmatica dispariţie a „Ochiului lui Argus". Mardare încercă să-l trezească la realitate.

— Ce ne facem, tovarăşe locotenent ? N-ar fi mai indicat să anunţăm inspectoratul ?

— Inspectoratul ? De ce... ? A, fiindcă noi doi nu sîntem de specialitate ? Mă tem, Mardare ! Bătrînul e tare bolnav şi emoţia ar putea să-l doboare. Gîndeşte-te... sosirea echipei, agitaţia, bliţul fotografului, lătratul cîinilor... trebuie să-l ferim de toate acestea. E neapărat necesar să procedăm cu băgare de seamă şi, mai ales, să recuperăm aparatul pînă mîine dimineaţă. Cînd se va trezi, să fie la locul lui, pe trepied !

— Trebuie, de acord că trebuie ! Dar cum să-l regăsim ? N-avem nimic, nici cel mai vag indiciu.

Plutonierul făcea, în gînd, reflecţii destul de puţin măgulitoare la adresa superiorului. Îl ştia un ofiţer de circulaţie destoinic, dar fără nici o experienţă în materie de anchete criminalistice. Întrebă fără pic de entuziasm :

— Coborîm în grădină ?

— O să mergem şi în grădină, mai tîrziu.

Intrară în cameră. Vasilescu se duse la dulăpaşul cu discuri, căută exasperant de mult, alese în sfîrşit unul şi dădu drumul picup-ului. Cînd primele acorduri ale romanţei interpretate de Mia Braia umplură încăperea, se trînti obosit într-un fotoliu şi închise pleoapele.

Mardare îşi aprinse de ciudă o ţigară Mărăşeşti şi pufăia ca un coş de fabrică. Într-un tîrziu, celălalt se învrednici să-l lămurească :

— Aşteptăm să se întoarcă de la masă.

— Şi pe urmă ?

— Vedem noi !

Prima romanță luase sfîrșit și cîntăreața atacase a doua. Mardare mai aștepta puțin, apoi se decise să întrebe :

— Să fi fost o farsă ? E vreunul printre ei căruia îi plac farsele ?

— Lui Cipu... Totuși nu cred !

— Dacă a fost o farsă, cel care a ticluit-o merită să fie aspru pedepsit. Nu se face așa ceva cu un om bolnav !

— Pst ! îl avertiză locotenentul. Sosesc !

Oaspeții apărură însoțiți de Ioana și de tatăl ei. La masă conversația lîncezise și Gherman, care nu-și dorea decît să-i știe plecați, se decise să calce legile ospitalității.

— S-a făcut tîrziu ! Doctorii recomandă copiilor și moșnegilor să se culce o dată cu găinile. Deși regret, o să vă părăsesc. Dacă doriți, puteți să mai rămîneți.

Se apucă să urce scara interioară, dar se opri pe la mijloc.

— Aveți tot timpul să discutați avantajele și dezavantajele, calitățile și defectele aparatului meu. Noapte bună !

Foindu-se de colo pînă colo, Voicu se adresă lui Constantinescu :

— N-ar fi cazul să ne retragem și noi ?

Ioana zîmbea forțat, vădit stingherită.

— Nu ! Nu ! Vă rog să mai stați. Păcat să ne despărțim atît de devreme.

Vasilescu se sculase și se învîrtea printre musafiri. Vîrîndu-și pipa în buzunar, Crin spuse :

— Îmi pare rău ! Mă simt cam obosit !

— Eu nu, zbieră Cipu sorbind din paharul pe care-l adusese cu el împreună cu o sticlă plină. Sînt într-o formă excelentă şi aş sta pînă mîine, mai cu seamă că poşirca, pe care voi o numiţi vin, nu e chiar de lepădat.

Voicu îşi consulta ostentativ ceasul.

— Regret, dar trebuie să plec.

Sever Cipu deschise larg braţele, cu paharul într-o mînă şi cu sticla în cealaltă.

— Eu rămîn ! Pînă nu vă golesc pivniţa, nu mă las.

Locotenentul îi rugă să facă linişte.

— Ascultaţi-mă un moment. Adineauri s-a întîmplat un lucru... destul de neplăcut. Aparatul a dispărut de pe terasă. Presupun că a fost o glumă, şi dacă aşa stau lucrurile, e bine să n-o întindem prea departe. Socrul meu, care precum ştiţi e suferind, încă n-a aflat.

Cipu părea picat din cer.

— Cum „a dispărut " ? A zburat ? Foarte nostim, zău. De data asta n-am nici un amestec, pe cuvînt de onoare. Sînt nevinovat ca un prunc. Dacă vreţi, puteţi să mă căutaţi prin buzunare. Comisare Maigret, îţi stau la dispoziţie.

Ioana se apropie de el cu un sentiment de vinovăţie.

— Nene Cipule, nu ne-o lua în nume de rău...

— Vai de mine ! V-o iau în nume de bine. Dacă-mi îngăduiţi o sugestie, asta nu poate fi decît isprava lui Crin. El a fost ultimul pe terasă. Hahaha !

Se ridică şi îi înfipse degetul în răscroiala vestei.

Constantinescu era total lipsit de acel simţ al umorului, care lui Cipu îi prisosea.

— E o neobrăzare, colega ! Pentru asemenea insinuări, exprimate în public, te-aș putea trage la răspundere.

Sever se înecă, rîzînd cu lacrimi.

— De două ori a ieșit, hahaha ! Puteai să-l subtilizezi de două ori !

Crin trecu la contraofensivă.

— Și dumneata ai rămas singur pe terasă.

Vasilescu interveni :

— N-are rost să vă învinuiți reciproc. M-am adresat dumneavoastră ca să vă cer sprijin.

Voicu se declară cu totul de acord.

— Foarte just ! E neapărat necesar să elucidăm chestiunea, ca să nu planeze nici o bănuială asupra vreunuia dintre noi. Tovarășe Vasilescu, să căutăm împreună. Dacă a fost o farsă pe care autorul nu are curajul s-o recunoască, vom găsi *noi*, aparatul. Dar după părerea mea, nici unul dintre cei prezenți nu poate avea vreun amestec. Doar cineva străin...

Locotenentul ridică din umeri.

— Terasa n-are acces decît din această încăpere, unde se aflau tot timpul mai multe persoane.

— Dar din grădină ?

— Am verificat ! îl asigură Mardare. Nu s-a urcat nimeni pe zid. Doar dacă aparatul a fost azvîrlit cuiva care astepta jos.

Voicu insistă :

— Nu contest priceperea și experiența dumneavoastră, dar vă rog să ne lăsați și pe noi să controlăm. E în joc reputația noastră, a unor oameni de știință.

Vasilescu acceptă. Ieșiră în grădină. Pînă să sosească Aspasia cu o lanternă electrică, Voicu o aprinse

pe a sa. Nu descoperiră nimic. Iarba de sub terasă era neatinsă. Se mai învîrtiră cîteva minute, pe urmă renunțară. Locotenentul îi ceru arheologului lampa și parcurse aleia acoperită cu pietriș, care ducea spre portiță.

— E tîrziu, spuse Crin obosit. Propun să mergem acasă. Desigur că vă stăm la dispoziție, tovarășe locotenent. Dacă doriți, mîine...

Voicu îl susținu și Vasilescu se văzu obligat să accepte.

— Așa stînd lucrurile, o să plec și eu, anunță Sever Cipu prost dispus. Tot mi-ați stricat cheful.

Constantinescu nu-i mai purta pică și se oferi să-l ducă acasă cu mașina lui. Voicu declară că va pleca pe jos.

— Parcă aveați și dumneavoastră un turism ? își aminti Ioana.

— Mai am și acum Wartburgul meu ! Nu v-am povestit ? La vreo doi kilometri de aici, lîngă bufet, mi s-a blocat motorul. Deoarece sînt un antitalent în ale mecanicii, am telefonat la depanare. La ora asta, mai mult ca sigur că e în stare de funcționare.

Vasilescu îi propuse ca Mardare să-l repeadă pînă la bufet.

— Mulțumesc, sînteți prea amabil. Credeți-mă, nu e nevoie. Afară s-a înseninat și o mică plimbare, la aer curat, n-o să-mi strice.

După plecarea invitaților, Ioana, Gogu și Mardare se pregătiră să reintre în casă. Locotenentul răsucea lanterna lui Voicu, pe care uitase să i-o restituie.

— Te pomenești că hoțul a reușit să-l scoată sub haină !

— Nu, Ioana, aparatul e prea mare. S-ar fi observat!

— Atunci cum? Cum? E de neînțeles!

— O situație fără ieșire! aprobă Mardare.

— Toți știau de existența aparatului, înainte de a veni aici, monologă Vasilescu. Toți au fost neînsoțiți pe terasă. De afară n-a putut pătrunde nimeni și nimeni n-a stat în grădină. De ascuns îl puteau ascunde doar în camera de zi unde, în mod categoric, nu se află. Și de plecat, n-au plecat cu el!

— Nu vezi că-i absurd, Gogule? „Ochiul lui Argus" n-a putut zbura!

— Să zboare? Vasilescu rîse ușor. Asta a spus-o și Sever Cipu. Haideți să ne mai uităm o dată. Poate dăm de vreun indiciu.

Urcară scările. Locotenentul făcu înconjurul terasei, cu ochii la podeaua de ciment. Găsi un chibrit ars și cîteva fire de tutun pe care le azvîrli, neglijent, peste balustradă. Se concentră apoi asupra trepiedului și a husei. Deodată se lăsă pe vine. Pe locul unde stătuse aparatul înainte de a fi mutat lîngă perete, erau urme de pulbere albă. Le adună într-o minusculă grămăjoară, cu ajutorul unei file rupte din agendă. Frecă praful între degete, îl mirosi, apoi împături hîrtia și o depuse grijuliu într-un compartiment al portofelului.

Plutonierul vru să spună ceva, dar se abținu. Vasilescu cercetă din nou trepiedul și husa, observînd și pe acestea ciudatele pete albe. În sfîrșit, se declară satisfăcut și spuse triumfător:

— Pudră de talc!

— Pudră de talc ? se miră Ioana. Şi ce-i cu asta ?

Mardare spuse „sigur că da" ca şi cînd dispariţia „Ochiului lui Argus" n-ar mai fi prezentat pentru el nici un secret.

— Lăsaţi-mă să mă gîndesc ! se rugă Vasilescu. Se instală în fotoliul său preferat, dar nu mai deschise picup-ul.

Stătură aşa o bună bucată de vreme, într-o muţenie totală. Pe neaşteptate, Gogu se bătu peste genunchi, făcîndu-i să tresare.

— Ştiu ! Ştiu cum a dispărut aparatul !

— Cum ? Glasul Ioanei şi al plutonierului răsunară în unison.

— A zburat !

Erau convinşi că se scrîntise.

— Ei da, a zburat ! Desigur nu cu aripioare, ci purtat de un balon.

— Aveţi obsesia baloanelor ! observă Mardare, amintindu-şi întîmplarea de la cabana „Trei brazi".

Vasilescu îşi continuă, neabătut, deducţiile :

— Hoţul soseşte, avînd în buzunar un balon de cauciuc dezumflat şi un mic rezervor cu hidrogen comprimat. Găseşte un prilej să iasă pe terasă, deschide supapa cartuşului, umple balonul. Cel mult un minut ! Scoate aparatul de pe trepied, îl agaţă de balon şi îi dă drumul. Alt minut ! Întreaga operaţie a durat cel mult două minute ! Şi Constantinescu şi Cipu, şi Voicu, toţi aveau posibilitatea s-o facă ! Fiecare...

— Staţi puţin ! îl întrerupse Mardare. Asta presupune totuşi prezenţa, pe undeva, a unui complice. Dar de vreme ce se întunecase şi cerul fusese, pe

deasupra, complet acoperit, cum a putut vedea complicele balonul ?

— Foarte simplu ! Meteorologii, cînd execută aerosondaje de noapte, prevăd balonul cu o mică sursă de lumină. De altminteri nu e complicat să-i stabileşti în prealabil traiectoria, cunoscîndu-i forţa ascensională în funcţie de greutatea aproximativă a încărcăturii, ca şi direcţia şi viteza vîntului. Pe mine altceva mă preocupă : cum au reuşit să recupereze aparatul ? Cum au făcut ca balonul să coboare într-un punct anumit ?

— Asta v-o pot spune eu ! se făli plutonierul. Împuşcîndu-l ! Bănuiesc că din cauza greutăţii aparatului, zbura destul de jos !

— Da, dar...

— Cînd eram cu Aspasia pe terasă, a răsunat un foc de armă ! Unul singur ! Fusese tras la cîţiva kilometri de-aici.

Locotenentul îl prinse de braţ şi-l scuturâ.

— Bravo, Mardare ! Mai logic nici că se poate ! Acum totul se leagă perfect. Sîntem amîndoi nişte aşi în materie de criminalistică.

— Cum de ţi-a trecut prin cap o asemnea idee ? Eşti formidabil, Gogule ! îl admiră Ioana.

— Nu-i aşa ? Mai ales după ce găsesc pudră de talc.

— Ce are pudra de talc...

— Atît că e folosită la păstrarea baloanelor de cauciuc. Ca să nu se deterioreze, baloanele se tăvălesc prin talc. Pricepi ?

Crezu că va rămîne dezamăgită, dar se înşelă. Plutonierul se ridică grăbit.

— Unde-i telefonul, tovarăşă Vasilescu ?

— Ce-ţi trebuie ? îl întrebă Gogu.

— Cu permisiunea dumneavoastră voi telefona la postul de control de la intrarea în oraş. Dacă cele două maşini n-au trecut încă, să le oprească şi să se uite care dintre pasageri are resturi de talc pe haine sau prin buzunare.

— N-ar fi rău, dar mai mult ca sigur că au trecut. În fond, nu e nevoie ! Nu mai e nevoie !

— De ce ? Ştiţi cine e hoţul ?

Locotenentul nu spuse nici da, nici ba. Îi ordonă doar să scoată maşina din garaj.

— Vin şi eu, îndată.

— Destinaţia ?

— Spre bufet ! Doar acolo e un telefon public. Cît e ceasul ? Douăsprezece fără un sfert ? Să sperăm că mai găsim localul deschis.

Automobilul albastru zbura pe asfaltul umed în care se oglindeau razele lunii, strecurate printre spărturile norilor. La orizont se desenau vagi, învăluite în ceaţă, contururile munţilor.

Vasilescu privea încîntat prin geamul deschis, insensibil la aerul rece care-i biciuia faţa. Se gîndea la frumoasele zile de vară petrecute cu Ioana în mijlocul naturii, la plimbările lor de-a lungul potecilor de pădure, la popasurile în iarba parfumată a poienelor. Apoi peisajul se şterse şi în locul lui apăru chipul slăbit de boală al lui Gherman, cu buzele uşor vineţii.

Îşi consultă cronometrul cu cadran negru şi cifre fosforescente. Mai erau cinci minute pînă la miezul nopţii. În partea dreaptă a şoselei se iviră luminile bufetului, firma de neon roşie şi albastră.

Mardare frînă. Coborîră. Localul modern, cu pereții de sticlă, era aproape pustiu. Doi clienți mai zăboveau în fața halbelor de bere,, și responsabilul strîngea scaunele, așezîndu-le răsturnate peste mese. Mardare îl chemă la o parte.

— Sîntem de la miliție ! Cum te numești ?

— Cotigaru ! Omul se sperie. Dar ce am...

— Tovarășe Cotigaru, începu locotenentul pe un ton liniștitor, a rămas cumva, astă-seară, lîngă bufetul dumitale, o mașină în pană ?

— În pană ? Nu ! Pe la șase, șase și jumătate, a venit la Wartburg pe care conducătorul l-a lăsat la parcaj. Pe urmă a luat-o pe jos, pe șosea. Abia adineauri s-a întors. Dar mașina n-avea nimic.

— Persoana n-a intrat cumva să dea un telefon ?

— Nici pomeneală ! Să fi vrut tot n-ar fi putut. Aparatul e stricat de două zile și încă nu s-au învrednicit să-l repare.

— Așa ! făcu locotenentul, aruncîndu-i subalternului o privire plină de semnificații. Altceva ai mai observat, tovarășe Cotigaru ? Adică, ceva neobișnuit.

— Păi, cum să vă spun ? Cel cu Wartburgul a venit singur, dar de plecat a plecat însoțit.

— De cine ? De vreun vînător, te pomenești ?

— Cum de-ați ghicit ? Chiar așa, de omul cu pușca, unul înalt și solid, cu o mutră de bețiv. Pe la șapte a coborît din autobuz, s-a învîrtit nițel în jurul mașinii și a luat-o de-a curmezișul cîmpului, după iepuri, de bună-seamă. Cred că a atins vreunul căci am auzit un foc de armă și cînd s-a întors, avea tolba umflată. Mi-am zis că-i mare minune să vînezi iepuri noaptea pe'ntuneric !

— La ce oră s-a întors ?

— Pe la zece jumătate ! A băut la repezeală două țuici mari și a ieșit să se plimbe, în așteptarea prietenului său, cel cu Wartburgul. Cum vă spuneam, au plecat împreună.

— O ultimă întrebare : încotro au luat-o ? Nu spre Brașov, nu-i așa ?

— În direcția opusă, spre Codlea !

Îi mulțumi și se urcă în mașină. Mardare porni motorul.

— Mergem la Codlea, tovarășe locotenent ?

— Nu, la șantierul arheologic ! Știi unde e ?

Plutonierul se simți jignit.

Pe șantier nu erau decît două construcții de scîndură : baraca pentru păstrarea materialelor și ghereta paznicului. Situat aproape de oraș, cei ce lucrau aici se duceau acasă cu autobuzul în fiecare seară. Șanțurile săpate de-a curmezișul unui deal scoseseră la iveală o așezare dacică din perioada ocupației romane, cu numeroase vestigii ale culturii materiale din acea epocă. La loc de frunte se situau rămășițele unui atelier de aurar cu un cuptor, cu diferite scule și cu vase pentru topit metalul. Se bănuia existența unui depozit de lingouri dar acesta încă nu fusese găsit.

Opriră automobilul la vreo două sute de metri de incinta simbolică din țăruși, și-și continuară drumul pe jos. Bolta se înseninase în parte și raze de culoarea fildeșului scăldau peisajul într-o lumină stranie.

Moș Lisandru, paznicul șantierului îi zări de departe prin geamul gheretei și ieși să-i întîmpine.

— Care ești, bre !

Purta pe umăr o veche armă militară și se sprijinea într-o bîtă groasă.

— Eu sînt ! Mardare, răspunse plutonierul cu glas scăzut.

— A, tovarăşul plutonier ! Bătrînul îl cunoştea. Şi dumneavoastră aţi venit în control ?

— De ce „şi noi" ? A mai venit cineva ? îl interogă Vasilescu.

— Dumnealui e un tovarăş locotenent, explică Mardare, pentru a preîntîmpina pierderi de timp.

— Păi, domnu' Voicu împreună cu un individ unul aşa... înalt şi mătăhălos. Domnu' Voicu spunea că vrea să vază dacă-i totul în regulă.

— Aşa stau lucrurile ! observă Vasilescu. Atunci să ne convingem la rîndul nostru „ce" controlează. Însoţeşte-ne, moş Lisandru.

Mardare îl instrui :

— Ne conduci astfel ca cei doi să nu simtă nimic. Şi să taci chitic, m-auzi, Lisandre ?

— Dar e vorba de domnu' Voicu al nostru ! se miră paznicul, care începuse să aibă mustrări de conştiinţă. O privire a plutonierului îl făcu să amuţească şi nu mai spuse decît „am înţeles, tovarăşe plutonier".

Ocoliră cîteva gropi şi se furişară pînă prin apropierea unui punct în care pămîntul fusese scos pe o adîncime de vreo doi metri.

— Acolo sînt ! şopti bătrînul. Mă duc să-i somez ?

Locotenentul îl reţinu.

— Rămîi aici şi să nu scoţi o vorbă.

Vasilescu şi Mardare se trîntiră la pămînt şi înaintară tîrîş pînă la marginea gropii din care răzbea lumina unui felinar. Auziră discuţia dintre Voicu şi însoţitorul său.

— Ce zici, măi Tache, de tezaurul ăsta ? Să tot fie, pînă acum, vreo cinci-şase kilograme.

— Mai mult ! Şi-i chiar aur curat ?

— Te îndoieşti ? Crezi că strămoşii noştri umblau cu fofîrlica ? E aur sută-n sută, cum mă vezi şi cum te văd. Lingourile poartă sigiliul autorităţilor romane.

— Înseamnă că ne-am pricopsit. Ajunge pentru azi. S-o ştergem, cît mai e timp.

— Ai înnebunit ? Cum să plecăm, cînd...

— Mai venim şi altă dată. Miros eu că acum e mai bine să ne uşchim !

— Ce „altă dată" ? Care „altă dată" ? Va trebui să ne luăm tălpăşiţa încă astă noapte, pricepi ? Mîine va izbucni scandalul în legătură cu invenţia lui Gherman. Vor urma cercetări, interogatorii, moş Lisandru o să spuie că am fost pe şantier şi aşa mai departe. Nu, Tache ! Folosim aparatul pînă aproape de răsăritul soarelui, adunăm cît putem şi după aceea, valea !

— Fie şi-aşa ! Dom'le Voicu, n-ar fi cazul ca la plecare să-l aranjăm pe moşu, să nu ne poată turna ? Altfel, cînd ne-o vedea ieşind cu sacii...

— Asta-i treaba ta ! Eu nu mă amestec. Dacă socoţi că-i nevoie ! Acum gata ! Să mai dibuim măcar un singur loc ca acesta. Haide, să ieşim de-aici.

Locotenentul şi Mardare săriră în picioare. Strîngeau în pumn revolverele. Vasilescu făcu un pas înainte şi strigă :

— N-aveţi nevoie de ajutor ?

Rumoare, agitaţie, apoi o exclamaţie scrîşnită.

— Ginerele lui Gherman ! ... Tovarăşe locotenent, ce surpriză ! Cum aţi nimerit aici ?

— Chestie de fler ! Fler de... arheolog amator. Dumnealui tot coleg de breaslă ? Arătă spre mutra de borfaş a lui Tache.

— A, nu, un amic. Am vrut să-i arăt locul meu de muncă.

— La douăsprezece noaptea ? Şi cu aparatul ce faceţi ? L-aţi adus ca să i-l arătaţi prietenului ? Iar sacul conţine, desigur, andrele şi mănuşi tricotate.

Voicu ştia că pierduse partida. Recurse la o soluţie *in extremis,* încercarea de mituire.

— Ce să ne mai ascundem, tovarăşe Vasilescu. Dacă nu luam aparatul, mîine-poimîine lingourile ar fi fost descoperite „oficial" şi depuse la vreun muzeu. Nu m-aş fi ales cu nimic ! Aşa, am găsit cu el cîteva kilograme de aur în mai puţin de un ceas. Aş putea dubla sau tripla cantitatea. Dacă eşti de acord, împărţim frăţeşte, pe din trei. Haide, fii om de înţeles.

Mardare veni mai aproape de adîncitură şi privi lung chipul desfigurat al arheologului, degetele sale încleştate în jurul sacului.

— Mai sînt şi eu pe-aici. Aşa că va trebui să împărţim pe din patru.

— Ba pe din cinci, îl corectă locotenentul, ca să-i dăm şi lui moş Lisandru ce i se cuvine.

Tache părăsise pe nesimţite cercul de lumină al felinarului şi profitînd de bezna din jur, ieşise din groapă şi se strecurase în spatele miliţienilor. Ţinea arma de vînătoare gata să tragă.

Paznicul, aflat ceva mai în urmă, îl zări şi răcni „atenţie". Mardare se aruncă în lături, se întoarse şi fulgerător, apucă de ţeavă puşca adversarului. Se încinse o luptă, în care interveni prompt Vasilescu, izbindu-l pe bandit cu mînerul pistolului în moa-

lele capului. Tache se clătină și se prăbuși la pământ. Revenind, constatară că Voicu nu mai era în groapă. Fugise luînd cu el aparatul și sacul cu lingouri.

Un nor acoperi luna și întunerecul deveni din nou de nepătruns.

Vasilescu se frămîntă.

— Mardare, să știi că ne scapă! Cu aurul și cu „Ochiul lui Argus". Toată munca lui Gherman se duce de rîpă.

De undeva veneau strigătele lui moș Lisandru care-l dibuise probabil pe Voicu și-l urmărea.

— Stai! Stai că trag! Zău că nu glumesc, dom'le Voicu, vă trimit un glonte în spate.

O luară la goană, bîjbîind și împiedicîndu-se la fiecare pas.

— N-a pornit încă mașina, gîfîi plutonierul. Poate ajungem la timp.

Două împușcături sparseră tăcerea. Paznicul își descărcase arma, dar nu-l nimerise pe fugar. Subit, un motor începu să duduie. Voicu ajunsese probabil la Wartburgul său și încerca să demareze.

— S-a dus! Mardare trase o înjurătură și se opri.

Niște faruri străpunseră bezna. Pe drumul de pămînt înaintau în viteză două mașini ale miliției. Semnalizatoarele violete se roteau, iar sirenele vuiau jalnic.

— Ajutoare! explodă plutonierul, și scoase apoi un adînc suspin de ușurare. Acum n-are să scape. Recuperăm și aurul, și aparatul. Dar cum naiba au știut să vină la țanc?

Se înapoiară lîngă Tache. Acesta mai zăcea în ne-

simţire. Îl luară pe sus şi-l duseră spre ghereta paznicului. Moş Lisandru le veni în întîmpinare.

— L-au prins ! le strigă de departe. I-au pus şi cătuşe. Totul în ordine !

Plutonierul repetă întrebarea :

— Cum de au venit la momentul potrivit ?

Locotenentul zîmbi maliţios.

— Fiindcă i-am chemat eu la telefon, înainte de a pleca de-acasă.

— Asta-i bună ! Dumneavoastră ştiaţi acum un ceas că Voicu e hoţul şi că se va îndrepta încoace, spre şantierul arheologic ?

— De ştiut nu ştiam, dar bănuiam. Deoarece nu e normal ca cineva să vină în vizită cu o lanternă electrică în buzunar şi nici ca lanterna să fie acoperită cu... pudră de talc.

A doua zi pe la opt fără un sfert, vila inginerului Gherman primi doi musafiri neanunţaţi. Constantinescu şi Cipu ţinuseră să se intereseze personal dacă „Ochiul lui Argus" fusese regăsit. Sosi şi Mardare, ca să-l ia pe locotenent.

Inventatorul, coborînd din dormitor, rămase stupefiat.

— N-aţi plecat încă ? Aţi chefuit toată noaptea ? Frumos vă şade... Dar unde e Voicu ? Nu-l ştiam atît de... auster.

— Noi am fost acasă, îl lămuri Cipu, dar ne-am întors acum să te întrebăm... cum te-ai odihnit. Voicu n-a putut veni, fiind... reţinut.

— Am dormit ca un prunc, declară Gherman, şi-s impresionat de grija pe care mi-o purtaţi.

Crin renunţase la pipă, preferînd, la această oră matinală, o ţigară cu filtru. Arăta obosit, cu cearcăne sub ochi.

— Eu nici măcar n-am putut aţipi, aşa că am avut vreme să reflectez la invenţie. Am ajuns la concluzia că o prospectare, cu ajutorul ei, n-ar fi lipsită de interes.

Cipu i se asocie de îndată.

— Exact la ceea ce m-am gîndit şi eu, în orele mele de insomnie.

Cu un surîs sfios, Gherman mărturisi :

— Am dormit bine, dar adineauri, trezindu-mă, am avut aşa... o presimţire sumbră. Am alergat, nici eu nu ştiu de ce, pe terasă. Ei bine, aparatul era la locul lui, neatins şi nevătămat.

— Ce ţi-e cu presimţirile astea, rîse Ioana îmbrăţişîndu-l pe Gogu. Şi eu le am cîteodată. Acum, spre exemplu, presimt că Aspasia ne va aduce excelentă cafea cu lapte.

— Bună dimineaţa la toată lumea, îi salută menajera din prag, balansînd o tavă cu ceşti aburinde.

Muzica sferelor

Dacă parcurgi strada principală a Cîmpulungului sucevean, dinspre gară spre noul cinematograf, ai în dreapta dealul Runcului, iar în stînga, dincolo de apele Moldovei, pe cel al Deei. În urmă cu cîţiva ani, pe Runc mai păşteau vitele şi oile. Astăzi, pe pantele lui se înşiră case pînă aproape de coamă.

Urcînd drumeagurile strîmte şi abrupte, lăsînd în urmă grădinile cu dalii galbene, violete şi vişinii şi suind apoi poteca bătătorită în iarba grasă a imaşului, nimereşti la căsuţa din bîrne vopsite în negru, cu obloane verzi şi cu acoperişul din ţiglă roşie a învăţătorului Firu.

Distanţa, dar mai cu seamă greutăţile urcuşului, ţin musafirii departe ; pînă şi poştaşul are obiceiul să lase scrisorile la secretariatul şcolii de la poalele dealului.

Oaspeţii erau, aşadar, rari în casa învăţătorului. Iată de ce nişte bătăi la poartă, la unsprezece noaptea, nu puteau decît să-l nedumirească. Nu se culcase încă — aţipise în fotoliu citind — şi se grăbi să iasă în tindă aşa cum era, în halat şi în papuci, cu toate că toamna tîrzie ruginise frunzele şi le acoperise cu pulbere de argint.

— Cine e ?

— Vreau să vorbesc cu domnul Firu !

— Eu sînt Firu ! Ce dorești ?

— Vin din partea ziarului „Rarăul", îi răspunse un glas înfipt de adolescent. Trebuie să-mi acordați cîteva minute.

— *Trebuie ?* La ora asta ? E aproape miezul nopții.

Reporterul împinse portița fără să ceară încuviințare. Firu îl cercetă la lumina becului. Era un băiat de vreo douăzeci și ceva de ani, scund, cu ochelari, cu părul crescut în voie și cu niște favoriți pînă aproape de bărbie. Purta un pardesiu cafeniu, subțire, necăptușit. Se prezentă volubil :

— Stăncuță mă cheamă.

Învățătorul ignoră mîna întinsă.

— Domnule Firu, doresc să aflu de la dumneavoastră dacă zvonurile care circulă prin tîrg sînt întemeiate.

— Aha, zvonurile ! Și de ce m-ai ales tocmai pe mine și această oră tîrzie ?

— Fiindcă sînteți un intelectual de vază, o notabilitate a orașului și fiindcă o declarație a dumneavoastră poartă girul seriozității. Iar ora, ora se explică prin faptul că dacă ajung la redacție pînă la douăsprezece, douăsprezece și jumătate, materialul mai poate intra în ziarul de sîmbătă.

— Nu știu despre ce zvonuri e vorba ! Învățătorul deveni ostil. Fă bine și lasă-mă în pace. Vreau să mă culc.

— Domnule Firu ! Oamenii de pe-aici, vecinii dumneavoastră, afirmă că urmăriți fenomenul de cînd s-a produs prima oară și că v-ați format o anumită

părere. Domnule Firu, nu aveţi dreptul să ascundeţi opiniei publice faptele.

Discuţia din grădină o trezise pe Liza care întrebă, somnoroasă, de la fereastra dormitorului :

— George, a venit Albu ? Credeam că abia mîine...

— Nu te deranja ! E altcineva... care tocmai se pregăteşte să plece.

— Domnule Firu, eu...

— Am spus că pleci chiar acum ! Dacă voi avea ceva de comunicat, mă voi adresa redactorului-şef.

Reporterul nu renunţă cu una cu două. Se căznea să aducă noi argumente, cînd dinspre cărare se auziră cuvinte răzleţe, rostite cu răsuflarea întretăiată. Stăncuţă şi Firu se întoarseră intrigaţi şi învăţătorul avu a doua surpriză din această seară. Îl recunoscu pe vechiul său prieten, doctorul Albu, psihologul, care urca poteca urmat de fiul său Titel.

— Ca să ajungă... omul la tine... trebuie să fie... cel puţin alpinist, răsună peste întinsul văilor vocea de bas a savantului. Şi unde mai pui bezna asta spurcată, care te face să dai în gropi, la propriu, nu la figurat.

— Fii binevenit, Albule, îl salută Firu rîzînd. Dacă aveai buna inspiraţie să respecţi data sosirii indicată în propria ta telegramă, te aşteptam la gară.

— Tata nu mai ştia exact ce a scris în telegramă, îl lămuri Titel. După aceea a spus că-i preferabil să plecăm mai devreme decît mai tîrziu.

— Cam aşa, cam aşa ! Acuma zi, Firule, de ce m-ai pus pe drumuri ? Scrisoarea ta misterioasă, îţi spun drept, mi-a stîrnit curiozitatea. Ce-i cu fenomenul acela ?

Aruncînd spre gazetar o privire neliniştită, învăţătorul îl întrerupse :

— Nu acum ! Vorbim în casă. Mai eşti aici domnule Stăncuţă ?

— Scuzaţi vă rog ! N-am să vă mai deranjez. Altminteri, şi sosirea la Cîmpulung a celebrului psiholog Nicolae Albu poate constitui o ştire senzaţională. Omagiile mele, domnilor.

— Cine a fost ? întrebă Albu ştergîndu-şi fruntea cu batista.

— Un reporter ! Un reporter care a picat într-un moment cît se poate de nepotrivit. Dar haideţi înăuntru ! Lizo ! Lizo !

Doamna Firu se trezi a doua oară şi întrebă ameţită de la geam :

— Ce s-a întîmplat ? A venit doctorul Albu ?

— De data asta a venit !

Se auzi un „doamne sfinte" deznădăjduit. Liza credea în presimţiri şi, din nou, o presimţire de-a ei se adeverise. Se îmbrăcă repede, reflectînd la soarta ingrată a gospodinelor.

În capot şi cu o broboadă care-i acoperea părul pus pe moaţe, coborî în sufragerie, unde îl găsi pe soţul ei şi pe cei doi musafiri instalaţi în jurul mesei, cu cîte un păhărel de ţuică între degetele înţepenite.

— Bine ai venit, doctore ! Şi zi... mi-o făcuşi ? Ca pedeapsă, o să vă mulţumiţi cu o gustare rece. Mare te-ai mai făcut, Titel ! În ce clasă eşti ?

— În anul întîi la politehnică.

— Ptiu, să nu-ţi fie de deochi ! De n-ar fi copiii, nu ne-am da seama că trec anii şi că îmbătrînim.

— Ce-ţi fac plozii, Lizo ? întrebă Albu. Bine, sănătoşi ?

— Slavă domnului ! Se întrec în ghiduşii. Nu există copii mai neastîmpăraţi în tot Cîmpulungul. Noroc că stăm la capătul tîrgului, unde nu-s alte geamuri de spart decît ale noastre. Ai să-i vezi mîine. Mă duc să vă pregătesc ceva.

Doamna Firu dispăru în bucătărie. Albu bău o gură de ţuică şi plescăi încîntat.

— Asta da ! Simţi pruna din livadă. Şi zi, Firule, pe cît am înţeles din scrisoarea ta, e vorba despre... un fel de nor fosforescent ?

Învăţătorul îşi frecă încurcat bărbia ţepoasă.

— Dacă vrei, îl putem numi şi aşa. Doar că se comportă cam ciudat.

— Adică ?

— Trece zi de zi, sau mai bine zis noapte de noapte, fix la douăsprezece şi treizeci şi trei de minute, foarte încet deasupra grădinii din spatele casei mele.

Albu desena cu vîrful degetului figuri geometrice pe lemnul lustruit al mesei.

— Cînd s-a arătat prima dată ?

— Marţi în 26 octombrie. Era o noapte senină şi totuşi nu prea friguroasă. Lucrasem tîrziu — corectasem nişte teze — şi mă aşezasem la pian ca să mă destind oleacă. Fix la douăsprezece şi treizeci şi trei s-a stins lumina electrică. Nu m-am alarmat căci la noi se mai întîmplă, din cînd în cînd, mici defecţiuni la uzină. M-am ridicat, m-am apropiat de fereastră şi atunci l-am zărit. Era un fel de bulgăre format dintr-o ceaţă densă, cu un diametru de opt-zece metri. Emitea o lumină destul de puter-

nică, albastră-verzuie, şi se deplasa cu o viteză extrem de redusă, ceva mai mare ca a omului care se plimbă.

Titel se interesă de altitudine.

— Mică, îl lămuri învăţătorul. Cel mult... 15 metri deasupra solului. Ei, dar iată că a trecut de miezul nopţii. Trebuie să ne grăbim. Puneţi-vă paltoanele.

Liza sosi, ducînd într-o mînă o tavă cu tartine şi în cealaltă o cană cu ceai.

— Mai tîrziu, Lizo! Nu te supăra, dar acum ieşim puţin la aer, spuse psihologul.

Doamna Firu se supără pe soţul ei.

— M-a năucit cu „farfuriile lui zburătoare". Din cauza lor, farfuriile mele rămîn de căruţă. N-o puteţi lăsa pe mîine? Doctore, trebuie să fii frînt de oboseală şi copilul...

Titel se simţi jignit.

— De mine să n-aveţi grijă, doamnă. Sînt în formă şi nu mi-e foame de loc.

— Luaţi măcar sandvişurile, insistă stăpîna casei. George, să ştii că aşa ceva nu se face!

Firu înălţă din umeri.

— Iartă-ne, Lizo! spuse Albu din nou, dar noi pentru *asta* am venit. Ceaiul o să ne prindă bine şi la întoarcere.

După un sfert de oră de aşteptare sub un brad falnic, acoperit de promoroacă, înţepeniseră. Frigul le tăia respiraţia. Suflau în degete şi tropăiau, ca pe gerul bobotezei.

Albu, prea comod ca să-şi scoată ceasul din buzunar, întrebă pentru a treia oară de timp.

— Douăsprezece și douăzeci și opt, răspunse învățătorul, cerîndu-și parcă scuze. Nu mai avem mult de îndurat.

Lîngă gard se mișcă ceva. O umbră trecu fulgerător și se contopi cu cea a unui boschet. Firu o zări, dar o puse pe seama luminii lunii, a norilor trecători.

Puțin mai tîrziu, frunzele veștede ale tufișului se scuturară.

— Cineva se ascunde acolo!

Doctorul Albu nu observase nimic și nici Titel, care stătuse cu ochii pironiți la cer. Ca să-i facă gazdei pe plac, se declarară gata să cerceteze.

Îl mai despărțeau trei-patru metri de boschet, cînd o mogîldeață o rupse la fugă în direcția portiței.

— Hei, dumneata! strigă Titel. Stai! Oprește!

Făcu trei-patru pași în urmărirea necunoscutului, mai mult de complezență, și se înapoie lîngă ceilalți.

— A șters-o atît de repede, încît...

Firu dădu din mînă, îngăduitor.

— Nu-i nimic! Mai mult ca sigur că era gazetărașul.

Își umflă plămînii ca vocea lui să fie auzită pînă departe.

— Stăncuță, te-am rugat să mă lași în pace! Să nu te mire dacă te reclam!

Răspunsul abia îl putură înțelege, datorită distanței la care ajunsese reporterul.

— Din vina dumneavoastră mi-am paradit aparatul fotografic. L-am izbit de un trunchi de copac și praful s-a ales din el. Sînteți un om înapoiat,

domnule Firu, de vreme ce n-aveți pic de înțelegere pentru menirea presei.

Psihologul dîrdîia și după mișcările sacadate ale capului său nu se putea înțelege dacă-l aprobă sau nu pe amicul său. Spuse totuși :

— Foarte bine că l-ai gonit ! O indiscreție cît de mică ar putea compromite totul !

— De ce, tată ? Nu te-nțeleg ! spuse Titel.

— Contrariul m-ar fi surprins... plăcut, răspunse Albu maliții os.

Aerul prinse să vibreze. Un zumzet abia perceptibil se înteți treptat și, în cele din urmă, tunetul păru să se rostogolească din înaltul bolții peste crestele împădurite și peste livezi.

— Ce-i asta ? întrebă studentul. Norul dumneavoastră produce zgomot de turboreactor ?

— Nu, se deplasează în deplină tăcere. Trebuie să fie un avion care trece întîmplător. E ora douăsprezece și treizeci și unu de minute. Din clipă în clipă...

Vuietul avionului slăbea încetul cu încetul. Cei trei priveau încordați în direcția din care, potrivit afirmațiilor învățătorului, obișnuia să se ivească norul fosforescent. Titel, cu ochii săi ageri, îl zări primul.

— Iată-l ! Exact cum l-ați descris. Un bulgăre, iradiind o lumină albastră-verzuie. Se apropie. Ba nu ! Și-a schimbat subit direcția. A executat un viraj de aproape nouăzeci de grade.

— Pleacă ! constată doctorul cu profund regret. Dispare după brazii aceia. Păcat ! E limpede că așa trebuia să se întîmple.

— De ce, tată ?

— Din cauza avionului !

— Din cauza avionului ?

— Să intrăm în casă, Firule, spuse Albu. După ce ne mai dezmorţim, stăm de vorbă.

Liza îi aştepta în sufragerie. Schimbase capotul cu o rochie de stofă de culoarea prunelor coapte şi îşi scosese bigudiurile, afişînd o pieptănătură demnă de cel mai iscusit coafor. Pe masă, cana pîntecoasă cu învelitoarea ei de lînă tricotată lăsa să scape de sub capac un abur subţire.

— Ia spuneţi, merita ? George, dacă faci febră, să ştii că nu-ţi dau nici măcar un pahar cu apă. Să vă aduc cîte o aspirină ?

Albu o rugă să stea liniştită. Îşi umplu singur ceaşca, puse patru bucăţi de zahăr şi mai stoarse şi o jumătate de lămîie. După ce sorbi, cu vădită plăcere, băutura fierbinte, îl invită cu un gest autoritar pe Titel să-l imite. Dar Liza luă asupra ei oficiile de gazdă.

— Să-ţi aud părerea, Albule ! spuse învăţătorul muşcînd din pîinea cu caşcaval.

— De fapt n-am nici o părere ! Ce ai vrea acum ? Să afirm că obiectul pe care l-am urmărit adineauri era o rachetă cosmică de pe o altă planetă ?

Lui Titel îi scăpă sensul cuvintelor, sau pur şi simplu îl ignoră.

— Putea fi şi o navă auxiliară. O navă auxiliară a unei rachete interplanetare, ajunsă la limita superioară a atmosferei terestre. O sondă teleghidată, destinată scopurilor de cercetare.

— Nu prea are aspect de navă, mărturisi învăţătorul. Dar dacă îi analizăm reacţiile şi mai ales retragerea în momentul apariţiei avionului, sîntem

îndemnați să credem că obiectul se supune voinței unor ființe gînditoare.

— De ce s-or fi temînd ? întrebă tînărul cu năduf. Sîntem noi oamenii atît de fioroși ?

Doctorul Albu puse ceașca pe masă și-și drese vocea care, ca urmare a statului în frig, devenise și mai răgușită.

— Să admitem că ceea ce am văzut adineauri era într-adevăr mesagerul unei civilizații-surori de undeva din spațiul cosmic. Întrebi de ce se tem de noi, Titel ? Gîndește-te că te-ai afla deasupra unei planete necunoscute, de pe suprafața căreia se înalță din cînd în cînd ciupercile negre ale exploziilor nucleare, că zărești străfulgerările sîngerii ale bombelor și proiectilelor de artilerie, că vezi orașe și ogoare transformate într-o mare de flăcări ! Ai mai avea curajul să intri în legătură cu populația unui astfel de corp ceresc ?

Firu nu spuse nimic, dar îi dădu în sinea lui dreptate.

— În cazul acesta, nu-i nimic de făcut ? întrebă Liza aproape bucuroasă.

Psihologul își goli ceașca și-și șterse buzele cu podul palmei.

— Ba, ceva ar trebui totuși întreprins !

— Ce, Albule ?

Nu primi nici un răspuns.

Soția învățătorului se uită la pendula de deasupra bufetului. Se făcuse unu și jumătate.

— Ajunge ! Toată lumea la culcare !

Albu se ridică și-i puse învățătorului mîinile pe umeri.

— Dragă Firule, lasă-mă să mă gîndesc. Peste noapte, poate îmi vine vreo idee.

*

Gemenii năvăliră în cameră, manifestîndu-şi neastîmpărul prin chiote asurzitoare. Împliniseră cinci ani şi erau blonzi, ciufuliţi şi arşi de soare. În picioarele goale, cu cămăşuţele de noapte cu arnici, se agăţară de haina doctorului şi executară în jurul lui un fel de dans al pieilor roşii.

— A venit nenea Albu! A venit nenea Albu!

Savantul încercă să-i potolească, lăsîndu-se pe vine şi sărutîndu-i pe obrajii bucălaţi.

— Ce faceţi voi, copii? Ia zi tu, Petre?

— Eu sînt cuminte şi mănînc tot ce-mi dă mămica!

— Dar tu, Marta?

— Eu sînt şi mai cuminte şi mănînc tot, tot, tot ce-mi dă mămica! Neneee... mi-ai adus ciocolată?

Albu deschise sacul de voiaj.

— Cum să uit un lucru atît de important? Uite, o cutie pentru tine şi una pentru Petre.

De aici încolo, se dedicară în exclusivitate ruperii celofanului, care rezista cu îndărătnicie degetelor cu unghiile tăiate scurt.

Liza sosi în goană, ca şi cînd ar fi presimţit nişte abateri grave de la bunele rînduieli ale casei. Îl dojeni pe Albu cu severitate:

— Se poate să le dai dulciuri pe stomacul gol? Nici măcar nu s-au spălat pe dinţi.

În pofida protestelor şi a lacrimilor, ciocolata fu confiscată, iar Petre şi Marta duşi, sau mai degrabă tîrîţi, în baie.

Se ivi şi Firu, proaspăt ras şi mirosind a levănţică.

— Bună dimineaţa, Albule.

— Bună dimineața. Și după o pauză : citesc pe fața ta aceeași nerăbdare, ca adineauri la Petre și la Marta, cînd m-au întrebat de ciocolată. Ei da, mi-a venit o idee.

— Bravo ! Ia spune...

— Crezi că găsim la Cîmpulung vopsea luminescentă ?

— Vopsea luminescentă ? Probabil ! Explică-mi, totuși, ce ai de gînd ?

— Să-l trimitem pe Titel în oraș să cumpere un bidon, două. Pînă se întoarce, vom face exerciții de cultură fizică.

— N-ai vrea să renunți să faci pe misteriosul ?

— O să ne ducem în grădină și o să curățim un teren de cîteva zeci de metri pătrați. După aceea vom desena, cu vopsea luminescentă, un cerc mare.

— Te gîndești la amenajarea unui... teren de aterizare ?

— Întocmai, Firule, la asta mă gîndesc ! i se răspunse cu vădită ironie.

După vreun ceas și jumătate, Titel aduse vopseaua și totul se făcu potrivit indicațiilor psihologului. Spre prînz, terminară. După-amiaza trecu chinuitor de încet, cu nenumărate consultări ale cadranelor ceasurilor, cu păreri și contrapăreri susținute fără nerv, dar mai ales cu o muțenie totală din partea celui care pusese lucrurile la cale. De bucatele gustoase preparate de Liza nu prea se atinse nimeni, ceea ce spori antipatia ei față de tot ce era misterios și se plimba prin văzduh.

Pe la miezul nopții, tensiunea ajunsese la maximum. Se duseră în grădină și se postară la cîțiva metri de cercul luminos.

— Credeți că va veni? întrebă Titel pentru a zecea oară, deși știa că nu va primi răspuns. Firu, care se încălzise, își desfăcu nasturii de la palton și-și vîrî în buzunar fularul cu care-l înfășurase Liza. Albu căsca obsedant, dar nu de plictiseală, ci dintr-o prea intensă încordare a nervilor.

— Cinci minute mai avem! constată învățătorul, ciupindu-și buza inferioară, gest pe care elevii săi îl știau prevestitor de furtună.

— Numai să vină! suspină Titel. Dacă apare iar avionul de aseară...

Prin apropiere pîrîră niște crengi.

— Ce-a fost asta? sări Firu.

O cracă se rupse și un corp greu se prăbuși la pămînt. Cineva se văita:

— Văleu, piciorul! Mi-am rupt piciorul!

— Stăncuță! Firu se lovi peste șold. Reporterul, naiba să-l ia! Cine te-a pus, omule, să te cațeri în pom? Se pregătí să se ducă la el.

— Atenție, obiectul! anunță Albu uitînd să mai caște.

Pe bolta de un cenușiu deschis, pe care luna făcuse stelele să pălească, se ivi norul, ca o aureolă albăstruie. În cîteva clipe ajunse deasupra cercului luminescent și se opri. Rămase suspendat într-o stranie imobilitate, ca a păianjenului agățat de firul său de mătase.

Liniștea solemnă, maiestuoasă, fu destrămată de strigătele ziaristului:

— O văd! O văd! Unde mi-e aparatul? Ajutați-mă să-mi găsesc aparatul, vă implor! Doamne, ce ghinion!

— Zece secunde, constată Albu cu ceasul în mînă. Încă n-a pornit ! Acum !

Bulgărele de ceață țîșni pe neașteptate în sus și îndreptîndu-se spre est la fel ca în ajun, se făcu nevăzut.

Stăncuță continuă să se lamenteze și să-și caute aparatul de filmat pe care-l luase cu împrumut de la un coleg operator. Firu avea ce avea cu el. Simțea o dorință arzătoare să-l strîngă de gît.

— Pentru ultima oară îți spun : dacă te mai prind pe-aici... Acum, haide, sprijină-te de mine. Titel, treci de partea cealaltă... așa. Să intrăm în casă și să vedem ce are piciorul.

Reporterul suferise o ușoară entorsă și după ce-l bandajară, plecă șchiopătînd, în ciuda protestelor și a prevestirilor sumbre ale Lizei.

În jurul mesei, bărbații, deși frînți de oboseală și de nesomn, schimbau impresii.

— Acum poți să ne spui ce rost avea cercul luminos ? îl întrebă Firu pe psiholog. Crezi că le-a putut sugera intențiile noastre pașnice ?

— Nici nu mă gîndeam la așa ceva ! Cercul a îndeplinit pur și simplu rolul unui semnal. A unui semnal pentru eventualele elemente raționale ale norului fosforescent.

— Și ca să sugereze că *acesta* este locul stabilit pentru comunicări ! completă mîndru Titel.

Tatăl său îl dezaprobă printr-o ușoară clătinare a capului, mai mult pentru felul categoric de a se exprima decît pentru fondul ideii.

Învățătorul monologă :

— Înseamnă că experiența propriu-zisă abia urmează !

— Firule, tu ce crezi că ar putea constitui un semn de pace, inteligibil ca atare pentru orice ființă rațională ? întrebă psihologul.

— Un steag alb ! sări Titel pe negîndite.

— Nu, culoarea albă ca simbol al păcii are o accepțiune limitată chiar și pe planeta noastră. La unele popoare albul înseamnă doliu.

— Poate un porumbel sau o ramură de măslin ?

— Și acestea-s simboluri pur terestre !

— Nu-mi dau seama ce am putea... începu învățătorul, dar se întrerupse brusc. Ba da, știu ! Un copil ! Ca să-ți reiau raționamentul, Albule... Dacă, aflîndu-mă deasupra unui corp ceresc necunoscut, mai precis, deasupra unui punct al acestui corp ceresc prevăzut cu un semnal, aș zări un copilaș jucîndu-se, ce mi-aș spune ? Cei de-acolo au expus copilul unor primejdii prezumptive ? Nu, ei au încredere în mine ! Înseamnă că, la rîndul meu, pot avea încredere în ei.

Basul lui Albu făcu să vibreze zidurile.

— Asta e ! Asta-i soluția ! Dar, stai nițel, care părinte ar accepta riscul ? Care părinte ar fi dispus...

— Greu, tare greu ! E nevoie de o mare doză de curaj. După o foarte lungă tăcere, urmă : dacă Liza ar fi de acord...

— Firule !

— ... i-aș lua pe Petre sau pe Marta.

— George... cu neputință !

— De ce ? Nu trebuie să supraapreciem pericolul. Obiectele zburătoare neidentificate observate pînă în prezent n-au pricinuit nimănui vreun rău, în afara cazurilor cînd au fost atacate. Firește, fără consimțămîntul Lizei... Mă duc să vorbesc cu ea.

Liza stătea de o bucată de vreme în capul scării și urmărea, cuvînt cu cuvînt, discuția. Spuse, în timp ce cobora :

— Nu e nevoie, George, am auzit !

— Și... care-i părerea ta ?

— În calitatea noastră de părinți, n-avem dreptul să avantajăm pe niciunul dintre copii. Așa că... să-i prezentăm „vizitatorilor" noștri pe amîndoi. Poate că așa vom scăpa de agitația asta, de nopțile nedormite și de întreaga poveste cu norul fosforescent.

În noaptea următoare se lăsase ger. Un abur subțire, albicios, plutea peste grădina cu flori de toamnă veștejite. Liza îmbrăcase copiilor șoșonei și căciulițe de lînă și îi condusese, alături de soțul ei și de Albu tată și fiu, la locul „experimentului".

Petre, mai puțin neastîmpărat din cauza orei înaintate, repeta într-una, somnoros :

— Ce trebuie să facem, tăticule ! Ce trebuie să facem, mămico ?

— Nimic ! Să vă jucați.

— Am luat-o și pe Emy ! spuse fetița, arătîndu-i doctorului păpușa.

Titel și Firu mergeau înainte.

— Dacă iar apare gazetarul acela zănatic ?

— Dă o raită prin grădină, Titel ! Dacă-l găsești, fă-i vînt sau măcar nu-l lăsa să se apropie.

Studentul se îndepărtă. Liza profită de ocazie și veni lîngă bărbatul ei. El îi văzu obrajii aprinși și o puse pe seama frigului.

— George... oare nu facem o greșeală ?

— N-o să li se întîmple nimic !

— Priveşte-i cum stau cuminţi şi se joacă în centrul cercului. Parcă ar fi o momeală pentru atras în capcană vreo sălbăticiune.

— Taci, Liza! Nu vorbi aşa! Dacă fenomenul care se produce e dirijat de o raţiune de tip umanoid — şi am toate motivele s-o cred — comportamentul nu poate fi altul decît cel presupus de Albu.

— Totuşi mi-e frică!

— Crezi că mie nu? Îi căută mîna.

— Poate amînăm experienţa. Ne mai gîndim.

— Prea tîrziu, Lizo!

Norul se ivi deasupra copacilor, într-o tăcere deplină. Vîntul, adineauri destul de puternic, încetase să sufle. Se apropia foarte încet, legănîndu-se, de cercul luminescent. Petru şi Marta stăteau în picioare, disputîndu-şi-o pe Emy. Nici nu priveau în sus.

Psihologul, rezemat de un copac, îşi înfipsese unghiile în scoarţă. Preocupat de eventuala prezenţă a reporterului, Titel îl căuta printre straturile de crizanteme ofilite. Soţii Firu se ţineau de mînă, căutînd putere unul la celălalt.

Bulgărele de ceaţă ajunse deasupra cercului şi rămase neclintit. O secundă, două... cinci...

Nemaiputînd să-şi stăpînească nervii, Liza încercă să se smulgă, să se repeadă la copiii ei. Firu o reţinu.

— Lasă-mă, George! Nu mai suport! Să-i luăm de acolo!

Răspunse cu o dîrzenie de care, pînă atunci, nu s-ar fi crezut capabil.

— Nu! Mergem pînă la capăt!

În clipa aceea, din norul fosforescent aflat la numai 10—12 metri înălţime, ceva căzu în interiorul cercului.

Firu se năpusti într-acolo, trăgînd-o şi pe Liza.

Din partea opusă se apropia doctorul, gesticulînd şi urlînd :

— Staţi ! Nu s-a întîmplat nimic !

Nu-l auziră. Pătrunseră în cerc şi ridicară copiii în braţe. Liza plîngea în hohote.

Norul fosforescent se înălţase şi înconjura acum falnic grădina. După aceea se îndepărtă.

Albu intră şi el în cerc şi se aplecă peste ceea ce fusese aruncat la picioarele copiilor. Era o sferă străvezie, uşoară, de mărimea unei mingi de fotbal, în interiorul căreia se găsea o splendidă floare argintie. O ridică şi o arătă triumfător celorlalţi.

— Priviţi ! Ce poate simboliza mai limpede gînduri bune, de prietenie ? Au înţeles mesajul nostru şi ne-au răspuns.

Titel apăru pe alee, venind dinspre casă.

— Domnule Firu, l-am prins pe gazetar ! Se pitise lîngă gard. L-am încuiat în cămară. Dar ce se petrece aici ? Te pomeneşti că „vizitatorii" au şi plecat !

Citi răspunsul pe feţele celorlalţi.

Dimineaţa, la cafea şi cozonac cu nucă, discuţiile reîncepură. Firu se liniştise şi era gata să accepte orice nouă propunere a prietenului său. Acesta pledă cu pasiune în favoarea următoarei faze a experienţei.

— Trebuie să aşezăm în centrul cercului o carte !

— O carte ? Ce fel de carte ?

— Un abecedar ! După ce ne-am manifestat, şi unii şi alţii, intenţiile paşnice, e momentul să le aducem la cunoştinţă modul nostru de exprimare. Făpturi inteligente fiind, vor pricepe repede cum comunicăm

noi prin scris şi ne vor da informaţii asupra sistemului lor corespunzător.

Învăţătorul găsi propunerea justificată şi se duse după abecedar.

Între timp, Liza sosi cu copiii.

— Ia uitaţi-vă ce au găsit adineauri în grădină! Puse pe masă un cub cenuşiu care, de departe, părea turnat din metal.

— Un zar de fier!

— Nu, Titele, nu-i din fier! E foarte uşor, ca o masă plastică.

Albu vru să ştie de unde luaseră obiectul.

— Din centrul cercului! Azi-dimineaţă, îndată după ce i-am îmbrăcat, s-au repezit în grădină. Le plăcuse jocul de-aseară şi spuneau că „mai aşteaptă şi alte daruri de la nenea din cer" După cum vezi, nu s-au înşelat.

Firu revenise şi ascultase cu gura căscată.

— Înseamnă că au mai trecut o dată deasupra grădinii, la altă oră decît la cea obişnuită. Înseamnă, Albule, că au raţionat la fel ca tine, doar ceva mai rapid.

— Dacă aşa stau lucrurile, conchise psihologul, am avea în faţă un model al felului lor de exprimare. Abecedarul lor!

— Poate nu atît de uşor descifrabil ca abecedarele noastre. Oricum, vom încerca!

Cubul cenuşiu rezista tuturor asalturilor. Nu se deschidea, nu se lăsa zgîriat de oţelul cel mai dur, nu era atacat de substanţe chimice. Firu epuizase toate resursele micului său laborator şi nu putuse

constata decît că era un monolit, cu o densitate redusă, dar neobișnuit de rezistent.

Hotărî să-l ducă a doua zi în oraș pentru radiografiere, deși doctorul își exprima îndoieli în privința vreunui rezultat.

— Nu știu dacă vom afla ceva, în felul acesta. Problema trebuie soluționată prin raționament. Niște ființe inteligente nu ne-ar fi trimis un mesaj pe care să nu-l putem descifra cu ușurință și cu mijloacele de care dispunem.

Învățătorul fu silit să-i dea dreptate.

— Adevărat! De ce ne-ar fi dat să dezlegăm o șaradă?

— Așadar, cubul trebuie tratat cu ceva care ne este la îndemînă, cu ceva care ține de mediul nostru pe care ei au avut ocazia să-l cerceteze, cu ceva care face parte integrantă din viața noastră.

— Ca apa sau focul? întrebă Titel.

— Da, ca apa sau ca focul! Soluția trebuie să fie simplă, uimitor de simplă.

Învățătorul așeză cubul pe pervazul ferestrei. Vru să se ducă în bucătărie, după o cană cu apă, dar se opri consternat.

Soarele, pînă atunci ascuns de nori plumburii, găsise o spărtură și-și trimitea sulițele aurii printre perdelele albe, brodate cu flori.

Razele atinseră cubul, îl învăluiră. Se auzi o muzică stranie, eterică, nespus de duioasă și de liniștitoare. Semăna ba cu un cîntec de leagăn îngînat de o mamă pruncului, ba cu susurul vîntului, cu murmurul izvorului, cu clipocitul apei.

— Lumina soarelui ! hîrîi Albu gîtuit de emoție. Ea face parte din viața noastră, o guvernează. Era de la sine înțeles că acest cub va fi, mai curînd sau mai tîrziu, mîngîiat de razele soarelui și că mesajul va fi transmis.

Firu își revenise. Luă zarul între palme, cu acea gingășie cu care ridici un pui de vrabie căzut din pom. Glasul său suna solemn și întrucîtva profetic :

— Muzica sferelor ! Muzica altei lumi ! Știți ce ne spune ? „Sîntem oameni, oameni ca și voi, sîntem frații voștri de pe o stea îndepărtată. Să ne dăm mîinile, să ne cunoaștem și să ne iubim !" Asta ne spun, iar noi, noi va trebui să le răspundem.

Ziua se scurgea încet, poate și mai încet ca cea anterioară. Făcuseră toate pregătirile, potrivit propunerilor psihologului, instalînd în jurul cercului luminescent, cîteva difuzoare. Apoi verificaseră cu migală magnetofonul din sufragerie și aleseseră, după ample dezbateri și controverse, o bandă. Pe la cinci după-amiază isprăviseră și se învîrteau fără rost prin odăi și prin grădină.

Firu își aminti de Stăncuță.

— Ce ai făcut cu reporterul, Titel ? Te pomenești că l-ai uitat în cămară ?

— E băiat bun ! îl scuză acesta. I-am dat drumul, dis-de-dimineață. A promis să nu se mai arate pe-aici.

Învățătorul simțea nevoia să dăruiască din fericirea care-i umplea pieptul, și altora.

— Păcat ! Era atît de stăruitor, încît merita o răsplată. De-aș ști de unde să-l iau, i-aș comunica să vină la miezul nopții în grădină.

Titel se însenină.

— Înainte de a ne despărți, mi-a lăsat numărul de telefon. Mă duc să-i spun să vină și să nu-și uite aparatul de filmat. O să sară în sus de bucurie.

Titel se îndepărtă și Firu se alătură lui Albu care controla difuzoarele.

— Totul în ordine ?

— În cea mai perfectă ordine ! Ce crezi, Firule, de ce te-au ales tocmai pe tine și grădina ta ? De ce revin noapte de noapte, la aceeași oră ?

Învățătorul ridică din umeri. N-avea nici cea mai vagă idee.

— Să-ți spun ipoteza mea. Știm acum că folosesc un limbaj muzical. Ce făceai tu marți, în 26 octombrie, la treizeci și trei de minute după miezul nopții, cînd norul fosforescent a apărut pentru prima oară ? Cîntai la pian, nu-i așa ? Ei bine iată cheia misterului !

Învățătorul își împreună mîinile și-și sprijini bărbia în ele.

— Să știi că ai dreptate ! Au auzit muzică și au presupus că aici se vor putea face înțeleși. Nu s-au înșelat ! Totuși... răspunsul nostru, cel pe care-l vom da astă-seară, va fi oare în măsură să-i convingă ?

— Fără îndoială ! spuse Liza cu fermitate. Nici nu există alternative ! „Oda bucuriei" exprimă doar, prin ea însăși, ideea că toți oamenii sînt frați.

Mai rămăsese un minut. Din cele trei difuzoare se revărsa, năvalnică și maiestoasă, muzica lui Beethoven. Bulgărele de ceață se apropia, încununat de aureola sa albastră. Stăteau muți, simțindu-și inimile ca niște păsări, gata să se înalțe în zbor.

Doar Stăncuță îngîna încet, în timp ce apăsa pe declanșatorul aparatului de filmat :

— Dacă reuşesc, sînt cel mai fericit gazetar de pe suprafaţa Pămîntului.

Albu îşi drese vocea de bas.

— Prima întîlnire ! Aşa arată deci prima întîlnire !

Norul coborî lent, într-o linişte perfectă, în centrul cercului luminos. Se aşeză pe iarbă şi sclipirile albastre-verzui se stinseră...

Amonalis

Aseară, fiindcă m-am întreținut cu Livia despre metempsihoză, telepatie, sau așa ceva, am scăpat meciul de box de la televizor. Pe urmă am găsit în paharul cu lapte — beau în fiecare seară un pahar cu lapte — o zdreanță de caimac, deși Livia știe prea bine că pielița alb-gălbuie, jilavă și încrețită, îmi provoacă greață. Pe urmă m-am vîrît în pat și am luat de pe noptieră romanul pe care tocmai îl citesc, un Raymond Chandler formidabil. Bineînțeles că cineva, cine altul decît Livia — Puiu e de o săptămînă în tabără la mare — rătăcise semnul de carte, ceea ce m-a făcut să pierd o groază de timp. Pe urmă a început să zbiere aparatul de radio al vecinului și, în cele din urmă a zbîrnîit telefonul.

Eram convins că cineva greșise numărul și mă pregăteam să-l trimit la cimitirul Bellu, la crematoriu sau la morgă, cînd am recunoscut vocea prietenului meu Tudor. Tudor se ocupă de istoria științei, dar ea nu este numai profesiunea, ci și pasiunea lui. Deoarece îl știam pe undeva în Italia, la Roma, Neapole sau Florența, surpriza mi-a luat piuitul. A întrebat :

— Alo, Dem, tu ești ?

N-am putut să mă abțin :

— Nu, aici Amenhotep al III-lea !

— Dem, trebuie să te văd ! Chiar acum, imediat !

— Perfect ! Iau autobuzul și în zece minute sosesc la tine, la Veneția.

— M-am întors din Italia, zăpăcitule. Acum trei ceasuri am coborît din avion. Sînt la mine acasă și am mare nevoie de tine.

Din tonul lui agitat am priceput că glumele mele erau departe de a fi la locul lor.

— Bine, mă îmbrac și vin ! Să pregătești o cafea, altminteri riști să mă pierzi de mușteriu.

M-am îmbrăcat. A durat destul de mult, căci pleoapele mi se lipeau, iar mîinile și picioarele atîrnau grele ca niște grinzi de beton armat. Apoi, ca să n-o trezesc pe Livia — pentru nimica-n lume n-aș fi fost în stare să-i dau explicații — m-am furișat afară cu pantofii în mînă. M-am încălțat sub clar de lună, sub un cer — mană cerească pentru orice astronom. După aceea am pornit-o pe jos de-a lungul străzii pustii, căci Tudor stă foarte aproape, pe Popa Nan.

Venise în întîmpinarea mea și mă aștepta în colț, la farmacie. Prietenul meu e un tip mărunt și uscățiv, cu părul rar, de un blond spălăcit. Holtei convins, suportă cu stoicism toate inconvenientele stării sale civile, socotindu-le tributul datorat libertății personale. În plus, detestă alcoolul, tutunul și mîncărurile condimentate, ceea ce mă face să cred că ori va atinge o vîrstă matusalemică, ori va da ortul popii foarte curînd, de inimă rea. Ne-am strîns mîinile.

— Îți mulțumesc, Dem, pentru osteneală !

— Chiar n-o puteai lăsa pe mîine ? Zi, despre ce este vorba ?

— Vino ! Trebuie să-ţi arăt ceva.
— Ceva foarte important, desigur.
— Altfel nu te sunam în miez de noapte.

M-a luat de braţ şi m-a tras după el. Locuieşte într-o casă veche, un fel de vilă, cu geamuri mari, uşor bombate, şi cu o scară impunătoare, protejată de o marchiză colorată în roşu, verde şi albastru. Razele de lună filtrate prin frunzişul castanilor seculari desenau figuri geometrice bizare pe peluza de iarbă şi pe cărarea pietruită, pe care piciorul se ferea parcă să le atingă.

— Dem, tu crezi în inspiraţie ? m-a întrebat pe nepusă-masă. În acea flacără mistuitoare, care...

L-am privit năuc şi m-am revoltat :

— Pentru asta m-ai scos din aşternut, la o oră cînd pînă şi stafiile s-au dus la culcare ?

— Răspunde, te rog !

— Auzi întrebare ! Altminteri, cum s-ar fi născut atîtea opere de artă ? Iliada, Odiseea, Mahabarata, Ramayana, Infernul lui Dante, Faust, Missa solemnis, a noua de Beethoven... să-ţi mai înşir ? Statuile lui Praxiteles sau ale lui Rodin, pînzele unui Rembrandt, Dürer, Leonardo...

S-a uitat la mine ca şi cînd aş fi spus vreun lucru extraordinar, ca şi cînd aş fi rostit vreo profeţie.

— Adineauri... ştii, m-am exprimat greşit. Nu la harul artistului mă refeream ci la cel al inventatorului, al descoperitorului pe tărîmul tehnicii. La Heron din Alexandria, să zicem, la Vaucansson, Pascal, Watt, Arkwright sau Edison ... Şi, la urma urmei, de ce nu la marele Leonardo ? Mă întreb : cum au înfăptuit ei operele lor ? Au fost „inspiraţi" ? Dacă da, ce reprezintă această inspiraţie ? De unde izvo-

răşte ? Din ce tainice circumvoluţiuni ale creierului, presupunînd că este de natură cerebrală ?

Îl pricepeam din ce în ce mai puţin. Pătrunsesem prin uşa întredeschisă într-o sufragerie spaţioasă, cu mobilă din lemn de stejar sculptat şi de-acolo în odaia de lucru. Biroul, biblioteca cu sute de tomuri roase de vreme, modelele la scară redusă ale unor mecanisme străvechi, tăbliţele de lut cu semne cuneiforme, papirusurile cu hieroglife, manuscrisele greceşti sau arabe, erau toate aşternute cu un strat gros de praf. Pe covor stătea nedesfăcută o valiză, iar fotoliul pe care intenţionam să mă instalez era ocupat de haina lui de ploaie făcută ghem, de o umbrelă neagră şi de pălăria pe care o cunoşteam din studenţie.

I-am amintit de cafea. După vreo cinci minute, a descoperit cutia cu Ness pe fundul unui vas de ceramică ornamentat cu linii punctate, din cultura Hamangia.

Cele două ceşti pe care le poseda erau nespălate încă dinaintea plecării în Italia, şi, de aceea, mi-a preparat băutura într-un borcan de dulceaţă, cu apă rece de la robinet. Apoi a eliberat fotoliul şi s-a aşezat în faţa mea pe un taburet. Fixîndu-mă cu ochii săi cenuşii, pătrunzători, a repetat întrebarea :

— De unde izvorăşte, după părerea ta, inspiraţia inventatorului ?

Am băut o gură de cafea. N-avea pic de aromă, în schimb mirosea a mucegai.

— De unde dacă nu din străfundurile minţii ? În ştiinţă, aşa mi se pare, chestiunea e mai puţin complicată ca în artă. Un proces de acumulare, o înmagazinare de cunoştinţe dobîndite de civilizaţie pînă

la acea epocă, trecerea lor prin filtrul raţiunii, cristalizarea esenţei, apoi, într-o zi, saltul calitativ, revelaţia!

A izbucnit într-un rîs care se voia mucalit.

— Revelaţia! Da, da, revelaţia! Nu-ţi place cafeaua? Îmi pare rău! Spune, Dem, ce crezi despre... despre opera ştiinţifică a lui Leonardo da Vinci?

Eram acum convins că se scrîntise. Un om care te sună la telefon în toiul nopţii şi te invită la el ca să-ţi ceară părerea despre opera ştiinţifică a titanului Renaşterii nu putea fi în toate minţile. Totuşi n-am replicat nimic şi m-am mulţumit să-l studiez. A sesizat, bineînţeles, starea mea de spirit.

— Te-am chemat fiindcă eşti scriitor, om de fantezie! Şi fiindcă eşti prietenul meu bun şi devotat. Ştii foarte bine că messer Leonardo era mult mai preocupat de tainele ştiinţei decît de arta sa. N-a terminat decît vreo douăzeci de tablouri. Desigur... nici opera ştiinţifică n-a socotit-o vreodată încheiată. N-a publicat nimic şi de aceea ea a rămas atîtea secole necunoscută. Nici astăzi, Dem, auzi, nici astăzi, *Corpus Vincianum* — tezaurul manuscriselor sale — nu este încă integral cercetat. Mereu sînt scoase la iveală alte comori ale spiritului, alte idei uimitoare, pe care el singur le-a intuit, deşi pînă la traducerea lor în viaţă au trebuit să se scurgă patru veacuri. Te întreb, cum de a fost cu putinţă un asemenea salt peste prăpastia timpului? Inspiraţie? Har divin? Sau poate... „altceva"?

Începusem să-mi pierd răbdarea. Căldura era sufocantă şi picam de somn. Se făcuse unu şi jumătate. Dacă Livia se trezea...

— Ce „altceva", Tudore ? Ce vrei de la mine ? Leonardo da Vinci a fost, fără doar şi poate, un tip genial. De ce n-am admite că o minte atît de deosebită de a celorlalţi, de a contemporanilor săi, era capabilă... Desigur, inspiraţie ! Ce „altceva", Tudore ?

— Nu ştiu !... Sau poate că ştiu şi nu îndrăznesc...

— Ce nu îndrăzneşti ?

— Să formulez ideea ! Să-ţi explic : la Florenţa am cunoscut un bătrîn cărturar, Giancarlo Pinelli, îndrăgostit ca şi mine de opera ştiinţifică a lui Leonardo. Am sporovăit seară de seară despre descoperirile maestrului — Pinelli cercetează de peste trei decenii *Corpus Vincianum* — am schimbat păreri, ne-am contrazis. Pinelli făcea afirmaţii bizare despre sursa de inspiraţie a marilor descoperitori, fără a spune ceva precis, fără a-şi clarifica poziţia. La insistenţele mele a făgăduit să-mi pună la dispoziţie fotocopiile unor manuscrise vinciene găsite de el. Spunea că după lectura lor aveam să mă dumiresc. Am părăsit Florenţa, am colindat vreo două săptămîni peninsula Iberică şi azi...

— ... ieri !

— Ai dreptate, ieri cînd am venit acasă, am găsit în cutia poştală, pe lîngă cîteva scrisori fără importanţă, şi plicul acesta !

Mi l-a întins. Era un plic mare şi gros, din hîrtie cafenie, pe care o mînă obişnuită cu migala desenase numele şi adresa prietenului meu. Înăuntru erau cîteva fotocopii, reproducînd un scris demodat, dar drept, ordonat şi cu relativ puţine înfloriturі. Rîndurile porneau însă dinspre marginea dreaptă a hîrtiei.

Tudor avea emoţii. Obrajii săi de obicei palizi, prinseseră culoare şi ochii păreau de porţelan.

— Scrisul lui, sînt aproape convins că e scrisul lui! Scria cu mîna stîngă. A trebuit să folosesc o oglindă.

Mi-am exprimat nedumerirea pentru faptul că abia revenit dintr-o lungă şi obositoare călătorie, se apucase să citească manuscrisele.

— Nu m-am putut abţine! Le-am parcurs, ce-i drept, în pripă, totuşi am avut o extraordinară revelaţie, care pur şi simplu m-a dat gata. Atunci te-am sunat. Pricepi?

În virtutea inerţiei am mai gustat o dată din cafea apoi m-am sculat şi am udat cu ea muşcatele veştede dintr-un ghiveci.

— Te pomeneşti că acest manuscris descrie o invenţie formidabilă! Reactorul atomic? Racheta cosmică? Sau cel puţin... vehiculul pe pernă de aer?

M-a luat în serios.

— Nu, nu e vorba de o invenţie, adică despre o previziune tehnică sau ştiinţifică...

— Atunci Leonardo ne dezvăluie reţeta elixirului vieţii sau taina pietrei filozofale? Sau poate... metoda de a fabrica aur din nisip?

— Nu glumi, Dem! Filele acestea cuprind, pare-se, gînduri intime, aşternute sub impresia unor întîmplări zguduitoare. Prima însemnare datează din anul 1489...

Mi-a întins o oglindă de bărbierit stropită din belşug cu spumă de săpun. Înainte de a o potrivi în faţa fotocopiei, am şters-o cu batista. Apoi, privind în ea, am început să citesc cu glas tare:

Milano, în 15 aprilie 1489. Azi am împlinit 37 de ani, dar nu aceasta-i pricina pentru care-mi aştern gîndurile ci pentru că în această zi mi-a fost dat să fiu martorul unei minuni.

De o vreme, prin minte nu-mi umblă decît întrebarea: putea-va omul vreodată să se ridice în văzduh aidoma păsărilor, putea-va el atinge în zbor înălţimea norilor? Am privit mişcările pline de graţie şi de vigoare ale vieţuitoarelor cerului, am făcut desene, am descompus aceste mişcări. Am studiat forma trupului, a aripilor, dar totul mai e atît de învălmăşit, atît de puţin limpede, de parcă m-aş uita printr-un geam aburit, prin care nu desluşesc decît forme învăluite în ceaţă sau poate, poate, contururile unei maşini de zburat. Seara a venit Niccolo. Am tăifăsuit pînă tîrziu, la o cupă de vin...

Totul e matematica! Pînă şi universul ascunde, sub aparenţele sale, un fel de matematică reală, iar înţelepciunea e fiica experienţei. Matematica şi experienţa, ele sînt cheile de boltă a tot ce ne înconjură...

E necesar a ne feri de preceptele învăţaţilor ale căror argumente nu sînt confirmate de experienţă, ea singură fiind poarta prin care ne este dat a pătrunde la cauza fenomenelor, la raţiunea lucrurilor, căci ea nu înseamnă negarea raţiunii ci, dimpotrivă, respectul pentru ea. Experienţa este condiţia cea dintîi şi principală a oricărei ştiinţe adevărate, apţă a prevedea efectele atunci cînd cunoaşte cauzele şi dacă prin inducţie putem a ne ridica de la fapte particulare la legi generale, prin deducţie ne coborîm de la legi generale la fapte particulare... Nici un efort nu se produce în natură fără pricină, şi doar înţelegînd pricina, nu mai avem nevoie de experi-

ență. Aplicat-am aceste precepte în toate căutările mele? Cred că da! Mulțumită lor am desprins legile mișcării, echilibrului și căderii corpurilor, ele m-au ajutat a pătrunde imposibilitatea creării unei forțe din nimic, m-au călăuzit către formularea teoriei undelor luminoase și sonore...

Zborul?!? Una dintre marile și nepătrunsele taine ale naturii, una dintre darurile ei, hărăzite poate numai creaturilor înaripate. Mă întreb ce le susține în plutirea lor, cum de urcă și coboară? Aripile? Și noi am putea făuri aripi și să le mișcăm prin forța mușchilor. Totuși, nu-i numai asta! De aș putea afla, o de-aș putea afla! Oare nu lăsat-am totul de o parte, pînzele și culorile, lecturile din Jordanus Nemorarius, din Buridan, din Nicolaus de Cusa, din Euclide, care-mi sînt atît de dragi, oare nu neglijat-am anatomia și culorile, decît spre a putea chibzui la mașina de zburat?

Principele mă ceartă, și pe bună dreptate, căci sînt acum în slujba lui Ludovic Maurul, care îmi oferă adăpost și mă îndestulează, cerîndu-mi în schimb a zugrăvi chipuri, a construi palate, a inventa mașini de război, a înjgheba serbări fastuoase. Dar eu nu pot, căci mintea-mi, cît e ziua de mare, dar și noaptea, în somn, se îndeletnicește cu mașina de zburat...

Niccolo s-a dus acasă iar eu, în loc să mă culc, am început a desena o formă de aripă.

De-ar fi aripa mai lungă și mai lată, și tot nu văd ce o va susține? Aerul? El singur, greutatea trupului omenesc laolaltă cu cea a aripilor? Așa... sau poate mai ascuțită la vîrf? Omul stă culcat și-și sprijină picioarele de aceste scîndurele. Scîndurelele,

printr-un joc de roți și de curele, pun în mișcare aripile. Aripi ca ale vulturului, dar mai mari și mult mai întinse. Stranie plăsmuire! De cîntări-va de două ori greutatea omului, cine o va susține? Cine?

Stăteam aplecat asupra hîrtiei, cînd dintr-o dată am auzit cuvintele:

„Totuși aerul, Leonardo!"

Fantezia, pîrdalnica, îmi juca, de bună seamă, un renghi. Stăruința mea bezmetică, freamătul meu lăuntric dădea naștere la halucinații auditive. Pe negîndite am răspuns, sau mai degrabă mi-am răspuns cu glas tare:

Aerul, desigur! Căci și păsările, cu corpul lor mai greu ca aerul pot a se susține și a se mișca în acest fluid! Dar cum? În ce fel?

„Făcîndu-l mai dens acolo pe unde trec, decît acolo pe unde nu trec!"

Mai dens pe unde trec decît acolo pe unde nu trec? Da, așa e! Așa e, firește... aerul mai dens... Strălucită idee!

Subit mi-a străfulgerat prin minte că ideea cea strălucită nu a mea fusese, ci a altcuiva! Altcineva o născocise, cu toate că eram singur în odaie, un glas străin, un glas necunoscut... de femeie. Din jilț m-am ridicat și am ocolit șevaletul, privind masa, scaunele, scrinul... Nimeni! Doar lucruri... și lucrurile nu au grai.

„Adevărat! Lucrurile n-au grai! Doar oamenii!"

Nu mă înșelasem, căci din nou vorbise aceeași voce serafică de femeie. Am strigat, cerîndu-i să spună unde e, să se înfățișeze.

„Cu drag m-aș arăta, Leonardo, dacă aș putea".

Nu putea? Să fi fost chipul ei atît de hîd, trupul ei atît de schilod, sau făcea parte din acea tagmă vrăjitorească ce nu cutează a se înfăţişa decît la miez de noapte, la ceasul strigoilor, al ielelor, al vîrcolacilor?

A rîs încet, şi în rîsul ei au răsunat clopoţei de argint.

„Nu, Leonardo! Sînt ca şi tine, ca cei din jurul tău. Doar că-ţi vorbesc de departe, de foarte, foarte departe."

Cuvintele răzbeau, ce-i drept, de sus, din bolta de piatră, dar, după tărie, nu păreau a ne despărţi mai mult de douăzeci de coţi. Mi-a fost dat a asculta din nou clinchetul clopoţeilor.

„Douăzeci de coţi? Douăzeci de miliarde de miliarde de coţi, meser Leonardo! Aruncă-ţi privirea prin fereastră. Vezi steaua aceea mică, gălbuie, din dreapta Ursei Mari? În preajma ei e lumea în care trăiesc. Glasul meu nu face să vibreze timpanul, ci pătrunde nemijlocit în creierul tău. Nu-l poate auzi nimeni în afară de tine, Leonardo!"

Mă cuprinse teama, căci grăiam cu mine însumi, într-un joc neghiob al fanteziei, auzeam şi vocea mea, ştiută, şi alta necunoscută, de femeie.

„Te-nşeli, meştere, dar n-am cum să-ţi explic! Acum ne despărţim! Sînt ostenită. Pe altă dată! Cînd gîndurile tale, aidoma celor de adîneauri, puternice, tumultuoase, vor răzbi concentrate ca prin focarul unei lentile, pînă la mine, voi reveni. Adio, Leonardo..."

Nu m-am putut stăpîni şi ceva, desigur nebunia, m-a făcut a răspunde sau a-mi răspunde mie însumi;

Adio! Adio cuget limpede de învățat, adio minte sănătoasă! Adio!

Isprăvisem de citit și simțeam privirile sfredelitoare ale lui Tudor. Aveam frisoane, deși aerul era la fel de încins și de îmbîcsit ca în timpul zilei, deși prin geamul larg deschis nu pătrundea nici o boare.

Tudor continuă să mă pîndească.

— Acum ce spui, Dem?

— Nu știu... e cam... ciudat!

N-aș fi recunoscut pentru nimica-n lume ce impresie făcuse asupra mea lectura manuscrisului.

Tudor chicotea.

— Har divin? Inspirație? Salt peste veacuri? Explicații șubrede, născocite de cei ce n-au *vrut* să înțeleagă, destinate celor ce n-au *putut* să înțeleagă. Poate că marile genii n-au fost mari genii, ci niște oameni avînd darul de a comunica cu alte lumi, mai perfecționate decît a noastră.

Afirmația lui a trezit în mine acel spirit de frondă, pe care-l manifest de obicei în relațiile cu Livia.

— Deci niște cetățeni cumsecade ca tine și ca mine, care, la o ceașcă de cafea, făceau conversație cu făpturi extraterestre, rezolvînd printre altele probleme științifice fundamentale. Nu înțelegi că-i absurd, Tudore? După tine, un Copernic, un Kepler, un Galileo Galilei, un Giordano Bruno — ca să mă refer numai la marii astronomi ai Renașterii — n-au fost decît „purtătorii de cuvînt" ai unor gînditori de pe alte planete sau, și mai pe șleau, niște plagiatori?

A bătut imediat în retragere.

— Poate că nu-i cazul să generalizăm.

— Așadar, retractezi?

— A, nu ! Să zicem că *anumite* personalităţi, doar vreo cîteva în decursul întregii istorii, aveau, pe lîngă cunoştinţe enciclopedice, pe lîngă forţa lor de sintetizare, pe lîngă intuiţia lor genială *şi* însuşirea de a străbate, cu spiritul, distanţele ce se măsoară în ani-lumină. Doar astfel, zic eu, se explică concepererea prematură — teoretică — a unor invenţii şi descoperiri, înfăptuite abia mult mai tîrziu.

— E prea din cale-afară ! O transmisie de unde cerebrale de-a curmezişul spaţiului cosmic... recepţionarea unor mesaje în acelaşi mod... De unde asemenea energii ? Şi factorul timp ? Nu, nu, cu neputinţă !

A luat de pe masă fotocopia şi mi-a vîrît-o sub nas.

— Şi însemnările lui Leonardo ?

— Leonardo a fost convins că întîmplarea s-a datorat propriei sale imaginaţii ! Aminteşte-ţi de ultimele cuvinte din manuscris.

— Ar fi cazul să citeşti mai departe. Fila următoare e... aceasta.

Scrisul era acelaşi. Poate mai puţin sigur, mai puţin viguros, uşor tremurat.

L-am parcurs în grabă, de asemenea cu ajutorul oglinzii de ras.

Milano, în 9 decembrie 1499. Am regăsit acest caiet printre vechituri, pe fundul unui cufăr şi iată că de la cele dintîi însemnări s-au scurs zece ani, zece ani de căutări fără rost. Dar poate mă înşel, poate că n-a fost timpul pierdut, de vreme ce am pictat „Cina cea de taină" la mănăstirea Santa Maria della Grazia, am scris „Tratatul despre pictură", am

studiat alcătuirea trupului omenesc. Dar mașina de zburat a fost și va rămîne un vis, deoarece nu-i este dat omului a se înălța aidoma lui Icar, către Soare! Omul e o ființă pămînteană, e un stejar bătrîn, cu rădăcinile adînc înfipte în țărînă și nu o sprintenă rîndunică. Halucinația aceea, a glasului de femeie, nu s-a mai repetat, deși sînt zece ani de-atunci...

M-a vizitat Niccolo, pe care nu îl mai văzusem de mult și i-am arătat caietele mele, stivele, teancurile, munții mei de caiete, și i-am povestit despre echilibrul din vasele comunicante, despre mașina pentru șlefuit sticla, despre cea de săpat, despre tiparniță, despre cuptorul pentru topit metal.

Pe nesimțite, am ajuns cu vorba la mașina de zburat și i-am mărturisit că nu o părăsisem, că mă gîndisem la ea în fiecare zi și că modificasem aripa, dîndu-i o suprafață continuă, după modelul celei de liliac.

Nu mai eram convins de reușită; mă rodeau, mai mult ca oricînd, îndoielile și-mi spuneam că a te desprinde de pămînt, a te înălța în văzduh aidoma falnicei acvile, e un vis prea îndrăznet! Putem noi cuteza... noi care nu sîntem decît niște biete făpturi din carne și din sînge, ființe slabe, nebutincioase?...

Nu știu cînd m-a părăsit Niccolo, căci m-am trezit în singurătatea atelierului, copleșit de aceste răscolitoare întrebări și întregul meu trup, fiecare fibră, fiecare celulă a creierului, retrăia acea unică și totală concentrare de acum zece ani.

Mașina de zburat! Aripi mici sau aripi mari? Aripi de pasăre sau de liliac? Poate că urmasem un drum greșit, poate că n-ar fi trebuit să imit viețuitoarele cerului, ci să mă străduiesc a făuri „altceva", ceva ce nu există în natură, ceva pe temeiul legilor

fizicii, ceva potrivit a face aerul mai dens, un fel de şurub care să se înfigă în aer spre a se înălța! De-aș putea umple hăurile din mintea-mi chinuită! De-aș putea experimenta...

În clipa cînd toate acestea se încrucișau prin capul meu, a răsunat glasul:

„Şurubul e o soluție, Leonardo, dar nu și unica."

Glasul! Îl ascultam din nou! Cu cîtă înfrigurare îl așteptasem în nopțile mele de veghe.

„Abia acum ți-am auzit chemarea, meștere. Ai avut, se vede preocupări felurite. De aceea n-ai fost capabil de acea concentrare, care stabilește legătura dintre noi. Te înțeleg! Te străduiești să pătrunzi cît mai adînc semnificațiile ascunse ale naturii și societății. Dar nu ai o metodă sistematică de studiu. Nici suficiente deprinderi matematice, pentru a-ți dezvolta ideile. Și pentru a convinge și pe alții de justețea lor. Prea multe preocupări, Leonardo, și prea mărunte."

I-am dat dreptate, dar nu fusese totdeauna vina mea, căci de cele mai multe ori nu făceam, ceea ce doream, ci ceea ce mi se cerea, adică desenam hărți geografice, studiam conformația solului, supravegheam lucrările de canalizare, asanam lacuri...

„N-a fost un reproș, ci doar o constatare. Ce-ai vrea să știi acum? Grăbește-te, nu pot zăbovi."

Cîte nu doream să aflu, dar mai presus de toate, mai arzător, era a ști de putea-vom vreodată săgeta văzduhul.

„Firește! Mai întîi veți încerca să vă înălțați cu baloane umplute cu gaze mai ușoare decît aerul. Apoi, veți sări, cu aripi asemănătoare celor desenate de tine, de pe vîrful unor coline. După aceea

veți inventa ceva care va furniza o forță infinit mai mare ca cea a propriilor voștri mușchi. Atunci va începe cu adevărat epoca zborului. Tot mai sus și mai departe vă vor purta mașinile. Veți sălta peste munți și peste fluvii! Peste mări și oceane! Veți călători pe cărările cerului. Construind aparate și mai puternice, veți ajunge pe Lună, pe Venus, pe Marte. Și în cele din urmă, în alte sisteme solare."

Mă amăgea, îmi povestea basme pentru copii, spunîndu-mi că oamenii vor călători spre Lună și spre Marte, căci cum de-am putea dobîndi o asemenea forță și ce era acel ceva *despre care pomenise?*

„Chiar dacă ți-aș dezvălui secretul, tot n-ai înțelege. E prea devreme, Leonardo!"

Prea devreme, deci! Poate că avea dreptate, totuși nu eram grăbit și puteam aștepta un an, doi, chiar zece. Cînd?

„Peste veacuri, meștere! Acum mă duc."

Ce n-aș fi dat s-o fac a mai rămîne, s-o mai ascult.

„Nu pot! Mă părăsesc puterile!"

De i-aș cunoaște măcar numele.

„Mi se spune AMONALIS."

Ajunsesem la capătul ultimei fraze și păstram, nici eu nu știu de ce, fotocopia în mînă, privind-o cu un amestec de neîncredere și respect; glasul lui Tudor îl auzeam ca prin vis.

— După cum ne relatează istoria, Leonardo părăsește apoi Milanul. La Mantua, execută portretul Isabelei d'Este. După aceea îl găsim la Veneția, unde ia parte, ca inginer, la pregătirile pentru apărarea orașului împotriva oștilor otomane. Inventează

cîteva mașini militare și imaginează chiar un fel de submarin. În primăvara anului 1500 poposește la Florența, unde se angajează ca arhitect și inginer la ducele Cesare Borgia...

Deznodămîntul nu mă satisfăcea. Întreaga poveste rămînea agățată undeva în gol, nerezolvată, ca în romanele moderne. L-am întrebat, de aceea, revoltat :

— Și mașina de zburat ? Și glasul de femeie ?

— De unde să știu ? Manuscrisul nu menționează nimic !

Din ce în ce mai enervat am luat plicul de pe masă și m-am apucat să-l scutur. A căzut din el o a treia fotocopie, mai mică, pe care n-o observase nici unul dintre noi. S-a repezit la ea, mi-a smuls oglinda din mînă și a început să citească această a treia fotocopie. Avea următorul conținut :

De cînd mă aflu la Florența mi-e sufletul pustiu și dacă-mi doresc ceva în viață, e de a mai putea asculta o dată acel enigmatic glas al stelelor. Mașina de zburat am dat-o uitării, desenele stau aruncate undeva, gălbejite și roase de șoareci, încerc a mă concentra asupra altor elemente ale cunoașterii, mai puțin pentru a afla adevărul decît pentru a o readuce pe Amonalis. Zadarnic ! Trec zilele, lunile, anii... în jurul meu totul e trist, searbăd, cenușiu. De ce n-o mai aud ? De ce nu-mi mai grăiește ? Te chem, Amonalis, te cheamă întreaga mea ființă, revino măcar pentru o clipă, vorbește, vorbește, făptură a stelelor !

Și într-o zi mi-a răspuns :

„Iată-mă, meștere Leonardo !"

Am întrebat-o de ce a zăbovit atîta şi dacă nu-mi auzise chemarea?

„Ba da, uneori chemarea ta a ajuns pînă la mine. Dar nu aveam putere să-ţi răspund. De-ai şti de cîtă energie e nevoie ca să ne trimitem glasul pe Pămînt! Ce doreşti, Leonardo?"

Nu mai doream nimic, căci înţelegeam acum zădărnicia încercărilor de a alerga înaintea timpului, de a-l depăşi, pricepeam că noul fiecărei epoci este cu străşnicie legat de epoca în care se iveşte.

„Şi aşa te afli cu mult înaintea timpului tău, meştere. Mulţumeşte-te cu atît. E ultima noastră întîlnire. Să ne luăm rămas bun."

Mă întrebase de o dorinţă şi eu aş fi avut una, mai mare şi mai clocotitoare decît toate celelalte, dar nu îndrăzneam.

„Urei să mă vezi! Bănuiam! E nespus de greu, Leonardo. Sînt necesare energii capabile să mute din loc munţii sau să sece oceane. Energii pe care abia le adunăm în decursul unei vieţi."

Să-i văd chipul, ochii, gura, să-i văd trupul ţesut din lumina stelelor şi părul, mănunchi de raze de soare.

„Atît de puternică e dorinţa ta?"

Puternică? Ce cuvînt sărac! Uriaşă, copleşitoare, distrugătoare, căci de mi s-ar fi cerut a renunţa la braţul drept, la vedere, la bătăile inimii, în schimbul imaginii lui Amonalis, aş fi consimţit bucuros.

„E mare prețul."

Mie mi se părea nespus de mic și eram gata a-l plăti, dar din vocea ei, cînd a vorbit, a răsunat o neîărmurită tristețe.

„Îl va plăti... cineva! Dar nu vei fi tu acela!"

Apoi s-a arătat, imaginea ei s-a înfiripat încet-încet sub tavanul de piatră al atelierului, din văluri de ceață cenușie, s-au iscat culori palide, contururi, forme — capul, gîtul, umerii, mîinile — un chip de o gingășie paradisiacă, ochi mari, adînci, privirea înțeleaptă, surîsul fascinant și enigmatic, oglindind fluiditatea vieții lăuntrice. Părul lung căzînd în valuri peste umeri, mîinile de o supleță divină, de o strălucire ce întrecea pe cea a perlelor din fundul mării, iar în spatele ei, un peisaj bizar, o lume de vis cu stînci roșcate și verzui, cu ape sidefii, peste care plutea ireal un abur diafan.

Glasul ei devenea din ce în ce mai slab, pe măsură ce imaginea prindea a se destrăma, învălmășindu-se în aceleași ceturi plumburii.

„Am dat tot ce-am putut. Energia pentru restul vieții. Dar nu-mi pare rău. Adio, meștere! Cu bine, Leonardo!"

Pierise și totuși o mai vedeam, chipul ei mi se întipărise în minte pînă în cele mai mici amănunte și ceva mi-a dat ghes să mă apropii de șevalet. Am prins pe ramă o pînză nouă, imaculată, am pregătit, febril, culorile, pensulele, mîna mea a început a alerga mai iute ca vîntul, mai iute ca gîndul, temîndu-se a nu uita.

Seara tîrziu, a venit Niccolo. Portretul era gata, iar eu şedeam în faţa lui şi-l priveam. A rămas împietrit şi mi-a spus că nu-i fusese dat să vadă o asemenea minunăţie şi m-a întrebat: cine-i femeia? Parcă n-ar fi o fiinţă terestră, ci una dintr-o altă lume. Cum o cheamă?

N-am fost în stare să rostesc cuvîntul Amonalis şi i-am spus că se numeşte... MONA LISA.

Tudor isprăvise de citit. Se uita la mine întrebător. M-am căznit să spun ceva foarte inteligent, ca să-i justific încrederea şi prietenia. N-a ieşit decît o remarcă banală, despre faptul că „Mona Lisa" este anagrama cuvîntului „Amonalis". Am adăugat, în prostie:

— Oare aşa s-a născut Gioconda?

A ridicat din umeri.

— E cineva capabil să tragă o linie precisă, netă, de demarcaţie între vis şi realitate, între fantezie şi fapt concret? S-au ţesut atîtea legende în jurul personalităţilor marcante şi nu rareori ei înşişi au fost autorii acestor legende, autorii propriului lor mit.

Se schimbaseră, evident rolurile. Eu mă înflăcărasem iar Tudor făcea pe raţionalul. M-am răstit la el:

— Îl acuzi pe Leonardo de fals?

Mi-a luat mîna într-ale lui ca să mă potolească.

— Cum aş putea comite un asemenea sacrilegiu? O imaginaţie prolifică, ore lungi de singurătate, o încordare psihică ieşită din comun pot determina viziuni, nu-i aşa? Poate că rîndurile aşternute de el — dacă el e cu adevărat autorul — cuprind ceva ce nouă ne scapă? Poate că nu reprezintă decît un

simbol ? Căci așa cum o descrie pe frumoasa Amonalis, ea nu și-a trădat nici un moment epoca, n-a încercat să schimbe cursul istoriei. Meritele lui Leonardo rămîn neștirbite.

Cînd am plecat din casa lui Tudor, soarele răsărise de mult și colorase în portocaliu acoperișurile din jur. De-atunci, ori de cîte ori ne întîlnim, discutăm ceasuri întregi despre inspirația marilor genii, despre existența reală sau imaginară a frumoasei Amonalis și contemplăm, în Larousse-ul meu sau al lui, portretul Giocondei...

Intreprinderea „Trandafirul Albastru"

Dem își strecurase brațul sub cel al lui Tudor și mai mult îl tîra decît îl conducea către capătul dinspre debarcader al aleii. Avusese serioase dificultăți să-l scoată din bîrlog în această splendidă dimineață de iarnă, căci prietenul său se baricadase în spatele hîrțoagelor ca după zidul unei fortărețe. Cedase, în cele din urmă, dar nu argumentelor profilactico-sanitare ale scriitorului, care absolvise cîteva semestre de medicină, ci forței. Căci acesta, pur și simplu, îi îndesase în cap căciula, îl luase pe sus și, surd la proteste, îl suise în minuscula sa „broscuță" pe roți.

Specialistul în istoria științei vociferase de-a lungul drumului pînă la Herăstrău și chiar după aceea. Se liniștise abia sub efectul aerului curat și rece, al sclipirilor feerice stîrnite de razele soarelui, al tabloului încîntător oferit de plopii troieniți, plecîndu-se în fața oglinzii de cristal a lacului. Clipise din ochii săi miopi, adulmecase și declarase, spre satisfacția lui Dem, că „nu era chiar atît de rău".

Mai tîrziu descoperi plăcerile umblatului prin omătul încă neatins și se dedică acestei îndeletniciri cu un entuziasm de-a dreptul juvenil. Cînd Dem îi propuse să viziteze expoziția horticolă, deși înghețat și

cu degetele țepene, Tudor nici nu voise să audă, consimțind abia după lungi parlamentări.

Pavilionul cu imensa cupolă de sticlă era tot atît de plin ca holurile cinematografelor la premiera unui film cu Jean Marais.

În anotimpul alb, oamenii dornici de culoare veneau aici să admire florile — gladiolele „festival", garoafele roșii ca sîngele, potirele elegante ale lalelelor, crizantemele ruginii pudrate cu pulbere de aur, liliacul bătut sau freziile feciorelnice.

Tudor și Dem colindau de o bucată de vreme aceste tărîmuri de basm ; străbătuseră culoarul median, atribuit întreprinderilor horticole cu tradiție, și se găseau în sectorul rezervat grădinarilor amatori. Aici era mai puțină lume ; doar un singur stand era asaltat de numeroși curioși, cărora li se alăturau mereu alții.

Tudor se amestecă printre ei. Mic de statură, trebui să se ridice în vîrful picioarelor ca să poată privi peste creștetele persoanelor din față. Își chemă apoi insistent prietenul.

— Ia te uită, Dem !

Priveliștea era, într-adevăr, uluitoare. Dintr-un modest vas de sticlă își înălțau capetele cîțiva trandafiri care, spre deosebire de rozaceele cunoscute din soiurile Cardinal, Crimson, Katerine sau Sunburst — albe, galbene, roz sau purpurii — erau... albaștri ca cerul de mai.

Vizitatorii îi cercetau bănuitori, de la distanță și de aproape, ca pe o iluzie optică, comentau, emiteau păreri contradictorii și se aplecau deasupra cartonașului, pe care nu scria decît *Trandafir albastru — Alexandru Bordea.*

Scriitorul și prietenul său, specialistul în istoria științei, căscau și ei gura și-și frămîntau mințile în căutarea unei explicații cît de cît plauzibile.

La un moment dat, Dem remarcă, la o oarecare distanță, un personaj a cărui comportare se deosebea izbitor de a celorlalți. În loc să admire florile, urmărea emoționat reacția publicului. O profundă satisfacție i se citea pe chipul uscățiv, emana din ochii săi obosiți. Omul cu părul cărunt, cu obrazul brăzdat de riduri, cu hainele demodate, dar curate și bine întreținute — tipul clasic al pensionarului — era fără doar și poate bolnav. O dovedeau aspectul pămîntiu al pielii, buzele palide, respirația chinuită, zvîcnirile spasmodice ale pieptului pe care mîna încerca să le potolească, și tocmai de aceea aerul lui de mulțumire apărea și mai straniu.

Dem i-l arată lui Tudor.

— Îl vezi ? Trebuie să fie Bordea.

— De unde pînă unde ?

— Pun rămășag că-i Bordea. Vino să-l întrebăm.

Se apropiară și scriitorul se înclină ușor în fața bătrînelului, prezentîndu-se :

— Dem Demetrescu e numele meu.

Pensionarul se forță să-și îndrepte spinarea.

— Bordea ! Pensionar și horticultor amator. Ce doriți ?

— Să vă felicităm, domnule Bordea, pentru această nemaipomenită realizare. Si totodată să vă întrebăm cum ați reușit să cultivați trandafiri albaștri ? Ce ați făcut ca să dați florilor această nuanță azurie ?

Lui Bordea, din pricina unui acces de tuse, îi trebui mai bine de un minut să poată răspunde.

O făcu, afișînd un aer misterios, ca al inventatorului care nu este dispus să-și trădeze rețeta.

— O întîmplare, o pură întîmplare. A fost mai puțin meritul meu decît al hazardului. Povestea e însă prea încîlcită ca să vă...

Se clătină ca trestia sub rafala vîntului. Brațele bătură aerul, în căutarea unui sprijin. Dem și Tudor îl susținură.

— Vă e rău ?

Bătrînul se sufoca.

— Foarte... rău ! Căldura ! Căldura mă doboară ! Vă rog... chemați-o pe... fiica mea ! E... pe-aici !

Scriitorul îl ținu de subsuori și Tudor se duse după un scaun. Vizitatorii făcuseră cerc în jurul lor, se agitau și dădeau sfaturi cu nemiluita.

Cum îl așezară, capul îi căzu pe spate, lovindu-se de spetează. Mîinile i se bălăbăneau ca ale unei marionete, de-o parte și de alta a scaunului.

Fiica horticultorului apăru alarmată, înlăturînd obsedant o buclă rebelă de păr blond. Văzîndu-l pe bătrîn fără cunoștință, buzele ei pline și frumos arcuite începură să tremure.

— Ce-i cu tata ? A leșinat ? Știam că așa o să se întîmple. Atîta l-am rugat...

Demetrescu tocmai îi lua pulsul. Cînd isprăvi, se oferi să-l ducă pe Bordea acasă.

— Mașina mea vă stă la dispoziție, domnișoară. E neapărat necesar să-l luați de-aici !

Oamenii se dădură la o parte, făcîndu-le loc. În spatele lor, fără ca cineva s-o remarce, trandafirii începuseră să se ofilească. Una cîte una, petalele albastre se desprindeau și pluteau lent spre pămînt.

Bordea locuia cu fiica sa Viorica la marginea Bucureștiului, într-un cartier cu căsuțe modeste ale căror acoperișuri de țiglă se piteau vara pe sub frunzișul bogat al copacilor. Acum, verandele cu perdeluțe croșetate, cerdacele acoperite cu vrejii uscați ai viței de vie, ferestrele cu gutui aurii între geamuri priveau toate spre dreptunghiurile monocrome ale grădinițelor, triste și melancolice sub haina lor de nea.

Grădina horticultorului era mai mare ca cele vecine și continua în spatele clădirii bătrînești cu zidurile scorojite. Vechi erau și obiectele din odăițele mici, mirosind frumos a busuioc, covoarele țărănești, icoanele, lăzile de zestre și patul monumental din lemn de stejar, în care, îndată după sosire, îl culcaseră pe bătrîn.

Medicul chemat de Viorica îi făcuse o injecție și plecase fără să se pronunțe, făgăduind să treacă a doua zi.

Tudor și Dem se pregăteau să-și ia rămas bun. Fata își mai revenise și bucla încetase s-o mai irite. Le mulțumi cu efuziune :

— Nu știu ce mă făceam fără dumneavoastră.

— Lăsați asta ! o rugă scriitorul. Să sperăm că o să se însănătoșească.

Fata preparase o gustare care rămăsese pe masă neatinsă. Îi mai îmbie o dată să se servească, continuînd să comenteze starea tatălui ei :

— Dac-aș ști măcar ce s-a întîmplat ! În ultimele săptămîni s-a simțit rău, tocmai el care se făiea cu sănătatea lui de fier. Tușea, se sufoca, amețea... Credeam că-i o simplă răceală și l-am tratat cu medicamentele obișnuite, cu sirop calmant, cu aspirină...

Cînd starea s-a agravat, am vrut să chem doctorul, dar nu mi-a dat voie. Zicea că o să-i treacă. Iar astăzi, pentru prima oară, a leşinat. Sînt tare necăjită.

— De cînd se simte rău ? întrebă Dem.

— De trei-patru săptămîni. De cînd cu trandafirii albaştri !

— I-am văzut la expoziţie ! mărturisi Tudor, alegînd din farfurie un sandviş cu brînză. Unde-i cultivă ? Într-o seră ?

— Nu, sub cerul liber, în grădina din spatele casei. Îi puteţi vedea de-aici.

Se apropiară de fereastră. Susţinuţi de şipci înfipte în zăpadă, cîţiva trandafiri cu petalele de culoarea bolţii văratice se detaşau pregnant pe albul imaculat al păturii de zăpadă.

— De necrezut, observă Dem, acum în plină iarnă, pe un ger necruţător şi pe viforniţă...

— Da, sînt neobişnuit de rezistenţi ! Şi aşa cum vă spuneam, de cînd se ocupă de aceşti trandafiri, slăbeşte şi o duce din ce în ce mai prost cu sănătatea.

— Poate din pricina efortului ? presupuse Tudor, trecîndu-şi degetele prin părul său rar. Poate că activitatea depăşea capacităţile sale fizice ?

— Nu cred ! Avea timp berechet să se odihnească.

— În ce consta munca sa ?

— Drept să vă spun, nu ştiu ! Nu mi-a vorbit niciodată despre ea. Îi plăcea să se înconjure de mister.

Specialistul în istoria ştiinţei îşi trase căciula peste urechi şi ieşi în grădină.

Între timp, Demetrescu continuă să se informeze.

— Aşadar, slăbirea progresivă a organismului, afectarea căilor respiratorii, şi acum pierderea cunoştinţei. Nu atribuiţi starea lui oboselii, totuşi o puneţi pe seama trandafirilor. Nu văd legătura! Ce-i cu trandafirii ăştia? Cum au apărut? Cum îi cultivă? Foloseşte vreo substanţă chimică?

Fata păru jenată.

— Tot ce vă pot spune e că înainte, aceşti trandafiri erau albi şi creşteau, ca toţi trandafirii, vara. De-abia spre sfîrşitul toamnei au început să se coloreze în albastru, mai întîi slab, apoi din ce în ce mai intens, şi nu s-au ofilit. Cum proceda tata, cum obţinea această culoare a petalelor şi rezistenţa la frig, habar n-am.

Tudor se întoarse cu obrajii roşii şi cu ochii înlăcrămaţi de vînt. Rupse o floare mare şi i-o arătă prietenului.

— Ce zici de minunăţia asta?

O duse apoi la nări şi inspiră adînc parfumul. Deodată se făcu palid şi se scutură, ca şi cînd ar fi fost cuprins de friguri.

Scriitorul îi interpretă gestul anapoda.

— Ce-i cu tine? Nu miroase frumos?

— Ba da, dar cam... neobişnuit. A piper, sau a scorţişoară.

Se mai scutură o dată şi-şi frecă vehement tîmplele.

— Ai ameţeli?

— Parcă! Parcă mi se învîrteşte capul. Ce-o fi cu mine?

Scriitorul îl conduse la un scaun şi-l obligă să se aşeze. Viorica veni cu un pahar cu apă. După ce bău, se simţi mai bine.

Dem luă trandafirul care începuse să se ofilească şi-l ţinu departe, cu braţul întins.

— S-ar zice că nu-i străin de boala părintelui dumneavoastră. Deschise apoi fereastra şi-l azvîrli, stîrnind o ninsoare de petale albastre.

Viorica dădea semne de neliniște. Meşa de pe frunte o supăra din nou. Privindu-l ţintă cu ochii ei mari şi verzi, mărturisi :

— Acum îmi dau seama că şi eu am ameţit de cîteva ori, pe cînd mă uitam la aceşti trandafiri.

De alături, din odaia lui Bordea, venea o rumoare însoţită de gemete slabe.

— Tata ! exclamă fata. S-a trezit !

Intrară. Pensionarul se ridicase în capul oaselor şi bolborosea ceva despre trandafirul albastru. Îl auziră rostind cuvintele „atenţie !"... „căldura" şi „nu vă apropiaţi".

Dem se aplecă deasupra patului.

— Domnule Bordea, ascultaţi-mă ! Boala dumneavoastră e în legătură cu florile ? Ca să vă putem ajuta, trebuie să ne povestiţi totul. Străduiţi-vă !

Bătrînul îşi înfipse degetele în plapumă şi făcea eforturi ca să poată răspunde.

— Trandafirul... praful din cutiuţa de argint... caietul în scoarţe de piele...

Tudor ciuli urechile.

— Ce fel de praf ? Unde se află ? Şi caietul ? Unde e caietul ?

Fruntea lui Bordea se acoperi cu broboane de sudoare. Buzele i se încleştară şi nu mai fu în stare să scoată decît un singur cuvînt :

— Pivniţa !

Viorica era supărată foc.

— N-ar fi trebuit, domnule Tudor! Nu-i puteți pretinde să vorbească în starea în care e!

Tudor respinse reproșul cu o imperceptibilă fluturare a mîinii.

— Ce e în pivniță? Obiectele despre care a pomenit?

— În ultimul timp, nu-mi dădea voie să intru.

— Și n-ați fost curioasă? se miră scriitorul.

Viorica privea în pămînt.

— Am coborît de vreo două-trei ori, însă n-am văzut nimic neobișnuit. De fapt nici nu e o pivniță, ci o încăpere în care stau îngrămădite tot soiul de vechituri. Mobilă scoasă din uz, unelte de grădinărit, butoiul cu murături, știți dumneavoastră, ca într-o gospodărie. L-am întrebat o dată ce face acolo. Mi-a răspuns că sortează lucrurile ca să vadă ce mai poate fi de folos și ce trebuie aruncat. Prin sertare și dulapuri n-am umblat, dar la suprafață nu era nici cutiuța de argint, nici caietul legat în piele despre care a pomenit.

Tudor ceru permisiunea să coboare în debaraua din subsol.

— Cum doriți! Mă duc să vă aduc cheile. Tata le ține în birou.

Rămaseră singuri.

— Ce zici de istoria asta? întrebă savantul, privindu-l pe Dem cu ochii săi de un gri foarte deschis.

Acesta constată amuzat că prietenul semăna acum cu un cîine polițist.

— Ești ca un copoi bătrîn! Cum ai auzit cuvîntul „caiet" gîndul ți-a și zburat la un manuscris din vremuri de demult. Așa e?

Mărturisi că da.

— Dar asta nu înseamnă că mă dezinteresez de latura cealaltă a problemei, de maladia bătrînului, adăugă. Crezi că s-a intoxicat cu... praful acela din cutia de argint ?

— Posibil !

Viorica aduse cheile şi se pregăti să-i însoţească. Dem se opuse.

— Nu-i nevoie, domnişoară. E preferabil să rămîneţi lîngă tatăl dumneavoastră. Ne descurcăm noi şi singuri. Dacă intervine ceva, chemaţi-ne.

— Bine ! Atunci vă conduc pînă jos. Pe-aici !

Ieşiră pe coridor şi coborîră nişte scări. Îi impresionară zidurile masive, ca de cetate.

— Casa e veche ? întrebă Tudor cu totul inutil.

— Foarte ! E construită pe temeliile unei clădiri şi mai vechi, probabil din epoca medievală. Se crede că pe aceste locuri au fost cîndva „casele" unuia dintre curtenii lui Mircea Ciobanul.

— Adică de pe la mijlocul secolului al XVI-lea ! se bucură specialistul în istoria ştiinţei şi fu cît p-aci să alunece pe una din treptele de piatră.

— La capătul scării veţi vedea o uşă din scîndură de stejar, spuse Viorica, oprindu-se. Comutatorul se află în dreapta ei.

Odaia de la subsol era întocmai cum o descrisese fiica lui Bordea : o debara, în care se depozita tot ce a devenit inutil într-o casă sau ceea ce se folosea doar rareori. Praful gros care se aşternuse peste lăzi, peste stivele de cărţi şi caiete de şcoală, peste fotoliul cu arcurile străpungînd catifeaua ruptă, vădea că bătrînul minţise, afirmînd că se îndeletnicea cu trierea lucrurilor. Doar uneltele de grădinărit stă-

teau într-o ordine riguroasă lîngă butoiul cu varză și lîngă cel cu murături.

Tudor roti priviri decepționate.

— Cu ce s-o fi ocupat aici? Nimic nu pare mișcat din loc sau măcar atins. Vezi ce de pînze de păianjen?

Făcînd înconjurul încăperii, Dem observă pe dușumea, în dreptul unui dulap gol cu ușile ieșite din balamale, niște dîre. Arătau ca și cînd dulapul ar fi fost tras la o parte de mai multe ori. Îngenunchie ca să se convingă.

— De ce o fi mutat dulapul, Tudore?

— Chiar așa! De ce l-o fi mutat?

Convins de inutilitatea acestui joc al întrebărilor fără răspuns, scriitorul se opinti cu spatele în mobila masivă și împinse din răsputeri. Prietenul, deși puțintel la trup, se strădui să-i dea o mînă de ajutor. Dulapul dat la o parte, descoperiră o gaură în perete, suficient de largă pentru a permite unui om matur să se strecoare.

— Cărămizile și molozul au fost depozitate de partea cealaltă, constată scriitorul după ce-și vîrîse capul prin deschizătură.

— Ce se mai vede?

— Nimic! E întuneric ca într-o sticlă cu cerneală. Dacă am avea o lanternă...

O găsiră pe cea care o întrebuința Bordea în misterioasele sale expediții.

Lui Demetrescu, cam voluminos, îi reuși cu oarecare dificultate ceea ce pentru Tudor fu o simplă joacă. Se treziră într-un gang podit cu cărămidă veche, surprinzător de bine conservată. Pereții, de

asemenea din cărămidă, aveau din loc în loc inele de fier pentru făclii.

Înaintau cu o precauție explicabilă. Deodată fascicolul de lumină se opri asupra unei plăci de piatră în care erau săpate două spade încrucișate și o inscripție. Dem își privi întrebător prietenul, care înțelesese că era solicitat să-și pună în valoare cunoștințele de specialist în texte străvechi.

Descifră cu ușurință cele patru cuvinte scrijelite în granit.

„*Tăișul... sabiei... puterea... Bălenilor.*"

— Cine erau Bălenii ?

— Boierul Băleanu... boierul Băleanu se număra printre sfetnicii lui Mircea Ciobanul, în perioada primei sale domnii, îl lămuri Tudor. Dacă nu mă înșel, a ocupat un timp funcția de paharnic. Avea dreptate Viorica.

Ajunși la capătul galeriei, nimeriră într-o încăpere mare, cu tavanul boltit, îmbrăcată și ea în cărămidă. Avînd la mijloc un covor aproape transformat în pulbere, tainița era mobilată cu o masă lungă și grea, cu cîteva jilțuri sculptate, și cu alte piese surprinzător de bine păstrate.

Fascinat, Tudor se exalta în fața fiecărui detaliu, mîngîia cu gesturi de îndrăgostit fiecare ornament. Abia reușea să vorbească.

— Dem, e nemaipomenit ! Totul original, autentic, neatins ! Fiecare obiect la locul lui, așa cum a fost așezat în urmă cu secole. Îmi vine să urlu de bucurie !

Mai puțin impresionat de venerabilele vestigii ale trecutului și mai practic, scriitorul observă pe masă o lampă de gaz și niște chibrituri. Întrebă, pe un

ton ușor zeflemitor, dacă și acestea datau de pe vremea paharnicului Băleanu.

— Nu, răspunse Tudor cu candoare, le-a adus probabil Bordea.

Aprinse lampa. Alături era o cutiuță de argint, măiestrit cizelată. Specialistul în istoria științei o întoarse pe o parte și pe alta.

— E și ea de prin secolul al XVI-lea, după cum arată filigranul.

Găsiră și „caietul" de care pomenise horticultorul. Semăna cu cărțile — tipărituri sau manuscrise — din acele vremuri, cu scoarțele legate în piele de vițel și cu filele îngălbenite. Alături se aflau o carafă pe jumătate plină cu apă, cîteva pahare, un cîntar de farmacie și o spatulă.

Tudor se repezise la caiet și se apucase să-l răsfoiască, uitînd de prezența tovarășului și de toate celelalte.

— Nu fi egoist! se enervă Dem după o așteptare răbdătoare. Citește tare!

— Bine, citesc tare, se învoi celălalt. Pe prima pagină e un fel de preambul care glăsuiește, în limbajul de azi, cam așa: „*Eu, Mihu iobagul, grămătic al boierului Băleanu am scris aceste rînduri, fără să se știe, pentru a fi citite mai tîrziu, de urmași, ca să se cunoască adevărul faptelor nelegiuite, așa cum s-au petrecut ele în aceste case.*" Te interesează Dem?

— Mai întrebi?

Citi mai departe:

— „*Era, pe acea vreme, prietești bun între domnul țării, Mircea, poreclit Ciobanul, și stăpînul meu. Venea boierul în palatul vodei după voie, la orice*

ceas de zi și de noapte și îi stătea alături cu sfat și cu faptă. Măcar așa credeam eu pe atunci, care încă nu cunoșteam firea vicleană și setea de avuții ale stăpînului meu. Într-o seară a bătut la poartă un străin negricios la chip, de-i zicea Paolo Marini. Din porunca Băleanului, l-am condus în odaia cea de taină, acolo unde zidurile nu au urechi și unde totuși au. L-am condus, și am plecat. Dar nu prea departe, ci doar pînă la chilioara mea, în care mă odihnesc noaptea. Acolo peretele are o cărămidă slăbită, pe care, dacă o scoți, poți asculta ce se vorbește alăturea. Și iată ce mi-a fost dat să aud. Băleanu îl întreabă pe străin cine l-a trimis și acesta i-a răspuns doar atît :

— Citește, boierule, această scrisoare și privește sigiliul.

Boierul meu s-a pornit să citească încet, cu glas scăzut dar lesne de înțeles din ascunzătoarea mea :

— ...cînd voi ajunge domnul Țării Românești, domnia ta, boier Băleanu, vei primi răsplată pe merit. Moșii, pungi de aur și funcția de mai marele peste vistierie, dacă aceasta ți-e dorința. Iscălește... Radu Ilie.

După ce a isprăvit de citit, stăpînul meu a întrebat :

— Haidăul te trimite la mine, messer Paolo ?

— Chiar el, a vorbit negriciosul și a adăugat că sultanul i-a făgăduit lui Ilie Radu, zis Haidăul, tronul, dar că acesta are nevoie de un ajutor chiar în palatul voievodului, sub al cărui călcîi geme boierimea și care nesocotește pravilele, slobozindu-i pe țărani din rumânie. Băleanul i-a dat dreptate, și vărsîndu-și năduful, a zis că Mircea Ciobanul s-a

făcut urît de fruntea ţării, căci multe capete de boieri au căzut sub securea gîdelui.

— Eu i-am fost credincios, a spus, dar nu m-a răsplătit după cum s-ar fi cuvenit. Nu m-a înălţat decît la rangul de paharnic şi ca să mi-l dea pe cel de vistiernic, nici n-a vrut să audă. Iar dacă mîine i se va năzări, mă va ucide fără să clipească, precum pe Greceanul, pe Petrescul sau pe Mihalcea.

L-a întrebat apoi pe messer Paolo ce-i cere Haidăul să facă.

— Mai nimic, a grăit dulce ca mierea străinul cel smead, să-i înmînezi domnitorului o floare, un trandafir.

Boierul meu a zis că nu-i dumirit şi atunci Marini l-a lămurit.

— Nu-i vorba de un trandafir obişnuit, ci de unul anume pregătit. Iacătă, în cutia asta de argint e un praf. Înainte de a te duce la Curtea Veche, dar nu mai mult de un ceas, vei arunca un vîrf de cuţit din acest „leac" într-o cupă cu apă. Apoi, boierule, vei lua din grădină un trandafir alb din cei mai frumoşi şi-l vei muia în această apă. Trandafirul alb se va preface de îndată într-unul albastru, ca marea cea adîncă. După aceea, vei alerga la domnul ţării şi îi vei dărui floarea minunată, îndemnîndu-l s-o miroase. De nu va fi cineva de faţă, nimeni nu va şti vreodată în ce fel s-a săvîrşit dintre cei vii Mircea Ciobanul."

Tudor se opri ca să răsufle.

— Ce poveste ! exclamă Dem. Un subiect de roman istoric. Acum e limpede ce efect avea praful din cutie. Totuşi, Mihu iobagul vorbeşte despre culoarea

albastră ca marea a trandafirului, pe cînd cel al lui Bordea e de nuanța florilor de nu-mă-uita...

Tudor se încinsese în pofida temperaturii scăzute din beci.

— De unde vrei să știu ? S-o fi învechit substanța.

— E de neînțeles ! Dacă Bordea a citit manuscrisul, trebuia să-și dea seama de pericol. Atunci de ce a mai umblat cu pulberea ca și cînd ar fi fost vorba de mălai ?

Savantul era nerăbdător să-și continue lectura.

— De ce mă întrebi pe mine ? Ce-s eu, ghicitor ? Poate că nu l-a citit ! Poate că n-a fost capabil sau n-a avut răbdarea să-l descifreze !

— Atunci n-avea cum să știe că praful poate schimba culoarea trandafirului în albastru.

— Ai început să mă enervezi, Dem ! Nu-ți amintești ? Ți-am spus adineauri că pe capacul cutiuței de argint e gravată inscripția : *„Praf pentru făcut trandafiri albaștri"* ? Pe aceasta, orice copil putea s-o descifreze !

Scriitorul nu-și amintea. Deschise cutiuța și privi încruntat stratul subțire de pulbere albă, cu aspect inofensiv.

— Va trebui s-o încredințăm unui laborator, pentru analiză. Poate că așa se va găsi antidotul.

De-afară o auziră pe Viorica strigîndu-i. Îi căutase în debara și intrase apoi prin spărtura peretelui.

— Unde sînteți ? Domnule Dumitrescu... domnule Tudor...

— Ce s-a întîmplat ?

— Veniți repede ! Tata a dispărut !

Patul era gol, dar așternutul mai păstra căldura trupului. Bordea plecase în pijama și papuci, căci,

pe scaun, hainele mai stăteau așa cum le așezase fata.

— N-ați stat lîngă el?

— Am avut puțină treabă la bucătărie. Viorica se socotea vinovată. N-aveam de unde să știu...

Scriitorul încercă s-o liniștească.

— Nu poate fi departe. Îl găsim noi.

Mai căutară prin celelalte odăi și ieșiră în grădină. Sub nucul bătrîn, ale cărui crăci dezgolite semănau cu niște plăsmuiri scheletice, era o bancă. Pe această bancă, într-o pijama vărgată verde cu galben, Alexandru Bordea moțăia. Ședea liniștit, cu ochii închiși, cu brațele încrucișate pe piept ca și cînd n-ar fi fost o zi geroasă de ianuarie, ci una de primăvară tîrzie sau de vară. Frigul îi înroșise obrajii și în dreptul buzelor întredeschise respirația se prefăcea în aburi.

— Ce cauți aici, tată? strigă Viorica de departe, alergînd spre el. Dem și Tudor o urmară de-aproape. Cînd încercară să-l ridice, bătrînul se împotrivi.

— Nu... nu... Aici mi-e bine!

— Ai să te îmbolnăvești de pneumonie, cum mă vezi și cum te văd! bombăni savantul.

Hotărît să isprăvească bîlciul, Dem îl apucă pe Bordea de mijloc și-l săltă ca pe un copil pe care te pregătești să-l iei în cîrcă. Bătrînul amuți și se lăsă în voia soartei.

Lîngă soba de teracotă îndesată cu bușteni de fag, își mustră fata cu o privire întunecată, ca să-și piardă apoi, pentru a treia oară, cunoștința.

Viorica ajunse la capătul puterilor. Nu-și mai dădea la o parte bucla, ci ședea sfîrșită pe o margine de scaun.

— Așa nu mai merge ! Trebuie să întreprind ceva. Mă duc după un doctor sau chem salvarea.

Dem o aprobă, deși cu anumite rezerve.

— Vedeți, duduie, tatăl dumneavoastră s-a intoxicat cu substanța cu care obținea culoarea albastră a trandafirilor. Am găsit-o, dar nu-i cunoaștem compoziția. S-ar putea ca, făcîndu-i-se analizele... Dar asta, din păcate, va dura. În starea în care se află, n-avem timp de pierdut.

— Atunci cum să procedăm ? întrebă fata și mai dezorientată.

— Telefonați după mașina salvării și rugați pe cineva, pe vreun vecin, să ducă praful la un laborator. Tudore, adu de jos cutiuța și caietul. Vom continua să citim însemnările lui Mihu. Poate că pomenește și despre vreun antidot.

Părăsiră dormitorul bolnavului, care, cu fața scăldată în sudoare, se zvîrcolea și gemea.

Viorica se îmbrăcase și plecase, luînd cu ea cutia de argint. Rămaseră singuri. Se instalară lîngă sobă și deschiseră caietul la fila la care-și întrerupseseră lectura :

„O zi după plecarea străinului, citi specialistul în texte vechi, *boierul mi-a cerut să-i aduc un trandafir alb din grădină. Eu am priceput deîndată că viața domnitorului e în primejdie și am alergat la căpitanul Udrea, mai marele peste straja palatului. Acesta, după ce m-a ascultat, a chemat cîțiva oșteni din gardă și s-a pornit spre casele Băleanului. M-am înapoiat și eu, luînd-o de-a curmezișul grădinilor de zarzavat, de-am ajuns înaintea lor. Cînd a bătut căpitanul în poartă, se făcuse miez de noapte. Chiar el, boierul, l-a întrebat ce poftește și dacă l-a trimis*

vodă să-l cheme la curte. Udrea a răspuns mînios că alta-i pricina, că venise să ia darul de preț pe care îl pregătise măriei sale. Băleanu s-a prefăcut că nu știe nimic, dar căpitanul i-a adus aminte, cu spada scoasă din teacă, de trandafirul albastru. Boierul deîndată s-a pierdut cu firea și a căzut în genunchi ca să ceară iertare. Tocmai atunci a intrat o slugă, vestindu-l că se întîmplase ceva cu domnița Marghioliță.

— Cu fiica mea? a strigat Băleanul, făcîndu-se alb ca varul. Ce-i cu ea?

— A căzut la bămînt, ca trăsnită, l-a anunțat sluga. E vînătă și se înăbușă, iar în mînă ține un trandafir albastru! Boierul s-a pornit să plîngă și să se tînguiască ca muierile, iar căpitanului i s-a făcut milă de durerea tatălui nefericit. I-a zis:

— Soarta pe care ai hărăzit-o domnului țării s-a întors împotriva ta. Urmează-mă, ca de îndată să te înfățișezi măriei sale.

Băleanul a răspuns că-i gata să-și primească osînda, dar că-l imploră pe căpitan să-l ajute s-o scape pe domniță.

— Cum de-aș putea? a spus acesta. De unde să știu ce otrăvuri mîrșave ai amestecat ca să făurești această floare a diavolului?

Atunci boierul i-a istorisit păția cu messer Paolo și cu scrisoarea Haidăului și l-a rugat, sărutîndu-i poalele, să-i îngăduie a trimite după smead, pentru a-i cere un leac împotriva veninului. Udrea, om de suflet, i-a dat o păsuire. Au plecat slugile să colinde hanurile, dar n-au mai dat de Marini. Plecase din oraș. Atunci Băleanul mi-a poruncit să iau calul cel mai iute și să alerg la Radu Ilie, care pe-atunci se afla într-o tabără turcească, pe malul Dunării. Pînă

l-am găsit și i-am înfățișat cererea stăpînului meu, se făcuse amiază. M-a chemat abia după un ceas și mi-a dat o scrisoare cu pecete mare și grea, cum nu mai văzusem. Mi-a spus pe șleau că nu are încredere în mine, că nu știe dacă-s cu adevărat trimisul Băleanului și nu iscoada lui Mircea Ciobanul.

— De aceea, a zis, îți dau acest zapis pe care numai Băleanul îl poate desluși. Iar de-l va citi, va ști să scape viața domniței Marghiolița.

În goana calului, m-am înapoiat acasă. Cînd i-am întins boierului scrisoarea cu pecetea cea mare, a azvîrlit-o cu năduf.

— La ce bun, a rostit cu glas stins, la ce bun...

L-am îndemnat să citească spunîndu-i că Haidăul îi arăta acolo cum să-și lecuiască fata.

— Prea tîrziu, Mihule, s-a văitat. Domnița Marghiolița s-a stins.

Apoi și-a blestemat zilele, pentru faptele sale nesăbuite. Eu am ridicat scrisoarea și am ascuns-o la piept. Căpitanul Udrea tot mai era colo, lîngă boier. L-a chemat să vină cu el, ca să dea socoteală. Stăpînul meu a strigat :

— Nu în fața domnului Mircea voi da socoteală, ci în fața lui dumnezeu. După care a dus la buze inelul cu otravă pe care-l purta la deget.

Așa a murit boierul Băleanu, primindu-și pedeapsa pentru lăcomie, vicleșug și gînduri de ucigaș."

Tudor închise zgomotos caietul legat în piele.

— Asta-i tot, Dem. Jupînița n-a mai putut fi salvată, deși exista un antidot.

— Care n-a fost folosit ! Tudore, de vreme ce s-au păstrat, în odaia de taină, atîtea lucruri ale boierului Băleanu, de ce n-am găsi acolo...

Viorica apăru cu fața biciuită de crivăț, cu pernițe de nea pe umeri și pe căciulița de blană.

— Am telefonat la salvare. Și praful l-am trimis la analiză, cu băiatul vecinului de alături. Cum se simte tata?

Dem mărturisi că nu intrase în dormitor de la plecarea ei. Viorica deschise ușa. De astă dată, bolnavul ieșise pe fereastră. Tudor se aplecă peste pervaz. Pe zăpada proaspăt căzută se deslușeau urmele papucilor. Nu duceau spre banca de sub nuc, ci spre portiță.

Abia trecuse de cinci și se înserase. Omătul se colorase în liliachiu și fulgii mari și pufoși se hîrjoneau prin văzduh ca niște fluturi albi.

De-a lungul cîtorva zeci de metri de trotuar, pașii lui Bordea erau încă vizibili. Mai încolo însă, se amestecau cu alte urme, din ce în ce mai multe și mai învălmășite, pe care ninsoarea abundentă le acoperea văzînd cu ochiul.

— E inutil! oftă scriitorul. Poate fi acum la celălalt capăt al orașului. Eu zic să anunțăm miliția.

Viorica ezită, dar în cele din urmă se convinse că era unica soluție.

Prietenii se înapoiară în casa pensionarului și coborîră din nou în „camera de taină".

Căutară peste tot, prin scrinuri și prin sertare, nădăjduind să descopere vreun compartiment secret. Apoi se apucară să ciocănească sistematic pereții. După ce isprăviră, Tudor ceru timp de odihnă și se instală, fără să se gîndească la pericolul distrugerii unei piese de muzeu, pe unul dintre jilțurile boierului Băleanu.

Gîndi cu glas tare:

— E inutil ceea ce facem! De ce să fi băgat Mihu iobagul scrisoarea Haidăului într-o mobilă a stăpînului său? Dacă a păstrat-o, atunci într-un loc numai de el ştiut! E logic, nu!

— Care poate fi acest loc?

— Nu-ţi aminteşti? El însuşi notează în jurnal: „M-am dus pînă la chilioara mea, în care mă odihnesc noaptea".

Se apucară iar să bată în pereţi, din ce în ce mai grăbiţi, mai nerăbdători să descopere chilia. Într-un punct, zidul părea, după rezonanţă, mai puţin compact decît în porţiunile alăturate. Dem căuta un obiect ascuţit şi-şi aminti de sculele de grădinărit din debara. Cînd i-o spuse lui Tudor, acesta sări ca ars:

— Stai! N-ai să te atingi de nimic! N-avem dreptul să deteriorăm un lăcaş istoric, de o valoare documentară incomensurabilă, mai ales că nici Mihu iobagul nu intra în chilia lui... prin perete.

— E drept! Dar pe unde?

Ieşiră în galerie. Înapoi cu cîţiva metri era o bifurcaţie pe care n-o remarcaseră. Păşiră într-un al doilea coridor, mai strîmt decît cel principal, situat paralel cu camera secretă a boierului Băleanu. În stînga se deschideau cîteva nişe. Într-una văzură resturile unui culcuş, un sfeşnic de fier cu lumînare, un blid, o lingură de lemn şi ustensile de scris, hîrtie şi pene de gîscă.

Se aflau în chilia grămăticului. Scotociră printre lucruri minute în şir, fără să găsească ceea ce căutau. Scrisoarea lui Radu Ilie ori se pierduse, ori fusese foarte bine ascunsă.

— Cărămida slăbită! își aminti Tudor. Golul din spatele unei cărămizi e un loc ideal...

Peretele, spre dezamăgirea lor, se vădi intact, cu mortar pietrificat prin toate crăpăturile.

— De neconceput! exclamă scriitorul. N-avea nici un motiv să treacă, în jurnalul său intim, un neadevăr.

— De acord cu tine! Nu uita însă că e vorba de o *ascunzătoare*, de un loc care să nu fie la îndemîna oricui. Își frecă bărbia cu țepi rari. Ori e sus, deasupra capului, ca să poți ajunge la ea doar suindu-te pe un scaun...

— De unde scaun?

— ...ori e jos, aproape de podea!

Nici nu pronunțase bine ultimul cuvînt, și Tudor se și trîntise în praful gros de un deget. Ideea lui se vădi fericită. Descoperi, la cîțiva centimetri deasupra dușumelei, o cărămidă neprinsă, mobilă. O scoase binișor. În dosul ei era o gaură, în care brațul intra pînă la cot, iar în această gaură un sul de pergament prevăzut cu o pecete.

Se înapoiară, urcînd scările, în locuința lui Bordea. Acolo desfăcură scrisoarea. Așa cum fusese de așteptat, conținutul, o singură propoziție, era cifrat. Tudor rîse, ceea ce-l enervă pe scriitor.

— Ce scrie acolo? Vreo glumă?

— Nu, dragul meu. Dar criptografia e atît de simplă și de rudimetară, încît și un prunc...

— Ce-ar fi să te abții acum de la aprecieri și să-mi spui ce-i comunica Radu Ilie boierului Băleanu?

Specialistul în istoria științei aprinse veioza și ținu pergamentul foarte aproape de ochii săi miopi.

— Sînt litere şi cifre! Literele fiind toate consoane, cifrele trebuie să reprezinte vocale. E clar! Să copiem textul.

Repeta tacticos fiecare semn pe care-l nota:

— „4T4C4P N3 4TS4S5G 4S L1C54L". Aşa! Acum să facem înlocuirea potrivit ordinei firești a vocalelor, scriind pentru 1 a, pentru 3 i, pentru 4 o iar pentru 5 u. Vom avea deci: „otocop ni otsosug os lacuol".

Dem se strîmbă şi spuse acru:

— În ce limbă o fi? Românceşte, în orice caz, nu e!

— Dar dacă am citi textul de la coadă la cap? Am căpăta... „Loucal so gusosto in pocoto". Sună mai bine, nu-i aşa?

Dem îi luă hîrtia din mînă şi se adînci la rîndul său în enigmatica combinaţie. După un timp, declară:

— Cred că am găsit! Vocalele trebuiesc numerotate invers, adică de la cinci la unu. În cazul acesta, cinci ar fi „a", patru „e", trei „i" iar unu „u", adică: „etecep ni etsesag es lucael". Uf, iar n-a ieşit nimic!

Tudor sări în sus şi se ploconi înaintea prietenului.

— Felicitările mele! Sincerele mele felicitări. Ai dat dovadă de o rară perspicacitate.

— Las-o baltă şi nu-ţi mai bate joc de mine.

— Sînt foarte serios. Ai găsit cheia. Doar că propoziţia trebuie citită de la dreapta spre stînga, adică:

„Leacul se găseşte în pecete".

— Fantastic ! Pe cît de simplu, pe-atît de ingenios. În pecete deci ! Să vedem.

Meşteri la ea, observînd că e alcătuită din două jumătăţi aidoma unei cutiuţe. O desfăcu învîrtind capacul şi ajutîndu-se cu lama briceagului. Înăuntru era o pulbere cafenie cu miros neplăcut.

— Ei da, asta e ! răsuflă scăpat de griji. Haide la Bordea. După ce-i pronunţă numele, îşi aduse aminte că pensionarul îşi luase tălpăşiţa şi că erau puţine şanse să fie găsit prea curînd.

— Nimic ! Nici o veste ! anunţă Viorica. La circumscripţia de miliţie mi-au promis că vor înştiinţa Inspectoratul general. Să am răbdare şi să aştept.

— O să-i dea de urmă, o calmă Dem. Imposibil ca cineva să se plimbe prin Bucureşti în pijama şi papuci, fără să atragă atenţia.

— Dacă nu-l răpune otrava, o să-l dea gata frigul. Viorica îşi ştergea lacrimile şi-şi sufla nasul. N-are nici o şansă de scăpare.

Tudor deschise geamul şi trase adînc aerul în piept. Era o binefacere după cantitatea uriaşă de praf înghiţită în beci. Ca să-i susţină fetei moralul, o informă că vremea se încălzise simţitor.

Tăcură. Dem îşi consultă discret ceasul-brăţară. Trecuse de nouă, cînd cineva bătu în uşa de la intrare. Viorica se duse să deschidă, urmată de scriitor şi de specialistul în istoria ştiinţei. În locul salvării sau al miliţianului pe care-l aşteptau, apăru un tînăr în halat alb îmbrăcat peste o pufoaică groasă.

— Domnişoară Viorica ? Mă cunoaşteţi, nu-i aşa ? Lucrez la măcelăria de după colţ. Tocmai ne-a venit marfă...

— Şi ce-i cu asta? Fata îşi scutură capul, dar nu din pricina buclei.

— Cînd am deschis frigiderul cel mare, l-am găsit înăuntru pe tatăl dumneavoastră. Habar n-am cum a ajuns acolo. Nu l-am observat intrînd nici eu, nici nea Nae, responsabilul, nici colegul meu Pătraşcu. Stătea în frigider în pijama şi dormea. Ceea ce-i mai curios, nu înţepenise, deşi mai mult ca sigur că era acolo de cîteva ceasuri.

— Ce-aţi făcut cu el? se repezi Viorica furioasă. Măcar l-aţi scos afară?

— N-am putut, că nu vrea! Spune că dacă nu-l lăsăm în frigider, moare. E puţin... deranjat, nu-i aşa?

— Voi sînteţi deranjaţi că staţi nepăsători în timp ce un om se prăpădeşte.

Băiatul se fîstîci.

— N-am ştiut cum să procedăm! De aceea m-a trimis nea Nae la dumneavoastră.

Cinci minute mai tîrziu, intrară în măcelărie. Alexandru Bordea şedea în frigiderul cît o cameră, printre hălcile de carne. Arăta uimitor de bine şi de prosper, cu culori sănătoase în obraji şi cu privirile limpezi, pătrunzătoare. Dacă n-ar fi fost promoroaca care-i acoperea părul şi sprîncenele, nimeni n-ar fi îndrăznit să afirme că-şi petrecuse timpul la o temperatură de minus douăzeci de grade.

Viorica se apropie şi simţi suflarea de gheaţă răzbind din frigider.

— Te rog, vino afară!

Bordea răspunse coherent şi lucid:

— Nu pot, draga tatii! Cu cît e mai frig, cu atît mă simt mai bine. La căldură mă sfîrşesc. E pro-

babil un efect al prafului blestemat, care mi-a pătruns în organism fără să știu, un efect despre care n-am bănuit nimic. Găsind cutiuța și citind inscripția, m-am gîndit să încerc și eu. Cu praful dizolvat în apă am udat pămîntul și florile, după metoda clasică. Credeam că nu va face decît să coloreze în albastru trandafirii albi. Poate dacă aș fi citit caietul...

Tudor interveni.

— Domnule Bordea, totuși mi se pare imposibil să vă petreceți restul zilelor în acest frigider.

— Nici nu intenționez. Dacă vreți să mă ajutați, duceți-vă la mine acasă, coborîți în pivniță, treceți prin gaura zidului din fund, de după dulap, și mergeți de-a lungul gangului pînă într-o încăpere plină cu lucruri vechi, de-acum cîteva sute de ani. Acolo veți găsi pe masă cutiuța de argint cu resturile substanței. Trimiteți-o la un laborator și dacă cei de-acolo vor izbuti să stabilească din ce se compune, s-ar putea să-mi recomande un antidot.

Tudor chicoti ca domnișoarele bătrîne.

— S-a făcut, domnule Bordea, tot ce ne cereți, s-a făcut. Avem și antidotul, dar nu de la laborator, ci tot din beciul boierului Băleanu.

Îi întoarse spatele și scoțînd din buzunar pecetea Haidăului, ceru responsabilului un pahar cu apă.

Pensionarul se putuse întoarce acasă pe propriile sale picioare, în paltonul lui Dem, cu căciula savantului și cu niște cizme de cauciuc împrumutate de la nea Nae.

A doua zi, spre seară, cei doi prieteni se înființară cu o sticlă de coniac pentru horticultor și cu o cutie mare de ciocolată pentru fiica lui. Se așezară la masă. Bordea umplea de zor paharele. Tudor, care

în general nu se atingea de bucate condimentate, îi lăuda mărăturile, declarînd că nu mîncase niciciînd castraveciori mai gustoşi, iar Dem o fericea pe Viorica, încărcîndu-şi farfuria cu un munte de sarmale.

Coniacul şi pe urmă vinul din rezervele lui Bordea le înaripară fantezia, mai ales a specialistului în istoria ştiinţei, care se decisese să facă o excepţie şi în privinţa alcoolului.

— Mă simt mai bine ca înainte de a mă îmbolnăvi, se lăuda pensionarul. Substanţa, sau poate tratamentul cu frig, au avut asupra mea o influenţă extrem de favorabilă. Fiindcă veni vorba, nici nu v-am mulţumit. Vă datorez viaţa.

— Un fleac! Nu merită discuţie! făcu Tudor fără a sesiza dublul sens al cuvintelor sale.

Viorica aduse din bucătărie un castron cu ciorbă de potroace.

— Tata mi-a promis că nu mai face niciodată experienţe secrete, spuse.

— Fără experienţe n-aş putea totuşi trăi. Apropo, am căpătat rezultatul analizelor. Praful conţine o substanţă radioactivă, cu o puternică toxicitate, care asigură însă rezistenţa la frig a organismelor vegetale şi animale.

Scriitorul mai luă cîteva sarmale, înainte de a se dedica ciorbei, şi observă în treacăt:

— Asta deschide, după mine, perspective interesante!

— „Interesante"? sări Bordea. Domnule Demetrescu, dacă acestui praf i s-ar scoate sau i s-ar adăuga ceva ca să nu mai fie dăunător şi să asigure totodată organismelor aceeaşi rezistenţă la căl-

dură ca și la Arig, cu ajutorul lui am putea revoluționa agricultura.

Tudor dădu din cap, aprobîndu-l.

— Da, dom' le, lanuri de grîu... în tot timpul anului... spice aurii deasupra stratului de omăt. Și fructe... cireșe... vișine... piersici... în pofida crivățului mușcător și a fulgilor de zăpadă.

— De ce numai cireșe și vișine? întrebă scriitorul, oprindu-se din mestecat. De ce lămîile și portocalele, curmalele și smochinele să crească doar pe țărmurile Mediteranei? De ce n-ar rodi ele, laolaltă cu bananele, cu ananașii și cu nucile de cocos pe dealurile Moldovei și chiar mult mai la nord, în țările scandinave pînă dincolo de cercul polar.

Bordea n-avu nimic de obiectat, dimpotrivă.

— Într-adevăr! Nu-i cazul să ne rezumăm la agricultură! Am putea transplanta, de pildă, cămila în Groenlanda și renul în Sahara. Am putea renunța definitiv la construcția grajdurilor pentru vite, la silozurile pentru cereale, la serele pentru legume și flori. Am putea...

Demetrescu ridică sarmaua înfiptă în furculiță cu gestul unui tribun.

— La noi, oamenii, nu vă gîndiți? Scutiți de îmbrăcămintea incomodă de iarnă, de construcțiile cu ziduri groase, de instalațiile de încălzire atît de costisitoare, ne-am putea desfășura activitatea creatoare oricînd și oriunde. Substanța, domnilor, ar putea asigura fertilizarea și popularea Antarctidei, a uscatului din jurul polului nord, scoaterea la suprafață a uriașelor bogății ce zac nefolosite sub munții de gheață, și toate acestea fără măcar o degerătură sau un banal guturai. Pe cuvînt, ar fi cazul să se organi-

zeze ceva pentru punerea în practică a acestei gigantice acțiuni.

— O întreprindere? întrebă Tudor, legănîndu-se pe scaun.

— Da, o întreprindere, cu oameni de știință din toate ramurile, de la chimiști, medici, geologi și agronomi, pînă la economiști și la specialiști în transporturi.

Bordea ridică mîna cerînd cuvîntul, ca și cînd s-ar fi aflat de-acum la o ședință a consiliului de administrație al noii societăți.

— Ar trebui să-i găsim întreprinderii un nume potrivit! Ce ziceți de... I.V.R.T. „Antifrig". Întreprindere pentru valorificarea resurselor terestre „Antifrig".

— Nu! spuse Dem Demetrescu categoric. Prea sobru și mai ales prea limitat, și deci necorespunzător amploarei obiectivelor noastre. Ne trebuie ceva mai... mai larg, mai atotcuprinzător, aș zice... mai poetic. Ce părere aveți despre: Întreprinderea „TRANDAFIRUL ALBASTRU"?

Inelul călătorului prin veacuri

În micul și prăfuitul magazin de antichități de pe strada Frumoasă, zgomotele orașului pătrundeau estompate, ca filtrate prin niște straturi de pîslă. Rafturile, vitrinele, tejgheaua erau încărcate cu tot felul de obiecte adunate de prin poduri : samovare de alamă coclită, casete din sidef rămase fără luciu, sfeșnice de argint cu ornamente îmbîcsite de negru de fum, statuete de fildeș, galbene și mate, servicii descompletate și atîtea alte lucruri de care oamenii se despart mai degrabă din nevoia de spațiu decît din nevoia de bani.

Dintr-o asemenea ambianță nu puteau lipsi, firește, ceasornicele. Ceasornice mari și mici, de masă sau de perete, din lemn, marmură sau metal, hodorogite și astmatice, ducîndu-și bătrînețile mai mult în virtutea inerției. Și fiindcă se făcuse amiază, acești venerabili vestitori ai lui Cronos se apucaseră, unul ceva mai devreme, altul ceva mai tîrziu, să anunțe, fiecare pe limba lui, ora douăsprezece.

— Gata, închidem ! Veronico, mi-e foame de nu te văd. Veronico... n-auzi ? E ora prînzului !

Domnul Ludovic, responsabilul magazinului, se considera — îndreptățit sau nu — un mare cunoscă-

tor în ale artei. De aceea și purta lavalieră și haină de catifea, peste gulerul căreia se revărsau plete lungi, încărunțite. Altminteri era un om de o cumsecădenie rară.

Cuvintele sale făcură să apară din penumbră un chip alb și doi ochi mari, albaștri și rotunzi.

— Într-adevăr, e douăsprezece? Vai, ce repede a trecut timpul. Vin îndată, domnule Ludovic.

Din fotoliul mai mult decît încăpător, îmbrăcat în mătase înflorată — fusese cîndva fala unui elegant salon bucureștean — se desprinse un trup puțintel de adolescentă. Veronica împlinise douăzeci și patru de ani, dar nimeni nu-i dădea vîrsta fiindcă era micuță și avea aerul unei școlărițe. Cînd o privea, domnul Ludovic se simțea animat de sentimente paterne, amestec de spirit critic și de veleități educative. Se arătă contrariat.

— Am înțeles eu bine? Timpul a trecut repede, zici? Vai, Veronico, cum poți susține una ca asta? N-am avut decît trei clienți, n-am vîndut decît o scrumieră, o tăviță de alpaca și tabloul acela japonez Tosa din secolul XIII, fabricat în serie la Amsterdam. Iar afară, afară e un soare atît de formidabil și un cer atît de senin, încît nu... nu pricep... Uite, mie, care am o răspundere aici — de, obiecte de valoare, artă, ce mai tura-vura — dimineața asta mi s-a părut cît trei sîmbete puse cap la cap. Și ce făceai, mă rog, că pentru tine orele s-au scurs așa, pe nesimțite?

— Nimic! Mă gîndeam!

— Te gîndeai? La ce, Veronico, sau mai bine-zis, la cine? Te pomenești că la vreun băiat?

— Domnule Ludovic!

— La urma urmei, ai tot dreptul ! La anii tăi îmi consultam agenda ca să ştiu la ce întîlnire să mă duc. Acum, iertat să-mi fie prozaismul, rîvnesc mai mult la o ciorbă cu perişoare şi la un şniţel vienez cu cartofi prăjiţi. Eşti gata ?

Domnul Ludovic se juca nerăbdător cu cheile, învîrtind lănţişorul în jurul degetului arătător. Veronica îşi găsise poşeta şi renunţă să mai arunce obişnuita privire în oglindă. Se îndreptă către uşă, cînd aceasta se deschise violent.

Clientul întîrziat care intră era un bărbat de vreo treizeci de ani, înalt, suplu, cu trăsături marcante. Veronica îi găsi de îndată asemănări cu un foarte popular actor de cinema şi regretă profund că nu se uitase în oglindă. Domnul Ludovic făcu o mutră ca şi cînd ar fi muşcat dintr-un măr acru. Spuse :

— Magazinul e închis ! Reveniţi la patru !

Omul era din cale-afară de agitat. Nici nu-l auzi.

— Inelul din vitrină ! Repede !

Obrajii domnului Ludovic îşi schimbară culoarea.

— Dumneavoastră nu înţelegeţi româneşte ? S-a închis ! Nu mai vindem nimic.

— Inelul din vitrină ! Daţi-mi inelul din vitrină !

Domnul Ludovic îşi aranjă nervos, dar cu prestanţă, lavaliera, şi se adresă subalternei sale.

— O fi surd ! Apoi, dînd vocii mai multă amploare şi autoritate, repetă : închis, domnule, închis !

Veronicăi îi păru rău. Cumpărătorul, deşi cam repezit, era drăguţ şi avea desigur ochii verzi, cu toate că nu avusese încă vreme să se convingă. Îi spuse domnului Ludovic, surîzînd galeş :

— Lăsaţi că-l servesc eu. Puteţi pleca fără grijă. Pe care dintre inele îl doriţi, domnule ?

Clientul privea avid în direcția vitrinei.

— Inelul... inelul cu piatra rotundă, cenușie.

Responsabilul își apropie capul de cel al Veronicăi.

— E scrîntit ! Hîrbul acela, tinicheaua aceea încrustată cu un bolovan de rîu în chip de nestemată ! De zece ani de cînd îl avem, nu s-a uitat nimenea la el. Pe gratis să mi-l dea cineva... Veronica, nu te înțeleg, pentru o vînzare de cîțiva bănuți...

Fata făcu un gest stîngaci de „nu contează" și se adresă clientului pe un ton mai mult decît amabil :

— Așteptați un moment. Vi-l aduc imediat.

Ca să ajungă la obiectul cerut, trebui să scoată din vitrină o narghilea și alte cîteva fleacuri.

— Poftim ! Acesta e ?

I-l smulse din mînă.

— Inelul ! Da, da, inelul ! Inelul meu !

Domnul Ludovic urmărea scena, neștiind dacă e cazul să se amuze sau să-și iasă din pepeni. Îl contraria neobișnuita comportare a străinului, ochii lui neliniștiți, tremurul înfrigurat al degetelor. Ajunse la concluzia că e „deranjat", dacă nu chiar nebun de-a binelea, și că ar fi periculos s-o lase pe Veronica singură cu el. Strigă tare, mai mult de frică și ca să prindă curaj :

— Haide, domnule, hotărăște-te odată !

Cumpărătorul îl ignoră, continuînd să bîiguie „inelul meu, inelul meu".

— Dați-mi-l puțin, să mă uit la preț, spuse Veronica.

Omul se retrase cu un pas și răspunse belicos :

— A nu ! E inelul meu ! Inelul meu !

Deodată, strîngîndu-l la piept, făcu stînga-mprejur şi o luă la goană, traversînd strada aproape pustie. Asupra domnului Ludovic plana evident primejdia unui atac de apoplexie. Ca şi cînd altcineva în afara Veronicăi l-ar fi putut auzi, se apucă să zbiere :

— Ajutor ! Hoţii ! Ajutor ! Ce părere ai de pezevenghi? Auzi, domnule, s-o şteargă fără să plătească! De necrezut ! Dacă fura măcar ceva de preţ, mai treacă-meargă, dar tinicheaua asta, fleacul ăsta de trei parale ? Numai un smintit putea să... Veronica, sînt foarte supărat. Uită-te în ce hal m-ai adus ! Dacă mă ascultai şi nu-l serveai... Nu, nu-i chestie de pagubă, ci de principiu, Veronica, de principiu. Dacă nişte reguli elementare de morală sînt călcate în picioare, dă-mi voie să mă enervez şi să urlu.

Fetei îi venea să plîngă. Scoase batista şi-şi suflă nasul zgomotos, ca puştii. Simţea, nici ea nu ştia de ce, nevoia să ia hoţului apărarea.

— Domnule Ludovic, poate... poate a uitat, sau era foarte grăbit. Poate va veni după-amiază. Dacă nu, vă promit...

— De cîte ori să-ţi repet că nu-i vorba de bani, ci de faptul în sine ! Un om tînăr, sănătos... Ce-ar fi... ce-ar fi să fug după el ? A intrat în parc. Nu, n-are rost. Mai bine telefonez la miliţie.

Veronica îl imploră :

— Vă rog să mai aşteptaţi pînă la patru. Sînt sigură că se va întoarce ! Şi dacă nu, am să-l găsesc şi am să-i iau inelul înapoi !

Capul domnului Ludovic pendulă lent spre dreapta şi spre stînga.

— Şi tu eşti o zăpăcită ! O exaltată ! Iar după o pauză : fă cum te taie capul. La urma urmei, nervii

mei îmi sînt de o mie de ori mai scumpi decît hîrbul acela, şi la vîrsta mea e recomandabil să te abţii de la încercări de a schimba firea oamenilor. Să mergem la masă.

Petecul de verdeaţă cu cele cîteva straturi de gladiole, cu cele două-trei bănci pe sub castani rămuroşi, pe care locuitorii cartierului îl numeau cam pretenţios „parc", nu prea avea, la acea oră, vizitatori. Copiii, cărora locul le aparţinea din zorii zilei pînă la amiază, plecaseră, iar pensionarii şi gospodinele veneau abia după cinci.

Veronica nu trebui să caute mult. Îl descoperi pe hoţ rezemat de trunchiul unui copac, cu privirea fixată asupra inelului. Îl purta acum la deget. Veni spre el pe furiş, în vîrful picioarelor, şi cînd ajunse în spatele lui, spuse timidă :

— Dumneata... ai uitat să achiţi inelul !

Bărbatul avea o perfectă stăpînire de sine ; răspunse fără să clipească :

— N-am uitat nimic ! E inelul meu !

— Al dumitale ? Nu pricep ! Atunci ce căuta la noi în vitrină ?

— Nu ştiu, şi nici nu mă interesează.

Fata arcui sprîncenele.

— Frumos răspuns ! Să fiu sinceră, nu înţeleg ce ţi-a plăcut la el. E oribil. Dar există gusturi şi gusturi. La urma urmei, dacă-l plăteai, te costa cît un pachet de ţigări.

Omul protestă :

— Nu-i vorba de asta ! În lumea mea, nu plăteşti pentru ceva care-ţi aparţine.

— În lumea dumitale? Nu știu din ce lume faci parte, dar nicăieri nu plătești pentru ceea ce-i al tău. După o scurtă pauză, continuă: Nu-i nimic adevărat din tot ce-mi îndrugi. În urmă cu cinci ani, cînd am început să lucrez la magazin, inelul se afla acolo. Iar șeful, domnul Ludovic, susține că și în urmă cu zece ani...

— Chiar dacă ar fi la voi din secolul sau din mileniul trecut, el tot al meu este. Pricepe odată, e al meu!

Acum Veronica se enervă de-a binelea.

— Să-ți fie rușine! Ar fi mai cinstit să mărturisești adevărul: e ziua... soției sau prietenei dumitale, căreia ai vrut să-i faci un cadou. Și neavînd cu ce plăti...

Bărbatul avu un rîs atît de trist, încît fetei i se făcu milă.

— Ziua soției sau a prietenei mele! Cît ești de tînără! Îți plac romanele sentimentale și poveștile romantice, nu-i așa? Dar dacă... dar dacă a fost ziua *mea?* Dacă *mie* voiam să-mi dăruiesc acest inel... oribil?

— De ar fi așa, n-ai avea, într-adevăr nici o scuză. Detest bărbații care poartă inele și cu atît mai mult pe cei care le fură. Cuvîntul „fură" i se desprinse anevoie de pe buze. Ar trebui să te dau pe mîna justiției. Dar n-o fac pentru că... pentru că...

— Pentru că?

Fata se oprise vădit încurcată. Doar nu era să-i spună „pentru că îmi ești simpatic".

— Dacă erai hoț de profesie, luai un obiect de preț. Bănuiesc că ești un „amator", la prima tentativă, și pe deasupra lipsit de aptitudini. Sînt convinsă că

acum, cînd ai fost prins asupra faptei, vei renunța la furtișaguri și te vei apuca de o muncă onestă. Dă inelul înapoi!

Bărbatul ascunse mîna la spate ca un copil căruia încerci să-i iei jucăria.

— Pentru nimica-n lume! E al meu!

— Asta-i culmea! Iar o luăm de la început? Dacă ții atît de mult la inel, achită-l!

— E o... amintire de familie!

Inima de ceară a Vioricăi se muie.

— O amintire de familie? De ce n-ai spus-o din capul locului?

— A aparținut bunicului din partea mamei! Trecînd prin fața vitrinei, l-am recunoscut, și...

— ... și neavînd bani... Bine, bine! Uite, nu mai zic nimic. Păstrează-l sănătos. Am să-l achit eu.

Omul avu remușcări. Spuse precipitat:

— În alte împrejurări — crede-mă — n-aș fi procedat așa. Dar sînt obligat. Poate că într-o zi ai să înțelegi ce serviciu imens mi-ai făcut.

— Știi ce? Să nu mai vorbim despre asta. Văd că l-ai pus în deget. Arată-mi-l puțin.

Instinctiv, vru să refuze.

— Fii liniștit, mă uit doar la el.

Mai ezită, dar întinse mîna.

— Ce formă bizară are! se miră fata. Și piatra asta cenușie, mare cît o nucă. Aici, la lumina zilei, culoarea-i parcă alta. Mai plăcută, mai caldă, cu o vagă nuanță trandafirie.

Bărbatul tresări.

— Nuanță trandafirie? Într-adevăr, așa e... Spune-mi, te rog... cum te cheamă?

— Veronica! Dar pe dumneata?

Ocoli răspunsul.

— Știi, Veronica, adineauri... adineauri te-am mințit. Inelul nu e o amintire de familie.

Nu-și închipuise că dezamăgirea putea fi atît de dureroasă. Îi veni să izbucnească în lacrimi.

— Nu e ?

— Nu !

— Atunci, bună ziua.

Încercă s-o rețină.

— Stai ! Nu pleca !

Ea răspunse cu glas gîtuit :

— Nu știu ce am mai avea de vorbit. Ai vrut inelul, l-ai căpătat. Sănătate și noroc!

— Te rog, nu mă lăsa singur, acum ! o imploră. Am nevoie de tine.

Se prefăcu rece, indiferentă.

— Puțin îmi pasă !

— Te implor să rămîi. Vreau să afli adevărul. Despre inel și despre mine.

M-am lămurit în privința „adevărurilor" dumitale. Ai inventat, se vede unul proaspăt. Trebuie să plec. Mi-am pierdut și așa destul timp cu dumneata.

— Cîteva minute ! Uite, să stăm aici pe bancă și să-ți povestesc ceva. Ceva ce ți se va părea cam... fantezist.

— Cu asta m-am obișnuit. Dacă altfel nu pot scăpa de dumneata, mă supun. De altminteri n-ai avut nici măcar bunul simț să te recomanzi.

— Ce importanță are numele ? Ți-aș putea spune, fără să te mint, că mă numesc Heracleus, sau Josephus Bader, sau Pierre de Andremar, sau Williams... Tot nu m-ai crede ! Nu m-ai crede nici dacă ți-aș destăinui numele meu adevărat, sau mai bine-zis, pe

cel dintîi. Acolo, în lumea mea, mi se spunea... Nobar.

Fata își regăsise, întrucîtva, buna dispoziție.

— Mereu cu lumea asta a dumitale ! Unde este... sau ce este ea ? Multitudinea de nume mă intrigă mai puțin. Știu, în „profesiunea" pe care ți-ai ales-o, pseudonimele sînt nu numai uzuale, ci și necesare.

— Întîi și întîi vreau să afli că am venit pe Pămînt acum două milenii și ceva.

Veronica pufni :

— Serios ! Te credeam mai tînăr. Ți-aș fi dat cel mult... cincisprezece secole.

Simțul umorului nu părea să facă parte din calitățile lui Nobar.

— Nu glumi ! spuse. Am sosit atunci pe Terra din lumea mea, o lume îndepărtată, a cărei existență voi, oamenii, nici n-o bănuiți. Am venit împreună cu prietenul meu Acrop. Asta s-a întîmplat într-o zi din primăvara anului pe care voi îl notați cu „145 înaintea erei noastre"... adică a erei voastre. Căci timpul vostru, Veronica, nu e și timpul meu.

Fata continuă să manifeste o veselie ironică.

— Se-nțelege ! De vreme ce ai împlinit respectabila vîrstă de, stai puțin... de 2116 ani. Pe deasupra, dacă am priceput bine, ești un extraterestru, domnule Nobar ! Îmi pare bine de cunoștință. Cum ai aterizat ? Cu o farfurie zburătoare ?

— Cu ajutorul inelului am venit ! Cu ajutorul acestui inel.

Domnul Ludovic avea dreptate. Omul era nebun ! Sau poate că nu? Poate că avea doar o fantezie neobișnuit de bogată? Își păstra, în ciuda unui vag sentiment de teamă, tonul zeflemitor.

— Am priceput! E un inel fermecat! Ceva în genul „covorului zburător" sau al „cizmelor de şapte leghe". Stimate domn, istorioara dumitale se situează mult deasupra a ceea ce se numeşte, în mod curent, „minciună". E creaţie, literatură, artă!

Nobar continuă neabătut:

— Ajunşi pe Pământ, Acrop şi cu mine ne-am propus să întîlnim oamenii cei mai luminaţi şi mai înţelepţi ai vremii. Doream să cunoaştem nu numai stadiul mijlociu, ci şi culmile civilizaţiei voastre. Iată de ce ne-am îndreptat spre vestita cetate a Alexandriei.

— Pasionant. Doi superoameni veniţi călare pe un inel, ca să exploreze antichitatea elenă! Aţi ajuns deci la Alexandria. Acolo ce s-a întîmplat?

— Ceva îngrozitor, Veronica. Am constatat că inelele noastre nu mai aveau suficientă energie pentru înapoiere. A, firește nu poţi pricepe. E foarte complicat să-ţi explic.

Ceea ce povestea suna absurd, dar avea totuşi o anumită logică.

— Încearcă!

— Să încerc? Fie! Vezi, inelul, sau mai bine-zis piatra cenuşie, conţinea energia necesară dematerializării trupurilor noastre, a transformării lor într-un fel de cuante de lumină şi apoi a rematerializării în orice loc, în orice epocă sub orice formă dorită. Prima etapă a expediţiei a reuşit. A doua, revenirea pe planeta noastră, trebuia să se producă în acelaşi fel, cu un consum egal de energie. Dar, precum îţi spuneam, în pietrele inelelor nu mai rămăsese decît jumătate din puterea strict necesară proceselor legate de înapoiere.

— Cîtă fantezie ! îl admiră Veronica sincer. Şi aşa aţi fost siliţi, dumneata şi Acrop, să rămîneţi pe mizerabilul nostru bulgăre de ţărînă!

— Da ! Adică nu amîndoi ! Ne gîndeam : dacă unul dintre noi s-ar jertfi... Dar stai niţel, să-ţi istorisesc întîmplările în ordinea lor firească. Ajunsesem, aşadar, la Alexandria. Străzile forfoteau de lume, de ostaşi falnici cu coifuri strălucitoare, de negustori agitîndu-se în dosul tarabelor, de copii într-o primejdioasă hîrjoneală printre picioarele cailor, de femei purtînd pe umăr amfore zvelte. Am încercat să ne desprindem de mulţime, ca să putem sta de vorbă, nestingheriţi.

Uitîndu-mă împrejur, am zărit poarta larg deschisă a unei grădini. Nu era prea multă lume acolo, doar cîte un tînăr care citea.

Am păşit pe o alee pietruită, străjuită de palmieri, chiparoşi şi leandri. Ne-am aşezat pe o bancă de piatră şi am tăcut o bucată de vreme.

— M-am gîndit... am început eu.

— Am priceput ! m-a întrerupt Acrop. Să nu ne pierdem timpul cu vorbe. Cunoaştem fiecare îndeajuns de bine situaţia. Inelele se descarcă. Pe zi ce trece energia lor se împuţinează, iar şansele noastre de a ne înapoia se reduc. Nu cunoaştem pricina fenomenului şi nici n-avem cum să-l cercetăm. În concluzie, unul dintre noi trebuie să se jertfească, pentru ca celălalt să-şi poată îndeplini misiunea.

Înţelesesem.

— Un transfer de energie deci, de la un inel la celălalt !

— Întocmai !

Am insistat să mai reflectăm, să căutăm o altă cale. Să descoperim pe acest corp ceresc o sursă de energie.

— Aici ? a rîs Acrop. Într-o lume urcată abia pe primele trepte ale civilizației ? Peste mii de ani, poate !

Nu trebuia să ne despărțim ! Pornisem împreună în această călătorie, asumîndu-ne aceleași riscuri. Ajunsesem împreună pe a treia planetă a acestui neospitalier sistem solar și împrumutasem chipul locuitorilor ei. Acum, cînd drumul de întoarcere ne era zăvorît, de ce n-am fi rămas împreună ?

Cînd i-am explicat toate acestea, mi-a răspuns :

— Fiindcă nu despre noi este vorba, Nobar, ci despre cei ce ne așteaptă acasă, cu atîta înfrigurare. Ar însemna să nu justificăm încrederea și speranțele puse în noi. Îmi dai dreptate ?

N-am avut încotro.

— Atunci, a spus el, să încheiem discuția ! M-am hotărît să rămîn pe Pămînt.

Nici n-am vrut să aud. Atunci s-a uitat lung în ochii mei.

— Știam că te vei opune. Dar am un argument, în fața căruia vei fi nevoit să te închini.

Mi-am exprimat îndoiala. Ce fel de argument ?

— Sînt conducătorul expediției, Nobar ! Niciodată n-am făcut uz de această calitate. Am fost și am rămas prieteni, tovarăși de drum. Iartă-mă, dar de data aceasta sînt obligat să-mi impun punctul de vedere, să decid !

I-am spus că acesta nu e un argument, ci silnicie, că sînt mai tînăr decît el, că am douăzeci de ani și că pot aștepta. L-am asigurat că într-o zi pe

Terra va fi descoperită energia cu care să-mi reîncarc inelul și că atunci voi putea veni acasă.

— Peste milenii! a murmurat. Abia peste milenii!

M-am împotrivit cu dîrzenie.

— De ce? Aici nu îmbătrînim decît cu un an într-un secol. Peste douăzeci de veacuri terestre, voi avea patruzeci de ani. Timpul se va scurge aproape fără să lase urme, fără să-mi șubrezească trupul, fără să-mi ostenească mintea. Voi fi martorul evoluției omenirii, al progresului ei. Voi aduce, la înapoiere, un adevărat tezaur științific. Gîndește-te, Acrop, e o șansă unică.

N-am reușit să-l conving.

— Ambiție, Acrop? l-am întrebat.

— Simț de răspundere, Nobar!

— Ascultă și înțelege-mă! am strigat atunci exasperat. Nu-i vorba de un sacrificiu. *Doresc* să rămîn pe Pămînt! O doresc din tot sufletul!

S-a uitat la mine ca să-și dea seama dacă sînt sincer. I-am cerut să-mi întindă mîna.

— Ca să mi-o strîngi, Nobar, sau...?

— Cedează, încăpățînatule! l-am implorat. O să ne revedem!

— Mă tem că nu!

I-am făgăduit-o solemn, doar-doar să-mi ofere această șansă.

— Dacă te-aș putea crede! a oftat. De-aș ști că n-o faci de dragul meu.

— Ți-o jur, ce mai vrei?

A făcut o lungă, foarte lungă pauză.

— Fie! Să isprăvim mai repede.

Ne-am apropiat încet, ca într-un ritual, inelele. Cele două pietre, de un roşu pal, s-au atins. Inelul meu pălea, devenind cenuşiu, în timp ce al lui se colora într-un roşu violent, ca al macilor, al flăcărilor sau al sîngelui. Apoi mîinile noastre s-au despărţit.

— Sînt gata ! m-a anunţat Acrop.

— Drum bun, prietene ! am şoptit gîtuit de emoţie. Drum bun şi salută-i pe cei de-acasă !

— Adio, Nobar ! Să te-ntorci cu bine ! Te aştept ! Te aşteptăm cu toţii ! Acestea au fost ultimele sale cuvinte.

L-am văzut topindu-se într-o ceaţă albicioasă. Cîteva clipe mai tîrziu, locul lui de pe banca de piatră rămăsese gol. Plecase. Eram acum singur... înfiorător de singur.

Veronica nu prea înţelesese povestea, mai ales finalul cu dispariţia. Oricum, fusese interesantă, ba chiar palpitantă, ca serialele de la televiziune. Nobar îi devenea din ce în ce mai simpatic.

— Sincer să-ţi spun, am fost emoţionată. Eşti extrem de talentat şi plin de idei originale. Păcat de dumneata... puteai să te faci scriitor sau cineast.

Nobar, absent, continuă să monologheze :

— Acrop plecase. Rămăsesem singur pe banca din grădina alexandrină. Totul mi se părea străin, îngrozitor de străin. Vedeam cu ochii minţii livezile albastre ale lumii mele, fluviile aurii, înspumate, munţii albi şi cerul trandafiriu, străjuit de un soare vişiniu. Îl minţisem pe prietenul meu. Dorisem să mă întorc acasă, aşa cum îşi doreşte cel însetat o

gură de apă și cel flămînd o bucată de pîine. O doream și acum, cu toate fibrele trupului...

Fetei i se făcu milă. Nu era nebun și nici un mincinos obișnuit. Trăia probabil foarte intens viața personajelor pe care le crea.

— Aș fi procedat la fel ca eroul scenariului dumitale. Și eu aș fi renunțat în favoarea prietenului, oricît de mare ar fi fost prețul. Spune drept, n-ai mai scris ? N-ai luat cumva inelul, ca să țeși în jurul lui această poveste năstrușnică ?

Nici măcar n-o auzea.

— Mă hotărîsem să renunț la orice altă preocupare și să mă dedic pe de-a-ntregul găsirii unei surse de energie. Voiam să revin în lumea mea. Piatra cenușie trebuia să-și recapete strălucirea de odinioară.

„Cu cîtă ardoare știe să istorisească, gîndi Veronica, cu cîtă pasiune ! Acum sînt sigură : el însuși e eroul imaginației sale. Creează un fel de ficțiune... autobiografică. Curios ! În loc să-l disprețuiesc fiindcă a furat și fiindcă-i atît de lipsit de modestie, îl admir."

Nobar se uitase întîmplător la inelul din deget.

— E adevărat sau mi se pare ? Piatra și-a schimbat din nou nuanța ? Rozul a devenit oare mai intens ? Nu, nu, e o iluzie, desigur ! Poate soarele, poate umbrele frunzișului... Ah, mereu încerc să mă amăgesc. Nu-i nici un motiv, nici unul...

— Continuă, te rog ! îi dădu fata ghes. Ai pornit deci în căutare de energie.

Se trezi din reflecțiile sale purtătoare de speranță, exprimate cu voce tare.

— Da ! Deși eram aproape convins că încercările

îmi vor fi zadarnice. N-aveam cum să birui anacronismele. Totuşi, m-am decis să fac o tentativă, nădăjduind într-un miracol.

Mai stăteam pe aceeaşi bancă de piatră din grădina alexandrină cu obrazul ascuns între palme şi vorbeam cu mine însumi. Şopteam :

— Un miracol ! Doar un miracol...

Atunci, de mine s-a apropiat un tînăr cu obrajii rumeni, purtînd o coroniţă de flori în păru-i negru, cîrlionţat. Mi s-a adresat cu cuvintele :

— Vorbeşti cu vîntul, străine ? De e aşa, sînt vorbe spuse-n vînt ! Ori cauţi pe cineva ? Ori eşti un nou învăţăcel al preaînţeleptului nostru Heron ? Venit-ai oare să-ţi potoleşti setea de cunoaştere la noi, la Alexandria ?

Am tresărit. Mă crezusem singur.

— Nu, nu ! De ce mă întrebi, băiete ? Am intrat în această grădină publică ca să mă odihnesc.

Tînărul s-a înveselit, fără ca eu să-i înţeleg motivele.

— „Publică" ai spus ? De unde eşti, de nu cunoşti vestitele grădini ale Politehnicum-ului ? Sau poate vrei să mă amăgeşti ? Spune drept, doreşti să înveţi la noi ? La „logikon" sau la „keirurgikon" ?

I-am mărturisit că nu cunoaştem semnificaţia acestor cuvinte.

— La „logikon" m-a lămurit el, îţi însuşeşti geometria, aritmetica, astronomia şi fizica. La cealaltă secţie, metalurgia, arhitectura, teoria maşinilor, pictura şi prelucrarea lemnului. Înainte de vorbeşti cu dascălul, trebuie să te decizi.

— Energetica unde se învaţă la voi ? am încercat să-l descos.

Băiatul s-a făcut foc.

— De ce îți rîzi de mine, străine? O știință ca aceasta nu există. Voiam să te ajut, dar acum m-am răzgîndit. Descurcă-te singur, cum știi! Eu îmi văd de drum și de-ale mele!

A dat să plece, dar l-am oprit, întrebîndu-l unde poate fi găsit înțeleptul Heron.

A întins brațul, arătîndu-mi un umbrar.

— Acolo! La el te du, dar află că-i zadarnic. Cine nu și-a însușit materiile din primul ciclu, nu e primit la școală. Cum spuneai? Ener...energetica? Și după o scurtă chicoteală: auzi ce-i poate scorni mintea! Energetica!

S-a îndepărtat, pășind ușor pe dalele de piatră. M-am ridicat și eu și am pornit în direcția pe care mi-o arătase. Sub un acoperiș împletit din frunze de palmier ședea într-un jilț un moșneag cu fruntea pleșuvă și cu barba albă. Vorbea singur, murmurînd, ca și cînd s-ar fi temut să dezvăluie niște taine. L-am surprins spunînd:

— Bunul Strabon avea dreptate. Dacă aerul e alcătuit din molecule care nu se ating, între acestea trebuie să existe spații goale, fără aer, adică vid.

Am tușit discret, ca să știe de prezența mea.

— Înțelepte Heron... am început.

— Da, da, eu! Heron mi se spune. Cine ești și care ți-e dorința? Grăiește repede, viața-i scurtă, știința fără de sfîrșit. Haide, haide...

M-am grăbit să continui.

— Mă cheamă Heracleus. Sînt străin de acest oraș și vin de departe, de dincolo de mări și țări. Îngăduie să te întreb, prea cinstite învățat, cel mai înțelep dintre înțelepți...

M-a întrerupt cu o bruscă ridicare a brațului,

— Lasă asta ! Pe scurt grăieşte şi te du ! Ce vrei de la mine, Heracleus ?

I-am spus că doresc să aflu care e forţa cea mai puternică din lume.

— Forţa cea mai puternică ? A apei şi a vîntului, desigur.

— Alta, *mai* puternică, nu s-a aflat ? am întrebat.

— A focului ce ţîşneşte din măruntaiele pămîntului.

— Şi alta ?

Privindu-mă cu coada ochiului, mi-a reproşat :

— Viclean mai eşti, Heracleus ! De ce n-o spui deshis? Ţi s-a povestit despre invenţia mea! I s-a dus vestea pînă pe meleagurile tale îndepărtate. Nu te mai preface.

— Ar mai fi deci o forţă ! am exclamat fremătînd de emoţie.

Moşneagul se încălzise.

— Da ! Focul şi apa laolaltă. Focul preface apa în vapori, în acea misterioasă „apă aeriană". Forţa ei e năvalnică. Îţi voi dezvălui, străine, ce doar vechilor mei prieteni cutez a arăta. Priveşte !

A descoperit un obiect aşezat la picioarele sale, smulgînd pînza de pe el. Era o sferă metalică din care ieşeau două braţe în formă de L.

Veronica îşi aminti că învăţase la fizică despre eolipila lui Heron din Alexandria. Cuvintele învăţatului, reproduse de straniul ei interlocutor, îi dădură satisfacţia confirmării cunoştinţelor dobîndite la şcoală.

— Iată eolipila mea ! s-a mîndrit moşneagul. Am botezat-o astfel în cinstea lui Eol, al vînturilor zeu.

Am ciocănit sfera cu degetul. Era goală.

— Acum e goală, m-a lămurit Heron. Dar atunci cînd în interiorul ei clocotesc vaporii, cînd aburul fierbinte țîșnește din cele două tuburi... sfera se rotește ! Da, Heracleus, se rotește singură, fără măcar s-o atingi ! E o forță...

L-am privit dezamăgit. Aceasta era forța năvalnică de care pomenise ? Mi-a înțeles, pare-se, starea de spirit, căci a adăugat :

— Va fi cîndva uriașă ! O știu ! Soarele transformă, de cînd lumea, apa mărilor, lacurilor și rîurilor în vapori, ridicîndu-le în văzduh. Acolo, ele își dezlănțuie imensa lor putere. Cînd omul va reuși să imite natura...

„Energia aburului ! mi-am zis eu atunci plin de amărăciune. Sărmana, neputincioasa energie a aburului. Cu ea să-mi reîncarc inelul ?“ Apoi l-am mai întrebat o dată pe bătrîn :

— Spune, Heron, o altă forță de-acum stăpînită, mai mare decît cea a aburului, nu cunoști ?

Replica lui, care din ziua aceea mi-a fost unicul sprijin, unica licărire de speranță, suna astfel :

— Cea a minții omenești ! Ea e mai puternică decît toate celelalte la un loc.

— Am părăsit Alexandria, continuă Nobar să istorisească, dar n-am renunțat. Am străbătut Pămîntul în lung și-n lat, nădăjduind să descopăr o forță capabilă să-mi înlesnească înapoierea în lumea mea. Așa au trecut decenii, secole.

„E drăguț, gîndi Veronica, are într-adevăr ochii verzi. Și părul e castaniu, mătăsos și mîinile frumoase. Și pe deasupra, e doldora de fantezie și de talent.“

— Obosisem tot iscodindu-i pe învăţaţi. Dar alături de ei, parcurgeam, etapă cu etapă, istoria ştiinţei de pe Terra.

„Hotărît lucru, nu e un om obişnuit. Savant? Profesor? Nu, desigur tot scriitor sau cineast. De ce mi-o fi spunînd povestea asta năstruşnică? Cred că ghicesc! M-a zărit prin vitrină, i-am plăcut şi a ţinut să mă cunoască. Aşa i-a venit ideea cu inelul. Original, nimic de zis, deşi niţel riscant. Mă voi preface puţin..."

— Ţi-a fost greu, Nobar?

— Tare! Cumplit de greu! Singurătatea, neputinţa de a mă destăinui — cine m-ar fi înţeles — dorul de casă... Apoi încordarea necontenită, urmare a dorinţei de a afla „ceva".

Fata îi puse, cu un gest afectuos, mîna pe braţ.

— Cît de bine te-nţeleg! Şi eu sînt atît de singură. Seara, cînd mă întorc de la lucru, citesc, ascult muzică, dar n-am cu cine schimba o vorbă. Da, da, singurătatea este o mare pacoste. Şi în toţi aceşti... în toate aceste secole, nu s-a ivit vreo speranţă?

— De cîteva ori! Pentru prima dată, în epoca pe care voi o numiţi evul mediu! Prin anul 1290, pe cînd mă aflam la Paris, un alchimist, Arnold Villeneuve, făcea să se vorbească mult despre el. Se spunea că deţine marea taină a *transmutaţiei.* Cuvîntul m-a atras ca un magnet, deşi nu-i cunoşteam semnificaţia. Nădăjduiam că este vorba de dematerializare, că Villeneuve descoperise energia capabilă să transforme corpuri în cuante de lumină. Cît de naiv eram pe atunci! Mă încăpăţînasem să ignorez evoluţia firească a ştiinţelor, spunîndu-mi

că salturile peste etapele intermediare sînt posibile. Credeam într-o minune, fiindcă aveam nevoie de această minune. Pe scurt, sub numele de Josephus Bader am intrat ca ucenic la alchimistul Villeneuve, cu scopul de a-i afla secretul.

Ochii rotunzi ai fetei trădau admirație.

— Ai fost alchimist? Spune, povestește! Cum arăta laboratorul?

— Era o încăpere mare, cu ziduri de piatră și cu tavanul boltit. Într-un colț se afla o plită imensă, care scotea fum gros și înecăcios, în timp ce lichidul uleios din ceaun clocotea în bulboane. De-a lungul pereților, pe mese sau polițe, puteai vedea cele mai stranii obiecte pe care și le poate imagina o minte omenească: păsări și animale împăiate, șerpi vii în cuști de lemn, o bufniță, un craniu, sticle mari și mici, multicolore, retorte, clești și vătraie de fier și atîtea altele, toate cufundate într-o lumină tainică, verzuie.

— Cum arăta acest Villeneuve?

— Era un bărbat de vreo patruzeci de ani, chel și rotunjor, a cărui față lucea de parcă ar fi fost unsă cu untdelemn. Purta un halat roșu, cu poalele pînă la pămînt, brodat cu steluțe aurii, ale cărui mîneci largi îl încurcau mereu. Se căznea să fie misterios și solemn, ceea ce nu prea îi reușea. Ședea mai toată ziua la o masă, în fața unui munte de tomuri groase, legate în piele și se scărpina la ceafă cu o pană de gîscă. După trei luni de ucenicie m-a chemat la el și, fără să ridice privirea din cartea pe care o răsfoia, mi-a poruncit:

— Josephus... curăță pietrele pămîntului... curăță-le mereu... și treaba va fi bună. Dacă înțelegi, dacă înțelegi zic, cuvintele filozofilor... vei avea secretul operei. Află, fiule, că cel decedat... cel decedat zic... va fi curînd reînviat din morți... și cum el are un suflet... va trebui, va trebui zic... să încălzești mai mult, căci el se hrănește numai cu foc... de aceea l-au numit filozofii salamandră... căci salamandra, salamandra zic... se hrănește și ea cu foc. Ai priceput ?

— N-am priceput nimic, magistre, i-am mărturisit deschis.

— Așa și trebuie. Arta noastră... arta noastră zic, a fost, este și va rămîne o mare taină pentru cei neinițiați... De cînd ești la mine, Josephus ?

— De trei luni ! i-am răspuns.

— De trei luni ? Atunci, e timpul, e timpul zic... să rostești jurămîntul.

Nu știam despre ce jurămînt este vorba.

— De alchimist, firește. Ascultă și repetă după mine : „Jur pe cer, pe lună și pe întuneric ! Jur pe foc, pe aer, pe apă și pe pămînt, jur pe înălțimea cerului, pe adîncimea străfundurilor și pe abisul iadului. Jur pe Mercur și pe Anubis, pe lătratul demonului Karkuroboros și al cîinelui cu trei capete, cerberul, paznic al infernului, jur pe glasul lui Acheronte, jur pe cele trei Parce că nu voi dezvălui aceste cuvinte nimănui altuia decît fiului meu nobil și drag. Spune : Jur !

Nu mi-am putut stăpîni rîsul, dar i-am făcut pe plac.

— Josephus, fiule, a continuat el, abandonînd tonul mistico-solemn, află că pregătim o experiență,

o experienţă, zic... mare. O experienţă de transmutaţie.

— În sfîrşit ! am şoptit copleşit de emoţie. De transmutaţie, magistre ? Ce-i asta ?

— Vei afla ! Totul să meargă ca pe roate. Ai înţeles ? Vom avea oaspeţi, oaspeţi de vază. Pe marchizul de Brisson, din suita maiestăţii sale regelui, pe contele Alambert... Ca pe roate zic, fiule ! Mîngîindu-şi obrajii bucălaţi şi unsuroşi, a murmurat : lapte de lup... cinabru lunar... arama lui Ahile... dezlegare... împărţire... putrezire...

— Ce trebuie să fac, domnule Villeneuve ? l-am întrerupt nerăbdător

A căutat printre hîrţoage, a scos o foaie de pergament şi a apropiat-o de lumînare ca s-o citească mai lesne.

— Adu cositor, fier, plumb, mercur şi aramă. Apoi apă de pucioasă şi săruri de vopsitorie. Pregăteşte un vas curat, curat, zic, şi o baghetă pentru amestecat topitura. Repede... grăbeşte-te !

Am alergat să le adun pe toate şi le-am pus la îndemîna maestrului meu. Mi-a cerut apoi să aţîţ focul cu suflaiul cel mare. Curentul de aer a însufleţit limbile de foc, care au început să ţîşnească printre crăpăturile plitei.

— Am isprăvit tocmai la vreme, s-a bucurat Villeneuve. Iată că sosesc înalţii oaspeţi.

În hrubă au pătruns, plutind aidoma unor nori din dantelă, doi nobili de la curte. Alchimistul a alergat iute în întîmpinarea lor şi i-a salutat umil cu : „plecăciune, domnilor, sluga dumneavoastră !“

Unul dintre vizitatori, marchizul, i-a spus atunci, cu un aer de măreaţă generozitate :

— Villeneuve, dacă-ţi ţii făgăduiala, eşti un om făcut. Maiestatea sa se interesează îndeaproape de rezultatul acestei experienţe.

Alchimistul s-a temenit pînă la pămînt şi l-a asigurat :

— Nu-l voi dezamăgi, nu-l voi dezamăgi zic... pe ilustrul nostru monarh. Excelenţă, pentru buna regulă, vă rog să vă convingeţi cu ochii dumneavoastră că vasul „ermetic" e gol şi bagheta curată. Controlaţi şi borcanele cu substanţe.

Nobilul arunca priviri plictisite şi abia atingea cu vîrful degetului său înmănuşat gîtul unei retorte, spunînd :

— Totul e în ordine ! De altminteri ar fi greu să-ţi reuşească vreo înşelătorie în faţa noastră !

Villeneuve i-a dat dreptate, asigurîndu-l că nimeni n-ar cuteza măcar să încerce. Apoi mi-a ordonat :

— Josephus, pune vasul pe cărbunii încinşi şi introdu cositorul.

Am executat ordinul şi alchimistul, apropiindu-se de ceaun, a început să introducă substanţele, dînd explicaţiile cuvenite :

— Adăugăm plumb, pilitură de fier şi aramă. Amestecăm topitura cu temei. Şi acum, acum zic, a sosit momentul suprem. Praful acesta, a cărui taină am aflat-o în ţara maurilor de la un învăţat bătrîn de 239 de ani, are o putere, o putere zic, miraculoasă. El vindecă toate rănile, trezeşte la viaţă morţii, redă tinereţea şi vigoarea. O cantitate cît un bob de mei din acest praf, dizolvată într-un butoi de apă, ajunge pentru a face o vie să dea struguri copţi în luna mai. Priviţi-l, nobili domni!

Le-a arătat o pungă cu pulbere gălbuie.

— N-ai zice că ascunde o asemenea putere! a observat marchizul cu respect şi Villeneuve a continuat:

— Un vîrf de cuţit va fi de ajuns! Atenţiune, ţineţi-vă răsuflarea! Şi a început să invoce cu glas tunător *„Vis plastica Avicaeni, vis vitalis Gheberi, Arabis chimia sive traditio summae perfectionis magisteri"*.

A urmat o detunătură şi trombe de fum au umplut pivniţa. Aruncase praful peste cărbunii aprinşi. Oaspeţii tuşeau şi-şi frecau ochii, dar nu vedeau decît fum! Fum purpuriu, albastru, verde...

— Ce-a fost mai greu a trecut, i-a liniştit alchimistul. Amestecăm. Amestecăm fără răgaz. Josephus, pune capacul! Şi suflă din foale mai cu temei.

— Ce s-a mai încins cuptorul! s-a mirat marchizul, desfăcînd cu greu pleoapele. E roşu-alb!

— Aşa şi trebuie, excelenţă. I-a lămurit Villeneuve. Doar la căldura iadului, a iadului zic, se înfăptuieşte transmutaţia. Dar, acum ajunge. Josephus, sparge vasul...

Cîteva lovituri de ciocan, şi bucăţile au zburat care încotro, punîndu-i în primejdie pe delicaţii curteni. Magistrul le-a arătat conţinutul vasului.

— Priviţi, domnilor! E aur pur! Un lingou de aur pur, a cărui strălucire te orbeşte!

Marchizul a vrut să-l pipăie, dar s-a fript.

— Villeneuve, felicitările noastre. Maiestatea sa va fi mulţumită, l-a lăudat el pe alchimist. Acesta era în culmea fericirii.

— Sluga lui şi a dumneavoastră, marchize. Sînt gata să repet experienţa în faţa suveranului meu.

Eram profund dezamăgit și mă întrebam : „aceasta-i oare transmutația ? O biată scamatorie de bîlci ?"

Marchizul de Brisson și domnul de Alambert au plecat, însoțiți de temenelele șarlatanului pînă în stradă.

Cînd a revenit l-am întrebat :

— Magistre, aceasta a fost transmutația ?

— Desigur! Prepararea aurului din metale de rînd. A mers strașnic, nu-i așa ?

— Într-adevăr ! i-am răspuns. N-a observat nimeni cînd ați lăsat să alunece din mînecă lingoul. M-am pregătit să plec.

— Încotro, fiule? a strigat. Nu, nu te las ! Amintește-ți... ai jurat !

Am rîs cu amărăciune.

— Jurămîntul ? O farsă ca și cea de adineauri ! Totuși, n-am de gînd să divulg secretul. Ceea ce caut eu, domnule Villeneuve, e o altă transmutație. La dumneata n-o pot găsi și mă tem că nici în altă parte. Cu bine, magistre.

Așa s-a terminat a doua tentativă. Cu un eșec total.

— Ai suferit mult, îl compătimi Veronica.

Se întreba dacă-l iubise vreodată, cineva ? Dacă avusese prieteni cărora să li se destăinuiască. Poate că povestea lui nu era decît o parabolă a singurătății... Poate că încerca s-o facă să înțeleagă că nu-i fusese hărăzit, toată viața, un suflet apropiat.

— În toți acești ani, întrebă, n-ai găsit pe cineva căruia să-i poți spune deschis păsurile ?

— Erau atît de diferiți de mine, cei din jur ! Prăpastia era prea adîncă. Cine ar fi putut să priceapă ? Oare tu, Veronica, mă înțelegi ?

— Încerc... mă străduiesc !

Ce triste îi erau privirile. Îi inspira milă, fiindcă oricine ar fi fost, era un om nefericit. Cum își mai frămînta degetele ! O, dar inelul... piatra nu mai era cenușie și nici roză, ci *roșie*. Culoarea încă palidă, spălăcită, era totuși *roșie*. Nu știa dacă să i-o spună sau dacă să mai aștepte. Întrebă :

— Ai mai făcut și alte încercări ?

— Desigur ! Pe la mijlocul secolului al XVIII-lea. Toată lumea vorbea pe-atunci despre electricitate, o forță nouă care-i pasiona pe savanți. În 1750 m-am îmbarcat spre America, pentru a-l întîlni pe celebrul Benjamin Franklin. După un drum lung și obositor, am ajuns la Philadelphia, în casa savantului. Biroul său era o încăpere mare, cu pereți îmbrăcați în lambriuri de lemn și cu foarte multe cărți. Învățatul, pe-atunci în floarea vîrstei, ședea într-un scaun-balansoar și citea.

Servitorul mă anunțase și cînd am intrat, Franklin ținea în mînă cartea mea de vizită.

— Pierre de Andremar ? Nu cunosc ! N-am auzit.

— Am sosit chiar acum din Franța, i-am spus.

— Din Franța ? De dragul meu ai traversat oceanul ?

— Da, domnule Franklin.

Purta o haină de casă îmblănită, o eșarfă la gît și de sub fruntea sa pleșuvă, încadrată de plete lungi, mă priveau doi ochi vioi și ironici. M-am fîstîcit.

— Vă rog să mă iertați...

— Pentru ce să te iert, domnule de Andremar ? Fii binevenit în casa mea ! Parizian ?

I-am mărturisit că doar prin opțiune.

— Locuiesc acum la Paris. Am auzit vorbindu-se de dumneavoastră şi ţineam să vă cunosc.

— Pentru atîta lucru, un voiaj lung şi obositor ? a întrebat, convins că nu spuneam adevărul. Mă flataţi, domnule. Sau poate că sînteţi, ca şi mine, un fanatic al electricităţii ?

— I-am explicat că nu sînt om de ştiinţă, dar că această nouă energie mă interesează, fiind într-adevăr scopul vizitei mele.

A spus satisfăcut :

— Aşa deci ! Totuşi „nouă" nu e un cuvînt prea potrivit. Electricitatea, dragă domnule de Andremar, e veche cît lumea. Doar că omenirea a ignorat-o. Trăsnetul este o manifestare electrică. El, ca şi fluidul din nori care-l declanşează nu sînt fenomene supranaturale, ci procese ale materiei, care se supun unor legi. Iar materia nu poate fi creată, nici distrusă. Există dintotdeauna şi va exista de-a pururi.

L-am întrebat dacă, după părerea lui, energia electrică va putea fi captată din nori sau chiar produsă pe pămînt.

Tocmai atunci, de-afară au răzbit ecourile unor trăsnete îndepărtate. Mi-a împărtăşit convingerile sale :

— Sînt sigur că puterea electrică va putea fi „scoasă" din văzduh şi pusă la păstrare ! Dacă va fi „fabricată" cîndva...? Mulţi vor să ştie la ce va folosi electricitatea. Neroadă întrebare ! Eu răspund totdeauna : „la ce serveşte naşterea unui copil ? Parcă poţi şti dinainte ce va deveni noul născut ?"

Descoperirile şi invenţiile nu trebuiesc judecate numai după aplicaţiile lor imediate. Abia viitorul ne

poate arăta întreaga lor importanţă şi eficienţă. Vino cu mine, domnule de Andremar. Îţi voi arăta ceva.

În spatele casei era o grădină mare, nu prea îngrijită, cu iarba crescută în voie şi cu arbuşti decorativi netunşi de ani. Începuse să plouă şi, din cînd în cînd, cerul era brăzdat de fulgere portocalii.

Mă temeam pentru el, să nu răcească.

— Sînt obişnuit ! m-a liniştit. Îmi fac experienţele mai ales pe o vreme ca asta. Iată invenţia mea ! Ce ziceţi ?

Invenţia era un zmeu ! Un zmeu obişnuit cu care se joacă băieţii. Mi-a ghicit gîndurile şi a adăugat vesel :

— Precum vezi, şi maturii se distrează uneori cu aşa ceva.

De coada zmeului era prinsă o bucată de sîrmă de fier. Franklin l-a înălţat cu ajutorul unei sfori de cînepă udată de ploaie, de capătul căreia era legată o cheie. Cînd dreptunghiul de hîrtie s-a ridicat îndeajuns de sus, din cheie au început să scapere scîntei.

— *Quod erat demonstrandum !* a declarat satisfăcut. Electricitatea se scurge din nori prin sfoara de cînepă.

Fără să-l avertizez m-am repezit la cheie, am apucat-o şi mi-am lipit inelul de ea.

S-a luat cu mîinile de cap.

— Ce faci ! Nu te atinge, de Andremar. Dacă acum fulgeră...

— Trebuie ! am strigat. Trebuie să încerc ! Poate că electricitatea...

Un trăsnet a făcut să se cutremure văzduhul şi pămîntul totodată.

— Prea tîrziu ! a strigat disperat. Nefericitule ! Din pricina mea...

Stăteam în picioare. Nu pățisem nimic. Electricitatea atmosferică trecuse prin trupul meu, fără a-mi cășuna vreun neajuns.

— Piatra... a rămas... cenușie ! am bîiguit disperat. Cenușie !

Franklin mi-a smuls cheia din mînă și a azvîrlit-o. Apoi m-a strîns în brațe și a spus copleșit de emoție :

— Trăiești ! Ești teafăr ! Andremar, am fost martorul unui miracol. Un asemenea trăsnet ar fi trebuit să te ucidă pe loc.

— Să mă ucidă ? am șoptit. Da, da, să mă ucidă ! Ar fi fost o soluție !

Nobar o privi fix pe Veronica, pentru a-i urmări, probabil, reacțiile.

— Mi-am dat seama că la voi, pe Terra, nu pot muri. Îmi păstrasem bioritmul din îndepărtata mea lume, vedeam stingîndu-se generație după generație de pămînteni, dar abia acum aflasem că nici prin violență nu se putea rupe firul straniei mele existențe. Eram osîndit la viață, la o viață absurdă, searbădă și îngrozitor de singuratică.

— De ce n-ai încercat să te apropii de oameni ? întrebă Veronica. De ce n-ai căutat un prieten, o fată, pe cineva care să te... îndrăgească ?

— O doream, dar nu îndrăzneam. Gîndește-te ! Am fi trăit alături. Ar fi îmbătrînit, s-ar fi gîrbovit pe cînd eu aș fi rămas neschimbat, cu trupul drept și cu chipul neted. N-ar fi putut să înțeleagă. M-ar fi acuzat de vrăjitorie sau în cel mai bun caz, de egoism,

pentru că, posedînd elixirul tinereții, nu i l-am dat și ei. Nu puteam să mă apropii de oameni. Trebuia să mă feresc, să-mi schimb mereu identitatea.

Veronica nu mai știa ce să creadă. Suna atît de convingător ceea ce povestea! Cuvintele omului din fața ei izvorau din inimă și tristețea, deznădejdea erau autentice. Dacă era într-adevăr locuitorul unei alte planete, altfel alcătuit decît oamenii? Spuse:

— Nobar, de ce-mi spui toate acestea tocmai mie?

— Nu știu! Poate, fiindcă nu mă mai simt în stare să tac. Poate fiindcă nutream speranța că generația ta, cea a descoperitorilor energiei nucleare, a pionierilor zborurilor cosmice, e coaptă să priceapă. Sau fiindcă tu, Veronica, m-ai privit cum nu m-a privit nimeni, niciodată.

„Sărmane, nefericite călător prin veacuri, gîndi fata Aș vrea să te ajut. Aș face orice ca să te pot ajuta. Dar cum? Cum?"

— Veronica, uită-te la inel. Nu-i așa că piatra și-a schimbat culoarea? Că e roșie, acuma? Spune-mi că nu mă înșel.

— Nu, nu te înșeli! Am observat-o mai de mult! Înseamnă că-și redobîndește energia?

— Da, da! De undeva spre ea se îndreaptă un fluid necunoscut, saturînd-o. De necrezut, Veronica, de necrezut! Ce forță o fi aceea, care izbutește ceea ce nici nestăvilita putere a atomului n-a fost în stare?

— Ai încercat, deci; și cu energia nucleară?

— Da! Cînd a început să se vorbească despre ea, am făcut tot ce mi-a stat în putință ca să fiu în preajma savanților atomiști. Sub numele de Williams i-am cunoscut, în 1938, la Copenhaga, pe Frisch și

pe Lise Meisner. Am lucrat cu Joliot Curie, cu Bohr și cu Wheeler. Am asistat la construcția primului reactor nuclear. L-am însoțit, în 1942 pe Fermi la Chicago, participînd la prima experiență cu o reacție în lanț dirijată. Iar la 16 iulie 1945, în ziua cînd a avut loc cea dintîi explozie atomică experimentală, eram și eu la Almagordo...

Mă găseam în interiorul strîmt al unui adăpost, cu pereții masivi turnați în beton. Împreună cu alți doi bărbați în salopete galbene, Dick și Bill, așteptam, emoționat, desfășurarea evenimentelor. Dick privea atent prin ocularul unui periscop și ne împărtășea impresiile sale :

— Terenul s-a golit ! Acu se va trage cortina și spectacolul va începe.

— Nu spectacol, l-a corectat Bill, ci dramă !

Dick refuză să creadă în gravitatea situației.

— E o experiență ca oricare alta. Sînt convins că lumea a ajuns totuși la un stadiu de maturitate, de responsabilitate. A utiliza bomba atomică ar fi, după mine, un act de demență.

— Dar războiul, războiul ca atare, nu este el oare un act de demență ? i-a replicat Bill. Dacă n-ar intenționa să arunce bomba, n-ar organiza această explozie experimentală. Sînt sigur că peste cîteva săptămîni...

Dick l-a întrerupt atunci speriat.

— Taci ! Dacă te-aude cineva ? La urma urmei noi ce putem face ? Nu sîntem decît niște rotițe ale angrenajului care, o dată pus în mișcare, nu va mai putea fi oprit. Tu de ce nu spui nimic, Williams ! mi s-a adresat apoi mie. N-ai nici o părere ?

Stăteam în colțul opus al adăpostului, cufundat în gîndurile mele. I-am spus că nu știu, că nu m-am gîndit, dar că în mod cert, aici avea să se dezlănțuie cea mai formidabilă dintre energiile create vreodată de om. *Acest* lucru era, după părerea mea, important.

Bill a exclamat cu ciudă :

— Important ? Mai degrabă monstruos decît important !

— Energia atomică va deveni cîndva o binefacere pentru planeta noastră, a zis Dick.

L-am aprobat cu căldură, ba chiar cu efuziune.

— Dar pînă atunci ? a întrebat Bill. Cu ce preț se va ajunge la asemenea binefaceri ? Va mai trăi cineva, care să se poată bucura de ele ?

În clipa aceea un difuzor a început să prindă glas : „Atențiune ! Mai sînt cincizeci de secunde ! 49... 48... 47...

M-am ridicat brusc și am pornit spre ieșire.

— Ce faci, Williams ? Încotro ? au strigat amîndoi de-a valma.

Pusesem de-acum mîna pe mecanismul de deschidere. Le-am spus doar :

— Mă duc ! Trebuie să fiu mai aproape cînd se va declanșa explozia.

— E nebun ! a mai apucat Bill să urle cînd ușa grea de oțel s-a deschis și s-a închis la loc în urma mea.

Am pornit în grabă de-a curmezișul cîmpiei cu iarbă veștedă, gălbejită, străbătînd vreo două-trei sute de metri. Era o liniște nefirească și totul, pînă și văzduhul, părea încremenit. Din difuzoare, numărătoarea continua implacabilă, ca bătăile unui ceasornic al morții : 18... 17... 16... 15...

Deodată văzduhul a pornit să se prăbuşească în străfunduri, iar măruntaiele pămîntului să ţîşnească în înaltul cerului. O pală de aer încins la roşu şi transformat într-un monstruos ciocan pneumatic venea spre mine. Am zărit ciuperca neagră şi hidoasă, întinzîndu-se pînă departe, înghiţind albastrul bolţii.

Era îngrozitor şi totuşi, continuam să înaintez. Mergeam cu braţul ridicat, cu inelul îndreptat spre vîlvătăile iadului, ca într-o invocare a forţelor întunericului, ca la oficierea unui ritual păgîn.

Suflul m-a trîntit la pămînt, dar am putut să mă ridic şi să mă înapoiez la adăpost. Pe drum, îmi priveam mîinile, îmi pipăiam faţa. N-aveau, cum ar fi fost de aşteptat, arsuri îngrozitoare ci erau netede, nevătămate. Poate cantitatea de radiaţii pe care o recepţionasem să fi fost mortală ? mă gîndeam eu cu o ultimă speranţă.

Înaintea mea, uşa s-a dat încet în lături. Stăteam în prag, alb ca varul.

— Williams, de ce ai făcut asta ? au ţipat Dick şi Bill. Dar... tu eşti neatins. Nu, cu neputinţă ! Spune, Williams, explică...

În neputinţa mea, ce eram să le zic ? Că nici energia nucleară nu-mi putea reîncărca inelul ? Mi-au scăpat doar cuvintele : „Nimic ! Totul e fără rost !"

— Ce e fără rost ? a răcnit Bill. Trezeşte-te, omule ! Vorbeşte !

— Sînt pierdut ! N-o să mă mai întorc niciodată.

Am smuls inelul din deget şi l-am aruncat.

Difuzorul anunţa tocmai încetarea experienţei.

„Toată lumea la posturi ! Respectaţi riguros regulile de protecţie împotriva radiaţiilor."

Le-am făcut un semn de adio și le-am spus : „Rămîneți cu bine !“

N-au încercat să mă oprească. Erau prea uluiți.

În anii care au urmat, am rătăcit prin lume în căutarea inelului de care mă lepădasem într-un moment de rătăcire. Am colindat continente, țări și orașe, adesea fără să știu unde mă aflu, am privit chipuri, fără să le recunosc. N-am renunțat ! Deși nu întrezăream nici o speranță, n-am renunțat ! Și iată că...

— A renunța înseamnă într-un fel a muri, murmură fata. Iar tu, Nobar, te știai nemuritor.

— Nemuritor ? Și fantomele din legendele voastre sînt nemuritoare. Umbre osîndite să rătăcească prin veacuri, neputincioase să se apropie de cei vii. Iată ce a însemnat nemurirea mea.

Veronica simți emanînd din ea o căldură care o topea. Ochii ei blînzi se umeziră, mîinile porniră nesigure în căutarea unui sprijin. I se adresă bărbatului în gînd :

„Dragul meu Nobar ! Ți-aș da totul, și sîngele, și sufletul din mine, ca să te știu fericit. Oriunde s-ar afla această fericire, aici pe pămînt sau pe steaua ta pierdută printre stele. Dacă vrei, rămîn alături de tine pînă la ultima clipă a vieții“. Urmă cu glas tare :

— N-ai să mai fii singur, Nobar ! Vei avea un prieten, un om căruia îi ești tare drag.

— Crezi ? Părul tău va albi, ochii tăi își vor pierde strălucirea... pe cînd eu, eu voi rămîne...

— Dă-mi mîna, Nobar ! În semn de făgăduială sau, dacă vrei de jurămînt.

Degetele lor se împletiră. Nobar își privi inelul.

— Veronica ! Piatra e roșie, roșie ca para focului !

Scînteiază ! Aceasta-i dovada ! În ea pulsează iar întreaga putere. Energia capabilă să mă ducă înapoi acasă. De unde vine ? De unde forța ?

— Nu știu !

— Nu cumva din tine izvorăște, Veronica ?

— Nu știu !

— Cred... sper că în curînd, voi putea porni la drum.

— Voi fi fericită ! spuse cu o sfîșietoare tristețe. Nobar își înălță brațele spre cer.

— Da ! Sînt gata să încerc ! Acum... acum...

I se păru că un nor lăptos îl învăluie dinspre tălpi spre creștet. Glasul deveni mai încet, ca al cuiva care se îndepărtează.

— Fluidul pătrunde ! Simt cum îmi străbate trupul. Am reușit, Veronica ! Am reușit !

Abia îl mai zărea prin aburul alb ! Doar contururi vagi, care și ele se destrămară. Nu mai rămăsese nimic ! Doar vocea mai ajunse o dată, ca de la mari depărtări.

— Adio, Veronica !

Domnului Ludovic îi trebuiră cîteva minute bune ca s-o readucă la realitate.

— Hei, Veronico ! Ce stai ca o statuie ? Ce-i cu tine ? L-ai găsit pe hoț ?

— .... Dacă l-am găsit ? Poate că a fost și a dispărut ! Poate că n-a existat decît în închipuirea mea... Nu știu, nene Ludovic, zău nu știu !

Salt în beznă

BUCUREȘTI

Întinsa constelație a balizelor, geometria perfectă a neonului străjuită de săgeata luminoasă a turnului de control, cuiburile purpurii din vîrful antenelor creau, pe aeroportul internațional Otopeni, imaginea feerică a viitorului descins în zilele noastre. Pasărea de metal, ghidată de semnalizatoare, rula duduind de-a lungul panglicii albe și se opri ostenită. Aripile încă mai fremătau, cînd scara montată pe un electrocar i se lipi de trunchi.

Pasagerii coborîră și conduși de o tînără în uniformă albastră, se îndreptară spre o clădire monumentală a aerogării.

Radu Tornea, care îndeplinise printre primii formalitățile, ieși în hol. Din mulțime se desprinse silueta masivă a prietenului său, doctorul Vasiliu, și vocea acestuia, răsunătoare, acoperi cu ușurință vacarmul.

— Raduuu ! Aici sînt ! Bine ai venit !

— Bine te-am găsit ! Drăguț din partea ta...

— Eu sînt totdeauna drăguț, doar că nu prea se observă. Îi smulse din mînă valiza ca s-o ducă el. Cum a fost la Viena ? Ia zi, povestește !

Tornea căuta pe cineva printre cei ce așteptau la ieșirea călătorilor. Spuse absent :

— Un simpozion ca toate simpozioanele.

— Dintre „somități" cine a participat ?

— Körner, Dubarry, Harris, Nicolsson, Mirelli.. Nu zărea persoana pe care o aştepta.

— Oho, crema psihiatriei contemporane ! Te invidiez ! Şi cam ce probleme...?

Vasiliu îl călca pe nervi sau poate că era mai irascibil ca de obicei, deoarece Valy nu venise.

— Las' că-ţi povestesc altă dată. Vom avea timp suficient. Ce-i nou pe-acasă ?

— Toate cum le ştii, spuse Vasiliu mofluz şi-i plăti de îndată polita : mă aşteptam s-o găsesc aici pe domnişoara Proca.

Obrajii lui Tornea se acoperiră de o uşoară roşeaţă.

— Eu nu !

— Cum vine asta ? V-aţi certat ?

— Nu ne-am certat, dar... hai s-o lăsăm baltă.

— Ce s-a întîmplat ? Vorbeşte, omule, ca între prieteni.

— E foarte normal că n-a venit la aeroport. Eu, totuşi... speram.

— Nu mai înţeleg nimic ! De ce e normal ?

— Altă dată, Vasiliule ! Te rog nu insista !

— Nu insist, dar spune mai repede !

Tornea studia plafonul holului.

— În ultima vreme, lucrurile n-au mai mers aşa cum trebuie. Înainte de plecarea mea, am avut o explicaţie. A fost de părere să ne despărţim.

Mirarea lui Vasiliu era sinceră.

— Serios ? Las' că vă împăcaţi voi. Ale vieţii valuri !

— Nu cred ! Am ajuns şi eu la concluzia că avem firi prea diferite.

— Ce vrei ? Tu om de ştiinţă, ea pianistă ! Artistă ! Despre concertul ei de săptămîna trecută, zia-

rele au avut numai cuvinte de laudă. Vasiliu continua să toarne gaz pe foc : și era frumoasă... Știi ce ? Dă-i un telefon !

Tornea refuză printr-o vehementă clătinare a capului.

— Nu fi catîr, Radule ! Cheam-o ! Poate a avut intenția să vină dar a fost reținută !

— N-are rost !

— Ba cred că are ! se încăpățînă Vasiliu.

Tornea nu mai spuse nimic. Luă valizele din mîna prietenului fără ca acesta să se opună.

La nouă și un sfert, Radu Tornea deschise ușa garsonierei sale de la ultimul etaj al unui bloc din Piața Palatului.

Valiza și pardesiul rămaseră în antreu și mai mult din pricina stării nervoase decît de oboseală, se trînti, îmbrăcat cum era, pe studio. Privi printre pleoapele întredeschise lucrurile atît de familiare din jurul său, dulapul Biedermayer de culoare închisă, aproape negru, masa ovală, cele patru scaune capitonate cu pluș, scrinul plin cu tot felul de amintiri — scoici exotice, monede vechi, cupe cîștigate la întreceri sportive și albume cu fotografii — care făcuseră farmecul copilăriei sale.

Odaia era neaerisită și mirosea a praf. Îl simți gîdilîndu-i nările și se sculă să dechidă fereastra. Răcoarea serii pătrunse în valuri, umflînd perdelele. Se zgribuli și i se făcu poftă de o cafea fierbinte. După ce puse la priză reșoul, își aprinse o țigară. Fumul se rotea în vîrtejuri în jurul veiozei ca apoi, subțiindu-se, să se piardă în noaptea albastră.

Pe Valy Proca o cunoscuse la un concert simfonic, cu totul întîmplător, deoarece nimeriseră locuri

învecinate. În pauză mîncaseră prăjituri și comentaseră simfonia lui Bruckner. Îl cucerise frumusețea fetei — o brunetă cu ochi verzi — dar și inteligența ei sclipitoare și competentă în materie de muzică. Două săptămîni se văzuseră zi de zi, făcuseră lungi plimbări și petrecuseră week-end-uri încîntătoare la Sinaia și Predeal. Tornea pretindea că o studiase în această perioadă cu toată obiectivitatea psihiatrului și că nu-i găsise nici un cusur. În realitate, o privise cu ochii îndrăgostitului, capabili să preschimbe în merite cele mai puțin agreabile trăsături de caracter.

Mai tîrziu întîlnirile lor se răriseră, diverse obligații profesionale și mondene o ținuseră departe de el, și Radu, fără să și-o mărturisească, începuse să sufere. Simțea că-i ascunde ceva, că ezită să-i vorbească deschis și încerca de cîteva ori să provoace o explicație. Aceasta avu loc înaintea plecării sale la Viena, cînd Valy, deși nedecisă încă, făcuse aluzii la o eventuală despărțire.

Cafeaua clocotea în ibric. Își umplu ceașca, o aduse în cameră și-și aprinse o a doua țigară. Cîteva sorbituri îi dădură calmul și judecata limpede de care avea atîta nevoie.

Și fără sugestia lui Vasiliu ar fi chemat-o probabil la telefon. Acum crezu că venise momentul. Formă pripit numărul. Soneria țîrîi de șase-șapte ori.

— Bună seara. Am sosit adineauri!

Îi răspunse un glas care părea să nu fie al ei. Vorbea sacadat, fără intonație, cu poticneli între cuvinte.

— Aici... Valy. Cine... sînteți... dumneavoastră?

De bună seamă că o trezise din somn și că era buimăcită.

— Radu ! M-am întors de la Viena și...

— Nu... te... cunosc ! Nu cunosc... nici un... nene Radu.

— Valy, te rog lasă glumele ! Dacă n-ai chef acum, spune-o ! Te rechem mîine. Să te chem mîine ?

— Nu... știu ! De ce... mă chemi... pe mine ? Vorbește cu mămica sau cu tăticu.

— Pentru dumnezeu, încetează cu prostiile. Parcă n-ai fi om în toată firea.

— Sînt o fetiță... mă cheamă Valy Proca... și am șapte ani... și la toamnă o să mă duc la școală...

Tornea trînti telefonul în furcă. Își bătea joc de el ! Relatiile lor trecuseră prin cîteva faze, de la tandrețe la pasiune și apoi la indiferență, dar nu-și imaginase că ar putea vreodată să-l ia peste picior. Jignit se apucă să se dezbrace.

„De ce făcea pe copilul ?“ se întrebă dintr-o curiozitate mai curînd profesională. De ce tocmai pe fetița de vîrstă preșcolară ? O simplă alintare ? Nu-și aminti ca ea să fi recurs vreodată la un asemenea gen de cochetărie.

În momentul în care își trăgea pătura pînă la bărbie, îi veni în minte referatul pe care Harris îl prezentase la simpozion.

I se făcu dintr-o dată cald. Sări din pat, se îmbrăcă, și un sfert de oră mai tîrziu, sună la ușa apartamentului Valentinei Proca din Calea Plevnei.

Îi deschise. Era palidă, cu părul în dezordine, cu privirile pierdute în gol. Purta un taior sport de culoarea mustarului și pantofi din piele maro.

— Pe... cine... căutați ?

Vocea era la fel de monotonă, de impersonală, ca adineauri la telefon. Trăsăturile atît de frumoase, de o mare mobilitate — dispunea de o întreagă gamă de surîsuri — aveau acum rigiditatea marmurei. Nu-l recunoştea! O privire îl convinse că nu se prefăcea. Se uita la el ca la un străin, ca la cineva pe care-l zăreşti pentru prima oară. Repetă maşinal întrebarea:

— Dumneavoastră... pe cine... căutaţi?

Tornea simţi o împunsătură în piept.

— Valy, nu mă recunoşti? Sînt eu, Radu!

— Nenea Radu? Ştii să desenezi... un vapor? Am o păpuşă... pe care o cheamă Marghit. Vrei... să ţi-o... arăt?

Intră şi trase uşa după el. Camera spaţioasă, aerată, cu pereţii pastelaţi, cu mocheta groasă de culoare bej era cufundată într-o molcomă semiobscuritate. Mobilierul conceput de un prieten arhitect, tablourile — combinaţii geometrice ingenioase şi colaje — darurile unui pictor din anturajul ei, plantele exotice din jardiniere care-şi răsuceau vrejele în jurul unui paravan din fier forjat, toate acestea se topeau în lumina difuză a unui lampadar împletit din pai de orez.

O sili blînd să se aşeze. Îi luă mîinile într-ale lui, fără ca ea să se opună.

— Cum te cheamă?

— Pe mine... mă cheamă... Valy Proca!

— Cîţi ani ai?

— Şapte ani... la patru decembrie. O să mă duc... la şcoală. Şi Dinuţa... o să meargă la şcoală. Dinuţa ... e prietena... mea.

— Ştii să scrii şi să citeşti?

— Sigur că da ! M-a învățat... mămica.

— Atunci citește aici ! Îi întinse o revistă ilustrată.

O apucă neîndemînatică, o apropie pînă o atinse cu vîrful nasului și începu :

— O... U... OU ! M... A... MAMA... A... RE..: UN... OU.

Tornea avu o senzație de sufocare.

— Bine, foarte bine ! Cît fac șase cu trei ?

— Șaptesprezece !

— Cînd a trăit Johan Sebastian Bach ?

— Asta nu știu ! Nu am cunoscut pe... domnu' ăsta. Cînd o să... mă duc... la școală...

Tornea renunță. Îi propuse o plimbare cu mașina și ea acceptă cu un amestec de bucurie și de apatie, caracteristic debilului mintal.

Telefonă lui Vasiliu care era de gardă, îi relată pe scurt situația și îi ceru să trimită urgent o ambulanță.

A doua zi, după numai trei ore de somn chinuit, Radu Tornea se întoarse la spital. În starea bolnavei nu intervenise nici o modificare. I se dăduseră somnifere și acum dormea adînc, dar cu aceeași față crispată. Rămaseră aproape o oră la căpătîiul ei. Îi făcură encefalograme și o serie de alte teste, care dădură, toate, rezultate neconcludente. Nici un simptom caracteristic dereglării sistemului nervos, nici o dovadă palpabilă pentru instaurarea unei amnezii !

În camera de gardă, o soră le prepară cafele tari.

— Dacă n-ar fi fost povestea de la Viena, mărturisi Tornea, aș fi pus rămășag că simulează.

— Ce fel de poveste, Radule ?

— Nu ți-am spus ? Scoase din buzunarul de la piept cîteva foi de hîrtie, le despături și le întinse

colegului. E rezumatul comunicării lui Harris, din culegerea de referate. L-am recitit astă-noapte de cîteva ori.

Vasiliu parcurse textul dactilografiat. La un pasaj se opri şi-l reluă cu glas tare :

„Pacientul internat la St. James Hospital suferă de o amnezie ieşită din comun. Îşi cunoaşte numele, nu însă şi vîrsta reală, afirmînd că are şapte ani. Îşi aminteşte de casa părintească, de rude, de prieteni, dar numai de cei din copilărie. Tot ce i s-a întîmplat ulterior, la şcoală, la universitate şi mai departe, s-a şters din memorie. Nu ştie să scrie, să citească, să rezolve cele mai simple exerciţii de aritmetică. Din punct de vedere fiziologic starea lui este absolut normală. N-am putut depista urmele vreunui traumatism psihic sau fizic şi nici antecedentele pacientului nu justifică instaurarea unei amnezii". Ce asemănare colosală !

— Nu-i vorba de o asemănare, se răsti Tornea fără să vrea, ci de o perfectă identitate !

Vasiliu îşi trecu palma peste obrajii neraşi.

— Harris a dezvăluit numele pacientului ?

— Da ! Este vorba de sir Michel Perry.

— Exploratorul ? Cel care s-a întors recent dintr-o expediţie în Himalaya ?

— El !

Vru să ştie cum a fost comentat referatul.

— În fel şi chip. Unii, Körner, de pildă contestau originalitatea cazului, alţii, dimpotrivă, îl considerau fără precedent. Harris a fost întrebat dacă a încercat vreo terapie şi a mărturisit că tot ce a întreprins a rămas fără rezultat. N-a reuşit să stabilească natura bolii, nici să amelioreze starea pacientului. Körner

i-a propus să-l transfere pe Perry la el, la München.

— De ce să-l transfere ?

— Deoarece e specialist în asemenea amnezii şi a rezolvat o grămadă de cazuri asemănătoare. Aşa, cel puţin se lăuda. Harris, bineînţeles, a refuzat.

— Prostii ! Tu ce ai de gînd să faci, Radule ?

— Nu ştiu ! În ce zi sîntem azi ?

— În şapte ! De ce întrebi ?

— Ar trebui să stabilim cînd anume s-a produs pierderea memoriei.

Chemă la telefon cîteva din cunoştinţele lor comune, întrebîndu-le dacă o văzuseră pe Valy. O prietenă o întîlnise pe stradă în seara de cinci octombrie, alta fusese cu ea după cumpărături în dimineaţa zilei de şase şi o lăsase apoi în compania pianistului Stoian. Pe acesta, Tornea îl prinse la Ateneu, în pauza unei repetiţii.

— Valentina ? Am luat masa cu ea. S-a întîmplat ceva ?

— Şi după aceea ?

— Am condus-o acasă, am urcat şi am stat niţel de vorbă.

— Pînă la ce oră ?

— Pînă la patru. Dar nu pricep rostul acestui interogatoriu, doctore.

— Cum se comporta ? Ai observat ceva neobişnuit ? Nu te-a intrigat nimic ?

— Era ca de obicei ! Veselă, expansivă, un pic ironică...

— Spune-mi cu exactitate cînd ai părăsit-o ?

— Precis nu pot... pe la patru şi un sfert, cel tîrziu. La cinci intram la cinematograf cu Violeta. Acum, Radule, dacă nu-mi spui imediat...

— Îţi mulţumesc, Stoiane!

Închise telefonul. Doctorul Vasiliu se arătă nedumerit.

— Ce importanţă atribui orei, Radule?

— Niciuna! Poate că amnezia lui Perry s-a declanşat şi ea pe la cinci.

— Ar fi o coincidenţă!

— Nu neg! O coincidenţă. Totuşi, cazurile seamănă ca două picături de apă. Pare absurd, dar mă întreb dacă nu există vreo legătură între Valy şi savantul englez.

— O legătură? În ce sens? Să se fi cunoscut? De unde, Radule? Ea n-a fost, pe cîte ştiu, în Anglia.

— S-ar putea ca Perry...

— Fugi de-aici, că aiurezi.

— Nu-i neapărat necesar să se fi cunoscut! O legătură putea să se stabilească şi printr-o terţă persoană, pricepi? Urmărind această pistă, am putea...

— Ai tu o fantezie!..

— ... am putea descoperi acel „ceva" care provoacă fenomenul. Firul trebuie depănat încetul cu încetul, de la un capăt la celălalt. Ar trebui să mă duc la Londra, la Harris, să-i cer amănunte, să-l văd pe Perry.

— Vrei să faci pe detectivul?

— Dragul meu, încearcă să înţelegi că această chestiune se cere altfel abordată, nu după procedeele clasice, deoarece se abate de la orice regulă. Şi Perry şi Valentina erau oameni sănătoşi. Ca atare influenţele *externe* deţin un rol preponderent şi nu starea psihică anticipat precară a pacienţilor. Aşa cum detectivul îl caută pe criminal, eu va trebui să caut şi să descopăr acest „agent" extern.

Lui Vasiliu nu-i venea să creadă.

— Chiar vrei să pleci la Londra ?

— Nu am altă soluție ! Pe Valy ține-o te rog sub observație, dar nu-i aplica nici un tratament, pînă nu-ți dau de știre.

LONDRA

Era o zi de toamnă neobișnuit de frumoasă pentru orașul de pe Tamisa, cu cer senin și cu un soare cald și prietenos. Clădirile vechi, toate de aceeași culoare cenușie din pricina fumului, arătau mai puțin sumbre și-și etalau, într-o vremelnică strălucire, comorile arhitecturale.

Doctorul Tornea sosise cu avionul în cursul dimineții, luase o cameră la un hotel din apropierea Hyde-Park-ului și, pe la zece se întîlni cu Harris în cabinetul acestuia de la spitalul St. James. După ce îi expuse cazul Valentinei, îi ceru amănunte despre Perry. Englezul îl ascultă cu luare-aminte, deși vădit frămîntat de propriile sale probleme.

Cînd Tornea termină, începu să-și descarce inima :

— Sir Michel nu mai este pacientul meu, dragă colega, ci al profesorului Körner. Am primit dispoziții în acest sens din partea familiei și, bineînțeles, m-am conformat.

— La Viena, Körner pomenise parcă... Și chiar a avut îndrăzneala să se adreseze familiei ? Asta întrece orice limită a uzanțelor profesionale, dacă nu chiar a bunului simț.

— N-am calitatea să judec procedeele domnului profesor Wilhelm Körner. Alaltăieri primesc un telefon de la doamna Perry : „Domnule doctor, am fost sfătuită să-l trimit pe soțul meu la o clinică

din Germania. Voi veni să-l iau personal. Vă rog ca totul să fie pregătit". I-am răspuns, firește, că e liberă să facă ce vrea. Ieri dimineață cucoana și-a făcut apariția într-un Austin ultimul model, însoțită de valetul ei. L-au luat pe bietul Perry, l-au vîrît în mașină și au pornit direct spre aeroport.

Mai mult nu știu, iubite colega! Înțeleg situația dumitale, dar nu te pot ajuta. Vorbește cu doamna Perry sau, și mai bine, repede-te la München!

Tornea se decise s-o viziteze pe soția exploratorului.

Găsi cu greu un taxi și din pricina traficului aglomerat, a șirurilor interminabile la încrucișări, abia către ora prînzului ajunse la destinație. Casa familiei Perry, situată într-un cartier de vile din partea vestică a metropolei, era, prin soliditatea și sobrietatea ei, un adevărat monumet al epocii victoriene. Poarta din lemn lustruit, opreliște de netrecut pentru orice intrus, avea la mijloc un cap de leu turnat în bronz.

Cînd ecoul soneriei se stinse, un bărbat cu favoriți, purtînd o vestă în dungi albe și negre, îi deschise și îl măsură bănuitor.

— Doresc să vorbesc cu doamna Perry!

— Cu doamna Perry? Valetul încreți fruntea. Doamna nu se află la Londra. Dumneavoastră cine sînteți?

— N-are importanță! Poate că-mi poți da dumneata informațiile de care am nevoie. Este vorba de sir Michel...

— Îmi pare rău, domnule, dar nu știu nimic. Omul se pregăti să închidă ușa.

— Stai niței!

N-avu timp să continue, căci din spate cineva îl dădu la o parte pe valet și o voce agresivă, cu un pronunțat accent oxfordian, se răsti :

— Întinde-o !

Intervenția atît de puțin politicoasă aparținea unei fete în pantaloni și jachetă de piele. Avea părul moale, castaniu, strîns într-un coc demodat, fața prelungă, bărbia voluntară și buzele pline, foarte roșii.

Tornea, prea surprins ca să reacționeze, făcu un pas înapoi.

— Așa e mai bine ! constată tînăra satisfăcută. N-avem nevoie de gazetari...

— Duduie, eu...

— ...de gazetari care-și vîră nasul peste tot ! Pleacă, domnule, cu binele, altminteri...

Încercarea ei de a trînti poarta nu reuși pe deplin, dar nici cea a lui Tornea de a pune piciorul în prag. Trebui să-l retragă gemînd de durere și se dădu șchiopătînd la o parte.

Fata îi recomandă în batjocură :

— Comprese cu spirt ! Comprese reci cu spirt !

Doctorul se aplecă ca să-și maseze laba piciorului și spuse, privind-o de jos :

— Găsesc purtarea dumitale incalificabilă. Cine-ți dă dreptul să bruschezi oamenii ?

Ea își puse pumnii în șold.

— Ia' te-te cine-mi face mie morală ! Un reporteraș nenorocit, care nu știe decît să fie indiscret, să adulmece prin casele cetățenilor onorabili.

— Domnișoară...

— Nu-ți convine adevărul ? Ei da, detest indivizii de teapa dumitale ! E oribil să umbli după chesti-

unile personale ale altora, să le transformi în „senzaţii“ şi să le oferi, calde, cititorilor unor fituici de scandal. Sau cine ştie, să le foloseşti în scop de şantaj.

Indignarea o făcea şi mai atrăgătoare şi Tornea nu putu să n-o admire.

— Mulţumesc pentru această lecţie de etică profesională la care subscriu cu convingere. Doar că... e greşit adresată. N-am nici o contingenţă cu presa în afara faptului că o citesc din cînd în cînd.

— Dumneata nu eşti ziarist ?

— Nu, domnişoară, sînt medic !

Obrajii fetei se aprinseră.

— Pricep ! Aţi venit pentru că vă interesează cazul lui sir Michel. Din păcate, asta nu schimbă cu nimic fondul problemei.

— În ce sens ?

— Doamna Perry a fost foarte categorică : nimănui nici un cuvînt despre soţul ei ! Rolul meu este să veghez asupra respectării acestei dispoziţii.

— Nu faceţi parte din familie ? Credeam...

— A nu ! Mă numesc Diana Todd şi sînt coproprietara firmei „Todd, Todd şi succesorii — detectivi particulari“. Primul Todd, Josuah, e tatăl meu, al doilea, unchiul Benjamin.

— Iar succesorii, dumneavoastră !

— Într-adevăr ! Doamna Perry a plecat ieri, la o soră din Birmingham, fiul locuieşte la Glasgow, fiica studiază la Cambridge. Am rămas doar eu cu valetul ca să ţinem la distanţă curioşii.

— Indivizi de teapa mea !

Diana surîse încurcată.

— Nu mi-o luați în nume de rău. Mi-am făcut doar datoria.

— Și încă cu mult aplomb, domnișoară. Trebuie să vă mărturisesc ceva : nu numai interesul pentru cazul domnului Perry m-a adus aci !

— Daaa ! ? !

— O persoană care-mi este... apropiată, suferă de aceeași maladie. Iată de ce v-aș fi îndatorat dacă mi-ați înlesni obținerea cîtorva informații.

Îl pofti în casă. În bibliotecă, Tornea îi relată întîmplările ultimelor zile și încheie, rugînd-o din nou să-l ajute, în limitele permise de conștiința ei profesională.

Tînăra nu se mai codi.

— Îmi pare bine că ați amintit chiar dumneavoastră de conștiință. Ce vreți să știți ?

— În primul rînd, cum s-a îmbolnăvit ? În ce împrejurări ? Și cînd ? Imediat după înapoierea din expediție sau mai tîrziu ?

— Asta v-o pot spune : la o recepție oferită în cinstea lui în saloanele restaurantului „Groom".

— La cîte zile după sosire ?

— În șase septembrie ! Sir Michel a venit acasă la... 25 august. Altceva ?

— Dacă, după părerea dumneavoastră, a putut exista vreo relație între domnul Perry și pianista Valentina Proca din București ?

— Vă gîndiți la... Nu știu, zău !

— Vorbiți deschis ! Nu sînt susceptibil.

— În general, sau... ?

— În cazul de față.

— N-am auzit rostindu-i-se vreodată numele, deși, cum să vă spun... sir Michel era un mare admirator

al sexului frumos. Nu cunosc, firește, toate escapadele sale sentimentale, dar în ultimile luni avea o legătură serioasă. Doamna Perry știa despre ea și de aceea, după îmbolnăvirea soțului ei, a depus eforturi pentru a evita publicitatea și un eventual scandal. Deși la St. James Hospital era bine îngrijit, ca să-l ferească de indiscreți, a preferat să-l expedieze la München, îndată ce a primit telegrama cu oferta profesorului Körner.

— Deci, așa stau lucrurile. O chestiune de amor propriu, de demnitate ?

— Și încă de demnitate ! Doamna Perry e, din partea mamei, o ducesă de Norfolk. Acum, domnule, lămuriți-mă și pe mine. V-ați format vreo părere în privința cauzelor acestor pierderi de memorie ?

— O părere, da ! Le atribui unor factori externi și nu predispoziției. Mai mult...

— Hipnozei, poate ? Sau unei substanțe toxice ?

— Analizele n-au scos în evidență prezența în organism a vreunei toxine necunoscute, a vreunui microb sau virus. Nici sugestie propriu-zisă nu pare să fi fost, deși, poate, ceva de felul acesta. La un moment dat mă întrebam dacă sir Michel n-a contractat boala în timpul expediției.

— Deci tot la o otravă vă gîndiți... la o otravă din acelea preparate de indigeni ?

Fiindcă nu primi răspuns, Diana se lansă în noi presupuneri.

— Poate la vreun obiect, capabil să provoace pierderea memoriei așa cum — să nu rîdeți de mine — așa cum luciul unei oglinzi e uneori în stare să ne cufunde într-un somn hipnotic. N-am desfăcut eu valizele lui sir Michel, dar dintr-o expediție se

aduc de regulă obiecte neobișnuite, statuete, măști, scule de vrăjitorie. Neobservînd surîsul stingherit al lui Tornea, adăugă: la urma urmei, îl putem întreba pe John.

Îl chemă pe valet.

— Erau patru cufere, o informă acesta. Unul cu îmbrăcăminte, celelalte cu tot felul de ierburi, flori presate și pietre, cu insecte puse la borcan și cu fluturi. Mi-a poruncit să le așez pe rafturile din laborator, pînă va avea timp să le aranjeze. Dar n-a mai apucat s-o facă!

— Obiecte așa... mai neobișnuite, ale indigenilor, nu se aflau prin geamantane? își continuă Diana interogatoriul.

Valetul spuse fără ezitare:

— Nu! Doar o casetă frumos cizelată.

— Ce fel de casetă? Ai deschis-o?

— Ei da! Am ridicat capacul. Înăuntru erau...

— Ce?

— Țigări de foi! Niște havane de foarte bună calitate.

Diana îl concedie.

— Mulțumesc, John, poți pleca! Domnule doctor, asta-i tot ce am putut face pentru dumneavoastră.

— Ați fost foarte amabilă! Cunosc acum cîteva detalii prețioase. De pildă că sir Perry s-a îmbolnăvit la 6 septembrie, la restaurantul „Groom". Cred că acolo am putea afla mai mult.

— „Am afla"? Vorbiți la plural?

— Deoarece am convingerea că mă veți ajuta și de acum încolo, domnișoară Diana.

— Să vă ajut? Poate vreți să spuneți că o să „colaborăm"? Asta ar fi cu totul altceva. Chiar

dacă am fost angajată ca cerber, consider că am datoria să acționez în interesul clientului meu în orice chip. Mi-o impune... conștiința profesională.

Un ceas mai tîrziu, Diana Todd și doctorul Tornea intrară prin ușa cu aspect medieval a restaurantului „Groom". Înființat prin secolul al XVIII-lea, localul păstra cu rigoare tradițiile hanurilor londoneze din aceste vremuri. Pe policioare erau așezate farfurii de alamă și ulcioare de bere din staniu, iar pe pereți atîrnau steme și drapele ale breslelor. Chelnerii aveau aerul unor seniori sau chiar al unor membri ai Casei lorzilor.

Ambianța intimă, exclusivistă, te avertiza din capul locului asupra dificultăților de a obține vreo informație și într-adevăr — obișnuiții o știau și o prețuiau — discreția intra aici în costul pipărat al meniului. Abia după ce Diana își declină calitatea, după ce explică scopul vizitei și dădu asigurări în privința grijii pentru păstrarea bunului renume al casei, șeful de sală acceptă să-l cheme pe domnul Charles. Domnul Charles îl cunoștea de mulți ani pe sir Michel și fusese în preajma lui în ziua banchetului. Era un domn de aproape șaptezeci de ani, adus din spate, căruia profesiunea practicată din fragedă tinerețe îi devenise o a doua natură. În pofida insistențelor Dianei, nu se așeză pe scaun.

— Vă rog frumos, cu îngăduința dumneavoastră, aș rămîne în picioare. Obișnuință, știți!

— Îmi pare rău! Vă amintiți de prînzul dat în cinstea lui sir Michel Perry?

Oferindu-i-se prilejul de a rupe tăcerea impusă, de a ieși din tipicul dialogului pur profesional, domnul Charles îl folosi din plin.

— Cum să nu! În meseria noastră, fără o memorie prodigioasă nu faci nimic; pe deasupra, e necesar să ai atenția mereu trează, spirit de observație și temeinice cunoștințe de psihologie. Fiecare client e un caz particular și cere un tratament aparte.

Tornea constată similitudinile cu propria sa profesiune. Zîmbetul său nu-i scapă bătrînului chelner.

— Rîdeți, domnule? Într-un fel trebuie să vorbești cu un client nervos și irascibil, într-alt fel cu unul plictisit și flegmatic; nu poți servi în aceeași manieră o pereche de îndrăgostiți și niște oameni de afaceri veniți să încheie o tranzacție.

— În cazul acesta, ne puteți spune ce s-a întîmplat și în ce stare de spirit se găsea sir Michel? vru să știe Diana.

— Firește! A sosit pe la unu. După ce l-am ajutat să-și scoată pardesiul, l-am condus la locul său din capul mesei. S-a adunat de îndată lume multă; i se strîngea mîna, era felicitat și i se puneau tot soiul de întrebări. Arăta, ca întotdeauna, surîzător și puțin afectat. Își potrivea cravata și dunga de la pantaloni, ca și cînd ar fi fost în așteptarea cuiva... a unei persoane căreia ținea să-i facă o impresie cît mai favorabilă. De la unu și treizeci și pînă la două treizeci s-a servit masa. Nu prea mînca, deși, în general, prețuiește bucatele alese. Ce mai, stătea ca pe ghimpi. În timpul desertului s-a ridicat, a venit lîngă mine și mi-a șoptit: — Charles, o să mă caute o doamnă. Condu-o în salonașul galben și roag-o

să aştepte. Pe urmă vii să-mi comunici că sînt chemat la telefon.

— Doamna a sosit ? se precipită Tornea. Cînd ?

— La trei fără un sfert.

— Cine era ?

— Eu n-o văzusem niciodată dar am recunoscut-o imediat după fotografiile din reviste !

— Cine era ? îl zori Diana.

— Yvette Robert, cîntăreaţa de şansonete. Cum l-am anunţat potrivit înţelegerii, sir Michel a alergat spre salonaş, sprinten ca un băieţandru. Abia m-am putut ţine după el. Înainte de a intra, m-a rugat să am grijă să nu fie deranjat.

— Cît timp au stat acolo ?

— Cîteva minute, domnişoară ! Pe urmă, sir Michel a ieşit să-mi ceară să-i aduc un pachetel din buzunarul pardesiului.

Diana îi apucă fără să vrea braţul.

— Ce fel de pachetel ?

— Un etiu, domnişoară, un etiu din piele, înfăşurat în hîrtie de mătase, de bună seamă un giuvaier.

— Pe urmă ce s-a mai întîmplat ?

— Am intrat în salon şi i-am înmînat pachetelul. L-a desfăcut şi a scos un obiect.

— N-aţi putut vedea ce era ? întrebă medicul.

— Nu ! Ajunsesem de-acum lîngă uşă. L-am auzit însă spunînd : „Am găsit-o la poalele lui Makalu, printre stînci. Aspectul ei neobişnuit, uluitoarea ei frumuseţe şi strălucire, m-au făcut să mă gîndesc la tine, Yvette. Sînt fericit că bijutierul a montat-o

la timp. Îți doresc...“ În clipa aceea, s-a produs nenorocirea !

— Ce oră era ? În jur de cinci ? întrebă Tornea.

— Nu ! V-am spus doar : trei fix. Pendula tocmai începuse să bată. Sir Michel a îngălbenit, privirile i s-au tocit, brațele atîrnau neputincioase. Părea un om care nu mai e stăpîn pe voința lui. Am asistat o dată la o experiență de hipnotism. Ei bine, semăna leit cu o persoană aflată în transă.

— Și mai departe ? Ce s-a întîmplat ?

— Domnișoara Robert nu observase nimic. Se uita fascinată la conținutul eti-ului. I l-a luat din mînă, l-a vîrît în poșetă și mi-a făcut semn s-o iau înainte. Am însoțit-o pînă la poartă și cînd am revenit, sir Perry stătea tot pironit locului. Nu l-am dus înapoi în sală, ci am chemat doi domni, despre care știam că-i sînt buni prieteni. Văzîndu-l s-au alarmat și l-au întrebat ce i s-a întîmplat. Nu le răspundea și nici măcar nu-i recunoștea. Îngîna doar : *„Mă cheamă Michel Perry, am șase ani jumate și știu un cîntec cu omul de zăpadă“*. După ce a făcut o reverență, l-a cîntat de la început pînă la sfîrșit și a mai recitat, ca supliment, o poezioară. Părea foarte dezamăgit că producțiile sale artistice nu sînt răsplătite cu aplauze, și că nu i se oferă, drept recompensă, o felie de tort. Cînd s-au mai dezmeticit, unul a fugit după un medic, care l-a transportat cu mașina la spital. Cam asta a fost !

Tornea îi strînse mîna și îi mulțumi, încercînd să-și ascundă dezamăgirea.

Luară masa împreună, dar nu la „Groom“, ci la o mică pensiune de pe Wympole Street, ale cărei

specialități erau pateurile cu tocătură de rinichi și berea de casă.

— Călătoria mea n-a fost prea rodnică, se plînse Tornea cînd ajunseră la cafea. Ceea ce am aflat, n-are probabil nici o legătură cu amnezia domnului Perry și a Valentinei Proca.

— A propos, mi-ați vorbit prea puțin despre ea. Cum e? Tînără? În vîrstă? Cînd și-a pierdut memoria, s-a manifestat la fel ca sir Michel?

Doctorul evită un răspuns.

— Nu știu ce să fac! Să mă înapoiez la București, sau...

— ...sau să plecați la Paris? La asta vă gîndeați?

— Da! Poate că Yvette Robert, care a fost cu el în ultimele sale clipe de luciditate, a observat ceva deosebit.

— Remarc că ați început să vorbiți la singular.

— Cum altfel? Dumneavoastră aveți, desigur, obligații...

— Prima și cea mai importantă este aceea de a apăra interesele clienților mei. Forma sub care o fac, mă privește. De la cîntăreață am putea afla, într-adevăr, lucruri interesante.

— Așadar, „am" putea afla! La plural!

— Firește! Doar n-o să vă las să plecați singur... tocmai la Paris și tocmai la primejdioasa Yvette Robert.

PARIS

Teatrul „Majestic" se afla într-un cartier central, la întretăierea bulevardului Saint-Germain cu Rue de Rennes și, ca să evite pierderea de timp, se duseră acolo direct de la aeroport. Se înserase. Deasupra

apelor Senei plutea o ceață alburie, frunzele ruginii se fugăreau posomorîte de-a lungul cheiului și pe frontispiciile caselor începuseră să strălucească luminile multicolore ale reclamelor.

În taxi, Diana se lăsase comod pe spate și privea drept înainte. Tornea avu prilejul să-i admire profilul delicat și părul cu luciu de mătase. Constată surprins că prezența ei îl încîntă și că-i dă totodată un sentiment de bucurie calmă, pe care nu-l cunoscuse niciodată alături de Valy.

Îi păru rău cînd ajunseră la destinație.

Spectacolul începuse. Holul înzorzonat, în stil baroc, pustiu și cu luminile stinse, avea ceva din tristețea palatelor părăginite. Prin ușile capitonate răzbăteau acordurile unei melodii sentimentale, interpretată de o voce desuetă de tenor liric. Un fel de lacheu, într-un frac liliachiu cu epoleți și brandenburguri îi întrebă pe cine caută.

— Pe domnișoara Robert ! Unde e intrarea artiștilor ?

— Intrarea artiștilor ? Credeți că fiecare poate pătrunde așa, netam-nesam, la artiști ? Păi ce ne-am face dacă toți ar năvăli aici după autografe sau mai știu eu ce ? Accesul particularilor strict interzis ! E clar ?

— Foarte clar ! recunoscu Diana. Doar că noi nu umblăm după „autografe sau mai știu eu ce", ci după un interviu. Sîntem de la „London Tribune".

— A, ziariști ! Aveți legitimație ?

Diana îi scutură în palmă o bancnotă de zece franci.

— Cred că asta ține loc de legitimație,

— Vă mulțumesc ! Puteți intra ! Artiștii noștri sînt bucuroși să dea declarații presei. Numai că pe domnișoara Robert n-o s-o găsiți !

Tornea era consternat.

— De ce ?

— Lipsește de la teatru. E bolnavă.

— Bolnavă ? De cînd ?

— Să tot fie vreo două-trei săptămîni. Nu vă mai prefaceți ! Știam de la început că pentru boala asta a ei ați venit. Au mai fost și alți domni ziariști.

— Uite ce, îl momi detectiva, dacă ne dai cîteva amănunte, sînt dispusă să-ți mai arăt o dată legitimația.

O a doua hîrtie albastră își schimbă posesorul.

— Apoi, s-a întîmplat într-o după-amiază, în timpul repetiției. Domnișoara cînta cîntecul acela despre un copac bătrîn într-un parc, care a văzut multe la viața lui. Domnul Brisson o acompania la pian. Deodată amețește. Se face albă ca cearșaful, înțepenește și nu mai e capabilă să scoată o vorbuliță. Se adună colegii, o scutură, o stropesc cu apă, nimic ! Nu recunoaște pe nimeni, ci stă ca și cînd ar fi lovit-o damblaua.

— Fantastic ! făcu doctorul privind-o pe Diana.

— Se apucă iar să cînte, continuă omul în livrea, dar nu șansoneta ei, ci una din aiurelile alea ale copiilor : „*Un coq sur un mur, qui picote du pain dur, picoti picota, lève la jambe et saut en bas*“*. Au dus-o la spital.

— La ce spital ? întrebă Tornea repede.

---

* Un cocoș pe un zid, ciugulește pîine uscată, picoti picota, ridică piciorul și sare jos.

— La Sainte-Anne, mi se pare. La balamuc! Doamna Mélanie ar putea să vă dea amănunte.

— Cine e doamna Mélanie?

— Garderobiera domnișoarei Yvette.

— Nu-i nevoie, hotărî Tornea. La Sainte-Anne lucrează Dubarry. Să mergem imediat la el.

— La ora asta?

— Nu contează! Locuiește la spital și, la urma urmei, sîntem prieteni.

La centrul de psihiatrie din rue de Tolliac doctorul Dubarry îi aștepta. Îi telefonaseră în prealabil, solicitîndu-i o întrevedere și francezul nu numai că acceptase, ci și insistase să-l vadă cît mai curînd pe Tornea.

Se așezară pe o bancă din curtea spitalului. Tornea vru să-i expună, pe îndelete evenimentele ultimelor zile ca în final să-i ceară relații despre Yvette Robert, dar auzind despre ce este vorba, lui Dubarry îi sări mustarul:

— Nu pot să te ascult, mon cher! Iartă-mă! Simt că fac explozie dacă nu-mi ușurez chiar acum sufletul.

— Ai avut necazuri?

— Necazuri? Stai să vezi. La cererea direcției teatrului „Majestic" și a cîtorva persoane influente, am înscris-o pe domnișoara Robert sub alt nume, ceea ce ne-a scutit de insistentele oaspeților nepoftiți. Fata era delicioasă și-ți mărturisesc că amnezia o avantaja, de vreme ce tot nu avusese prea mult în căpșorul ei. Se juca prin grădină, cînta, spunea poezioare și se împodobea cu cununi de flori. O iubeau toți, personalul, bolnavii... E drept că, din punct de vedere profesional, n-am realizat cine știe ce progrese. Pot

spune doar că blocarea memoriei a survenit ca o urmare a unei intervenţii brutale, fără ca la pacientă să fi existat vreo predispoziţie psihopatologică.

Tornea, căruia i se confirmau opiniile, înregistră cu satisfacţie privirile admirative ale Dianei.

— Bine, bine, dar acestea nu-s motive de supărare.

— Pleznesc fiindcă mi-au luat-o, mon cher ! Da, da, au luat-o şi au dus-o la... la naiba să-l ia !

— La profesorul Körner te pomeneşti ? întrebă detectiva. Ca şi pe sir Michel ?

Psihiatrul confirmă.

Se grăbiră să-l pună în temă în privinţa dedesubturilor afacerii, a relaţiilor dintre Perry şi cîntăreaţă şi a intereselor nobilei urmaşe a ducilor de Norfolk.

— Aha ! Aflînd probabil că Yvette şi-a pierdut memoria în împrejurări similare, doamna Perry...

— ... a trecut la atac ! îl completă Diana Todd. A dispus trimiterea soţului ei la München şi a intervenit pentru îndepărtarea şansonetistei de la spitalul dumneavoastră unde, în ultima instanţă, putea fi mai lesne descoperită. În ce condiţii a plecat Yvette ?

— Alaltăieri s-a prezentat fratele ei, un puşti impertinent cu barbă şi cu plete. A intrat fără să dea măcar bună ziua. *„Doctore, am venit după soră-mea. Aici e la cheremul a tot soiul de gură-cască şi de fanţi, aşa că am hotărît s-o duc la o casă serioasă. Afacerea e pusă la punct şi aranjată cu profesorul Körner"*. Îmi venea să-i trag palme, dar pe Yvette am trebuit să i-o dau. Cu domnul profesor am să mă răfuiesc într-o zi, îi vine şi lui rîndul.

— Deci nu pe domnişoara Robert erai supărat ? La început aşa mi se părea.

— Pe ea ? Vai de mine, mon cher Tornea ! Ea este o copilă dulce, sensibilă, visătoare şi pe deasupra —

își coborî glasul ca să nu-l audă Diana — are niște picioare... Pe domnul profesor mi-e necaz, că mi-a suflat-o !

— Așadar, sir Michel și cîntăreața se află acum la München. Dragă Dubarry, cred că-l voi vedea pe Körner înaintea ta. Dorești să-i transmiți ceva ?

MÜNCHEN

Sanatoriul profesorului Körner era situat undeva la marginea orașului, în mijlocul unui parc cu stejari seculari, împrejmuit de un zid înalt de cărămidă. Ca să ajungă la poartă, mașina pe care Tornea o închiriase trebui să părăsească șoseaua națională și să parcurgă un kilometru de drum neasfaltat. Se opri în fața gheretei portarului și coborî.

— Aș dori să vorbesc cu domnul profesor Körner !

— Azi e marți ! constată omul în halat alb și chipiu, ca și cînd această realitate calendaristică ar fi făcut de prisos orice altă explicație.

— Știu ! Marți, doisprezece octombrie ! Și ce-i cu asta ?

— Citiți afișul !

Pe cartonul alb din dreptul ghișeului scria cu litere de tipar :

Nervenklinik Prof. Dr. Wilhelm Körner
*Empfang Montag und Freitag von 9 bis 12 Uhr nur nach vorheriger Ansage**.

Programul atît de riguros și de zgîrcit i se păru plin

* Clinica de boli nervoase prof. dr. Wilhelm Körner. Primire luni și vineri, între orele 9 și 12. Numai după înscriere prealabilă.

de haz. Zîmbetul său abia schiţat nu trecu neobservat şi portarul îl interpelă :

— Găsiţi ceva de rîs ? La noi domneşte ordinea şi disciplina, domnule. Sînt sigur că aţi omis să vă treceţi pe listă, domnule !

— Ce-i drept, e drept ! N-am recurs la „înscrierea prealabilă". Dar nici nu doresc să fiu consultat. Vreau pur şi simplu să vorbesc cu domnul profesor.

Omul cu şapca deşurubase capacul unui termos şi-şi turnă cafea în paharul de plastic.

— Cunoaştem ! Aşa spuneţi cu toţii cînd veniţi neprogramaţi. Vă dau un sfat : duceţi-vă acasă şi chemaţi-ne la telefon. O să răspundă sora de serviciu. Îi indicaţi numele, vîrsta, profesiunea, adresa şi aşa mai departe, iar ea o să vă comunice ziua şi ora vizitei. În felul acesta, peste trei-patru săptămîni, puteţi fi primit de domnul director.

— Ascultă, prietene, mă numesc Radu Tornea şi sînt, ca şi şeful dumitale, medic. Vin la profesorul Körner în calitate de coleg şi nu de pacient. Şi acum, fă bine şi deschide poarta.

Tonul energic îl determină pe portar să cedeze. Apăsă pe butonul de deschidere a porţii şi automobilul pătrunse în parc, rulînd pe pietrişul mărunt al aleii.

Körner, informat telefonic, îl aştepta în capul scării. Era un bărbat de cincizeci de ani, scund şi îndesat, cu părul alb tuns scurt şi cu ochelari cu ramă subţire de aur. Purta un costum în carouri, cămaşă cadrilată şi pantofi cu talpă groasă, ceea ce îl făcea să semene cu un administrator de moşie.

— Ce surpriză doctore Tornea ! Intră, te rog. In-

tră și fă-te comod. Cărui fapt îi datorez plăcerea de a te vedea ?

Dintr-un sertar al biroului apăru o sticlă de rachiu de ienupăr și două pahare. Camera întunecoasă, cu pereții în lambriuri de stejar, poseda un cămin impunător în care fumegau cîțiva bușteni. Arcurile uzate ale fotoliilor de piele zdrăngăniră sub greutatea trupurilor.

— Domnule profesor, iată pe scurt scopul vizitei mele : sosind la București...

Vru să-i povestească despre Valentina, dar amintindu-și comportarea lui Körner față de colegii de la Londra și Paris, se opri nedecis.

Profesorul așteptă impasibil.

— Sosind în București, reîncepu Tornea, am avut răgaz să reflectez asupra celor relatate de doctorul Harris la simpozion și mi-am format o anumită părere. De la Dubarry am aflat de al doilea caz, aproape identic. Avînd în vedere că ambii bolnavi se află acum la dumneavoastră...

Körner avu o tresărire și răspunse în doi peri :

— Interesul pe care îl purtați pacienților mei mă onorează, deși nu-i sesizez prea bine mobilul. Domnul Perry și domnișoara Robert mi-au fost încredințați de prea puțină vreme, ca să vă pot împărtăși opiniile mele. Țin să subliniez că numai la insistențele familiilor am consimțit să-i primesc. Dar, de vreme ce ați întreprins această călătorie obositoare, împărtășiți-mi ideile dumneavoastră. Vă ascult.

— Domnule profesor, consider că această amnezie se datorează unui factor exclusiv extern. Ea nu este generată de obișnuitul complex de împrejurări care, suprapunîndu-se unei predispoziții, afectează îndeobște

starea psihică — un șoc nervos, traumatisme, etcetera, etcetera...

Körner își scoase ochelarii și începu să-i lustruiască migălos cu o bucată de piele de căprioară, pe care o ținuse împăturită în buzunarul de la piept.

— Vă invidiez, domnule doctor, pentru extraordinara dumneavoastră capacitate de a diagnostica... la distanță. Pe cîte știu, n-ați avut prilejul să consultați bolnavii. În sfîrșit... ce înțelegeți dumneavoastră prin „factori externi" ? Un virus ? O substanță chimică ? Sugestie ?

— Nu știu ! recunoscu Tornea. Poate ceva de felul acesta, poate altceva, ce încă nu sîntem capabili să definim.

Profesorul terminase cu curățatul lentilelor și-și alese dintr-o cutie o țigară de foi negricioasă. Spuse în timp ce-i reteză capătul cu o lamă specială a briceagului :

— Frumoase concepții ! Mai rămîne să susțineți că au căzut victimă unor vrăji. La urma urmei, ce doriți de la mine, domnule doctor Tornea ?

— Să-mi îngăduiți să văd pacienții, să le pun cîteva întrebări.

Fumul trabucului îl jena și ca să scape de el nu găsi altă soluție decît să-și aprindă una din propriile sale țigarete.

— Mă tem că nu va fi posibil.

— Cum ați spus, domnule profesor ?

— Ziceam că nu prea va fi posibil.

— De ce ?

— Vedeți, metoda pe care o aplic...

— Sînt și eu medic. Voi ști să am grijă.

Körner se ridică.

— Vă rog să nu insistați. În timpul tratamentului interogarea pacienților poate avea consecințe extrem de dăunătoare.

Fu cît p-aci să-i destăinuiască, ca suprem argument, cazul Valentinei, dar se abținu din nou.

— Nu prea vă înțeleg, domnule profesor, dar dacă acesta este ultimul cuvînt, îngăduiți-mi să mă retrag.

Neprimind nici un răspuns, ieși din birou în aparență calm, în realitate spumegînd de mînie. Se sui la volan și demară, stîrnind o grindină de pietricele.

Pe aleea dinspre șosea coborî și începu să se plimbe printre arborii pădurii, ca să-și adune gîndurile. Această afacere încîlcită era plină de implicații, care nu aveau nimic comun cu aspectul ei științific. Ambițiile exagerate ale doamnei Perry, eforturile ei de a-și păstra numele nepătat erau în stare să compromită pînă și strădaniile medicilor. Trebuia să întreprindă ceva! I-o dictau nu numai obligațiile morale față de Valy, ci și conștiința profesională. Trebuia să-i vadă pe Yvette și pe sir Michel, în pofida tuturor opreliștilor.

Conduse mașina spre motelul situat la marginea autostrăzii. Simțea nevoia unei mese consistente și a cîtorva ore de somn bun.

Își consultă ceasul la lumina lanternei de buzunar. Unu fără un sfert! Noaptea era întunecoasă. Din norii compacți ce nu lăsau să se străvadă luna, cernea de zor o ploaie măruntă. Tornea opri mașina și o luă pe jos prin pădure, ferindu-se să facă zgomot. Ajuns la împrejmuirea sanatoriului, merse de-a lungul ei pînă într-un punct diametral opus porții. Nu-și făcuse nici un plan, nu luase nici o unealtă, lăsînd totul pe

seama hazardului. Norocul îi surîse. Descoperi o porțiune de zid cu tencuiala căzută, cu mortarul fărîmițat și cu goluri ce puteau fi folosite în chip de trepte. Se cățără, încălecă zidul ca apoi, convins că nu fusese zărit, să coboare în parc.

Din pricina vremii urîte, paznicii își căutaseră adăpost pe sub streșini. Cărările erau pustii și de nicăieri nu răsunau pași pe pietriș. Doctorul se furișă prin iarba umedă, din trunchi în trunchi, din boschet în boschet. Ajunse în spatele conacului, la una dintre acele aripi neînsorite și igrasioase, care adăpostesc de obicei cămările, magaziile și locuințele personalului.

Geamurile erau întunecate, în afara celor ale coridoarelor, din care răzbea o lumină slabă. Burlanul gros de tablă aparținea desigur instalației de aerisire a bucătăriei. Încercînd rezistența ferestrei din care ieșea, lemnăria putredă se sfărîmă și încuietoarea cedă.

Nu se înșelase. Mirosea atît de puternic a mîncare stătută, încît orice confuzie era exclusă. Aprinse lampa și făcu ocolul imensei plite, cînd ceva, o pisică sau un șobolan, îi trecu printre picioare.

Ieși pe coridor. Își aminti că la vizita lui „oficială" trecuse, în hol, pe lîngă sora care completa registrul de pacienți. Dacă dădea de acest registru...

Holul era chiar la capătul culoarului, iar cartea legată în pînză, pe birou. O deschise și începu s-o răsfoiască. Printre ultimele însemnări figurau și cele referitoare la Perry și la domnișoara Robert. Stăteau amîndoi la parter, în odăi alăturate. Tornea se orientă rapid. Pătrunse într-o anticameră luminată de un bec slab, în care — își dădu seama cu întîrziere — ar fi fost posibil să se găsească o soră. Din feri-

cire, scaunul era gol. Cele două uși spre rezervele bolnavilor erau încuiate, dar cheile nu fuseseră scoase. Învîrti la întîmplare una din ele și se strecură înăuntru. Nu-l întîmpină nici albeața sobră a pereților, nici mirosul de spital. Văzu, la lumina veiozei, o garsonieră confortabilă, puțin demodată, de pensiune familială. Înăuntru nu era nimeni. Locatarul — Michel Perry, judecînd după pipa și pachetul de tutun de pe masă — lipsea.

Iețele se încurcaseră și Tornea se întrebă dacă într-adevăr îl răsfăța norocul. Se pregăti să iasă, cînd din camera alăturată răzbiră șușoteli. Se apropie în vîrful picioarelor de ușa de legătură întredeschisă. La pîlpîirile roșietice ale focului din cămin zări un bărbat și o femeie șezînd alături pe covor și ținîndu-se de mîini. Ascultă cu răsuflarea întretăiată.

— Am să-ți aduc din grădină multe, multe floricele, spuse Perry.

— Nu-mi trebuie ! Să-mi dai înapoi lănțișorul. De ce mi l-ai luat ?

Cîntăreața avea un profil de o asemenea puritate, încît în ciuda celor aproape treizeci de ani, felul de exprimare caracteristică maladiei de care suferea — vorba lui Dubarry — nu șoca, ci dimpotrivă.

— Nu fi rea, o admonestă exploratorul, nu fi rea cu mine ! Nu ți l-am luat eu ! Eu ți l-am dăruit, fiindcă te iubesc tare mult și cînd o să mă fac mare și o să fiu pilot-pompier, o să mă însor cu tine.

Sir Michel trecuse de cincizeci. Părul îi albise și în jurul ochilor se țesuse un păienjeniș de zbîrcituri, pe care le ascundeau, de bine de rău, o pereche de ochelari fumurii.

— Şi eu te iubesc pe tine... dar vreau înapoi lănţişorul.

Idila nevinovată la care asista Tornea era evident inspirată de starea lor maladivă. La vîrsta de şapte ani cei doi nu se cunoscuseră, ci mult mai tîrziu. Atracţia reciprocă fusese totuşi capabilă să străpungă bezna şi să dureze o punte fragilă către copilărie.

Dar lănţişorul ? Să fi fost el giuvaerul pe care-l oferise Perry cîntăreţei ? De vreme ce-şi aminteau despre el, avea o importanţă extrem de mare. Surîse, gîndindu-se la presupunerile Dianei privitoare la instrumentele de vrăjitorie. Şi totuşi, exploratorul pomenise la „Groom" despre „ceva" găsit la poalele muntelui Makalu. Cert, trebuia să i se acorde acestei podoabe mai mult interes.

Fusese atît de absorbit de conversaţia perechii şi de propriile sale gînduri, încît îi scăpară şi paşii furişaţi din antreu, şi întredeschiderea precaută a uşii. Era gata să intre în camera Yvettei, cînd liniştea fu destrămată de zbîrnîitul strident al soneriei de alarmă.

Crezu că izbucnise un incendiu şi ieşi repede pe culoar. În clipa aceea doi vlăjgani îl apucară de braţe şi-l imobilizară. Stătea nemişcat, fără să se zbată, conştient de încurcătura în care se vîrîse. Profesorul Körner se ivi la capătul coridorului ; purta o pijama de flanelă şi-şi freca ochii cîrpiţi de somn.

— Am prins hoţul ! îl anunţă unul dintre paznici. Opera în camera exploratorului.

Directorul care uitase să-şi ia ochelarii, veni să-l privească mai de aproape. Încremeni.

— Dumneata ?

— Eu ! Vă rog să mă scuzaţi ! îngînă Tornea cu un surîs tîmp. Dacă sînteţi prea ocupat am să revin altă dată !

PARIS

Diana îi făgăduise lui Tornea să-l aştepte la Paris. Neavînd ce face, mai trecu odată pe la „Majestic", ca să stea de vorbă cu doamna Mélanie. O găsi în cabina Yvettei şezînd într-un fotoliu şi tricotînd. Era o femeie vulgară, cu părul vopsit într-un roşu aprins, cu dinţii stricaţi şi cu privirea răutăcioasă. O întîmpină cu o nejustificată ostilitate.

— Dumneata ce cauţi aici ?

Diana se recomandă :

— Sînt de la firma „Todd, Todd şi succesorii — detectivi particulari". Mi-ar trebui nişte informaţii.

Garderobiera avu un şoc pe care l-ar fi remarcat orice ageamiu, darmite un criminalist de profesie. Aproape să scape din mînă andrelele. Abia după un timp reuşi să bolborosească :

— Ce fel... de... informaţii ?

— Despre domnişoara Robert. Mă interesează...

Doamna Mélanie o întrerupse cu o bruscheţă, care trăda şi mai bine conştiinţa ei încărcată.

— Nu ştiu nimic ! Nu pot spune nimic !

— Te-aş sfătui să încerci totuşi. Diana începuse să adulmece ceva. Domnişoara a fost plecată la Londra, nu-i aşa ?

— Da, dar...

— La şase septembrie. S-a întors la... ?

— A doua zi. Şi ce-i cu asta ? Ce vreţi de la mine ?

— Nimic deosebit. Cînd şi-a pierdut memoria ?

— Nu știu ! Am uitat ! Ce-s eu datoare să le țin minte pe toate ?

— Cînd ? Repetă întrebarea, cu tonul mai ridicat.

— La... 16 septembrie.

— Ora ?

— Pe la trei după-masă.

— La Londra a primit în dar un lucru de preț, o bijuterie. Sînt sigură că ai văzut-o. Te rog să mi-o descrii.

Femeii îi căzu lucrul de mînă ; se sculă cu genunchii moi.

— N-am văzut nimic. Ce credeți că domnișoara îmi arată mie bijuteriile ei ? Lăsați-mă în pace ! Lăsați-mă în pace !

Strigase ultimele cuvinte în disperare și Diana înțelese că pusese degetul pe rană. Garderobiera se temea, și teama ei era în legătură cu giuvaerul dat de sir Michel cîntăreței.

— De ce nu vrei să vorbești despre acest obiect ? întrebă, străpungînd-o cu privirea. Doamna Mélanie coborî de îndată ochii în pămînt și spuse fără convingere :

— Fiindcă nu cunosc nimic despre el.

— Sau fiindcă știi prea multe ? Vorbește că de nu... Se îndreptă cu pași hotărîți spre telefonul de pe masa de toaletă.

Garderobiera se prăbuși în fotoliul din care abia se ridicase.

— Nu, nu, vă rog să nu chemați poliția !

— Așadar, ai furat-o ?

— Vai de zilele mele.

— Ai furat-o sau nu ?

— Numai din cauza lui, a lui Etienne, s-a întîmplat. El m-a împins. I-am spus că o să iasă cu bucluc,

dar el nu şi nu, că n-o să se observe.

— Deci recunoşti ?

— Da, am luat-o.

Diana împinse un scaun în faţa fotoliului şi se aşeză.

— Madame Mélanie, e în interesul dumitale să spui adevărul. Doar aşa ai şanse să scapi.

Garderobiera se resemnă şi-şi suflă nasul într-o batistă mototolită.

— Iacă spun totul ! Buzele ei subţiri mai tremurau, cînd adăugă cu năduf : dar mi-l bag la apă şi pe monsieur Etienne care mi-a tras clapa. Iar eu, nenorocita de mine, să trag ponoasele. Ei bine, domşoara Yvette s-a întors de la Londra cu o bijuterie tare frumoasă. O piatră mare, albăstruie, montată într-un cerc gros de aur şi prinsă de un lanţ. Mie, să vă spun drept, mi se scurgeau ochii după ea, dar n-aş fi îndrăznit să pun mîna pentru nimica-n lume, că-s femeie cinstită şi apoi, că s-ar fi observat îndată că lipseşte.

Ghinionul face să vină Etienne — omul meu — să-mi ceară nişte parale. O zăreşte sub oglindă şi din clipa aia, parcă a intrat în el necuratul ! S-o iau, zice, şi s-o ştergem, că ne-a pus dumnezeu mîna în cap. Eu mă împotrivesc, că-s femeie cinstită, şi-i explic că o să ne prindă sticleţii cît ai zice peşte. Şi aşa, dintr-o vorbă într-alta, reuşesc să-l conving. Pleacă, dar de-atunci n-am mai avut zile cu el.

Seară de seară cînd veneam de la lucru începea şi isprăvea tocmai la cîntatul cocoşului. Să aştept pînă cînd va fi lume multă în cabină sau cînd e domnişoara plecată, sau cînd soseşte din oraş, ca s-o fac

să creadă că a pierdut-o pe drum. Pe scurt, mă ispitește ca un diavol ce e.

Apoi, după vreo zece zile fir-ar să fie, s-a întîmplat știți dumneavoastră ce.

— S-a îmbolnăvit ?

— Da, atunci am pus mîna pe lănțișor. Era pe scenă și-l purta la gît. Cînd i s-a făcut rău, m-au chemat s-o duc în cabină. Ei, și cînd am dus-o și am întins-o pe divan, m-am prefăcut că-i desfac bluza... N-a observat nimeni. I l-am dat lui Etienne care de-atunci dus a fost. Nu mai știu nici despre el, dumnezeu să-l bată, din ziua aceea, nici despre lănțișor !

„Șaisprezece septembrie ora trei", repetă în gînd Diana, ca apoi să întrebe brusc :

— Vrei să scapi de pușcărie, madame Mélanie ?

— Păi cine n-ar vrea ? Ce să fac ?

— Să mi-l găsești pe Etienne !

Femeia schiță un gest de recunoștință și se înfierbîntă :

— Din mormînt îl scot, v-o jur ! Prietenii săi or fi știind încotro și-a luat zborul. Am să-l găsesc pe nemernic și am să-i iau piatra înapoi.

— Ce ar fi să-l căutăm împreună, chiar acum ? propuse Diana.

Garderobiera acceptă fără să crîcnească și-și luă din cuier paltonul.

Merseră cu metroul pînă la gara Lyon și de-acolo, prin spatele antrepozitelor Bercy de pe malul Senei. Străzile nu prea erau populate la ora aceea. Din cînd în cînd cîte un trecător zgribulit cu mîinile în buzunare, cîte o pereche de îndrăgostiți insensibili la temperatura scăzută a nopții de octombrie, cîte un chefliu preocupat să-și mențină echilibrul. Din numeroasele

cîrciumi mai mari și mai mici, unele la nivelul străzii, altele prin subsoluri, răzbeau aburii băuturilor ieftine și ale trupurilor încinse, rîsete grosolane și acordurile sprințare ale cîte unui acordeon.

Mélanie, care își înfășurase capul într-un turban portocaliu, pășea soldățește alături de Diana, explicîndu-i topografia cartierului.

— Prin Rue de Cerf ajungem în Rue Bréhier, și de-acolo într-o străduță de-i zice de Lôme. Acolo-s locantele în care dumnealui își făcea veacul, cu golanii lui. „Pisica tărcată", „La roata norocului", „Bombarda" și așa mai departe. Pe-acolo careva trebuie să știe de soarta lui.

Așteptările doamnei Mélanie se vădiră prea optimiste. În prima speluncă nu ședea nici un cunoscut și noul patron — cel de dinainte fusese înjunghiat cu o săptămînă în urmă — nu auzise de Etienne! La cea de a doua, niște bețivani se legară de Diana vrînd s-o invite la dans. Scăpă de insistențele lor, aplicîndu-le cîte o lovitură de picior bine țintită, care-i obligă să se așeze și să-și oblojească gleznele. La „Bombarda", în sfîrșit, dădură de Pantin. Sfrijit, cu o mutră de viezure și cu niște degete care-și trăiau propria lor viață, prietenul lui Etienne își sorbea absintul în tovărășia unei femei de stradă, îmbrăcată țipător și boită ca un ou de paște.

Recunoscînd-o pe madame Mélanie, o invită pe ea și pe Diana la masa lui și le oferi cîte un păhărel de lichior de portocale. Garderobiera îl întrebă fără ocolișuri de „omul ei".

— Săracu' Etienne! îl compătimi Pantin. N-are baftă! Cum se apucă de ceva, i se înfundă. Nu ți-a vrăjit nimic?

— Ba da! minți femeia. Doar la mine a stat pînă

acum cîteva zile, cînd începuseră să se arate pe-acolo sticleţii. Atunci a socotit că-i mai bine să se mute, şi n-a mai dat semn de viaţă.

— Mare ghinionist! Zicea că învîrte o afacere grubă, că i-a pus dumnezeu mîna în cap, cînd colo s-a ales cu gaura de la covrig. Am spus-o totdeauna, madame Mélanie, că nu-i bine să te apuci de o treabă la care nu te pricepi. Croitorului îi şade bine cu foarfeca, zugravului cu bidineaua, iar nouă cu mîna în buzunarul fraierului. Dar atît şi nimic mai mult! Eu n-am să mă apuc să sparg case de fier şi nici să măsluiesc lovele, fiindcă n-am experienţă. Ce i-a trebuit lui bărbatu-tău porcăria aia de piatră? Portofelul e sfînt, căci bişţarii sînt aceiaşi peste tot, un ceas de aur mai treacă meargă, dar cioburi...? Ce pricepe el la cioburi? Ştie cît preţuiesc, dacă-s valabile sau şmecherite, unde să le mărite?

— Să n-am parte de el, Pantin, dacă n-au fost astea vorbele mele! Înţelege-te cu peretele dacă poţi? Unde e acum, nenorocitul?

Hoţul de buzunare luă o gură de absint.

— Auzi ce face? Intră la un negustor de pe bulevardul Haussmann, unul din ăia pentru granguri, cu coşcogeamitea vitrine la care de-alde noi nici n-are curajul să se chiorască, intră zic, pune beleaua pe masă şi ciripeşte: „O cumpăraţi? V-o dau ieftin, la o sută de mii de franci!"

Se uită omul la piatră, la montură, la lanţ, apoi se uită la Etienne, aşa, de sus pînă jos, de la găina lui soioasă şi pînă la bărcile peticite din picioare şi spune: „E o piesă frumoasă! Aşteptaţi să mă consult cu asociatul meu".

Dobitocul acceptă, dar are atîta minte să nu dea piatra din labă. I se pare că dincolo cineva umblă

la telefon şi intră la idei. Are urechi ale dracului de bune, domnul Etienne, şi asta i-a fost norocul. Patronul vorbea cu poliţia. Aude : „... un individ încearcă să-mi plaseze o piatră fără valoare, pentru o sută de mii de franci. Sînt sigur că a furat-o, căci pare convins că e veritabilă. Da, da, Boulevard Haussmann..."

Bineînţeles că Etienne al nostru a şters-o şi a venit glonţ la mine să-şi descarce sufletul. Cînd l-am sfătuit să arunce piatra în Sena, a sărit la bătaie. Cică bijutierul minţise, că persoana de la care o manglise nu poartă sticlă şlefuită şi aşa mai departe. Ce eram să fac ? L-am înjurat şi l-am dat afară.

Doamna Mélanie îşi ieşi din pepeni.

— L-ai dat afară ? Ruşine, Pantin ! Pe un prieten la ananghie !

— Ia mai slăbeşte-mă, cucoană ! Şi-o fi găsit el un locşor, la vreo altă damă, mai acătării. Ha ha ha !

— Unde, omule ? Unde s-o fi vîrît ? Vreau să-i iau blăstămăţia şi s-o azvîrl pe foc, chiar dacă face un milion.

— Fii liniştită, cucoană, că mai mult de un sutardouă nu lua pe ea, nici dacă avea baftă să dea de un negustor cumsecade. Habar n-am unde-o fi acum, dar că a trecut pe la papa Maurice, e sfînt. Cum are belele, vine la mine şi apoi se duce la papa Maurice. Dacă dai de el, madame Mélanie, scutură-l niţel ca să se mai potolească. Şi nu mă blestema pe mine pentru că...

— Bine, bine, Pantin. Numai să-l găsesc ! Că pe urmă ţi-l cuminţesc eu.

Se ridică şi plecă urmată de Diana care, de teamă să nu se trădeze, tăcuse mîlc.

Pe stradă îi spuse garderobierei :

— Sper că omul dumitale n-a ascultat de Pantin. Dacă s-a debarasat de piatră, s-a zis cu voi !

— Nu face el una ca asta ! E prea lacom ! Aveţi răbdare, domnişoară. Aflăm noi îndată unde se ascunde. Trebuia să mergem de la început la papa Maurice, care le ştie pe toate. Nu iese niciodată din bîrlogul lui, dar le ştie pe toate.

Papa Maurice ţinea o prăvălioară de ţigări şi lozuri în apropierea porţii Charenton. Era atît de gras, încît umbla anevoie pe picioarele sale scurte şi pînă şi ridicarea mîinii îi solicita eforturi considerabile. Pe deasupra transpira abundent, ceea ce făcea ca obrajii săi buhăiţi şi capul chel să lucească la lumina lămpii ca unse cu untură.

Îl găsiră stînd ca un Buddha şi făcînd pasienţe cu nişte cărţi de joc soioase. O clipire a ochilor săi pierduţi printre pungile de grăsime vădi că o recunoscuse pe Mélanie ; Diana în schimb nu-i inspira încredere şi o cercetă bănuitor. Vorbea în general puţin, ca să nu se osteneaşcă.

— 'doriţi ?

Madame Mélanie îl copleşi cu un torent verbal în care explicaţiile alternau cu blesteme la adresa lui Etienne, ca în cele din urmă să-l întrebe dacă-l văzuse în ultimele zile.

— Cine e ? întrebă papa Maurice, cu o imperceptibilă deplasare a capului în direcţia Dianei.

Aceasta se grăbi să-i răspundă ea, pentru a nu o pune în încurcătură pe garderobieră.

— Sînt Diana Joyce, fiica lui Samuel Joyce din Londra.

Recurse spontan la numele unui cunoscut tăinui-

tor, căruia în decurs de două decenii. Scotland Yard-ul nu-i venise de hac.

— „Anticarul" ?

— Da, domnule.

— Adresa ?

Din fericire o cunoştea. Cînd i-o spuse, papa Maurice se linişti şi redeveni apatic.

— Ce mai vreţi ?

— M-a trimis tata să-l caut pe domnul Etienne. E dispus să cumpere marfa, dacă e de soi şi preţul rezonabil. A aflat despre afacere de la Jim Paddle.

Jim Paddle era la fel de bine cunoscut în lumea interlopă a Parisului ca şi în cea a Londrei. Se îndeletnicea cu contrabanda obiectelor furate şi cu plasarea lor.

Papa Maurice grohăi în semn că explicaţia îl satisfăcuse. Îşi adună puterile în vederea unui monolog mai amplu.

— Piatra nu e piatră, ci altceva ! Lanţul e aur, montura aur, piatra fără valoare ! Ghinion ! Nu merită pentru mister Joyce. Spune-i că papa Maurice îl sfătuieşte să se lase păgubaş. Terminase cu Diana şi se adresă acum Mélaniei : Etienne e prost şi încăpăţînat. N-a vrut să mă asculte. Mi-a cerut să-i recomand pe cineva, în străinătate. L-am trimis la Casablanca, la Joseph Ameidi, om de treabă şi mare specialist. O să-i spună şi el acelaşi lucru, că piatra nu face mai nimic, şi o să-l trimită acasă.

— Neisprăvitul e tocmai la Casablanca ? se înfurie garderobiera.

— La Casablanca ! confirmă papa Maurice gemînd chinuit şi reîncepu să aşeze cărţile. Audienţa luase sfîrşit.

Fixaseră telefonic întîlnirea la „Continental", unul dintre hotelurile moderne ale marelui port marocan. Radu Tornea venise de la München în urma insistențelor Dianei, căci după eșecul escapadei sale nocturne fusese tentat să se înapoieze la București și să-și acorde cîteva zile de odihnă.

Relatările amănunțite ale fetei îi ridicară subit moralul și-l umplură de admirație pentru ea. Îi spuse, după ce Diana termină, că pornind pe urmele giuvaerului, îi citise de bună seamă gîndurile. Se declară apoi de acord să plece fără întîrziere în căutarea lui Amcidi.

Funcționarul de la recepție nu cunoștea un bijutier cu acest nume, dar le sugeră să se intereseze în vechiul bazar. Chestiunea li se păru simplă pînă ajunseră la fața locului. Bazarul din Casablanca era un întreg cartier, sau mai degrabă un oraș de sine stătător, cu sute de străduțe strîmte și întortocheate. Sub bolți, pe tarabe sau pe pietrele caldarîmului era expus, întru ademenirea cumpărătorilor, tot ce-și poate imagina mintea omenească. Alături de vase de aramă, de pumnale orientale și de sculpturi în lemn, atîrnau berbeci grași și genți din piele neargăsită. Iar îmbrăcămintea și încălțămintea țineau tovărășie aparatelor de radio cu tranzistori, cazanelor de baie, bicicletelor și peștelui sărat.

Trupurile pietonilor alcătuiau un fel de aluat care se frămînta singur. Privelișteа pigmentată de prezența măgărușilor încărcați cu poveri, a vînzătorilor de limonadă cu cazanul în spinare, a băutorilor de cafea înșirați de-a lungul zidurilor era desigur fermecătoare pentru turistul venit să privească sau să tîr-

guiască, dar putea să-l ducă la disperare pe cel preocupat de aflarea unei adrese.

Diana și Tornea întrebară în dreapta și în stînga, și așa cum se întîmplă, li se dădură cele mai fanteziste îndrumări, mai puțin din reavoință decît dintr-o politețe exagerată. Localnicilor cărora li se adresau, amabilitatea față de străini le intrase în sînge, iar răspunzînd „nu știu" ar fi dat dovada unei incompetențe rușinoase, de neiertat.

După vreo trei ore de peregrinări, nimerira, mulțumită hazardului, în prăvălia unui băcan care susținea că-l cunoaște bine pe domnul Joseph Ameidi.

— E clientul meu de mulți ani, sidi, îi explică lui Tornea, un client foarte bun. Nu prea se tocmește și apreciază vinul de Xeres pe care vi-l recomand și dumneavoastră.

După ce cumpărară o sticlă, plătind-o întreit, patronul deveni și mai curtenitor, oferindu-se să-i conducă personal la locuința lui Ameidi.

— La locuință? întrebă detectiva. De ce nu la magazin?

— Domnul Ameidi n-are magazin! Domnul Ameidi...

— Credeam că face comerț cu obiecte de artă, cu pietre prețioase.

— Cine v-a spus asta v-a indus în eroare, domnișoară. Domnul Ameidi e contabil, un contabil foarte prețuit, la firma „Hermes", transporturi internaționale.

Arătau ca și cînd li s-ar fi înecat o întreagă flotă. Pe Tornea îl durea capul și se gîndea cu jind la patul de la hotel și la o băutură răcoritoare.

— Renunțăm?

Diana aprecie că merita totuşi o încercare. Mulţi tăinuitori îşi desfăşurau activitatea sub paravanul celor mai banale profesiuni. Oricum, pentru autorităţi un contabil era mai puţin bătător la ochi decît un giuvaergiu.

— Nu, doctore, nu renunţăm ! De vreme ce dumnealui e atît de drăguţ să vină cu noi, mai facem un drum şi ne convingem.

Tornea scoase un oftat, dar se supuse. Băcanul îşi chemă soţia care apăru de după rafturile cu cutii de conserve şi borcane cu compot, şi îi dădu instrucţiuni lungi şi încîlcite. După aceea spuse că e gata de drum.

Domnul Ameidi ocupa etajul unei case dărăpănate, la parterul căreia se afla o cafenea cu bolţi de piatră, cu pereţii îmbrăcaţi cu covoare orientale şi cu măsuţe joase, încrustate cu sidef, în jurul cărora clienţii şedeau pe perne. Ca să nimereşti la presupusul specialist în pietre preţioase, erai obligat să te caţeri pe o scară şubredă şi să străbaţi un coridor lung şi întunecos, plin de gunoaie.

Bătură într-o uşă de tablă ca cele ale depozitelor de mărfuri mai bine de un minut, pînă cînd un bărbat între două vîrste, slab şi ciolănos, cu pielea smeadă, se învrednici să deschidă. Costumul lui, cîndva negru, căpătase cu vremea o nuanţă măslinie. Ochelarii de miop cu ramă de sîrmă, creioanele din buzunarul de la piept, petele de cerneală de pe degete îi divulgau profesiunea cu aproape prea multă insistenţă.

— Domnul Joseph Ameidi ? întrebă Tornea.

— Eu sînt ! Cu ce vă pot fi de folos ?

Avea un fel aparte de a vorbi. Pronunța unele cuvinte mai tare, altele mai încet, ceea ce-ți dădea impresia că fredonează o melodie.

— Venim de la Paris, urmă medicul, din partea lui... papa Maurice.

Nici o tresărire a mușchilor! Aparent, numele pronunțat rămase fără ecou. Putea la fel de bine să-i fie străin sau să aparțină celui mai vechi prieten. Îi pofti totuși în casă. Intrară într-o odaie neîngrijită, cu mucuri de țigări pe podea, cu farfurii nespălate și cu resturi de mîncare pe masa din lemn de palisandru, cu grămezi de sticle goale depozitate prin colțuri. Pe un divan, acoperit cu un Buchara veritabil, se tolănea o femeie tînără, platinată, într-o rochie elegantă de lamé. Fuma dintr-un țigaret lung de fildeș și urmărea, cu un interes demn de o cauză mai bună, muștele de pe plafon.

Ameidi o trimise în bucătărie și ca se conformă fără să obiecteze. Se sculă leneșă și ieși, legănîndu-și provocator șoldurile.

Spre surprinderea lor, Ameidi declară:

— Deși nu știu pe nici un papa Maurice, asta n-are nici o importanță. Dacă vă pot ajuta cu ceva...

— Dar pe Etienne?

Contabilul deveni ironic.

— Regret! Se pare că nu avem cunoștințe comune. Spuneți-mi totuși ce doriți de la mine. Și, mai ales cu cine am onoarea?

Sesizînd inteligența neobișnuită a interlocutorului, Tornea avu buna inspirație să-i destăinuiască adevărul. Îi povesti că e medic, că trei oameni suferiseră o inexplicabilă pierdere a memoriei și că, după părerea lui, piatra albastră furată de Etienne avea un oarecare amestec.

— Extrem de interesant ceea ce-mi spuneți, fredonă Ameidi, interesant și plin de fantezie. Dar ce legătură am eu, un modest funcționar comercial, cu această dramă? Ignor persoanele și pe deasupra nu mă pasionează giuvaerurile... deoarece n-am mijloace să mi le procur.

— Papa Maurice susținea că sînteți unul dintre marii specialiști în materie. L-a trimis pe Etienne la dumneavoastră tocmai ca să-i scoateți din minte ideea fixă că e vorba de un giuvaer de preț.

— Stimată domnișoară, la mijloc nu poate fi decît o confuzie. Nu sînt singurul Ameidi la Casablanca. O mai fi existînd unul, bijutier. Îmi pare nespus de rău că nu vă pot ajuta... decît cu o sugestie.

— Bună și asta! făcu Tornea.

— Cum ieșiți de-aici, a treia străduță pe stînga e pensiunea doamnei Kerulis, unde se perindă tot felul de indivizi dubioși. Dacă aveți noroc, îl găsiți acolo pe omul dumneavoastră, pe acest... Etienne. E, firește, o presupunere! Și încă ceva, dacă aș fi în locul dumneavoastră n-aș întreba de Etienne, ci de... să zicem domnul Dupont, căci cei de teapa lui se folosesc adesea de nume de împrumut.

Căutară zadarnic pe chipul zbîrcit al contabilului vreun semn de complicitate. Arăta la fel ca înainte, cînd negase de a fi avut vreo relație cu bărbatul Mélaniei. Îi mulțumiră cam în doi peri, neștiind dacă spusele lui aveau vreun temei sau dacă îndemnul fusese făcut din obișnuita politețe orientală.

Conduși de Ameidi pînă la capul scării, coborîră. Ca și cînd și-ar fi adus aminte cu întîrziere, contabilul strigă după ei cu vocea sa unduitoare:

— Cînd mai treceți prin Paris, predați-i lui papa Maurice — pe care din păcate n-am avut cinstea să-l cunosc — multe salutări și rugați-l să-mi expedieze cîteva cartușe din aceleași țigări ca data trecută.

Pensiunea doamnei Kerulis, o grecoaică bătrînă și lăbărțată, avea într-adevăr un aspect dubios. Salonul, cu o masă mare la mijloc, cu scaune și cu o canapea îmbrăcate în pluș verde mîncat de molii, era plin de oameni aparent de diverse categorii sociale. Unii murdari și zdrențăroși, alții prosperi, afișînd o eleganță prea bătătoare la ochi, unii sorbindu-și în singurătate paharul de arac*, alții, adunați în grupuri, șușotind sau jucînd cărți, aparțineau totuși aceleiași familii de oameni certați cu legea.

Apariția Dianei și a lui Tornea provocă, la început, o oarecare agitație, care însă, după un examen minuțios, se potoli. Fură încadrați în categoria perechilor cărora patroana le închiria camere cu ora. Doamna Kerulis luase cheia din cîrlig și se pregătea să-i conducă la etaj. Fu dezamăgită și chiar jignită în amorul ei propriu de cunoscătoare a oamenilor, aflînd că nu-l căutau decît pe prăpăditul de Dupont. Pe de altă parte se bucura, căci vizitatorii bine îmbrăcați o făceau să spere în achitarea chiriei pe care francezul i-o datora pe o săptămînă. Redeveni binevoitoare și îi însoți pînă la ușa odăii pe care, după expresia ei, „încă o mai ocupa".

Stătea întins pe pat, în cămașă și nădragi, cu

* Băutură alcoolică din orez fermentat.

pantofii plini de praf pe cuvertura făcută sul. Cu fața lui mare, fălcoasă, înnegrită de țepii bărbii și cu nasul turtit, semăna cu un buldog. Pe deasupra, duhnea atît de tare a băutură, încît ți-era lehamite să te apropii.

La apariția doctorului și a Dianei, se înălță în capul oaselor și le aruncă priviri de animal hăituit.

— Ce vreți... ce vreți de la mine ?

Diana îl luă din scurt.

— Bună ziua, Etienne !

— Mă numesc Dupont ! Ați greșit... ați greșit probabil ușa.

— Îți aducem complimente de la coana **Mélanie**, de la amicul Pantin și de la papa Maurice !

— Sînteți de la poliție ? I-ați băgat la **zdup**, și acum...

— ...acum e rîndul tău ! Ascultă atent, **Etienne** : dacă obiectul pe care l-ai furat e restituit **imediat** proprietarului, acesta e dispus să-și retragă **reclamația**. Pricepi, omule ?

Hoțul căscă gura și uită s-o mai **închidă**.

— Pricepi ? repetă Diana. Dacă dai **lănțișorul** înapoi, scăpați cu toții !

Etienne începu să se tînguiască :

— Să mă bată dumnezeu dacă-l mai am ! **L-am** vîndut !

— Nenorocitule ! făcu Tornea.

— Așadar, l-ai vîndut, ai băut banii și acum ești lefter. Ia povestește.

— Vă povestesc, cum să nu vă povestesc. Că papa Maurice m-a trimis la domnul Ameidi, cred că știți. Sosesc la Casablanca, mă duc la el și-i prezint piatra. Nici nu se uită la ea și-mi zice : „dragul

meu, ai făcut drumul degeaba. Nu ţi-o cumpără nimenea, decît poate vreun fraier, ca suvenir. Aurul face cel mult o sută de franci, dar piatra — care nu e nici măcar semipreţioasă, ci ceva între metal şi cristal — nu valorează o centimă". Mă simţeam ca şi cînd m-ar fi izbit cineva în moalele capului.

Pe scurt, bag porcăria în buzunar şi încep să colind bazarul. Agăţ un american, o suedeză şi încă vreo cîţiva, dar de pomană. Nu prea aveau încredere, deşi ceream doar două sutare. Se făcuse seara şi mă plictisisem. Deodată întîlnesc un tip în uniformă albastră, dar nu poliţist. Intru în vorbă şi-l întreb aşa şi pe dincolo. Îmi povesteşte că-i pilot, că a sosit la prînz şi că a doua zi îşi continuă drumul de-a curmezişul Africii, spre Adis-Abeba. „E omul meu", chibzuiesc, şi-i arăt lănţişorul cu piatra. Îi cer o sută cincizeci, ca s-o cumpere. „E din India", îl vrăjesc, dintr-un templu budist. Face de zece ori pe-atîta". Rîde şi-mi oferă o sută de franci. Cu o sută zece i l-am dat ! Asta-i tot ! Să mor dacă v-am mînţit.

— În ce zi ai vîndut-o ? întrebă Tornea.

— Staţi să mă gîndesc ! În seara de 25 septembrie.

Doctorul socoti în gînd :

„Perry s-a îmbolnăvit la 6 septembrie, cîntăreaţa la 16 septembrie, iar Valy la 6 octombrie. Există aici o periodicitate evidentă, un interval de zece zile".

Spuse tare :

— Pun rămăşag că pilotul şi-a pierdut memoria a doua zi, la 26 septembrie, ora trei după masă.

— De ce tocmai la trei, ca sir Michel şi Yvette ? De ce nu la cinci, ca Valentina ? întrebă Diana.

— De fapt amnezia s-a declanşat din zece în zece zile, în acelaşi moment. Diferenţa de două ore la Valy se explică prin timpul local. Ora cinci a Bucureştiului corespunde la Londra, la Paris şi la Casablanca cu ora trei.

— La 26 septembrie? Firește că-mi amintesc. S-a discutat atîta. Şi astăzi încă, după aproape trei săptămîni, comentariile mai continuă.

Se aflau în biroul comandantului aeroportului din Casablanca, un fost pilot de linie cu vechi state de serviciu.

— Aşadar, o întîmplare extraordinară? întrebă Diana.

— Într-un fel, ieşită din comun.

— Şi eroul ei, un pilot?

— Un concetăţean de-al dumitale, doctore: Paul Bucur! Conducea avionul care transporta utilaje şi piese de schimb pentru nişte instalaţii industriale.

— Un român deci! Vestea îi dădu lui Tornea sentimentul încercat de jucătorul de şah, care a prevăzut mutarea adversarului.

— Ce s-a petrecut în fond?

— „În fond" nu se ştie nimic! Aparatul a fost verificat şi alimentat conform uzanţei, echipajul — Bucur, copilotul şi mecanicul de bord — s-au îmbarcat şi au pornit motoarele. Legătura cu turnul de control se desfăşura normal, într-un cuvînt nimic nu dădea de bănuit. Începuseră să ruleze spre pistă...

— Şi mai departe? Trebuiau să-i scoată vorbele cu cleştele.

— Mai departe? A, da, a început dintr-o dată să meargă în zig-zag, să salte pe roţi, să-şi aplece

aripile într-o parte şi în alta, ca şi cînd cel care ţinea manşa ar fi fost beat.

— Turnul de control n-a intervenit ?

— Ba da ! A ordonat oprirea imediată, dar nu mai era nevoie. De la bord s-a transmis că avionul se întoarce la aerogară.

— Dumneavoastră aţi fost anunţat ? Aţi ieşit să vedeţi ?

— N-am ieşit !

— N-aţi avut curiozitatea ?

— Nu ! Deoarece au intrat ei la mine.

— Cine ! Bucur ?

— Copilotul şi radistul ! Îl duceau pe Bucur.

Tornea care abia stinsese ţigara, îşi aprinse alta.

— Care-şi pierduse brusc memoria, nu-i aşa ?

Comandantul se supără.

— De vreme ce ştiţi, de ce mă mai interogaţi şi mă faceţi să-mi pierd vremea ?

După ce i se dădură explicaţiile cuvenite, binevoi să continue :

— Mi-au relatat ce s-a întîmplat în avion. La ora şaptesprezece fără cîteva minute puseseră în funcţiune motoarele şi porniseră spre pista indicată de dispecer. Bucur era într-o formă excelentă, stăpîn pe sine, bine dispus. Executa manevrele cu obişnuita siguranţă. La şaptesprezece fix, ajuns în mijlocul pistei, luase brusc mîinile de pe manşă. Rîdea prosteşte şi se juca, apăsînd butoanele şi învîrtind manetele la nimereală. Dacă nu intervenea copilotul, aparatul ar fi capotat.

— Cum vi s-a părut Bucur ? Ce făcea aici, în biroul dumneavoastră ?

— Luase macheta unui avion de pe masă şi alerga

cu ea, imitînd zumzetul motorului. Am încercat să-i vorbesc, să aflu ce-i cu el, dar n-am reușit. Ceea ce m-a frapat erau privirile sale pierdute în gol. Atunci am telefonat după medic. A venit, a constatat o amnezie de un fel neobișnuit — își amintea doar de cele petrecute pînă la vîrsta de vreo șapte ani — și l-a trimis la spitalul de psihiatrie. În zilele următoare, doctorul Dizier mi-a mai dat vreo trei telefoane ca să-mi comunice că n-a survenit nici o ameliorare.

Dizier își manifestă bucuria, aflînd de vizita colegului român.

— Încîntat să vă cunosc, doctore Tornea. Veniți de la București? În cazul acesta, îmi puteți furniza noutăți despre fostul meu pacient. Cum se simte?

— „Fostul" dumitale pacient? Bucur nu mai e aici?

— Nu știați? Societatea de transporturi aeriene la care e angajat a dispus transferarea lui, în urmă cu aproape o săptămînă. Credeam că tocmai de aceea sînteți aici, ca să culegeți informații!

Tornea înălță umerii.

— Adevărat, nu vin direct de-acasă. Am aflat pe alte căi de îmbolnăvirea pilotului. Își istorisi peripețiile, pe care medicul le urmări din ce în ce mai pasionat.

— Un adevărat roman de aventuri! Aveți stofă de detectiv. Pe Paul Bucur îl veți vedea la București. Dacă vă pot fi de folos, cu dragă inimă.

— Doctore, la internare n-ați găsit asupra pilotului piatra aceea albastră de care pomeneam?

— Nu-mi amintesc. S-o întreb pe soră, poate știe ea ceva.

Sună și o femeie de vreo patruzeci de ani, în halat și bonetă albă, intră în cabinet.

— Da, domnule doctor!

— Soră Angelica, dumneata ai fost de serviciu în ziua internării pilotului român, cel cu amnezia?

— Eu!

— Mai ții minte ce avea asupra lui?

— Cred că da! Obiectele obișnuite: portofel, chei, brichetă, țigări..., mai era fotografia unei fete foarte frumoase — atît de frumoasă că am arătat-o și colegelor. Cam asta!

— Altceva nimic? întrebă Diana. Un fel de... bijuterie?

Sora o privi pieziș.

— Nu cumva vreți să insinuați...

Dizier interveni:

— Fii serioasă, Angelico.

— N-a fost nici o bijuterie, domnule doctor! spuse sora ferm, ignorîndu-i pe vizitatori. Într-un buzunar al pardesiului de ploaie erau cîteva scrisori și un mic pachețel. Le-a luat pe toate copilotul, ca să le expedieze prin poștă.

— Un pachețel? Tornea se ridică. Cui era adresat? Mai țineți minte?

— N-am avut curiozitatea să mă uit.

— Dar fotografia avea vreo dedicație?

— Da! „Cu drag și dor, Valy", cam așa ceva.

Diana surprinse reacția lui Tornea. Fruntea i se încreți, atîta tot. După cîteva clipe era din nou cel dintotdeauna.

— Cercul se închide, spuse. Perry, Yvette, Bucur și în cele din urmă Valy! Mai există vreun dubiu asupra elementului care provoacă amnezia?

Diana avea oarecari rețineri.

— Dacă pachetelul conținea lănțișorul și dacă a fost trimis de copilot...

— Te îndoiești? Și în privința împrejurărilor, identitatea e clară. Din zece în zece zile, la aceeași oră! Cel care l-a avut asupra lui, a pățit-o!

— Sîntem în 15 octombrie! observă detectiva, privind calendarul de perete.

Tornea pricepu. În 16 se împlineau zece zile de la îmbolnăvirea Valentinei. Dacă obiectul fusese transmis între timp altcuiva...

— Vă mulțumesc, doctore Dizier și dumitale, soră! spuse surescitat. Alerg la aeroport! Trebuie să ajung în cel mai scurt timp la București. Diana, ce ai de gînd? N-ai vrea...

— Nu pot! Sînt obligată să mă întorc acasă! Am lipsit și așa prea mult.

Avionul de Paris decolase. Ședeau alături și păreau să contemple orașul — o grămăjoară de cuburi de zahăr — care se pierdea în depărtări, dar se gîndeau la apropiata despărțire. Din capitala Franței, Diana urma să plece în aceeași seară la Londra, iar Tornea avea o legătură spre București în dimineața următoare.

O privea fără sfială si simți, deodată, nevoia să i se destăinuiască, știind că nu riscă să fie înțeles greșit.

— Diana!

— Da!

— Țin să-ți fac o mărturisire: în preajma plecării mele la Viena, am avut cu Valy o discuție despre o eventuală despărțire. Ea o dorea și avea

dreptate. Lucrurile au rămas în suspensie din motivele pe care le cunoşti.

— Îmbolnăvirea ei ?

Dădu din cap, afirmativ.

— Dacă tot ai pornit pe drumul destăinuirilor, spune-mi şi ce v-a determinat să luaţi această hotărîre ?

— Ceva foarte banal : nu ne potriveam. Aveam firi diametral opuse. Eu, de pildă...

— Amănuntele vă privesc numai pe voi doi. Eşti convins că aţi judecat bine ?

— Fără îndoială ! Nu ne-am pripit.

— Şi-acum ?

— Nu ştiu !

— Cel mai important e să se facă bine. Atît ea cît şi ceilalţi.

— Dacă se face bine, lucrurile se simplifică. Dar dacă nu ? Dacă nu vom izbuti, nici după găsirea pietrei ?

Fata nu răspunse.

— Diana...

— Taci, Radule ! Te rog, nu spune nimic.

— Diana, trebuie...

— Nici un cuvînt ! Există situaţii, cărora ne supunem vrînd-nevrînd.

— Ai dreptate ! Voi aştepta... dar nu cu mîinile încrucişate.

— Sînt convinsă ! Am încredere în tine !

Primi surîsul ei cald ca pe o răsplată.

— Mulţumesc, Diana ! Trebuie să izbutesc, auzi, trebuie !

— Dacă nu tu, atunci cine ?

Îi duse mîna la buze.

— Vei primi ştiri de la mine, foarte curînd. Sper să fie ştiri bune.

BUCUREŞTI

Avionul lui Tornea ateriză la Bucureşti la zece şi un sfert. La unsprezece stătea de vorbă cu doctorul Vasiliu, povestindu-şi peripeţiile.

— Cu Valy, din păcate, nimic nou ! începu Vasiliu după ce-l ascultase. A doua zi după plecarea ta ne-a fost adus pilotul. Aceleaşi simptome, absolut aceeaşi maladie. Nu ştiam că se cunosc. E o noutate pentru mine.

— Şi pentru mine !

Tonul lui Tornea îl făcu pe prietenul său să-şi recunoască greşeala.

— Iartă-mă, Radule, n-am vrut...

— Fii serios ! Dacă a existat o rană, ea s-a cicatrizat, aşa că poţi vorbi deschis, fără menajamente.

— Aşadar, n-ai cunoscut relaţiile dintre Valy şi Bucur ?

— Nu ! Acum parcă-mi amintesc ceva. Vara trecută, cînd s-a întors de la Tuşnad, mi-a vorbit despre o nouă cunoştinţă, despre... un om interesant cu o profesiune interesantă, parcă aşa spunea. Probabil că la el se referea. Dar nu asta importă ci...

— ...găsirea obiectului ! A cubului albastru ! Aşa e, ai dreptate !

— Dacă nu l-a dat cuiva, trebuie să mai fie la ea acasă.

— Într-adevăr ! Ai cheile ?

— Nu ! I le-am restituit mai demult.

— Ţi le aduc pe-ale ei. Aşteaptă-mă !

Pe la unu și jumătate Tornea intră în locuința Valentinei Proca.

Camera arăta la fel ca atunci cînd o părăsise ca s-o conducă pe Valy la spital, doar că pe mobilă se așternuse praful. Prin jaluzele pătrundea lumina cenușie a unei zile de toamnă, estompînd coloritul viu al pereților și al tablourilor. Lampadarul din pai de orez, uitat aprins, ardea și acum. Se apucă să caute sistematic, deschizînd rînd pe rînd sertarele și dulapurile.

Pe unul din rafturi era o casetă cu bijuterii — brățări, broșe, inele — dar lănțișorul cu piatra albastră nu se afla printre ele. În dormitor descoperi un vraf de scrisori. Deși se simțea tentat să citească măcar numele expeditorului, le puse de îndată la loc. Răscolise peste tot. Dacă nici poșetele nu conțineau obiectul căutat... Le desfăcu pe rînd și cotrobăi prin ele. Nimic, în afara lucrușoarelor obișnuite — o oglindă, un ruj de buze, o sticluță de colonie. Mai găsi bilete vechi de concert, numere de telefon notate pe cîte un colț de hîrtie și cîteva chitanțe. Le cercetă și pe acestea. Una purta antetul unui atelier de reparat bijuterii din strada Nuferilor și dedesubt specificația: *„Un lanț aur cu piatră fără valoare — reparație încuietoare"*.

Sîngele i se urcă în obraji. Perspectiva de a ajunge, în sfîrșit, în posesia enigmaticei pietre albastre se îmbina cu un nedeslușit sentiment de teamă. Încercă să alunge gîndurile sumbre, spunîndu-și că e dator să meargă pînă la capăt, indiferent de ce avea să se întîmple. Împături hîrtia și o puse în buzunar. După aceea stinse becul, închise cu grijă apartamentul și coborî în stradă.

În drum spre atelierul de bijuterii își aminti că, la acea oră, magazinele erau închise. I se făcuse foame. Ar fi putut să se ducă să mănînce ceva, dar renunță. Intră în Cișmigiu și se așeză pe o bancă lîngă un bătrînel ce picotea cu ziarul căzut pe genunchi. Închise ochii. Oboseala și emoțiile ultimelor zile, călătoriile de-a curmezișul continentului pînă în Africa își spuseră cuvîntul. Atipi. În vis i se înfățișă Diana așa cum o cunoscuse în casa familiei Perry, în pantaloni și jachetă de piele, supărată foc pe presupusul reporter indiscret. Curînd încruntarea feței i se schimbă într-un surîs care-l fermeca și-i insufla un simțămînt de fericire.

Se trezi la patru fără un sfert. Se dezmetici anevoie, bău o gură de apă de la o țîșnitoare și porni la drum. La patru și ceva ajunse la atelierul din strada Nuferilor. Prăvălioara mai era închisă. Abia după zece minute sosi responsabilul.

— Așteptați de mult ? Am avut puțină treabă și...

— Nu face nimic !

Intră într-o dugheană strîmtă în care nu încăpuseră decît tejgheaua cu galantarele de sticlă și două scaune. Atelierul se afla în încăperea din spate.

— Ce doriți ?

Tornea îi întinse bonul.

— Pot să ridic asta ?

— Îmi dați voie ? Omul luă hîrtia, o parcurse și spuse pe neașteptate :

— Cum se simte domnișoara ? E mai bine ?

— Dumneata știai că...

— Normal, dacă la noi i s-a făcut rău.

— Aici, în acest atelier ?

— Nu v-a povestit ? Acum zece zile, domnișoara

a intrat și m-a întrebat dacă pot să-i repar încuietoarea unui lănțișor de aur. Mi l-a arătat. De lănțișor atîrna o piatră curioasă, un cub destul de mărișor de culoare albastră. Am preluat comanda, iar dumneaei mai ținea bijuteria în mînă, admirînd-o cînd i s-a făcut rău. S-a schimbat la față, a început să înșire cuvinte fără legătură, așa cum fac copiii cînd se joacă.

— Și pe urmă? Ce s-a întîmplat pe urmă?

— Mă cam zăpăcisem. Am vrut să fug după un doctor, dar mi-a fost teamă s-o las singură. Atunci am oprit un taxi, am dat șoferului adresa — mi-o spusese ca s-o trec pe bon — și l-am rugat s-o conducă pînă la ușa apartamentului. N-am făcut bine?

Tornea îl asigură că procedase foarte corect și îi mulțumi.

— Poți să-mi dai acum lănțișorul? întrebă agitat.

— Desigur, domnule! E reparat. Poftim! Semnați aici de primire și vă rog să-i transmiteți domnișoarei multă sănătate.

Inima lui Tornea se oprise din bătăi. Intinse mîna. Degetele sale cuprinseră cubul. Ceasul din spatele tejghelii arăta patru și jumătate.

La cinci fără un sfert intră în garsoniera sa și căzu extenuat în fotoliul Voltaire, care aparținuse cîndva bunicului din partea mamei. Piatra era așa cum o descriseseră cei ce avuseseră prilejul s-o vadă: cubică, albastră, cu luciu metalic și cu sclipiri cristaline. O cîntări în palmă. Avea pentru mărimea ei o greutate considerabilă, ca a plumbului sau chiar mai mare. Compactă, cu suprafețele netede, părea un monolit cu aceeași structură în interior ca și în exterior.

În timp ce o cerceta, întorcînd-o pe o parte și pe alta, își consultă ceasul brățară. Cinci fără cinci! Nu-i venea să creadă că din acest obiect inofensiv putea emana o forță capabilă să tulbure mintea. Și totuși, avîndu-l asupra lor, patru oameni contractaseră o boală psihică pe care știința nu știa s-o explice și nici s-o lecuiască. Cum se manifesta influența lui nocivă? Printr-o radiație de tip radioactiv? Prin expulzarea unei substanțe care, în contact cu pielea... sau pur și simplu prin efectul vizual al acestei stranii licăriri?

Tornea aștepta. Tensiunea, în continuă creștere, atinse punctul culminant. Trupul i se zgudui ca la o criză de malarie. Dinții îi clănțăneau, ochii ațintiți asupra cubului se măriseră și ultima picătură de sînge părea să i se fi scurs din vine.

Bătrîna pendulă de deasupra scrinului hirîi prelung și porni să sune. Pe cadranul cu cifre romane, limbile arătau ora cinci. În același moment, doctorul simți un fel de toropeală. O puse, la început, pe seama oboselii și se forță s-o biruie. Nu reuși.

O negură compactă îi învălui creierul, aidoma unei pîsle groase. Trebuia să facă ceva, să se apere, să înfrîngă puterea invizibilă care căuta să pună stăpînire pe el.

Instinctul de conservare îl somă să zvîrle piatra, dar muschii nu-l mai ascultau. Cu un efort suprem, izbuti să desfacă degetele. Zarul albastru se rostogoli pe podea și se opri lîngă trandafirul din mijlocul covorului. Pe loc ceața se destrămă și Tornea își redobîndi luciditatea.

Rămase în fotoliu încă multă vreme. Momentele de spaimă trecuseră, dar nu și efectele secundare,

un fel de paralizie a corzilor vocale și a membrelor. Pe la cinci și jumătate, în sfîrșit, se sculă și se apropie, clătinîndu-se, de piatră. Se aplecă și o atinse cu vîrful degetului. Nu se întîmplă nimic. Devenise din nou inofensivă.

LONDRA

Ajunsă la Londra, Diana Todd îi scrisese doamnei Perry, anunțînd-o că-și considera misiunea încheiată. Presa de scandal găsise subiecte noi, și pericolul ca ea să se preocupe de cazul exploratorului trecuse. În ultima săptămînă — i-o confirmase valetul — nici un reporter nu mai dăduse tîrcoale casei și nimeni nu pusese întrebări indiscrete în legătură cu sir Michel.

Îl anunțase apoi pe tatăl ei că va lipsi două-trei zile de la birou și rămăsese acasă, ca să se odihnească și să aștepte vești de la Tornea. La 18 octombrie, primi o scrisoare de aproape zece pagini. Radu îi relata cele petrecute și încheia :

„Din piatră emană un fluid care provoacă pierderea aproape instantanee a memoriei. Dar fluidul nu se manifestă, cum s-ar fi putut crede, continuu, ci din zece în zece zile, fix la cinci după-amiază, ora Bucureștiului. În restul timpului e inofensivă. Dacă nu eram avertizat o păteam ca și ceilalți care au avut-o asupra lor în momentul fatal. O vom supune unor analize, deși nu prea îmi fac iluzii. Dacă cineva ar cuteza să se opună, printr-un puternic efort de voință, efectului acestui „fluid al uitării", dacă ar angaja o luptă cu vrăjmașul necunoscut, poate că ar avea o revelație. Aștept însă rezultatele analizelor. Pînă atunci, nu întreprind nimic".

Diana reciti ultimele rînduri, din ce în ce mai neliniştită. Retrăia ceasurile din avion, despărţirea, care pentru ea fusese mult mai dificilă decît îşi închipuise şi decît îi putuse mărturisi. Se găsea într-o dilemă din care se întrezărea o singură ieşire : însănătoşirea Valentinei Proca. Radu căuta s-o obţină cu orice preţ. Nu era totuşi riscul prea mare ? N-ar fi trebuit să intervină, să-l împiedice ? N-o ştia ! Se simţea îndemnată să stea de vorbă cu cineva, să se sfătuiască ? Cu cine ? Nimeni, absolut nimeni n-o putea ajuta.

Dezorientată, se apucă să evoce întîmplări din viaţă care solicitaseră luarea unei decizii energice şi fără echivoc. Se descurcase întotdeauna, mulţumită inteligenţei, curajului şi unui discernămînt sănătos. De data asta însă era dezarmată : nu-i venea nici o idee !

BUCUREŞTI

Cele zece zile trecură cu o încetineală exasperantă. Tornea se ducea la spital, îşi vedea conştiincios de pacienţii săi, dar număra orele. Le număra, deşi încă mai ezita să se supună în mod deliberat acţiunii pietrei albastre. Nehotărîrea se datora mai ales vizitelor pe care le făcuse Valentinei şi lui Bucur, impresiei zguduitoare lăsată de starea acestora. Se jucau prin parc cu gemenii de cinci ani ai bucătăresei, se luau la harţă pentru o trotinetă, pentru o minge sau pur şi simplu fără motiv. Apoi se împăcau şi se aşezau pe o bancă, împărtăşindu-şi secrete, strîmbîndu-se şi rîzînd pînă la lacrimi minute în şir.

O dată se întîlni cu părinții Valentinei. Mama, căreia nu-i fusese niciodată simpatic, îl ignoră, trecînd pe lîngă el ca pe lîngă un străin. Bătrînul Proca în schimb i se alătură, sprijinindu-se de brațul său. Pungile de sub ochi, mersul greoi, spinarea îndoită vădeau că primise o grea lovitură. Își iubea unica fiică cu dragoste exagerată, iertîndu-i și supărările pe care i le pricinuise, și indiferența cu care-l tratase. Întrebă :

— Ce o să se întîmple, Radule ?

Acesta îl asigură, ca să-i ridice moralul, că erau speranțe.

— Știu că nu-i adevărat ! Și după o pauză : Dacă ai fi avut mai multă grijă de ea... De ce n-ai avut grijă de ea ?

Tornea recepționă reproșul, lăsîndu-l fără replică. Chiar dacă ar fi încercat să-i explice, Proca n-ar fi priceput.

— N-o să se facă bine niciodată ?

După un răspuns de circumstanță, Tornea îl conduse la poartă.

Scrisoarea trimisă Dianei rămase fără răspuns, ceea ce îi spori neliniștea, ca de altfel și rezultatele analizelor. Buletinul specifica structura metalo-cristalină a cubului albastru, menționînd însă că putea fi vorba și de o carcasă cu un conținut oarecare. Dar suprafața, de o excepțională duritate, nu lăsa să pătrundă nici razele Roentgen, nici radiațiile radioactive și nici ultrasunetele. Toate celelalte metode de investigare se dovediră și ele ineficiente, iar o deschidere forțată fusese considerată neavenită.

În seara de douăzeci și cinci octombrie, Tornea încă nu știa ce va întreprinde a doua zi. Își tre-

cuse timpul fumînd, bînd cafea după cafea și uitîndu-se la piatra găsită de Michel Perry la poalele muntelui Makalu. Pe la unu se dezbrăcă și se așeză pe pat, cu spatele rezemat de perete, cu genunchii strînși la piept. La două și jumătate întepenise. Se lungi, trase pătura și încercă să citească un roman polițist. La trei fără ceva, cartea îi căzu din mînă.

Se trezi pe la nouă. Stinse veioza, deschise fereastra pentru a primeni aerul îmbîcsit de tutun și aruncă mucurile în toaletă. După ce făcu un duș, îi telefonă lui Vasiliu, anunțîndu-l că nu vine la spital.

— Ce-i cu tine ? Ești bolnav ?

Nu spuse nici da nici nu. Îl rugă doar să-l sune la cinci și un sfert și, la nevoie, să se repeadă pînă la el.

— Ce înseamnă „la nevoie" ?

— Ai să vezi !

Vasiliu se obișnuise cu trăsnelile prietenului. O acceptă și pe aceasta, făgăduindu-i să-i facă pe plac, deși intențiile acestuia îi erau cu desăvîrșire nebuloase.

Decizia definitivă Tornea o luă abia cu o oră înaintea termenului fatidic. Nu intervenise nimic deosebit. Chibzuise doar la viața lui de pînă atunci, la eșecul idilei cu Valy, la Diana și la speranțele pe care și le făcuse. Se mai gîndise la cei ce-și pierduseră memoria dintr-un bizar joc al întîmplării, la obligațiile pe care și le asumase optînd pentru profesiunea de medic, la cei care, în numele adevărului și al științei, aleseseră fără preget calea autoexperienței.

Se bărbieri, își puse o cămașă proaspătă, o cravată nou-nouță și costumul cel mai bun. Apoi se

instală în fotoliul din colțul odăii, cu giuvaerul în palma deschisă. Nu-i mai era teamă și nici tensiunea nervoasă nu mai puse stăpînire pe el, ca în urmă cu zece zile. Se miră singur de calmul său, de capacitatea sa de a raționa la rece, aidoma spectatorului, asupra celor ce aveau să urmeze.

La cinci — pendula astmatică abia tăcuse — aceeași perdea invizibilă începu să se lase, izolîndu-l de lumea înconjurătoare. Obiectele din cameră își pierdură contururile, zgomotele străzii urcară estompate pînă la el, lumina, pînă atunci albă cu nuanțe portocalii, se prefăcu într-un amurg violaceu.

Pregătit pentru înfruntarea forței care, treptat-treptat, îl învăluia, Tornea acționă. Concentrîndu-și voința, pe care și-o călise în anii de practicare a exercițiilor yoga și a hipnozei, i se opuse.

„Nu vreau ! Nu vreau ! Nu vreau !"

Fără succes ! Ceața devenea mai compactă, mai apăsătoare. Își mări efortul. Unghiile pătrunseră în carne, dinții i se încleștară.

„Nu vreau să uit ! Nu vreau ! Nu vreau ! Trebuie să rămîn lucid ! Trebuie ! Trebuie ! Trebuie !" Rostise ultimele cuvinte cu glas tare.

Se mai simțea în stare să se lepede de piatra albastră. Era gata s-o lase să cadă, cînd i se păru că fluidul slăbește. Renunță și, într-o epuizantă crispare, se apără contraatacînd :

„Nu-mi voi pierde memoria ! Nu-mi... voi... pierde... memoria ! Nu vreau !"

Puterea adversă, derutată probabil de această neașteptată rezistență, pierdea teren. Tornea ridică pleoapele, fixă o vază de cristal și-și aminti, jubilînd, că o primise în dar, de ziua lui, de la sora-

șefă. Clipa de neatenție avea să-l coste scump. Profitînd de ea, voința vrăjmașă îl cotropi cu o negură și mai densă, care-i pătrunse printre circumvoluțiunile creierului aidoma unui lichid uleios.

Își mușcă buzele pînă la sînge. Trupul i se cutremură ca biciuit de șocuri electrice. Fața deveni pămîntie și broboane de sudoare i se prelinseră peste obraji.

— Nu ! Nu ! Nu ! murmură crezînd că strigă.

Ajunse la capătul puterilor. Își dădu seama că era prea slab, că forța cealaltă, covîrșitoare, îl aduse la un pas de înfrîngere. Totuși nu se dădu bătut. O ultimă, supremă sforțare, ca a alergătorului în preajma finișului ! O concentrare care-l secătui de ultimul strop de sînge, de ultima rămășiță de oxigen din plămîni. Urlă :

— Nu ! N-ai să reușești ! N-ai să reușești !

Obiectele din cameră reapărură clare, scăldate în aureola arămie a după-amiezii de octombrie. Tornea miji ochii. Reușise oare ? Scăpase din încleștarea de menghine a adversarului ? Nu-i venea să creadă. Vru să se ridice, cînd cineva îl întrebă :

— De ce te opui ?

Era singur în odaie. Nu vorbise nimeni și totuși...

Noua tactică a adversarului îl ului, dar îl și făcu să zîmbească. Piatra era deci capabilă să provoace, pe lîngă amnezii, și halucinații.

— De ce te opui ? întrebă fără glas obiectul din palma lui, înviorat de scînteieri mai intense. De ce nu accepți această experiență ?

— Experiență ? întrebă, fără să vrea, cu glas tare.

— Desigur ! Ce altceva ? O întreprindem a cin-

cea oară și a cincea oară dăm greș. E exasperant!

Tornea se antrenă în această conversație, fără să mai încerce să-i determine natura.

— Cine sînteți „voi"?

— Credeam că puteți înțelege, că vă aflați într-un stadiu care nu necesită explicații. Ne-am înșelat?

— Probabil! Cine sînteți voi? mai întrebă o dată.

— Ființe raționale de pe o planetă, a cărei nume nu-ți va spune nimic. Dar voi?

— Tot ființe raționale, așa cel puțin sper. Experiența ce rol are?

— Activăm în cadrul Centrului de cercetări biospațiale. Încercăm să depistăm alte civilizații. Acum te-ai lămurit?

Discuția cu extraterestrul devenea amuzantă.

— Mă îndoiesc că te pot scuti de explicații mai ample, spuse Tornea. Trebuie să aflu ce-i cu piatra asta, de ce și-au pierdut memoria „cobaii" voștri și, mai ales, ce se poate face ca să și-o redobîndească. După aceea îți voi expune punctul meu de vedere.

— Bine, veni replica interlocutorului invizibil, cu toate că voi avea greutăți cu sectorul administrativ, pentru depășirea duratei de transmisie. Piatra, cum o numești, este de fapt telepsihoinvestigatorul conceput, după îndelungate cercetări, de tehnicienii noștri. El este trimis cu ajutorul unor sonde spațiale teleghidate către corpurile cerești pe care astronomii presupun existența unei vieți evoluate, a unei civilizații. După această primă etapă, așteptăm stabilirea contactului.

— Cînd o găsește cineva?

— Da, cînd o găseşte cineva şi o păstrează. Asta implică, firește, înțelegerea cît de cît a intenţiilor noastre. O civilizaţie incipientă, rudimentară, e desigur incapabilă să angajeze un dialog prin psihounde, să răspundă solicitărilor noastre.

— De vreme ce noi nu v-am înțeles intenţiile, de ce aţi insistat ?

— Fiindcă nu eram încă convinşi. Ni se părea că reprezentaţi totuşi nişte prezumptivi parteneri de dialog.

— De fapt, ce voiaţi să aflaţi ?

— Stadiul culturii, nivelul ştiinţei şi al tehnicii, calităţile voastre morale, etica voastră... Investigaţia se întinde pe o perioadă de zece zile şi se referă la anii acumulărilor organizate, ai dezvoltării dirijate a intelectului şi ai creşterii bagajului de cunoştinţe. Ce s-o fi întîmplat cu subiectele rămîne pentru noi un mister. Îndată ce contactam un individ, el se lepăda de telepsihoinvestigator, şi acesta apărea, la următoarea şedinţă — cea de deconectare — la altcineva.

— De ce-şi pierdeau memoria ?

— Nu şi-o pierdeau ! Ea se bloca doar ! Înțelege că pentru a fi analizată, memoria trebuie izolată de orice influenţă externă, de orice perturbare prin recepţionarea unor impresii proaspete. Ca un preparat pe care, pentru a-l studia la microscop, îl închizi între lamele. Dacă indivizii păstrau la ei investigatorul, după scurgerea perioadei de zece zile, ar fi revenit la starea normală, fără nici o repercusiune asupra sănătăţii. Singura pierdere pentru ei ar fi fost incapacitatea vremelnică de a-şi încărca memoria cu noi informaţii, ceea ce, după

părerea noastră, nu-i chiar atît de grav. Dimpotrivă, repausul temporar sporește capacitatea cerebrală.

— Așadar, *absența* pietrei albastre a provocat de fapt amnezia ? Dacă le-o restituim bolnavilor, ei își vor recăpăta memoria ?

— Cu certitudine ! Din zece în zece zile !

— Atunci e bine ! Te-aș mai întreba ceva, prietene din depărtări : cum arată planeta voastră, cum arătați voi, cum trăiți, cu ce vă ocupați, și... și dacă în puținele momente care v-au stat la dispoziție, v-ați putut forma o părere despre noi ?

Interlocutorul păru încurcat.

— N-avem timp, acum, pentru explicații mai ample. Iar în privința voastră, prefer să mă abțin.

Tornea se simți lezat.

— Ce ați putut afla în cele cîteva secunde ? O nimica toată. În zece zile v-ați fi format cu totul altă imagine.

— De acord ! Dar dacă nu sîntem lăsați ? Și tu te-ai opus cu atîta înverșunare, încît mă doare capul și-acum. Știi ce ? Acceptă de bună voie ! N-o să-ți pară rău !

— Nici nu-mi trece prin minte.

— De ce ? Ți-e frică ? N-ai încredere în noi ? Uite, pe cuvînt de onoare că peste zece zile... duminică la ora cinci...

— Să mă mai gîndesc !

— Bine, gîndește-te ! Dar nu mai mult de un minut, că ni se suspendă energia.

Tornea se hotărîse dinainte, dar abia după scurgerea celor șaizeci de secunde își dădu consimțămîntul. Celălalt jubilă.

— Felicitările mele! Ești un tip simpatic, cel mai simpatic dintre toți. Știința îți va fi profund recunoscătoare. Acum, pune aparatul bine, ca să nu ți-l ia cineva... *după aceea,* și stai liniștit. Pe duminică, la ora cinci!

Doctorul își atîrnă lănțișorul de gît, sub cămașă, ca pe-o amuletă, se destinse și închise ochii. Cînd îi deschise, privirea îi căzu asupra unei vaze de flori, pe care în mod sigur, n-o mai văzuse înainte. De altfel, era acum preocupat de un singur lucru: de prăștia pe care o rătăcise undeva!

Se sculă și începu s-o caute sub pat, printre cărțile din vitrină, în scrinul cu amintiri. Îl întrerupse țîrîitul telefonului. Ridică receptorul.

— Aici casa Tornea. Cu cine doriți să vorbiți?

— Radule, tu ești? întrebă doctorul Vasiliu de la capătul celălalt al firului.

— Aici Răducu. Tătucu nu-i acasă. Tu cine ești? Vasiliu intră în panică.

— Radule, te pomenești că...

— Mi-a luat cineva prăștia! Dacă-l prind, îi trag o mamă de bătaie, să mă țină minte.

Prietenul se dumiri. Gîfîi:

— Stai cuminte! Nu te duce nicăieri. Vin la tine ca s-o căutăm împreună.

Tornea puse receptorul în furcă. Începu să alerge prin odaie făcînd ca trenul. Cînd dădu de cuțitul pentru tăiat hîrtie, se apucă să zgîrie peretele.

Scrisoarea lui Radu rămăsese fără răspuns din simplul motiv că Diana se hotărîse să plece la București. Socotea intenția lui de a se expune influenței cubului albastru o mare și probabil ireparabilă im-

prudență. Nu-și părăsi locuința, pretextînd ba că are o lucrare urgentă, ba că e gripată. Toată săptămîna stătu ca pe ghimpi ; aducea argumente, le combătea, născocea altele ca să le părăsească și pe acestea. În dimineața de douăzeci și patru octombrie ceru o convorbire internațională pe care o contramandă înainte de a căpăta legătura. În seara aceleiași zile se sui în micul ei Morris și porni către biroul societății de transporturi aeriene din Trafalgar Square unde reținu un bilet. În douăzeci și cinci dimineața îl anulă. Pe la prînz stătea în fața ghișeului de la aeroport, certîndu-se cu funcționara pentru un loc la avionul de Paris, care avea legătură cu Bucureștiul. Îl obținu după multe insistențe, mulțumită legitimației de la „Todd, Todd și succesorii — detectivi particulari". Avu însă ghinion. Din pricina situației atmosferice, orarul de zbor se dădu peste cap, avionul decolă cu întîrziere și ajunse la Orly după plecarea celui de București. De aceea sosi la Otopeni mult după ora patru, și cînd sună la ușa lui Tornea trecuse de cinci.

Îndată ce-l zări, se îngrozi. Ținea în mînă un coup-papier și se hlizea la ea, strîmbîndu-se.

— Ce vrei ? o întrebă Tornea. Tu mi-ai furat praștia ?

Ce să-i răspundă ? Expresia naivă, ingenuitatea copilăroasă suprapusă trăsăturilor mature, bărbătești, o dezarmară. Deși convinsă de zădărnicia încercării, întrebă :

— Nu mă recunoști, Radule ? Sînt eu, Diana !

O măsură bănuitor, scărpinîndu-se cu vîrful cuțitului la ceafă.

— Diana ? Nu știu... parcă te-am mai văzut. Ești

o puştoaică simpatică, dar, dacă mi-ai luat praştia, tot te bat. Hai, dă-mi-o înapoi!

Îl împinse la o parte şi intră. Tornea se învîrtea în jurul ei.

— Ce faci? Cauţi ceva?

— Praştia! Nu ţi-am luat-o eu. Desigur că ai pus-o undeva.

N-o contrazise.

— Ieri am jucat fotbal cu Nicu şi cu Gigel şi am pierdut bascul cel nou şi mămica m-a certat. Şi pe urmă... pe urmă l-am găsit după sobă... hahaha!

Diana căuta cubul albastru. Trebuia să fie prin apropiere. Îl iscodi:

— Radule, n-ai văzut lănţişorul meu de aur, cel cu o piatră mare, scînteietoare?

Se închise brusc într-o găoace şi o privi prudent printre gene.

— Nu ştiu!

— Încearcă să-ţi aminteşti: o piatră aşa... ca un zar, albastră.

— Nu ştiu! Lasă-mă-n pace! Duse inconştient mîna la piept.

Gestul nu-i scăpă Dianei. Îl cuprinse după umeri.

— Nu fi băiat rău! Arată-mi-o! Vreau s-o văd!

— Dar nu mi-o iei? Ţi-o arăt fiindcă eşti frumuşică şi nu te răsteşti la mine ca Tincuţa care e o proastă. Îşi deschide nasturii de la cămaşă. Diana apucă piatra şi, brusc, i-o smulse.

Aşteptîndu-se la o reacţie violentă, se retrase făcînd din masă o barieră. Tornea vru să se repeadă după ea, dar renunţă, rămînînd ţeapăn, cu picioarele proţăpite, cu braţele atîrnînd neputincioase de-a lungul trupului.

Fața, și așa de o paloare bolnăvicioasă, îi devenise cenușie. Ochii larg deschiși priveau prin ea ca prin sticlă. Murmură abia mișcîndu-și buzele :

— Duminica la cinci cînd va veni glasul...

Diana nu pricepu.

— Ce-ai spus ?

Îl auzi repetînd, mai clar, straniile cuvinte :

— Duminică la cinci, cînd va veni glasul.

Cînd doctorul Vasiliu pătrunse val-vîrtej în garsonieră, îi găsi așezați unul lîngă altul, ținîndu-se de mîini.

Zilele se tîrau, fără să aducă vreo schimbare. Vremea se răcise. Peste noapte, acoperișurile caselor îmbrăcaseră haină albă de promoroacă, și din cînd în cînd, norii plumburii se scuturau, lăsînd să cadă fulgi mari și umezi. Mirosea a iarnă, a zăpadă și a cetină de brad. Oamenii, cînd n-aveau treabă, preferau să rămînă acasă, la căldură, în loc să hoinărească pe străzile lunecoase, sub mușcătura crivățului.

Nu și Diana. Cînd pleca de la spital, de lîngă Tornea, încerca să-și găsească liniștea colindînd cartierele mărginașe cu copaci dezgoliți și cu trecători rari. Umbla de una singură, cu mîinile vîrîte în buzunarele pardesiului, înfiorîndu-se la atingerea cristalelor de zăpadă care i se topeau pe obraji.

Continua să rămînă în București din pură încăpățînare, în ciuda faptului că Vasiliu și colegii lui, care se ocupau de cazul lui Tornea, nu-i lăsaseră nici o speranță. Starea lui se identificase cu cea a Valentinei Proca și a pilotului, cu ușoare fluctuații în bine sau în rău, dar fără perspectiva unei ameliorări. Specialiștii încercaseră tot soiul de tratamente,

de la şocuri electrice şi pînă la hipnoză, supuseră cubul albastru unei alte serii de analize şi se declaraseră în cele din urmă neputincioşi. Totuşi fata refuză să plece. Ceruse piatra şi cînd stătea acasă — se instalase în apartamentul lui Radu — o fixa ore în şir, aşteptînd ca ea să-şi dezvăluie singură secretul.

În patru noiembrie fu chemată la spital. Vasiliu o conduse în cabinetul său şi o invită să ia loc.

— Ceva nou, doctore?

— Din păcate o uşoară înrăutăţire.

— La toţi trei?

— Numai la Radu. Noaptea asta n-a dormit. Refuză mîncarea şi nici nu se mai uită la jucării. Trenul electric, care pînă ieri îl pasiona, îl lasă indiferent.

— Pot să-l văd?

— Chiar te rog. Mă interesează cum se va comporta în prezenţa dumitale.

În odăiţa prietenoasă, cu perdele albe la ferestre, Tornea se plimba preocupat, cu mîinile la spate.

— Radule, cum te simţi?

Apariţia Dianei, deşi n-o recunoscu, îl făcu să se însenineze. Fruntea i se descreţi şi un surîs imperceptibil îi flutură pe buze. Înviorarea fu însă de scurtă durată. Redeveni posomorît. Îşi continuă preumblarea cu paşi nesiguri, dezordonaţi, mormăind ceva de neînţeles.

— Ce spune?

— Mereu aceleaşi cuvinte! o lămuri Vasiliu. „Duminică la cinci, cînd va veni glasul". M-a năucit!...

— Mîine e duminică!

— Da, mîine!

— Poate încearcă să ne avertizeze? Poate vrea să ne atragă atenția să ne ferim mîine, la cinci, de piatra albastră?

— Posibil! Dar ce înseamnă „cînd va veni glasul"? Te pomenești că în momentul declanșării amneziei, persoanele în cauză aud o voce.

— Mai c-aș încerca! zise Diana.

Vasiliu se burzului.

— Doar asta ne-ar lipsi! Parcă nu-s destui, pînă acum. Te-aș ruga, domnișoară, să nu faci prostii. Nu te atinge de piatră! Mai bine pleacă de-acasă. Pe cuvînt că nu m-aș încumeta să stau cu ea în cameră, mîine la cinci.

Diana îi făgădui să fie prudentă și își luă rămas bun.

A doua zi fu din nou chemată la doctorul Vasiliu.

— Domnișoară Todd, avem necazuri!

— Ce-i cu Radu?

— A dispărut! Dis-de-dimineață, sora nu l-a mai găsit în cameră. A șterpelit fulgarinul doctorului Abageriu și probabil că a sărit gardul. Dacă apare cumva, anunță-mă.

— O să răcească! se îngrijoră Diana. Măcar de ar fi luat o haină mai călduroasă.

Tornea fugise de la spital, ascultînd de un îndemn al subconștientului. Tot subconștientul, laolaltă cu reflexele formate în decursul anilor, îl conduseră la garsoniera sa din Piața Palatului. Nu se folosi de ascensor, ci urcă scara de serviciu pînă la ultimul etaj. Diana plecase îndată după convorbirea cu Vasiliu să-l caute, așa că ușa era încuiată și la zbîrnîitul soneriei nu răspundea nimeni. Un timp, se învîrti pe palier, fără să dea ochi cu cineva, apoi

îl doborîră oboseala și somnul. Sui cele cîteva trepte pînă la boxele uscătoriilor, așternu fulgarinul pe jos și se așeză pe el, rezemat de perete. Acesta emana o căldură plăcută, ca a sobelor cu lemne din casele bătrînești. Cu genunchii adunați la piept, cu capul culcat pe brațe, dormi pînă spre ora prînzului.

Cînd se trezi, ochii lipiți de somn confundară semiîntunericul cu înserarea. În mintea-i înceţoşată se aprinse un semnal de alarmă. Mîrîind, repetă enigmatica frază „duminică la ora cinci, cînd va veni glasul...“ și se repezi în josul scării. Degetul i se înfipse în sonerie, apăsînd butonul pînă la fund, în timp ce stînga, punea la grea încercare rezistența tăbliei de lemn.

Înainte de a deschide, Diana se uită prin vizor. Fața descompusă, privirile rătăcite, petele roșii de pe obrajii de ceară o puseră în gardă. Se întoarse în odaie, luă cubul albastru și-l ascunse în dosul cărților din vitrină. Abia după aceea îl lăsă să intre.

Tornea, cum o zări, se îmblînzi. O luă de mînă și o îndemnă să se așeze. Se instală la picioarele ei, pe vechiul covor cu trandafiri roșii și nu spuse nimic.

— Mă recunoști, Radule? întrebă doar ca să spargă tăcerea.

— Cum să nu te recunosc? Tu ești fetița aceea... Deodată chipul i se umbri, ca la trecerea unui nor. Duminică la cinci... Nu-i așa că acum e duminică?

— Da! Și ce-i cu asta, Radule? Ce se va întîmpla duminică la cinci?

— Va veni glasul, spuse stereotip.

— Care glas? Al cui?

— Nu știu! Duminică la cinci, cînd va veni gla-

sul... Se ridică brusc. Se apucă să alerge prin cameră şi să caute febril. Trăgea sertarele, scotocind prin ele, smulgea hainele din dulap, risipindu-le pe jos, arunca din scrin scoicile, monedele, fotografiile...

Urmărea totodată din ce în ce mai speriat, acele de pe cadranul cu cifre romane.

— Ce cauţi ? Spune-mi ce cauţi ?

Uitase de ea. Se comporta ca şi cînd ar fi fost singur. Orbecăia de la o mobilă la alta, călcînd peste lucruri, răsturnînd scaune şi lovindu-se fără s-o simtă. Repeta într-una : „Duminică la cinci" şi privea pendula.

Dianei nu-i fu greu să înţeleagă că-l preocupă regăsirea pietrei. În momentul pierderii memoriei i se cuibărise probabil într-un ungher al creierului amintirea vagă, nebuloasă, a acestui obiect. Se străduia să recapete ceea ce îi fusese luat.

Ora fatală se apropia vertiginos. Din ce în ce mai nesigură, fata cumpăni dacă să scoată cubul din ascunzătoare şi să i-l restituie. Nu se hotărî. Poate că instinctul după care se ghida Tornea cuprins de panică nu trebuia nesocotit. Se temea de o agravare a bolii, tremura pentru viaţa celui pe care-l îndrăgise.

Îşi aminti de promisiunea făcută lui Vasiliu. Să-l cheme şi să-l întrebe cum să iasă din această dilemă. iată singura soluţie ! Formă numărul spitalului, fără ca Tornea să se sinchisească sau măcar să-şi dea seama. Scotea cărţile din raftul de sus al vitrinei şi le lăsa să cadă pe parchet.

Numărul spitalului era ocupat. Fata încercă fără răgaz, crispată, cu ochii la arătătoarele ceasornicului. Încă o dată şi încă o dată. Mereu aceeaşi succesiune de sunete prelungi în locul zbîrnîitului soneriei. Dinspre pendulă se auzi cunoscuta uruială, urmată

de o prima bătaie răguşită. Diana lăsă să cadă receptorul. Tornea încremenise cu ochii la cadran.

Nu se întîmplă nimic ! Arătătorul cel mare depăşise cifra XII şi se tîra lent mai departe. Deodată, în vitrină, o slabă scînteiere însoţită de un zumzet ca al unui roi de albine ! Lumina se intensifică, modificîndu-şi culoarea din albastru în verde, în galben şi apoi în portocaliu ; zgomotul se preschimbă şi el într-un şir de semnale puternice, intermitente, menite să atragă atenţia asupra obiectului din spatele cărţilor.

Tornea se apropie încet, cu un aer nedumerit, dar surîzînd fericit. Întinse mîna şi îndepărtă tomurile groase ale unui tratat de anatomie. Cînd se întoarse spre Diana avea în căuşul palmei piatra albastră prinsă de lănţişorul de aur.

Se aşeză, sub privirile înfricoşate ale fetei care nu îndrăznea să clipească, şi se antrenă într-un straniu dialog cu un interlocutor invizibil.

— Iartă-mă, n-a fost vina mea !

Şi după o aşteptare prelungită.

— Probabil mi-au luat-o.

Tornea căuta să se justifice, să convingă pe cineva, care-i făcea reproşuri.

Interlocutorul, pe care Diana nu-l putea auzi, se plîngea dezamăgit :

— Nici această experienţă n-a fost concludentă. Sîntem urmăriţi de ghinion ! Am scos cîte ceva de la tine, dar infinit mai puţin decît s-ar fi cuvenit, ţinînd seama de eforturile depuse.

Diana nu înregistra replica, ci doar răspunsul lui Radu.

— Poate că sistemul e deficitar ? Poate că ar fi cazul să-i aduceţi îmbunătăţiri ?

— Mă tem că o să elimine din plan întreaga temă de cercetare. Nu-ţi poţi închipui cît a costat semnalizarea optică şi acustică de adineauri. O avere ! Energia electrică e scumpă şi la o singură emisie-recepţie se descarcă mii de acumulatoare.

— Îmi pare rău, dar n-am nici o vină.

— Ba da ! Erai dator să te izolezi, să eviţi să ţi se ia telepsihoinvestigatorul. Ascultă, eşti dispus să repeţi experienţa ?

— Cu o condiţie : să deblocaţi în prealabil memoria celorlalţi.

Diana Todd se apropiase şi-l fixa ca pe o arătare.

Conversa degajat într-un limbaj de om matur şi nicidecum în cel al preşcolarului, doar că n-avea partener. Piatra albastră preschimbase de bună seamă amnezia în demenţă. Tornea îi zîmbi, îi făcu complice cu ochiul şi se concentră pentru a sesiza răspunsul interlocutorului.

Acesta se tîngui :

— Vai de mine ! Alte cheltuieli ! Din pricina ta o să fiu destituit din funcţie şi trimis acasă, la Amsterdam.

— Unde ai spus ?

— La Amsterdam, capitala unei ţări căreia i se spune Olanda.

Tornea fu cît p-aci să scape cubul din mînă.

— Dumneata nu eşti... extraterestru ?

— Nu, sînt chiar foarte, foarte terestru. Dar stai, de unde cunoşti termenul de *Terra ?* Te pomeneşti... Spune, vorbeşte, unde te afli ? Pe care planetă din Constelaţia Lebedei ?

Psihiatrul izbucni într-un rîs nervos.

— Ce planetă ? Ce lebădă ? Mă aflu pe Pămînt, în România, la Bucureşti. Numele meu e Tornea.

Celălalt tăcu, incapabil să mai scoată o silabă. Dură mult pînă să-şi revină într-atît, încît să poată spune :

— Mă cheamă Schwan. Noi am trimis telepsihoinvestigatorul în direcţia Constelaţiei Lebedei. Cum ai ajuns în posesia lui ? Şi ceilalţi, cum...

— L-a găsit un explorator la poalele muntelui Makalu, în Himalaya. După aceea a trecut din mînă în mînă.

— Institutul nostru şi rampa de lansare a sondelor cosmice sînt pe Ciomolungma, tot în Himalaya.

— Atunci ce mai vrei ? O defecţiune, şi una dintre sonde, în loc să-şi ia zborul prin spaţiu, s-a prăbuşit pe Pămînt... Ce ştiu eu ? Cercetaţi şi o să descoperiţi cauzele.

— Fantastic ! De necrezut ! Ce lovitură de teatru ! Eram cu toţii convinşi că am reuşit, că stăm de vorbă, prin psihounde, cu o fiinţă raţională... de pe alt corp ceresc. Directorul nostru se pregătea să dea publicităţii extraordinarul eveniment. Ce eşec, doamne, ce eşec !

— Îmi pare rău pentru dumneavoastră. Vorba e, ce facem cu oamenii care şi-au pierdut memoria ?

— Ce mai contează, în faţa unui asemenea dezastru !...

Doctorul Vasiliu sosi împreună cu Valy şi cu Paul Bucur care-şi disputau o jucărie mecanică. El îi reproşa că o stricase, dîndu-i pe ascuns ghionturi, în

schimbul cărora recepționa lovituri în fluierul piciorului. Plînseră amîndoi, ca după cîteva clipe să țopăie și să se hîrjonească în jurul mesei.

Cînd intrară Perry și Yvette Robert, conduși de Körner, hărmălaia deveni de-a dreptul insuportabilă. Urlau ca din gură de șarpe și tropăiau, stîrnind praful.

Körner, roșu ca racul, cu ochelarii într-un echilibru precar, fugea după pacienții săi admonestîndu-i ca pe studenții de la cursuri.

— Domnișoarelor și domnilor, vă rog ! Păstrați disciplina !

Liniștea se restabili abia cînd cineva avu ideea să trimită după niște prăjituri. Cei patru renunțară deîndată la orice altă activitate, dedicîndu-se exclusiv frișcăi și cremei de ciocolată.

Doamna Perry, într-un taior negru cu guler de vulpe argintie își alesese un loc mai ferit de priviri. Dubarry, Harris, Dizier și Körner cu asistenții se așezară pe scaunele din față.

După considerabile eforturi, Vasiliu și Tornea reușiră să-i adune pe pacienții cu gurile mînjite în jurul mesei în mijlocul căreia trona cubul albastru. Începură de îndată să și-l dispute. Yvette il apucă și refuză să-l cedeze, luînd-o la fugă.

Pe nesimțite, se făcuse ora cinci. Asistența urmărea stupefiată joaca acestor maturi reîntorși în anii copilăriei.

Yvette Robert, cu spatele la perete, strîngea piatra la piept. Deodată se întoarse. Își frecă ochii ca trezită din somn, fără să știe unde se află. Cei din jur îi evocau probabil publicul unei săli de spectacol, căci brațul i se ridică într-un gest teatral și pe buze apăru

un zîmbet trist, migălos studiat. Reluă cîntecul exact de-acolo de unde îl întrerupsese, cu două luni în urmă, la repetiție.

Tăcu năucă, își scutură părul roșu-tizian și bolborosi :

— Unde sînt ?

Dubarry o conduse la un scaun și o ajută să se așeze, șoptindu-i la ureche cuvinte liniștitoare.

Cîntăreața scăpase piatra din mînă. Sir Michel se îndreptă spre ea săltînd într-un picior și o ridică. Se produse aceeași uluitoare transformare. Se... „maturiză". Ignorînd lumea din amfiteatru, porni țanțoș spre Yvette și întinzîndu-i giuvaerul, încheie fraza începută în șase septembrie, la restaurantul „Groom" din Londra :

— ... să-ți poarte noroc ! E o mică, foarte mică dovadă a sentimentelor mele !

În clipa aceea o observă în fundul camerei pe doamna Perry. Ca un școlar prins cu fițuica, încercă stîngaci să dosească piatra. Profitînd de ocazia că Valy se afla prin preajmă, i-o vîrî între degete, apoi o porni spășit spre locul unde soția sa îl aștepta amenințătoare.

Valentina Proca, preluînd ștafeta, retrăia momentele din atelierul de reparat bijuterii.

— Am primit lănțișorul de la cineva, la care țin foarte mult. Acum e plecat și tare aș vrea ca la înapoiere, să mă găsească purtîndu-l !

Îi remarcă în același timp pe Tornea și pe Bucur. Ezită la cine să se ducă mai întîi și optă pentru pilot. Acesta ședea de-a-ndaratelea pe un scaun, legănîndu-se odată cu el. Luciul cristalin al pietrei îl

captivă. Întinse mîna și i-o luă Valentinei, așa cum fac copiii cînd se tem de un refuz al partenerului de joacă.

Se revăzu la manșa avionului, executînd manevrele, comunicînd cu aeroportul.

— Aici YR-503, aici YR-503 ! Aprobați decolarea... Aprobați decolarea !... Mulțumesc !

Cînd își dădu seama că manșa nu e manșă ci un spătar de lemn, că nu e într-un avion, ci într-o cameră în fața unor spectatori, i se făcu rușine și mormăi :

— Am dat în mintea copiilor ! Recunoscînd-o pe Valy se fîstîci și mai rău. Ea îl luă de braț și amîndoi se retraseră într-un colț.

Diana îl urmărea îngrijorată pe Tornea, neștiind cum va primi scena idilică dintre Valy și Bucur. Avu surpriza — destul de plăcută de altminteri — să constate că nu-l tulbura. Radu veni lîngă ea și îi cuprinse, cam prea ostentativ, umerii.

— Să ieșim ! propuse fata jenată. Hai, Radule...

Asistența, care urmărise încordată desfășurarea experienței, se destindea acum manifestîndu-se gălăgios. Toți în afară de Körner îl căutau pe Tornea ca să-l felicite pentru admirabila sa perseverență și cutezanță. Doar profesorul münchenez se pitise în spatele asistenților săi, bolborosind ceva despre scamatorie și magie neagră.

Sir Michel părăsi încăperea mai mult tras decît condus de doamna Perry. Valy Proca și Bucur se făcură și ei nevăzuți. Doctorul Dubarry o copleșea

pe cîntăreață cu complimente, propunîndu-i o plimbare în doi prin parcul acela de lîngă lac, înainte de întoarcerea la Paris. Încetul cu încetul, sala se goli. Schwan, reprezentantul Institutului de cercetări biospațiale rămas ultimul, așteptase cu o mutră îndoliată ca cineva să-i adreseze un cuvînt de mîngîiere. Dar nimeni nu se învrednici. Își strînse abătut telepsihoinvestigatorul și-și văzu de drum.

Se opriseră sub un stejar bătrîn, care, sub șfichiul vîntului, își scutura ultimele frunze gălbejite. Pe bolta neobișnuit de senină pentru o seară de toamnă tîrzie, scînteiau stelele.

— Acolo e, spuse Radu, tare, tare departe. Păcat!

— A fost mai bine așa... mai bine pentru noi. Diana căută în ochii lui și găsi, oglindindu-se în ei, Constelația Lebedei.

Cuprins

Capcana cerului 7
Cele trei chipuri ale lui Bonifaciu Rău . . . 34
Insula ceasului oprit 60
Zidul invizibil . . 77
Ochiul lui Argus 102
Muzica sferelor . . . 135
Amonalis 158
Întreprinderea „Trandafirul albastru“ 179
Inelul călătorului prin veacuri 209
Salt în beznă . . 246

Lector : VICTOR ZEDNIC

Apărut 1971 Comanda nr. 9236 Coli de tipar 10,5

Tiparul executat sub comanda nr. 326 la Întreprinderea poligrafică Oltenia, str. Mihai Viteazu Nr. 4 Craiova Republica Socialistă România

Scanare și prelucrare digitală

de

Anonim

și

CAT Graur

Antwerpen

2024